

สวนทนายธรรม

เล่ม

๓

กับ อ.วศิณ อินทสระ

สนทนาธรรม

กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๓

จากคอลัมน์
สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน

ในเว็บไซต์เรื่อธรรม (www.ruendham.com)

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๑๗๐

สนทนาธรรม

กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๓

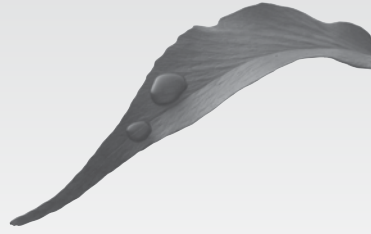
พิมพ์ครั้งที่ ๑	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์	๗,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย	ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๗๖๒๔
ปกและรูปเล่ม	คนข้างหลัง
ภาพวาดประกอบปก	คุณเคอ ชิว เชียง (และพี่สาวผู้เป็นแรงหนุน)
ตัดคำ	อะตอม
พิสูจน์อักษร	ศิระ, วรณี
เฟลต	Canna Graphic โทรศัพท์ ๐๘-๖๓๑๔-๓๖๕๑
พิมพ์	บริษัทชุมชนทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๑-๓

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

คำอัญโมทนา

ชมรมกัลยาณธรรมโดยทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ ผู้เป็น
ประธานชมรม ขออนุญาติพิมพ์หนังสือ *สนทนาธรรมกับ อ.วคิน อินทสระ*
เล่ม ๓ ข้าพเจ้าจึงอนุญาติด้วยความยินดียิ่ง

ลักษณะการถามปัญหามีหลายแบบ ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
ท่านให้ไว้ ๕ อย่างคือ

๑. *อทิวฐุโชตนา ปุจฉา* ถามเพื่อให้รู้เห็นสิ่งที่ตนยังไม่รู้ไม่เห็น
๒. *ทิวฐุสังสันทนา ปุจฉา* ถามเพื่อเทียบเคียงความคิดเห็น
๓. *วิมติเฉทนา ปุจฉา* ถามเพื่อตัดความสงสัย
๔. *อนุมติ ปุจฉา* ถามเพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามแล้วอธิบายต่อไป เช่น
ถามว่า “รูปเที่ยงหรือไม่เที่ยง” เมื่อเขาตอบว่า “ไม่เที่ยง” ก็อธิบายต่อไป
ว่าเมื่อไม่เที่ยงก็เป็นทุกข์และเป็นอนัตตา ไม่ควรยึดว่าเป็นเราเป็น
ของเรา
๕. *เกตุกัมยตา ปุจฉา* ถามเพื่อจะตอบเอง เช่น ที่พระพุทธเจ้า
ตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย สติปัฏฐานมี ๔ ๔ นั้นเป็นไฉน แล้วตรัสตอบ
เองและทรงอธิบายรายละเอียดต่อไป

คำถาม-คำตอบในหนังสือเล่มนี้มีลักษณะเช่นนี้บ้าง มีอย่างอื่นบ้าง ตามสมควรแก่คำถามและคำตอบ หวังว่าท่านผู้อ่านคงได้รับประโยชน์พอสมควร เหมือนกับที่ได้รับมาแล้วในเล่ม ๑ และ เล่ม ๒

ข้าพเจ้าขออนุโมทนาต่อกุศลเจตนาของชมรมกัลยาณธรรม และทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณณ์ ซึ่งได้ชวนขวยพยายามให้หนังสือทำนองนี้ออกมาเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่าน ขอให้ชมรมฯ จงตั้งมั่นเจริญรุ่งเรืองและขอให้ประธานชมรมเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ตลอดกาลทุกเมื่อ พร้อมกันนี้ ขออนุโมทนาต่อความเพียรพยายามด้วยความตั้งใจอันดีของคุณยุวดี อึ้งศรีวงษ์ ที่ได้ช่วยอ่านคำถามและพิมพ์คำตอบลงในอินเตอร์เน็ตทุกเล่มตลอดมา

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

๒๔ มกราคม ๒๕๕๕

คำนำ

ของชมรมกัลยาณธรรม

ชมรมกัลยาณธรรมได้จัดพิมพ์คำถามคำตอบในคอลัมน์ “สนทนาธรรมกับ อ.วศิน อินทสระ” จากเว็บไซต์เรือนธรรม ต่อเนื่องมาเป็นเล่มที่ ๓ แล้ว ด้วยความศรัทธายินดีที่ได้สร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ต่อจิตใจสาธุชน หลายท่านได้รับคำตอบและกำลังใจจากเมตตาของท่านอาจารย์ แม้จะไม่ได้เป็นผู้ถามปัญหาเข้ามาเองและแม้จะไม่เคยเปิดอ่านในเว็บไซต์ดังกล่าว แต่การจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มจำนวนมากเพื่อแจกเป็นธรรมทานก็ช่วยให้สภาวะแห่งธรรมที่ถูกตรงซึ่งท่านอาจารย์วศินเมตตาตอบให้ทุกคำถาม สามารถเข้าถึงเพื่อนผู้ร่วมทุกข์ได้อีกกว้างขวาง เป็นงานที่ชมรมกัลยาณธรรมภูมิใจและอนุโมทนาอย่างยิ่ง โดยที่ทีมงานได้ตั้งคำถามคำตอบจากข้อแรกสุดมาจนถึงข้อล่าสุดที่ท่านอาจารย์ยังตอบปัญหาอยู่ทุกสัปดาห์ในปัจจุบันนี้ ซึ่งเมื่อเราจัดพิมพ์ถึงเล่มที่ ๔ ก็คงต้องทิ้งช่วงรอคำถามใหม่ๆ ที่จะรวบรวมได้จำนวนมากพอที่จะจัดพิมพ์ในเล่มที่ ๕ ต่อไป

ทราบว่า ท่านอาจารย์เองก็มีความประสงค์มาแต่แรก ว่าน่าจะมีการจัดพิมพ์เป็นหนังสือเพื่อให้แสงแห่งปัญญาที่ท่านสละเวลา เรียวแรงตอบคำถามอย่างกระจ่างแจ้งและเมตตาจะให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และสิ่งที่ท่านหวังไว้ก็ได้มาสำเร็จดังใจปรารถนาเมื่อชมรมกัลยาณธรรมรับอาสาเข้ามาช่วยกันทำฝันของท่านให้เป็นความจริง กอปรกับในระยะ

หลังนี้ ท่านอาจารย์สุภาพไมใคร่ดีนักด้วยหลายโรคภัยไข้เจ็บรุมเร้า อยู่ คณะศิษย์จึงหวังให้งานเผยแผ่ธรรมสืบทอดเจตนาธรรมของท่าน อาจารย์เหล่านี้ ได้เป็นพลังอันสงส์ที่จะกลับมาอภิบาลคุ้มครองให้ ท่านอาจารย์ได้อยู่สุขสบายกายใจในบ้านปลายชีวิต ปราศจากทุกข์โศก โรคภัย ได้อยู่อย่างสงบสันติเพื่อมนสิการธรรมและเจริญในมรรค ผล นิพพานตามธรรมปณิธานที่ท่านตั้งจิตอธิษฐานไว้

ท่านอาจารย์เคยสอนว่า “การให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนในการกระทำสิ่งดีงาม ก็เท่ากับการกระทำเอง” พวกเราคณะ ศิษย์ อันมีชมรมกัลยาณธรรมเป็นต้น จึงต่างช่วยกันสืบสานสายธาร ธรรมอันบริสุทธิ์ที่ท่านอาจารย์ได้เสียสละทุกอย่าง เพื่อประกาศธรรม ที่ถูกต้องตามรอยพระศาสดามาตลอดชีวิต โดยหวังให้อาณิสงส์แห่ง ธรรมทานนี้จะเป็นแสงสว่างส่องจิตใจผู้ร่วมทุกข์ และเป็นอุดมมงคลดล อาณิสงส์ทั้งปวง น้อมกลับมาเป็นเครื่องบูชาอาจริยคุณแต่ท่านอาจารย์ ให้ท่านได้มีกำลังกายกำลังใจ รักษาตนอยู่เพื่อเป็นโคมธรรมที่สว่างไสว ต่อไปตราบนานแสนนาน

ทพญ.อัฉรา กลิ่นสุวรรณ
ประธานชมรมกัลยาณธรรม

เปิดห้อง
.....
สหทนา

คำถามที่ ๒๑๘

๑. โปชฌงค์ ๗ และสติปัฏฐาน ๔ อยู่ตรงส่วนไหนของปฏิจจ-
 สมุปปาทกะ ๒. กรรมไม่ดำไม่ขาว การกระทำโดยปราศจากเจตนา
 หมายความว่าอะไรคะ จะขัดกันกับที่เคยได้ยินว่า เจตนาเกิดกับจิตทุก
 ดวงหรือไม่คะ ๓. ท่านอาจารย์เคยกล่าวว่า ควรระลึกถึงพระสูตรที่ตน
 ชอบไว้เสมอๆ ในฐานะที่เป็นปุชฌนียบุคคลผู้เป็นเลิศในการเผยแผ่ธรรม
 และมีศิลาจารวัตรอันงดงามน่าเคารพยิ่งผู้หนึ่งในประเทศไทย ๓.๑)
 ท่านอาจารย์ระลึกถึงพระสูตรหรือข้อธรรมใดบ่อยๆ คะ (เพื่อเป็นแบบ
 อย่างให้ลูกศิษย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในพระธรรมและศรัทธาในปฏิปทาของ
 ท่านอาจารย์ได้ดำเนินรอยตามบ้าง) ๓.๒) ท่านอาจารย์คิดว่า หนังสือ
 ทางพระพุทธศาสนาที่ดีที่สุด (นอกจากพระไตรปิฎก) สัก ๕ เล่มที่ชาว
 พุทธควรจะต้องอ่านคืออะไรคะ ทั้งที่เป็นผลงานของท่านอาจารย์และ
 ครูบาอาจารย์ท่านอื่น กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง

ตอบ

๑. ปฏิจจสมุปปาทนั้นมี ๒ สาย คือ สายเกิด (สมุททวาร) และ
 สายดับ (นิโรธวาร) สายเกิดคือการเกิดขึ้นของกิเลส มีอวิชชาเป็นต้นไป
 ถึงเกิดทุกข์ สายดับหมายถึงดับกิเลส มีอวิชชาเป็นต้นไปจนถึงดับทุกข์
 สติปัฏฐาน ๔ และโปชฌงค์ ๗ เป็นไปเพื่อดับกิเลสและดับทุกข์ ถ้าจะ
 จัดเข้าในปฏิจจสมุปปาทก็จัดเข้าในนิโรธวารคือสายดับ ปฏิจจสมุปปาท
 สายเกิดเป็นสังสารวัฏ ส่วนสายดับเป็นนิพพาน

๒. กรรมไม่ดำไม่ขาว หมายถึง กรรมในองค์อริยมรรคซึ่งเป็นไป
 เพื่อความสิ้นกรรม กรรมดำมีวิบากกรรมคือกรรมชั่ว มีผลเป็นทุกข์
 กรรมขาวมีวิบากขาวคือกรรมดี มีผลเป็นสุข กรรมทั้งดำทั้งขาวมีผล

ทั้งดำทั้งขาวคือกรรมดีปนชั่วหรือว่าดีบ้างชั่วบ้าง ให้ผลเป็นสุขบ้าง เป็นทุกข์บ้าง

กรรมไม่ดำไม่ขาวตามพระไตรปิฎกอังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ท่านลงไปเจตนาในการกระทำนั้นเพื่อจะละทิ้งกรรมดำและกรรมขาว เป็นไปเพื่อความสิ้นกรรม ตัวอย่างที่เห็นง่ายเช่นกรรมของพระอรหันต์ ผู้ละได้แล้วทั้งดีและชั่ว กรรมของท่านเป็นกรรมไม่ดำไม่ขาว สำหรับผู้ที่ ดำเนินอยู่ในองค์อริยมรรคด้วยเจตนาที่จะละทิ้งกรรมดำและกรรมขาว เพื่อไม่ต้องเวียนว้ายตายเกิดอีกต่อไปก็น่าจะจัดเข้าในกรรมไม่ดำไม่ขาว ดังกล่าวแล้ว

๓.๑ มีหลายพระสูตร เช่น รัम्मจักกัปปวัตตนสูตร, อนัตตลักขณ-
สูตร, อาทิตตปริยายสูตร, รัम्मนิยามสูตร และรัฐपालสูตร (รัम्मูทเทส
๔) เป็นต้น

๓.๒ ขอแนะนำหนังสือของท่านพุทธทาส ๒ เรื่อง คือ ตามรอย
พระอรหันต์ และ วิถีเข้าถึงพุทธธรรม ของท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณา
ภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ๑ เรื่อง คือ พุทธธรรม จะเป็นฉบับพิมพ์ครั้งแรกก็ได้
ซึ่งย่อและกะทัดรัดไม่มากเกินไป หรือถ้าชอบรายละเอียดก็อ่าน พุทธ-
ธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ ซึ่งหนาถึง ๑,๑๔๕ หน้าของหนังสือ
ขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ

สำหรับหนังสือของผมเองนั้นที่ผู้นิยมอ่านกันมากก็น่าจะเป็นเรื่อง
พระอานนท์พุทธอนุชา ซึ่งระยะหลังๆ นี้ได้แยก “ความตาย” มาพิมพ์
ต่างหากในชื่อใหม่ว่า พระพุทธโฆษาทกก่อนปรินิพพาน อีกเรื่องหนึ่งที่จะ
ขอแนะนำคือเรื่อง หลักคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พุทธปรัชญา
เถรวาท) ซึ่งผู้อ่านจะได้ความรู้ที่เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณที่ให้งำลังใจมาอย่างมาก

คำถามที่ ๒๑๙

เรียนถามท่านอาจารย์ว่า การฟอกสบู่หอม การหนุนหมอนนุ่ม การนั่งเก้าอี้ฟองน้ำนุ่ม ถือว่าผิดศีลแปดไหมครับ

ตอบ

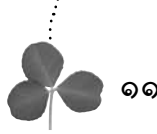
สบู่^{นั้น}ควรเลือกสบู่ที่ไม่หอมเพราะท่านห้ามลูบไล้ร่างกายด้วยของหอม สำหรับหมอนหนุนและหมอนหนุนเท้าไม่เป็นไร ใช้ได้ ไม่ควรมีหมอนข้าง นั่งเก้าอี้ได้ทุกชนิด

คำถามที่ ๒๒๐

การเรียนธรรมก็ว่ายากอยู่มากแล้วแต่การนำธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันให้ถูกเวลา ถูกที่ ถูกสถานการณ์ โดยเฉพาะการปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่ธรรมนั้นนับว่า ยิ่งยากเข้าไปอีก เวลาเรียนก็รู้ว่าสิ่งนั้นคือกิเลส สิ่งนี้คืออุปกิเลสสิ่งเศร้าหมองเปรียบดังรูลี อย่างนั้นอย่างนี้ ฯลฯ แต่เวลาเผชิญหน้ากับอารมณ์ต่างๆ อันเป็นข้าศึกเป็นกิเลสเข้าจริงกลับทำตัวเป็นหนุมานคลุกฝุ่นไปเสียนี้ ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสมคะ

ตอบ

อยู่ที่การฝึก ต้องค่อยๆ ฝึกทำไปที่ละน้อย เหมือนเด็กหัดเดิน ล้มลุกคลุกคลานไปก่อน ถ้าไม่ยอมแพ้เสียก่อนก็จะเดินได้แข็งแรงและวิ่งได้ด้วย เรื่องการปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน ค่อยๆ ฝึกไปด้วยใจเย็น ในที่สุดก็จะทำได้ ต่อสู้กับกิเลสได้และชนะมันด้วย

คำถามที่ ๒๒๑

ศิษย์ทุกคนที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดท่านอาจารย์วศิน จะทราบดีว่าท่านเปรียบได้กับโอเอซิสอันกว้างใหญ่ร่มรื่นร่มเย็นเพียงใด น้ำคือข้อธรรมคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ท่านสั่งสมบ่มเพาะแลกลั่นกรองมาอย่างดีเยี่ยมแล้ว นำมาถ่ายทอดสู่เหล่าศิษย์ให้ได้รับฟังด้วยความอิมเมมใจผลิตเพลินในธรรมหาที่สุตมิได้ ไม่มีใครคิดอยากก้าวออกจากโอเอซิสใหญ่นี้เลย แต่ด้วยความจำเป็นของแต่ละชีวิตที่มีหนทางเดินที่แตกต่างกันไป บางคนจำเป็นต้องเดินท่องทะเลทรายแห้งผาก ฝ่าเปลวแดดร้อนระอุต่อไปอย่างไม่รู้จุดสิ้นสุด มีเพียงสวรรค์ที่เคยประสบอยู่ในใจเป็นที่ระลึกถึงอยู่เสมอมิรู้ลืม (ขอน้อมรำลึกในพระคุณของท่านอาจารย์ผู้เสียสละซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง)

ตอบ

ขอบใจมาก ๆ ที่ยกย่องและให้กำลังใจ ให้การร่วมมือช่วยรักษาโอเอซิสไว้ (แหล่งน้ำในทะเลทราย) มีคติอยู่ข้อหนึ่งว่า การร่วมมือเท่ากับทำเอง คุณได้ยกย่องและให้เกียรติเช่นนี้เท่ากับร่วมมือ นับว่าได้ทำสิ่งที่เป็นมงคลสูงสุดอย่างหนึ่ง ขออนุโมทนาและขออวยพรให้ประสบแต่สิ่งที่น่าสิริมงคลมาให้ตลอดกาลทุกเมื่อ

คำถามที่ ๒๒๒

ขออนุญาตเรียนถามครับ เกี่ยวกับเรื่องกรรม กรรมที่เกิดจากการทำแท้งมันส่งผลต่อเราอย่างไรบ้างครับ และเราควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อเราได้กระทำกรรมนั้นไปแล้วเพื่อเป็นการขอโทษกรรม หรือมีทางแก้ไขอะไรบ้างไหมครับ

ตอบ

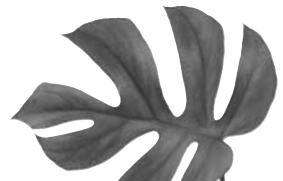
ตั้งใจให้มันคงว่าต่อไปจะไม่ทำอีก ถ้าเป็นไปได้ลองหาเด็กที่พ่อแม่ตายหรือที่พ่อแม่ทิ้งมาเลี้ยงดูเป็นลูกของตน คิดว่าชดเชยได้ ทำให้คุณมีความสุขใจขึ้น เป็นการไถ่บาปไปด้วย ขอเอาใจช่วยให้คุณสามารถ

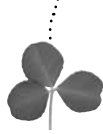
คำถามที่ ๒๒๓

กราบเรียนถามเกี่ยวกับเรื่องพระมหากัสสปค่ะ ได้อ่านพบประวัติของท่านแล้วแต่อยากทราบเกี่ยวกับบั้นปลายชีวิตของท่านหลังจากได้ทำการรวบรวมสังคายนาพระไตรปิฎกแล้ว จะค้นได้จากพระสูตรไหนคะ

ตอบ

มีพระสูตรในสังยุตตนิกายเรียกว่ากัสสปสังยุต รวบรวมเรื่องของพระมหากัสสปไว้มากพอสมควร ลองหาอ่านดู ถ้าเป็นพระไตรปิฎกแปลฉบับของมหาหมกุฎราชวิทยาลัย เขาจะเขียนหน้าปกว่า *สังยุตตนิกาย นิทานวรรค เล่ม ๒* หมายถึง เล่ม ๒ ของสังยุตตนิกาย

คำถามที่ ๒๒๔

เรียนถามท่านอาจารย์ว่า ของสงฆ์เป็นของส่วนกลางใช่ไหมครับ แล้วสังฆทานจัดเป็นของสงฆ์หรือไม่ครับ

ตอบ

“ของสงฆ์เป็นของส่วนกลาง” ไซ้แล้ว โดยทั่วไปก็เป็นสมบัติของวัด ใดวัดหนึ่ง เช่น เสนาสนะในวัด เป็นต้น ไม่ใช่ของพระรูปใดรูปหนึ่ง ส่วนของที่มีคนนำไปถวายเป็นสังฆทานนั้น ถวายให้แก่ภิกษุรูปนั้นๆ ซึ่งท่านจะถือเป็นสมบัติส่วนตัวก็ได้ จะถวายให้เป็นของวัดก็ได้ เมื่อถวายให้เป็นของวัดแล้วก็ยังเป็นของสงฆ์

คำถามที่ ๒๒๕

ในหนังสืออธิบาย *มิลินทปัญหา* ของท่านอาจารย์ มีกล่าวถึงพระนาคเสนแสดง “โลกุตระธรรมประกอบด้วยสุญญตานุปัตสสนา” ให้มหาอุบาลีกาท่านหนึ่งซึ่งขอให้พระนาคเสนแสดงธรรมที่สุขุมลุ่มลึกให้แก่ตน ด้วยว่าตนเป็นคนแก่แล้ว ๑. สุญญตานุปัตสสนาคืออะไรคะ ปุถุชนผู้ยังไม่บรรลุลोकุตระธรรมจะเจริญได้หรือไม่ ในสติปัฏฐาน ๔ มิได้มีอนุปัตสสนาข้อนี้ ถ้าเช่นนั้น สุญญตานุปัตสสนาก็ไม่จัดเข้าเป็น “ทางสายเอก” ผู้มีความพันทุกขีไซ้ใหม่คะ ๒. ขอท่านอาจารย์โปรดยกตัวอย่างหมวด “ธรรมที่สุขุมลุ่มลึก” อื่นๆ ให้ได้รับทราบสัก ๓-๔ หมวดด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งค่ะ

ตอบ

๑. **สัญญาตานุปัสสนา** คือการพิจารณาเห็นความว่าง คือ ว่างจาก สัตว์ บุคคล ตัวตน ปุถุชนผู้ไม่บรรลุนิพพานก็เจริญได้และควรเจริญเพื่อ บรรลุนิพพาน พระพุทธเจ้าเคยตรัสตอบปัญหาของพระโมฆราชว่า เธอจงมี สติทุกเมื่อ พิจารณาดูโลกโดยความเป็นสัญญาตา ถอนอัตตานุทิฐิเสีย (ความเห็นว่าเป็นตัวตน) พึงข้ามพ้นมัจจุราชเสียได้ มัจจุราชย่อมมอง 'ไม่เห็นบุคคลผู้พิจารณาโลกอยู่อย่างนี้' สัญญาตานุปัสสนาถ้าจะให้รวม ลงในสติปัฏฐาน ๔ ในกายานุปัสสนาก็อยู่ที่ธาตุขันธ์ ๕ ว่าด้วยธาตุ ๔ ในธัมมานุปัสสนาก็อยู่ที่การพิจารณาขันธ์ ๕ โดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา

๒. คำถามนี้ ให้ผู้ถามดูที่โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ซึ่งท่านแสดงไว้ใน สุตตปิฎกซึ่งเป็นธรรมซึ่งเป็นไปเพื่อการตรัสรู้หรือเพื่อปัญญา ที่เรียกว่า "โพธิ" คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อธิธิบาท ๔ อินทริย ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ และ มรรคมรรค ๘

คำถามที่ ๒๒๖

เรียนถาม การเจริญอิทธิบาท ๔ เหตุใดจึงมีผลทำให้เป็นผู้มีอายุ ยืนยาวคะ

ตอบ

ไม่ใช่อิทธิบาทธรรมตา ที่กล่าวถึงในพุทธประวัติว่า พระพุทธเจ้า ตรัสกับพระอานนท์ว่า ผู้ที่อบรมอิทธิบาทดีแล้วเช่นพระองค์นี้ ถ้า ประสงค์จะมีอายุต่อไปก็จะอยู่ได้ถึง ๑ กัป (หมายถึงกัปอายุคนใน

ขณะนั้น คือ ๑๒๐ ปี) อิทธิบาทที่กล่าวถึงในที่นี้ หมายถึงอิทธิบาทที่ประกอบด้วยเจโตสมาธิ กล่าวคือ ประกอบด้วยฌานระดับต่างๆ ท่านอยู่ได้ด้วยกำลังฌานซึ่งเป็นอำนาจพิเศษอย่างหนึ่งของผู้ได้ฌานและได้อภิญญา

คำถามที่ ๒๒๗

๑. การแผ่เมตตาในสรรพสัตว์หรือในตัวบุคคลก็ดี แตกต่างจากการอวยพรหรือให้พรตรงไหนคะ ๒. ในเวลาเช้าเมื่อรู้สึกตัวตื่นลืมตาขึ้นมาทุกครั้งเราก็มารู้สึกนึกถึงบิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ ตลอดจรรยาดีทั้งหลาย บุตรหลาน รวมถึงตัวเราเอง ขอให้มีความสุขขีความเจริญ ทำแบบนี้ทุกคำเช้า (ไม่รวมถึงการแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ทั่วไป) ไม่ทราบว่าจะควร ไม่ควร หรือน่าจะมีอะไรที่ดีกว่านี้อีก ขอความกรุณา ท่านอาจารย์สอนให้ด้วยค่ะ

ตอบ

๑. การแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทำให้จิตของเราอ่อนโยน ทำร้ายใครไม่ได้ เป็นการให้พรแก่สรรพสัตว์ด้วยการปฏิบัติ คือ งดเว้นจากการเบียดเบียน

๒. ที่ทำอยู่นั้นดีแล้ว ขอเพิ่มเติมหน่อย คือ ให้ตั้งใจว่า จะเว้นความชั่วทั้งปวง จะทำความดีให้พร้อม และจะทำใจให้ผ่องแผ้วตลอดวันนี้

คำถามที่ ๒๒๘

เรียนถามเกี่ยวกับเรื่องคำทำนาย หมอดูพินธง ไหวรดวง ดูดาว ดูฤกษ์ ฯลฯ ไม่ทราบที่ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องทำนองนี้

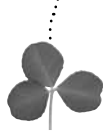
ตอบ

มีความเห็นที่ไม่แน่นอนไป คงจะผิดบ้างถูกบ้าง ไม่ดูดีกว่าสบายใจกว่า จะสุขจะทุกข์จะเจริญจะเสื่อมอย่างไรก็สุดแล้วแต่กรรมที่เราทำและที่สังคมทำให้แก่กัน คติทางพระพุทธศาสนาถือว่า “ประโยชน์ย่อมล่วงเลยคนเขลาผู้มัวถือฤกษ์ยามอยู่” ความสำเร็จประโยชน์นั้นแหละเป็นฤกษ์ดีอยู่ในตัว ดวงดาวในท้องฟ้าจักทำอะไรได้”

(นชัดตชาติก)

ท่านเล่าเรื่องประกอบไว้ว่า ชายคนหนึ่งไปขอหญิงสาวที่บ้านหนึ่ง ตกลงกันเรียบร้อยแล้วว่าจะไปรับวันนั้นวันนี้ พอถึงวันเข้าจริงไม่ได้ไป เพราะนักบวชนอกพุทธศาสนาคนหนึ่งทักว่าฤกษ์ไม่ดี พอถึงวันที่เขาบอกว่าฤกษ์ดีก็พากันไปรับเจ้าสาว แต่ทางญาติของเจ้าสาวได้ยกให้ชายอื่นผู้ซึ่งไม่ได้ถือฤกษ์ยามไปแล้ว

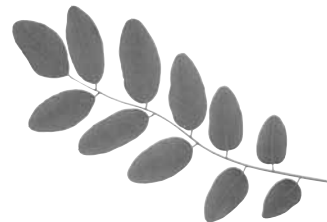
คำถามที่ ๒๒๙

๑. อยากทราบว่า มีหัวข้อธรรมใดที่ท่านอาจารย์สงสัยหรือยังไม่ทราบอีกบ้างหรือไม่ ๒. ยังมีสิ่งใดที่ท่านอยากทำแต่ยังไม่ได้ทำอยู่อีกหรือไม่

ตอบ

๑. คำถามนี้ขอตอบโดยยกเอาคำของนายคริสตัมัส ฮัมฟรีย์ในหนังสือเรื่อง *พระพุทธศาสนา (Buddhism)* หน้า ๑๕ ว่า พระพุทธเจ้าพระองค์เดียวเท่านั้นที่รู้พระพุทธศาสนาอย่างแจ่มแจ้ง (Only the Buddha fully understood Buddhism.) ขอขอบคุณที่ถามมาเป็นเชิงยกย่องให้เกียรติ

๒. เคยคิดว่า ถ้ามีสถานที่สำหรับบรรยายธรรมที่เหมาะสม สะดวก สงบ สักแห่งหนึ่ง โดยไม่ต้องไปอาศัยสถานที่ของผู้อื่นก็จะดี แต่มาถึงบัดนี้อายุมากแล้ว (๗๘) ยังไม่มีสถานที่ดังกล่าวนั้น คิดว่าคงมีไม่ได้แล้วในชาตินี้ ไม่คิดดีกว่าเพราะอายุก็มากแล้ว โรคภัยไข้เจ็บก็มากด้วย ร่างกายทรุดโทรมไม่แข็งแรง รับภาระหนักๆ ไม่ไหว จึงปลงใจว่าเป็นเท่าที่จะเป็นได้ มีเท่าที่จะมีได้ คือสันโดษตามที่ได้และตามกำลัง ทำให้มีความสุขตามอัตภาพ

คำถามที่ ๒๓๐

อาจารย์วศินที่เคารพ ในสังคมปัจจุบันนี้ ภาวลักษณะของพระภิกษุสงฆ์ที่ปรากฏ มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมเสียส่วนมาก ส่วนที่ดีมักไม่ค่อยเป็นข่าว อันมีผลให้ประชาชนที่ไม่ศรัทธาก็ยิ่งไม่เกิดศรัทธา ที่มีศรัทธาก็น้อยลงและท้อแท้เบื่อหน่าย ในฐานะที่อาจารย์อยู่ในแวดวงพระพุทธศาสนาได้ถวายความรู้แต่พระนักศึกษามาก อาจารย์คิดว่า

๑. สถาบันพระสงฆ์ไทยยังคงเข้มแข็งมั่นคงหรือไม่
๒. พระสงฆ์ทุกวันนี้มีความรู้เข้าใจในพระธรรมของพระพุทธองค์อย่างไม่บิดเบือนไขว่เขวอยู่หรือเปล่าคะ
๓. พระรุ่นใหม่ๆ นี้จะสามารถดำรงพระสังฆธรรมให้คงอยู่ ไม่สูญสลายไปตามกาลเวลาหรือไม่ (ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่เป็นกำลังอันสำคัญที่จะทำให้พระสังฆธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงยั่งยืนงอกงาม นำความร่มเย็นมาสู่สังคมและมวลมนุษย)

ตอบ

๑. สถาบันพระสงฆ์ในปัจจุบันยังต้องปรับปรุงอีกมาก พระสงฆ์ต้องรู้สึกตัวในเรื่องนี้และต้องปรับปรุงกันเองจึงจะสำเร็จได้ ฆราวาสจะหวังดี มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงสักเท่าไรก็คงจะไม่สำเร็จ ถ้าพระสงฆ์ไม่รู้สึกตัวว่าสถาบันสงฆ์อันแก่นั่นคลอนแคลนไม่มั่นคง

๒. พระสงฆ์บางส่วนก็เข้าใจพระพุทธศาสนาได้ดี บางส่วนก็เข้าใจพอสมควร บางส่วนเข้าใจเล็กน้อย ที่ดูเหมือนจะบิดเบือนคำสอนของพระพุทธเจ้าก็เพราะความเข้าใจผิดคิดว่ารู้ แต่ความจริงไม่รู้หรือรู้ผิด จึงถือเอาผิดและสอนผิด พุทธศาสนิกที่เป็นฆราวาสควรจะศึกษาพระธรรมโดยตรงให้มากขึ้นจะได้รู้ว่า อะไรที่พระสอนผิด อะไรที่พระสอนถูก

๓. บางส่วนทำได้บ้าง เฉพาะที่ศึกษาเล่าเรียนจริงและปฏิบัติชอบ

คำถามที่ ๒๓๑

วิธีพิจารณาให้เห็นอุปทานขันธทั้งห้า เพื่อความละคลายมีวิธี
อย่างไรคะ

ตอบ

ให้พิจารณาบ่อยๆ ว่า ขันธ ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่
ควรยึดมั่นถือมั่น ยึดถือเข้าก็ทำให้เกิดทุกข์นานาประการ ปล่อยวาง
เสียบ้างก็จะเบาสบายขึ้น เปรียบเหมือนหินเป็นขของหนัก แต่ถ้าเราไม่
แบกไว้ก็ไม่หนัก หรือถ้าแบกไว้ก็วางเสียบ้างเป็นครั้งคราวจะได้เบาบ้าง
หนักบ้าง

มีพระพุทธรูปอยู่ตอนหนึ่งว่า

“ขันธ ๕ เป็นภาระหนัก แต่บุคคลก็ยังแบกภาระไป การแบกภาระ
เป็นทุกข์ในโลก การปลงภาระเสียได้เป็นสุข เมื่อปลงภาระอันหนักได้
แล้ว ไม่ยึดถือภาระอย่างอื่นไว้ก็จะถอนต้นเหตุพร้อมทั้งมูลราก (คือ
อวิชชา) เสียได้ เป็นผู้หมดอยาก ดับเย็น (ปรีติพพาน)” (ภารสุดตคาถา)

จะเล่าเรื่องให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง ลิงป่าตัวหนึ่งเห็นเนื้อมะพร้าวอยู่ใน
ลูกมะพร้าวจึงล้วงมือเข้าไปเพื่อจะได้เนื้อมะพร้าว แต่เมื่อมันกำเนื้อ
มะพร้าวไว้ในมือมันก็ดึงมือไม่ออก ลูกมะพร้าวนั้นมีไซตติดอยู่ ปลาย
ข้างหนึ่งพันไว้กับต้นไม้เป็นวิธีจับลิง ถ้าลิงแบมือออกก็จะหลุดได้ แต่มัน
เสียตายเนื้อมะพร้าวจึงกำมือไว้แน่นดึงออกไม่ได้ ติดอยู่กับไซมันเอง

มีเรื่องมากมายในโลกซึ่งถ้าเรายึดไว้ไม่ปล่อยวางก็จะไม่หลุดไม่
เป็นอิสระเหมือนลิงตัวนั้น

คำถามที่ ๒๓๒

ดีใจและมีความสุขมากๆ ที่ได้อ่านกระทู้และดูคำตอบจากท่านอาจารย์ หลายท่านถามได้น่าสนใจมาก แต่สำหรับคำตอบแล้วท่านอาจารย์ตอบได้เป็นที่หนึ่งไม่มีสอง แจ่มแจ้งชัดเจนมากๆ (ด้วยความเคารพอย่างสูง)

ตอบ

ขอบใจมากๆ ที่ให้กำลังใจใจมา การตอบปัญหาซึ่งหลากหลายนั้น เป็นของยาก แต่ก็พยายามทำเท่าที่จะทำได้ คิดว่าคงจะเป็นประโยชน์ไม่เพียงแก่ผู้ถามคนเดียว แต่จะเป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปที่ได้อ่านด้วยขอบคุณอีกครั้ง

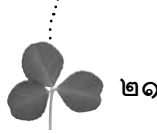
คำถามที่ ๒๓๓

กระทู้ถามตอบนี้ไม่ทราบว่า จะพิมพ์เป็นเล่มจำหน่ายหรือไม่ มีคำถามน่าสนใจมากมาย เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ อ่านเพลินดีมากๆ ค่ะ

ตอบ

พิมพ์เป็นเล่มแน่นอนครับ กำลังเตรียมการอยู่ ขอขอบคุณที่ขอบคำถาม-คำตอบในเว็บนี้

คำถามที่ ๒๓๔

ขอความกรุณาท่านอาจารย์ช่วยแปลเป็นไทยให้ด้วยค่ะ “ปะโตเมตัง ประระวิชินัง สุขะโตจฺจติ จิตตะเมตตะ นิพพานัง สุขะโตจฺจติ”

ตอบ

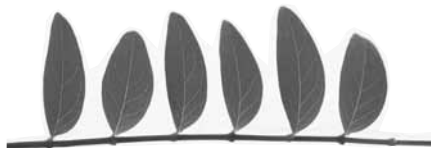
คาถาแบบนี้แปลไม่ได้ครับเพราะไม่เป็นภาษาที่ถูกต้อง อย่าได้ท่องเลย เอาสมองและเวลาไปท่องจำพระพุทธรูปจนที่ตีๆ จะได้ประโยชน์กว่า

คำถามที่ ๒๓๕

ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นเช่นไรกับคนเบี่ยงเบนทางเพศแต่อยากบวช ท่านคิดเห็นว่ามีหนทางแก้ไขอย่างไรให้บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่นคะ

ตอบ

ตามพระพุทธบัญญัติ คนเบี่ยงเบนทางเพศท่านห้ามบวช ท่านเรียกในภาษาวินัยว่า “บวชไม่ขึ้น” บวชแล้วก็ไม่ชื่อว่าบวช ด้วยเหตุนี้ไม่บวชดีกว่า ประพฤติธรรมในเพศฆราวาสก็ได้ ไม่สร้างความยุ่งยากแต่ประการใด

คำถามที่ ๒๓๖

สัตว์บุรุษปรากฏในที่ไกลเหมือนภูเขานิมนต์ ส่วนอสัตบุรุษไม่ปรากฏแม้ในที่ใกล้เหมือนลูกศรที่เขายิงไปในราตรี จากกระพุ่มข้อ ๑๕๒ หมายถึงอะไรคะ

ตอบ

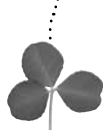
หมายความว่า คนดีปรากฏในที่ไกล คือ ชื่อเสียงเกียรติคุณของท่านระบือไปได้ไกล คนรู้จักกันทั้งโลกก็มี เช่น ท่านมหาตมะ คานธี แห่งอินเดีย เป็นต้น ส่วนคนไม่ดีเหมือนลูกศรที่เขายิงไปในที่มืดและตกลงไปในหลุมโคลนไม่มีใครเห็น อธิบายเพิ่มเติมเพียงเท่านี้หวังว่าผู้ถามคงพอเข้าใจ

คำถามที่ ๒๓๗

อาจารย์วศินที่นับถือ อยากเรียนถามอาจารย์ว่า อินทรีย์ ๕ และ พละ ๕ ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมภา และปัญญา เหมือนกันใช่ไหมครับ วัตถุประสงค์หรือประโยชน์ใดของธรรม ๒ หมวดนี้ที่ต่างกัน

ตอบ

หัวข้อธรรมเหมือนกัน เมื่อแยกกันอยู่ ท่านเรียกอินทรีย์ แปลว่าเป็นใหญ่ในหน้าที่ของตน เช่น ศรัทธาเป็นใหญ่ในความเชื่ออย่างมีเหตุผล กำจัดความไม่เชื่อออกเสียได้ เป็นต้น เมื่อทั้งห้ามารวมกันกำจัดกิเลสหรือความชั่ว ท่านเรียกว่า พละ เปรียบเหมือนนิ้วมือทั้งห้า

ของเรา เมื่อแยกกันอยู่เราก็เรียกชื่อไปต่างๆ เช่น นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ เป็นต้น เมื่อกำรวมกันเราเรียกว่า “กำปั้น” มีกำลังในการชกหรือในการดิ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ดิ่งเชือก เป็นต้น อีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น หิน ทราย ปูนซีเมนต์ และน้ำ เมื่อแยกกันอยู่เราก็เรียกชื่อต่างกันไป แต่เมื่อนำมารวมกันใช้น้ำเป็นตัวเชื่อม คลุกให้เข้ากันดีแล้วเราเรียกว่า “คอนกรีต” มีลักษณะมั่นคง ทำเป็นเสาทานน้ำหนักได้

คำถามที่ ๒๓๘

ขอเรียนถามว่า ทำไมคนบางคนจึงทำให้เราหงุดหงิดเวลาอยู่ใกล้ พยายามแค้นเมตตาแล้วก็ไม่หาย เราควรหลีกเลี่ยงการพบปะ หรือคิดเสียว่าเป็นบททดสอบสติ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ถ้าเลี้ยงได้เลี้ยงเสียดีกว่า ถ้าเลี้ยงไม่ได้ก็ต้องทำใจ คือสอนตัวเอง บอกกับตัวเองว่าเป็นโชคดีของเราหนอที่ไม่เป็นคนเช่นเขาซึ่งมีข้อน่ารังเกียจมากมายที่ทำให้เราหงุดหงิดอยู่

หงุดหงิดก็คือรำคาญนั่นเอง ท่านว่าให้เอาชนะความรำคาญด้วยความกรุณา คือคิดว่าเป็นความสุขของเขาที่เขาได้ทำเช่นนั้น สมมติว่ามีเด็กๆ มาเล่นหน้าบ้าน ส่งเสียงดัง เราต้องการความสงบเราก็รำคาญ แต่พอนึกได้ว่าเป็นความสุขของเขาที่ได้ทำเช่นนั้นเราก็มีความกรุณา เอาชนะความรำคาญได้ เป็นการช่วยตัวเราเองไปด้วยทำให้เราสบายใจขึ้น

คำถามที่ ๒๓๙

กราบเรียนอาจารย์วศินที่เคารพ ขอโอกาสสอบถามวิธีทำให้ยอมรับวิบากที่เกิดขึ้นในชีวิตการทำงาน รู้สึกว่ามันซ้ำซาก เนิ่นนาน หรือเป็นสิ่งที่สมควรและสาสมกับดิฉันแล้วคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ไม่มีใครหรอกครับที่ทำงานไม่ซ้ำซาก ขึ้นชื่อว่างานประจำ งานอาชีพแล้ว ต้องซ้ำซากทั้งนั้น เราต้องคิดถึงประโยชน์ว่ามันซ้ำซากก็จริงแต่มันมีประโยชน์ คล้ายๆ เรากินอาหาร มันก็ซ้ำซากอยู่ตลอดชีวิต แต่เราก็กินด้วยความพอใจบ้างฝืนใจบ้าง (เป็นบางมื้อ) ต้องปล่อยให้หิว แล้วจึงค่อยกินจะอร่อยทุกมื้อ สุภาสิตท่านจึงว่า “ความหิวเป็นซุรสที่ดีที่สุด (Hunger is the best sauce.)” ไม่หิวอย่ากิน อย่ากินเพราะอยาก คนที่เบื่องานนั้นลองหยุดงานอยู่เฉยๆ สักระยะหนึ่งก็จะเบื่ออีก ทำงานดีกว่า ถึงจะซ้ำซากแต่ก็มีผลงานเหลืออยู่ ทำชีวิตให้เป็นประโยชน์ด้วย

คำถามที่ ๒๔๐

วิปัสสนากรรมฐาน สามารถลดวิบากกรรมและสามารถนำไปสู่การเป็นโสดาบันในชาติภพเดียวได้หรือเปล่าครับ

ตอบ

ได้ครับ

คำถามที่ ๒๔๑

ความรู้สึกที่รับผิดชอบในหน้าที่ แท้จริงเกิดขึ้นเพราะเหตุใด หมายถึงถึงรู้จักคิดเองหรือจากการอบรมสั่งสอน หรือการดูตัวอย่าง ฯลฯ อย่างไหนคือถูกคะ

ตอบ

ถูกทุกอย่าง บางอย่างเราต้องคิดเอง เพราะว่าเรารู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรา คือเงื่อนไขในตัวเรายิ่งกว่าคนอื่น แต่เราต้องมีโยนิโสมนสิการให้มาก โยนิโสมนสิการคือความคิดเป็นระบบ คิดเป็น มีหลักในการคิด และมีวิธีคิด

การได้รับอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ดีก็เป็นสิ่งสำคัญ มีคนเป็นจำนวนไม่น้อย ที่ได้เพราะได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดี ต้องหมั่นศึกษาเล่าเรียน หมั่นอ่านหนังสือที่ดี เพราะนั่นคือคำสอนทั้งนั้น

การได้เห็นตัวอย่างที่ดีก็เป็นสิ่งสำคัญ สำคัญยิ่งกว่าคำสอนเสียอีก ทำให้ได้เห็นภาพชัดว่าการทำดีนั้นเป็นอย่างไร นักปราชญ์กรีกท่านหนึ่งชื่อ โซกราตีสกล่าวไว้ว่า “ศีลธรรมสอนไม่ยากถ้ามีตัวอย่างที่ดี แต่ที่ศีลธรรมเป็นเรื่องสอนยากก็เพราะขาดตัวอย่างที่ดี” โดยนัยนี้จะเห็นว่าตัวอย่างที่ให้เห็นย่อมเด่นชัดกว่าคำสอนอย่างเดียว โบราณท่านว่า “ภาพหนึ่งภาพอธิบายความได้มากกว่าคำพูดจำนวนมาก”

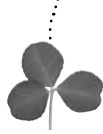

คำถามที่ ๒๔๒

๑. เมื่อคนเราเกิดมา ก็มีวิชาติดตัวมาตั้งแต่เกิดเลยใช่ไหมคะ ถ้าเช่นนั้นการเกิดคือเหตุของวิชาใช่หรือไม่คะ ถ้าไม่ใช่อะไรคือเหตุของวิชาคะ ๒. ความคิดปรุงแต่ง (สังขาร) เกิดจากอะไร จะทำให้ไม่เกิดได้อย่างไร จะทำให้ดับได้อย่างไรคะ ๓. ขอท่านอาจารย์โปรดอธิบายความแตกต่างและเกี่ยวเนื่องกันระหว่างสติกับสัมปชัญญะ อะไรต้องเกิดก่อน ถ้าขาดสติ สัมปชัญญะจะมีได้หรือไม่ ถ้าขาดสัมปชัญญะ จะมีสมาธิได้หรือไม่ ๔. การที่มีความเห็นใจในความทุกข์และปัญหาของผู้อื่นอย่างมาก (เช่นคำถามที่ ๒๓๙) บางทีรู้สึกเหมือนเข้าไปอยู่ในใจของเขา รับรู้ได้ถึงถึงความเจ็บปวดของเขา ทั้งที่ไม่เคยเป็นเช่นเขา ถือว่าเป็นการขาดอุเบกขาไหมคะ ทำอย่างไรจึงจะวางอุเบกขาได้เร็ว มั่นคง และสม่ำเสมอคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง

ตอบ

๑. คนเราเกิดมามีวิชาติดมาด้วย ถ้าไม่มีวิชาที่ไม่ต้องเกิดอีกเกิดมาแล้วบางคนก็เพิ่มวิชาให้มากขึ้น บางคนก็ลดวิชาให้น้อยลง ตามพระสูตร วิชาที่มีเหตุให้เกิดเหมือนกันคือ อาสวะ ตามภาสิตของพระสารีบุตรที่ว่า “วิชาเกิดเพราะอาสวะเกิด” (อาสวะสมุทฺทยา วิชาสมุทฺทโย) โดยนัยนี้จะเห็นว่า วิชาไม่ได้เป็นมูลการณ (The first cause) คือ ไม่ได้เป็นตัวต้นที่ไม่มีเหตุ ถ้ามต่อไปว่าถ้าอย่างนั้นอาสวะเกิดจากอะไร ต้องไล่ไปที่อายตนะภายในภายนอกกระทบกัน เกิดผัสสะ-เวทนา-ตัณหา-อุปาทาน ย้อนกลับไปวิชาก็ได้ ต่อมาที่ภพชาติก็ได้

๒. ตามหลักปรัชญาสมุบาท เพราะมีอริชชาเป็นปัจจัย สังขารจึงมีสังขารในที่นี้ก็คือการคิดปรุงแต่ง ถ้าจะไม่ให้คิดปรุงแต่งต้องทำจิตให้ถึงวิสังขาร กล่าวคือนิพพาน สิ้นต้นหา สิ้นอุปาทาน สิ้นภพ

๓. สติคือความระลึกได้ถึงสิ่งที่เคยทำและคำที่เคยพูด สติคือความระวัง ในความหมายนี้เท่ากับความไม่ประมาท สติเป็นธรรมกัณฑ์ระแสกลีสเหมือนทำนบกั้นน้ำไม่ให้ไหลไปในทางที่ไม่ต้องการ สัมปชัญญะคือปัญญาที่สตินำมาใช้ในเหตุการณ์นั้นๆ โดยนัยนี้ สติและสัมปชัญญะจึงเป็นธรรมที่อาศัยกัน ทำให้มีอุปการะมากต่อกิจกรรมต่างๆ

ในสติปฏิฐานสูตรกล่าวถึงสัมปชัญญะปัพพะ คือ หัวข้อที่ว่าด้วยสัมปชัญญะ ว่าให้รู้ตัวในขณะที่ทำกิจต่างๆ เช่น ในการกิน การดื่ม เป็นต้น มีสติคุมอยู่ด้วยแล้ว

๔. ถ้าช่วยไม่ได้เราก็ต้องวางเฉยไม่ถือเป็นขาดอุเบกขา ในกรณีนี้เราไม่รู้ว่า เขาเป็นใครและไม่รู้ว่าจะช่วยได้อย่างไรจึงต้องวางอุเบกขา ธรรมข้อนี้จึงจำเป็นต้องมีและจำต้องปฏิบัติ มิฉะนั้นแล้วสังคมจะวุ่นวายกว่านี้อีกมาก

คำถามที่ ๒๔๓

อยากเรียนถามอาจารย์ว่า คนที่ศีลข้อใดข้อหนึ่งไม่บริสุทธิ์ ไม่ขาดละ จะดำรงตนเป็นพระโสดาบันได้ไหมคะ ถ้าเป็นจะมีวิบากกรรมอะไร หรือมีผลอะไรไหมคะ ขอบพระคุณคะ

ตอบ

พระโสดาบันย่อมไม่มีเจตนาที่จะทำให้ศีลขาดหรือศีลเศร้าหมอง

คำถามที่ ๒๔๔

ผมมักจะโกรธแม่ของผมเป็นประจำ ไม่รู้ว่าทำไม บางทีก็ว่าแม่เจ็บๆ บางทีก็นึกโกรธแม่ทั้งที่แม่ไม่ได้ทำอะไรให้ คือใจผมอคติไปก่อน แต่ที่จริงแล้วผมรักแม่มากขนาดให้ตายแทนก็ได้ แต่เรื่องโกรธแม่นี้ ผมไม่รู้ว่า เป็นเพราะอะไรจริงๆ ในใจก็คิดว่าเรานี้บาปหนา แค่นี้คิดไม่ดีกับแม่ก็ผิดแล้ว อยากให้อาจารย์ชี้ทางธรรมว่าทำอย่างไรผมจึงจะเลิกเอาแต่โกรธแม่

ตอบ

คุณต้องเจริญเมตตามากๆ ทุกวันทุกคืน โดยเฉพาะส่งกระแสเมตตาไปให้แม่ เมื่อเมตตามากขึ้นก็จะถอนปฏิฆานุสัย คือความหงุดหงิดในใจให้น้อยลง ความโกรธก็จะน้อยลง

คำถามที่ ๒๔๕

สติปัฏฐาน ๔ เป็นวิปัสสนา หรือ อนุปัสสนา

ตอบ

เป็นทั้งสองอย่างครับ ตอนพิจารณาอยู่เป็นอนุปัสสนา ท่านจึงใช้คำว่า กายานุปัสสนา ธัมมานุปัสสนา (ธรรม+อนุปัสสนา) เมื่อเห็นแจ้งแล้วเป็นวิปัสสนา

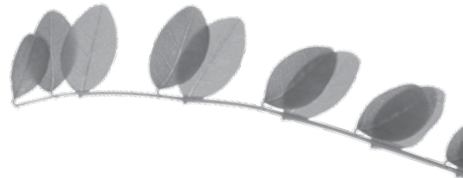

คำถามที่ ๒๔๖

กราบสวัสดีอาจารย์วศินค่ะ ขอเรียนถามว่า ความคิดที่เราจับได้ว่า เราคิดแต่เหมือนคิดแบบลอยๆ ไม่เป็นเรื่องราว ไม่ต่อเนื่อง เหมือน ความฝัน เคยเป็นตอนนั่งสมาธิค่ะ ไม่เข้าใจและไม่ได้หาคำตอบ แต่ ตอนนี้รู้สึกได้ว่าคิดในขณะที่กำลังเดินอยู่ อาการแบบนี้คือจิตเราฟุ้งซ่าน หรือเปล่าคะ และก็สงสัยเกี่ยวกับเรื่องของจิตใต้สำนึกด้วยค่ะ อยาก ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของวงจจิต จิตใต้สำนึก จะศึกษาเพิ่มเติมได้จาก หนังสือหรือที่ไหนบ้างคะ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

จิตที่รับอารมณ์ปัจจุบันเรียกว่า “จิตสำนึก” เมื่ออารมณ์นั้นผ่านพ้น ไปแล้ว ก็จะไปสะสมกันอยู่ในจิตใต้สำนึกเรียกว่า “จิตใต้สำนึก” กล่าว อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นส่วนลึกของจิตเสมือนส่วนลึกของน้ำ จิตใต้สำนึก หรือ “จิตไร้สำนึก” เป็นสิ่งสร้างอุปนิสัยของคน เรื่องนี้มีความสลับ ซับซ้อนมากกว่าวงจจิตก็เช่นเดียวกัน เป็นจิตที่สะสมกรรมดีและกรรมชั่ว ที่บุคคลทำแล้ว ลองหาหนังสือประเภทจิตวิทยามาอ่านดูก็ได้ ก็คงจะมี ข้อความที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึกอยู่บ้างตามสมควร ที่ผมเขียนไว้บ้างก็มี เช่นในหนังสือเรื่อง *หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด* ตอนที่ว่าด้วย สังสารวัฏ ลองดูตั้งแต่หน้า ๑๐๑ เป็นต้นไป (ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๖) สำนักพิมพ์ธรรมดา

คำถามที่ ๒๔๗

ในศีล ๕ การโกหกถือว่าผิดศีลแล้ว ถ้าเราหยอกล้อกับเพื่อนถือว่าผิดศีลไหมครับ

ตอบ

ไม่ผิดศีลข่มขู่สรวาท นอกจากในคำหยอกล้อนั้นมีคำเท็จอยู่ด้วย

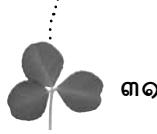
คำถามที่ ๒๔๘

ต้องการปฏิบัติกรรมฐาน มีสถานที่ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติที่ไหนบ้าง ผมอยู่จังหวัดตรัง ขอพื้นที่จังหวัดตรังหรือจังหวัดใกล้เคียง ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ต้องขออภัยผู้ถามอย่างมาก ผมไม่รู้จริงๆ ว่าที่จังหวัดตรังและจังหวัดใกล้เคียงมีสำนักสอนกรรมฐานที่ไหนบ้าง คุณลองถามวัดใกล้บ้านคุณน่าจะพอทราบได้ ขอขอบคุณที่ถามมา

คำถามที่ ๒๔๙

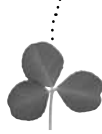
ท่านอาจารย์คะ มีความทุกข์ชนิดหนึ่งที่เกิดกับคนหลายๆ คนแต่ไม่รู้จะแก้ไขอย่างไรเพราะมันเป็นกรรมเก่า คือความทุกข์ที่เกิดจากบิดาบ้าง มารดาบ้าง ลูกๆ หลายคนเจ็บปวดต่อพฤติกรรมบางอย่างของพ่อแม่ตัวเอง ทนได้บ้าง ทนไม่ได้บ้าง ดิฉันเฝ้าแต่คิดเสมอว่าคนที่มีความทุกข์ลักษณะนี้ควรทำบุญเช่นไรจึงจะได้เกิดกับพ่อแม่ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นสัมมาทิสฺสึ ที่กล่าวมาทั้งหมดมิได้ลบหลู่คุณบิดามารดาแต่อย่างใด ในเมื่อมันเป็นกรรมในชาตินี้ก็ต้องรับอยู่แล้ว แต่เรียนถามเพื่อชาติต่อไปนะค่ะ โดยความเคารพและระลึกในพระคุณบิดามารดาด้วยใจจริง

ตอบ

ทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด นอกนั้นก็ปล่อยให้มันเป็นเรื่องของกฎแห่งกรรม จำไว้ในใจเสมอว่าจะไม่กลัวผลแห่งกรรมที่ทำแล้ว ทำใจให้ยอมรับสิ่งที่เลวที่สุดซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตของเรา ในขณะที่เดียวกันต้องพิจารณาหาทางและพยายามที่จะให้พ้นไปจากการครอบงำของสิ่งนั้น

คำถามที่ ๒๕๐

ได้ไปอ่านหนังสือเรื่อง *ประวัติพระสาวก เล่ม ๑* จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ชอบหนังสือเรื่องนี้มาก ได้สอบถามเจ้าหน้าที่ว่ามีเล่ม ๒ จนจบไหม ทางเจ้าหน้าที่ตอบว่า ในช่วงที่หนังสือเล่ม ๒ ออกทางห้องสมุดไม่มีงบประมาณจะซื้อจึงไม่ได้จัดซื้อ อยากจะสอบถามว่าหนังสือเรื่องดังกล่าวมีทั้งหมดกี่เล่ม และถ้าต้องการจะซื้อหนังสือดังกล่าวทั้งหมดจนจบเพื่อบริจาคห้องสมุดและผู้สนใจอ่าน สามารถหาซื้อได้ที่ไหน

ตอบ

หนังสือชุดนี้ที่ผมเขียนมี ๒ เล่ม คือ เล่ม ๑ กับเล่ม ๒ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา หหมดไปนานแล้ว ไม่มีจำหน่าย

คำถามที่ ๒๕๑

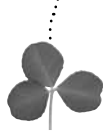
ผมขอเรียนถามเรื่องพระอริยสงฆ์นะครับ คือผมเข้าใจว่า การจะเป็นพระอรหันต์เราจะต้องบวชเป็นพระเท่านั้นจึงจะบรรลุธรรมขั้นสูงสุดนี้ได้ ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว คนที่เกิดเป็นผู้หญิงในชาติภพนี้ก็ไม่สามารถบรรลุพระอรหันต์ได้ใช่ไหมครับ เพราะผู้หญิงไม่สามารถบวชได้ในปัจจุบัน (ไม่นับถึงในสมัยพุทธกาลที่มีพระภิกษุณี)

ตอบ

การบรรลุเป็นพระอรหันต์นั้นเป็นไปได้ทั้งพระและฆราวาส ไม่ต้องบวชก็บรรลุได้ ผู้หญิงก็บรรลุได้ แต่มีเงื่อนไขว่าถ้าบรรลุเป็นพระอรหันต์ตอนเป็นฆราวาสจะต้องบวชหรือนิพพานในวันนั้น

คำถามที่ ๒๕๒

การเจริญเมตตาหรือสังกระแสมตตาทำอย่างไรหรือคะ จะไปแนะนำคนที่ชอบโมโห ขี้หงุดหงิดคะ ขอบคุณคะ

ตอบ

ทำจิตให้มีเมตตาต่อผู้อื่นเหมือนกับที่มีเมตตาต่อตัวเอง เราชักสุข
เกลียดทุกข์ฉันใด คนอื่นสัดว่อก็นั้นนั่น เท่านั้นแหละ

คำถามที่ ๒๕๓

อาจารย์วศินที่เคารพ เมื่อปฏิบัติแล้วเกิดข้อสงสัยดังนี้ว่า จะเป็น
ไปได้ไหมที่จะเห็นจิตผู้รู้ทั้งที่ยังลุ่มตาอยู่ ไม่ได้หลับตาภาวนา แต่ได้
เกิดขึ้นขณะตั้งใจอ่านหนังสือธรรมะและใคร่ครวญข้อธรรมอยู่ สิ่ง
ที่เห็นนอกจากจิตผู้รู้ ยังเห็นสภาวะธรรมอันไม่มีรูปร่าง ไม่สามารถหาคำ
บรรยายได้ รู้แต่มีอะไรเกิดดับๆ รวดเร็วยิ่งกว่าฟ้าแลบอยู่นอกจิตผู้รู้นั้น
ขณะที่เกิดสภาวะแบบนี้ยังลุ่มตาอยู่ แต่รู้สีกว่าอายตนะอื่นๆ ดับไปหมด
ยกเว้นใจอย่างเดียว หลังจากนั้นกลับมาพิจารณาดู ใจบอกว่ากระแส
ปฏิบัติสมบูรณ์พบสายสมุทธารได้ปรากฏขึ้น แต่ยังไม่เห็นสายนิโรธวาร
และเมื่อระลึกถึงสภาวะที่เกิดขึ้นบ่อยๆ มากมายมหาศาลนั้น ใจมีความรู้สึก
เหมือนอัดแน่นไปด้วยความทุกข์จนจะรับไม่ไหว จนไม่อยากจะพิจารณา
สภาวะเหล่านั้นอีกเลย อาจารย์โปรดชี้แนะด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

ตอบ

แปลกดีครับ

คำถามที่ ๒๕๔

ท่านอาจารย์สบายดีไหมคะ รักเคารพและเป็นห่วงท่านมากค่ะ มีอะไรให้พวกศิษย์รับใช้บ้างหรือเปล่าคะ โดยความเคารพอย่างสูง

ตอบ

สบายพอสมควรครับ แปลว่าสบายไม่ดี คือพอระดับประคองไปได้ พอทนได้ ปัญหัจฉน์มีทุกข์อยู่ในตัวแล้วยังถูกโรคภัยหลายอย่าง รุมล้อมเข้ามาโจมตีอีก ทำให้เห็นทุกข์ประจำวันอยู่ทุกวัน ขอขอบคุณมากครับที่เป็นห่วง

คำถามที่ ๒๕๕

ขอเรียนถามว่า คนที่ทำงานเขาบอกว่าเขามีพระอาจารย์ เขาไปทำบุญที่วัด เขาชอบทำบุญ แต่เป็นเพียงคำพูดที่บอกคนไปทั่ว ชอบพูดว่าคนอื่นโดยไม่ดูตัวเอง เขาคิดแต่ว่าถ้าคนอื่นทำเขาก็แย่มาก เขาถือว่าตัวเองเป็นคนดี ทั้งๆ ที่อยู่ใกล้พระแต่เขายังมีโลก โกรธ หลง ปากก็พูดว่าพอเพียง แต่ขี้ฟ้อง คนที่ปากร้ายก็กลัวเขา ไม่กล้าที่จะทำสิ่งที่ถูกให้เป็นสิ่งที่ถูก คิดแต่จะรังแกคนที่ไม่พูดไม่จา ทำงานก็ใช้แต่คนที่นายไม่ชอบ คนที่นายชอบไม่กล้าใช้ กลัวเขาไปฟ้องนาย ปากหวาน ชอบพูดชมนายว่าเสียดหวาน ชอบเสนอน้ำ งานเอาหน้านั้นชอบ ลับหลังนายไม่ทำ แต่พอนายอยู่ทำงานในหน้าที่ของเพื่อน ให้นายเห็นว่าตัวเองมีน้ำใจ พอลับหลังไม่ทำ พอนายถามก็ฟ้อง น่ากลัวมาก อยากถามว่าคนประเภทนี้ ขนาดเข้าวัดขนาดนี้แล้ว ธรรมะ คุณธรรมไม่มี คนเข้าวัดเขาสร้างภาพดูเป็นคนดีแต่จิตใจคนละเรื่อง คนแบบนี้เยอะ เป็น

ประเภทหลง พอตัวเองเข้าวัดก็นึกว่าคนที่ไม่เข้าวัดเป็นคนไม่ดี แต่คนที่ไม่ได้ไปวัดบ่อย หรือไม่รู้คำสวดบาลี ไม่ใช่คนไม่ดี คนที่เข้าวัดบางคนคิดได้แค่นั้นจริงๆ ค่ะ เราจะมีวิธีแก้อย่างไร ให้คนที่เข้าวัดเพื่อสร้างภาพของตัวเอง เมื่ออยู่นอกวัดก็เป็นคนจิตใจดีด้วย

ตอบ

ขนาดเข้าวัดแล้วยังเป็นไปไม่ได้ถึงเพียงนี้ ถ้าไม่ได้เข้าวัดเลยเขาจะเป็นไปไม่ได้สักเพียงไหน คนเรามีกิเลสต่างกันจึงทำให้จิตต่างกัน จิตต่างกันทำให้สร้างกรรมต่างกัน กรรมต่างกันทำให้บุคคลทั้งหลายต่างกัน สมดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวบ้างให้ประณีตบ้าง” คุณควรจะสนใจต่อความเป็นไปของสัตว์โลกที่ต่างกัน เพราะกรรมจำแนกให้เป็นไป เพราะจิตนำไป กิเลสนำไป มนุษย์เรามัวต่อสู้กันเองไม่คิดจะต่อสู้กับกิเลสในตน จึงทำให้โลกมนุษย์ดิ้นรนเร่าร้อนไม่รู้จักจบสิ้น น่าสังเวชจริงๆ

คำถามที่ ๒๕๖

“ธรรมาตนะ” หมายถึงอะไร เป็นอายตนะภายในหรือภายนอก

ตอบ

หมายถึงอายตนะคือธัมมารมณ เป็นอายตนะภายนอก คู่กับ “มนายตนะ” อายตนะคือใจ เป็นอายตนะภายใน

คำถามที่ ๒๕๗

พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญบุคคลที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติแบบใดมากที่สุด และทรงสรรเสริญหมวดธรรมข้อใดมากที่สุดคะ

ตอบ

จะระบุลงไปก็ยากเพราะว่าพระพุทธเจ้าจะทรงยกย่องคนดี คนที่มีความสามารถต่างๆ กันไป เขาดีด้านไหนมีความสามารถด้านไหนก็ทรงยกย่องให้ปรากฏ เช่น พระสารีบุตรทรงยกย่องว่าเลิศทางปัญญา พระมหาโมคคัลลานะเลิศทางมีฤทธิ์ พระมหากัสสปเลิศทางธุดงค์ พระอานนท์เลิศหลายอย่าง เช่น เป็นพหูสูตร เป็นต้น ทรงยอมรับความแตกต่างแห่งคุณสมบัติและความสามารถซึ่งตรงกับความเป็นจริงในสังคมนมนุษย์

เรื่องหมวดธรรมที่ทรงสรรเสริญก็ทำนองเดียวกันกับบุคคล คือ มีหลายหมวดด้วยกัน เช่น สติปัฏฐาน ๔ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘ เป็นต้น ความไม่ประมาทก็ทรงยกย่องมาก ฯลฯ ธรรมเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องถึงกัน เมื่อปฏิบัติอย่างหนึ่งได้ดีแล้วก็ทำให้ได้อีกอย่างหนึ่งไปด้วย

คำถามที่ ๒๕๘

อะไรเป็นเหตุเกิดของโยนิโสมนสิการและสัมมาทิฐิ

ตอบ

เหตุเกิดของสัมมาทิฐิก็คือ ปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการ ปรโตโฆสะคือสิ่งแวดล้อมดี โยนิโสมนสิการคือการทำไว้ในใจโดยแยบคาย หรือความคิดที่เป็นระบบ ส่วนเหตุเกิดของโยนิโสมนสิการนั้นน่าจะเป็น การหมั่นสดับตรับฟัง การรู้จักเทียบเคียง ผมใช้คำว่า “น่าจะเป็น” เพราะยังไม่พบหลักฐานทางพระบาลีหรืออรรถกถา คุณถามมาก็ดีแล้ว จะได้ค้นหาต่อไป

คำถามที่ ๒๕๙

ในฐานะที่ท่านอาจารย์เป็นบุคคลตัวอย่างและที่พึ่งทางจิตใจของ ลูกศิษย์จำนวนมาก บุคคลตัวอย่างที่ท่านอาจารย์ยกย่องและชื่นชม และเห็นว่ามีอัตชีวประวัติควรแก่การศึกษา (นอกเหนือจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ทั้งที่เป็นคนไทยและต่างประเทศ ในปัจจุบันและในประวัติศาสตร์ คือท่านใดบ้างคะ (ขอความกรุณายกตัวอย่างสัก ๓-๔ ท่านได้ไหมคะ)

ตอบ

ที่เป็นพระสงฆ์มีจำนวนมากด้วยกัน ขอยกตัวอย่างมาสัก ๕ ท่าน คือ

๑. พระพุทธโฆสจารย์ ชาวอินเดีย มาทำงานอยู่ที่ลังกา มีผลงาน

ภาษาบาลีสืบเนื่องมาจนบัดนี้เป็นจำนวนมากที่พระสงฆ์ไทยได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่

๒. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้มีผลงานทางพระพุทธศาสนาเป็นอันมากในภาษาไทย ซึ่งพระสงฆ์ได้อาศัยศึกษาเล่าเรียนอยู่ มาจนถึงปัจจุบัน

๓. ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ ได้รจนาหนังสือธรรมไว้เป็นอันมาก เป็นประโยชน์แก่สังคมไทยมายาวนาน

๔. ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) มีผลงานเช่นเดียวกับท่านอาจารย์พุทธทาส

๕. ท่านอาจารย์ปัญญาวัณนัทภิกขุ (พระพรหมมิ่งคลาจารย์) ได้ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้คนเป็นสัมมาทิฐิเป็นอันมากมายาวนานตลอดชีวิตของท่าน

ยังมีท่านอื่นๆ อีกมาก ที่ยังไม่ได้เอ่ยชื่อถึง แต่ก็มีผลงานและปฏิปทาน่าเลื่อมใสอยู่เป็นอันมาก ส่วนบุคคลสำคัญในทางโลก เห็นว่าท่านมหาตมะ คานธี แห่งอินเดียเป็นบุคคลที่น่ายกย่องมาก เป็นอัจฉริยะที่หาได้ยากในโลก ขอตอบเพียงเท่านี้ก่อน ขอขอบคุณมาก

คำถามที่ ๒๖๐

ท่านอาจารย์เห็นว่า ลักษณะหรือคุณสมบัติของ “ครู” ในอุดมคติ และ “ศิษย์” ในอุดมคติควรจะเป็นอย่างไรคะ ท่านอาจารย์จะกรุณาตอบให้ละเอียดสักเล็กน้อยจะได้ไหมคะ ดิฉันเชื่อว่าการได้พบ “ครู” และ “ศิษย์” ในอุดมคติเป็นสิ่งที่ยังดงามอย่างยิ่งของชีวิต

ตอบ

คุณสมบัติของครูที่ดี ท่านกล่าวไว้หลายประการ ในที่นี้ขอยกมา กล่าวเพียงเล็กน้อย ๗ ประการ ที่ท่านกล่าวไว้ในคัมภีร์ คือ

๑. *ปิโย* เป็นคนน่ารัก นำเข้าใกล้ ประกอบด้วยธรรมที่ทำให้น่ารัก เช่น สาราณียธรรม ๖ พรหมวิหาร ๔ เป็นต้น
๒. *ครุ* เป็นคนน่าเคารพ วางตัวดี สมแก่ความเป็นครู
๓. *ภาวนีโย* อบรมตนให้เป็นคนก้าวหน้าอยู่เสมอ ปรากฏเป็นคน น่ายกย่อง
๔. *วตฺตา* ขยันอบรมสั่งสอนศิษย์
๕. *วจนฺทฺขโม* อดทนต่อคำขัดแย้งตักเตือนของผู้อื่นได้
๖. *คฺมฺภีรฺญจ กถํ กตฺตา* ทำถ้อยคำให้ลึกซึ้งได้ หรือขยายความ ให้ลึกก็ได้ ให้สั้นก็ได้
๗. *โน จฺมฺฐาเน นีโยชเย* ไม่แนะนำในทางเสื่อม หรือในสิ่งที่ เป็นไปไม่ได้ ฯลฯ

สำหรับคุณสมบัติของศิษย์นั้นก็มากมาย เช่น เคารพเชื่อฟัง ไม่ อวดดี อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันหมั่นเพียร วาง่ายสอนง่าย อดทน ฯลฯ

คำถามที่ ๒๖๑

เมื่อวันพระที่ผ่านมาได้มีโอกาสไปอ่านหนังสือที่หอสมุดแห่งชาติ สาขานครศรีธรรมราช และได้เจอหนังสือเรื่อง *ประวัติพระสาวก เล่ม ๒* จะขออนุญาตถ่ายเอกสารหนังสือเรื่องดังกล่าวได้หรือไม่ เพราะอาจารย์ บอกว่าไม่มีจำหน่ายแล้ว

ตอบ

ได้ครับ

คำถามที่ ๒๖๒

ในวันพระถ้าต้องการจะรักษาศีลอุโบสถ แต่ได้ทานอาหารเข้าก่อน
รับศีล ไม่ทราบว่าวันนั้นจะสามารถถือศีลอุโบสถได้หรือไม่

ตอบ

ได้ครับ

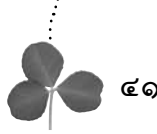
คำถามที่ ๒๖๓

วิปัสสนูปกิเลสมีวิธีระวังป้องกันอย่างไร แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่านี่
เป็นวิปัสสนูปกิเลส

ตอบ

รู้โดยวิธีเรียนรู้ เราเรียนรู้มาก่อนแล้วว่าวิปัสสนูปกิเลสคืออะไรบ้าง
ถ้าทำวิปัสสนาถูกต้อง วิปัสสนูปกิเลสต้องเกิด ป้องกันไม่ได้ เหมือนเรา
เดินทางถูกต้องและทางนั้นมีสวนดอกไม้เราก็ต้องได้เห็นสวนดอกไม้
ถ้าเราต้องการไปให้ถึงจุดหมายปลายทางก็เดินเลยไปเสียอย่าไปหลง
อยู่ที่นั่น

คำถามที่ ๒๖๔

อุเบกขาอันเกิดแต่ฌาน ๔ เป็นอุเบกขาบริสุทธิ์ไม่ใช่เป็นวิปัสสนูปกิเลสใช่ไหมครับ

ตอบ

ไม่ใช่วิปัสสนูปกิเลส เพราะเดินคนละทางกัน ทางสายฌานที่ ๔ นี้ เป็นสายสมถภาวนา ท่านกล่าวไว้ว่า เข้าจตุตถฌานซึ่งมีสติอันบริสุทธิ์ เพราะอุเบกขา เพราะละสุขและทุกข์ โสมนัสและโทมนัสได้แล้ว

คำถามที่ ๒๖๕

กราบสวัสดีค่ะ ท่านอาจารย์ที่เคารพรัก วันนี้นหนูมีคำถามมาเรียนถามท่าน ๒ ข้อค่ะ ๑. ขอทราบขอบเขตของคำว่า สักกายทสิฐิณะและการละสักกายทสิฐิมีความหมายโดยละเอียดอย่างไรคะ ๒. ได้ยินว่ามีพระผู้ใหญ่รูปหนึ่งกล่าวว่า การที่พระดูฟุตบอลทางทีวีไม่ผิด หนูไม่เห็นด้วยเลย ขอทราบทัศนะของท่านเกี่ยวกับเรื่องนี้สักเล็กน้อยค่ะ ขออำนาจคุณพระรัตนตรัยจงคุ้มครองให้ท่านมีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดียิ่งๆ ขึ้นไปค่ะ

ตอบ

๑. ในตำราท่านกล่าวถึงสักกายทสิฐิ ๒๐ โดยเอาขั้น ๕ เป็นตัวตั้ง ยกตัวอย่างเรื่องรูปขั้น เห็นรูปว่าเป็นตน เห็นตนว่าเป็นรูป เห็นรูปมีในตน เห็นตนมีในรูป เกี่ยวกับเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ก็อย่างนี้เหมือนกัน $๔ \times ๕ = ๒๐$ ท่านเรียกว่า สักกายทสิฐิ ๒๐

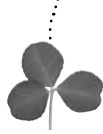

วิธีละสักกายทิฐิก็คือ พิจารณาบ่อยๆ ให้เห็นว่า รูปไม่ใช่ตน เป็นต้น มันเป็นเพียงกระบวนการธรรมชาติอย่างหนึ่งเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย ตั้งอยู่และดับไปตามเหตุปัจจัย

๒. ผมเห็นด้วยกับคุณและไม่เห็นด้วยกับพระรูปนั้นที่ว่าพระดูฟุตบอลไม่ผิด ดูมวยก็เช่นเดียวกัน ส่วนดูหนัง ดูละคร ฟังเพลง ถ้าไม่เกี่ยวกับธรรมะ ผิดทั้งนั้น พระไม่ควรดูอย่างยิ่ง

คำถามที่ ๒๖๖

เรียนถามอาจารย์ค่ะว่าพระโสดาบัน มีความคิดเหมือนๆ กันหรือไม่ ในด้านการดำรงไว้ซึ่งศีลห้าได้อย่างบริบูรณ์ มีดำริอย่างไรในคุณและโทษ มีจิตเช่นไรในการดำรงอยู่ในศีล เพราะธรรมชาติตามความคิดของข้าพเจ้า บุคคลผู้ทำดีอยู่ ดำริอยู่ว่าจะอยู่ในศีล แต่ก็มีเหตุอันทำให้เขาต้องผิดไปจากศีล ด้วยสิ่งที่ยั่ววนบ้าง ด้วยสติที่ไม่บริบูรณ์บ้าง ทำอย่างไรจึงจะเห็นโทษและคุณของศีลเพื่อให้ปฏิบัติตนอยู่ในศีล เช่น มีผลการวิจัยที่ข้าพเจ้าได้อ่านจากนิตยสารเล่มหนึ่ง มีคนที่เลิกบุหรี่ได้มากทีเดียว มาจากการที่เขาอ่านหนังสือเล่มหนึ่งที่บอกถึงคุณและโทษของบุหรี่โดยมิได้ห้ามให้สูบแต่อย่างใด ทำให้ผู้อ่านได้คิดพิจารณาเองอย่างมีโยนิโสมนสิการได้ทราบถึงคุณและโทษของบุหรี่โดยคิดแล้วเข้าใจแล้วจริงๆ คนเหล่านั้นจึงเลิกได้มาก เทียบกับบางคนเลิกเองโดยเคี้ยวหมากฝรั่งบ้าง โดยกรรมวิธีอื่นๆ บ้างแต่เขาก็ยังอดใจไม่ได้ ข้าพเจ้าคิดว่าน่าสนใจทีเดียว ที่ความรู้ความเข้าใจในคุณและโทษอย่างแท้จริง โดยคิดให้ดีและถ่วงด้วยตนเองแล้วจะทำให้บุคคลเลิกทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความเคารพและรักอาจารย์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณที่ตอบคำถามค่ะ

ตอบ

ขอขอบคุณด้วยเหมือนกันที่บอกว่ารักและเคารพอาจารย์อย่างยิ่ง เรื่องศีล ๕ นั้น ผู้ที่จะเลิก ละ การล่วงละเมิดศีล ๕ ก็ต้องหมั่นพิจารณาบ่อยๆ ให้เห็นโทษในการล่วงละเมิดศีล ๕ และเห็นคุณของการมีศีล ๕ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ลองสมมติดูว่า ถ้าเขาทำกับเราเช่นนั้น เราพอใจหรือไม่ เช่น เขาฆ่าเรา ลักทรัพย์ของเรา เป็นต้น เราย่อมไม่พอใจคนอื่นก็เช่นเดียวกัน พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า

“มองดูไปทั่วทิศแล้ว ไม่เห็นใครที่เหนืออื่นอันจะเป็นที่รักยิ่งกว่าตน คนอื่นเป็นอันมากก็เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นผู้รักตนจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น”

และตรัสไว้อีกว่า ผู้ปรารถนาสุขเพื่อตนด้วยการก่อทุกข์ให้แก่ผู้อื่น ย่อมเป็นผู้ระคนไปด้วยเวร ไม่พ้นจากเวร

ฯลฯ

เมื่อพิจารณาเห็นโทษของการเบียดเบียนบ่อยๆ เห็นคุณของการไม่เบียดเบียน มีเมตตากรุณาต่อกัน เสียสละให้แก่กัน ไม่เห็นแก่ตัว ย่อมจะรักษาศีลได้โดยไม่ลำบาก กลายเป็นผู้มีศีลเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่พึ่งตัวเองได้และยังจะเป็นที่พึ่งของคน และสัตว์ทั้งหลายได้ด้วย สมดังคำที่ท่านกล่าวว่า “ศีลเป็นที่พึ่งเบื้องต้น เป็นมารดาแห่งกัลยาณธรรมทั้งหลาย”

เบื้องต้นคนรักษาศีล แต่เมื่อนานๆ ไป ศีลจะมาย้อนกลับมารักษาดตน พระโสดาบันท่านมีภูมิธรรมเสมอกัน ย่อมจะมีความคิดเป็นแบบเดียวกัน ท่านจึงสามารถรักษาศีลให้บริสุทธิ์อยู่ได้ ท่านเปรียบเหมือนเด็กน้อยที่กึ่งเกลือกกระเสือกกระสนไปด้วยมือและเท้า เมื่อมือหรือเท้าไปถูกไฟเข้าก็หัดเสียโดยพลัน พระโสดาบันก็ทำนองนั้น เมื่อรู้ว่าอะไรผิดอะไรเป็นบาป ท่านก็หัดมือเสียจากการกระทำอย่างนั้น

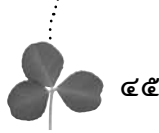
คำถามที่ ๒๖๗

ไม่ทราบว่าเป็นคำถามธรรมะหรือไม่ แต่สงสัยค่ะว่า เราเป็นคนขี้เกรงใจ ไม่ชอบรบรบกวนคนอื่น ไม่ชอบร่วมวงนินทา ทำไมกลับไม่เป็นที่ชื่นชอบ ตรงกันข้ามคนที่ชอบนินทาว่าร้ายคนอื่น กลับเป็นที่ชื่นชอบคะ ทำไมทำดีไม่เห็นจะได้ดีเลยละคะ เคยคิดอยากทำตัวเป็นคนขี้นินทาบ้าง จะได้ร่วมวงกับคนอื่นได้ แต่ก็ทำไม่ลงค่ะ จะต้องปรับตัวอย่างไรดีคะ ถึงจะเข้ากับเพื่อนร่วมวงงานกลุ่มนี้ได้

ตอบ

ถ้าเพื่อนร่วมวงงานกลุ่มนี้เป็นอย่างนั้น คือเป็นอย่างที่คิดว่ามา ก็อย่าเข้าไปเลยครับ อันตราย คุณหากกลุ่มใหม่ที่เป็นคล้ายๆ คุณดีกว่า ถ้าหาไม่ได้ก็อยู่ไปคนเดียว พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ความเป็นสหายไม่มีในคนพาล” หมายความว่าไม่ควรเป็นสหายกับคนพาล และตรัสไว้อีกว่า “คนทั้งหลายย่อมเข้ากันได้ตามอัธยาศัย” คือต้องมีอัธยาศัย นิสัยเหมือนกันจึงจะเข้ากันได้สนิท ถ้าไม่ได้สหายที่ดีเป็นที่พอใจ ก็อยู่คนเดียวดีกว่า ไม่ต้องทำบาปและไม่เป็นอันตราย ผมขอยืนยันว่า ทำดีย่อมได้ดี ขอให้เราทำดีให้ถูกคน ให้ถูกกาลเทศะ ถ้าไม่ถูกคน ไม่ถูกกาลเทศะ อาจจะทำให้โทษได้ เช่น เรื่องชวานากับงูเห่า หรือเราเอาเสื้อหนาวมาใส่หน้าร้อนจะร้อนยิ่งขึ้น ไปโทษเสื้อไม่ได้ ต้องโทษตัวเราเอง

คำถามที่ ๒๖๘

อริยสัจ ๔ ประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง

ตอบ

อริยสัจ ๔ ประกอบด้วย ๑. ทุกข์ ๒. เหตุให้เกิดทุกข์ ๓. ความดับทุกข์ ๔. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

คำถามที่ ๒๖๙

ปัญญาวัคคีย์ประกอบด้วยผู้ใดบ้าง

ตอบ

ปัญญาวัคคีย์ ๕ คือ ๑. พระโกณฑัญญะ ๒. พระภัททิยะ ๓. พระวัปปะ ๔. พระมหานามะ ๕. พระอัสสชิ

คำถามที่ ๒๗๐

เมื่อพระพุทธเจ้าประสูติได้กล่าวอภิมิวาจา พรหมโฆหารภาชิตว่าอย่างไร

ตอบ

ตรัสว่า “เราเป็นเลิศในโลก เราเป็นผู้ประเสริฐในโลก เป็นพี่ใหญ่ในโลก”

คำถามที่ ๒๗๑

การที่เราไม่สบายบ่อยๆ เกิดจากกรรมในชาติก่อน มีวิธีแก้ไขอย่างไรคะ

ตอบ

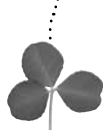
อาจจะเป็นกรรมในชาติก่อนบ้างก็ได้ อาจจะเป็นกรรมใหม่ในชาตินี้บ้างก็ได้ คือการที่เราปฏิบัติตนไม่ถูกต้องทำให้เกิดโรคขึ้น ต้องพิจารณาดูดีๆ ด้วยใจเป็นธรรม อย่าโยนไปให้กรรมเก่าเสียหายหมด ขอให้พยายามแก้ไขไปตามหลักสุขภาพอนามัยที่ดี ถ้าเป็นเพราะกรรมเก่าก็ทำให้ใจเย็นดีรับผลของกรรมที่เราทำแล้ว ก็จะทำให้สบายใจขึ้น

คำถามที่ ๒๗๒

ไม่เข้าใจมาตั้งแต่เด็กว่า ทำไมการที่พระพุทธเจ้ายกลูกให้กับชูชก จึงได้บุญได้บารมีคะ เนื่องจากเห็นว่า หากยกชีวิตตัวเองให้คนอื่นนั้นดี ถึงจะได้บุญเพราะตัวของเราเอง แต่นี่เป็นชีวิตของคนอื่น ถึงจะเป็นลูกของเราก็ตาม ให้คนหนึ่งได้สมหวังแต่ลูกตัวเองต้องลำบาก ขอได้โปรดให้ความกระจ่างด้วยคะ จักขอบพระคุณอย่างสูงคะ

ตอบ

ที่จริงพระเวสสันดรนั้น ท่านตั้งพระทัยไว้แต่ต้นแล้วว่า ใครมาขอสิ่งใดก็จะให้สิ่งนั้น แม้ชีวิตท่านเองก็ให้ได้ ท่านพร้อมที่จะให้ แต่ไม่มีใครมาขอชีวิตท่าน มีชูชกมาขอชาติ ก็นหา ไปเป็นคนรับใช้ท่านก็ให้ไป แต่ชูชกก็หาเอาไปได้ไม่ เพราะหลงทางเข้าไปในเมืองสีพี พระเจ้า

กรุงสัถยชัยผู้เป็นพระเจ้าปู้จึงได้ไถ่ตัวเอาไว้ และรับสั่งให้บริวารชูชกด้วยอาหารอันมากมาย จนชูชกถึงตายด้วยการบริโภคในวันนั้น เป็นอันว่าชาติ กัณหาได้มาอยู่กับพระเจ้าปู้อย่างสุขสบาย ฝ่ายพระนางมัทรีนั้นมีผู้มาขอต่อพระเวสสันดรเหมือนกัน พระเวสสันดรได้พระราชทานแล้ว แต่เขาฝากไว้กับพระเวสสันดรเพื่อจะได้อยู่บำรุง ใครมาขออีกก็ให้ไม่ได้ เพราะเป็นของที่เขาฝากไว้

เรื่องพระเวสสันดรนี้ เรามักคิดกันอย่างสามัญ แต่พระเวสสันดรเป็นพระโพธิสัตว์ บำเพ็ญบารมีเพื่อพระโพธิญาณ ไม่ใช่สามัญ ถ้าท่านคิดอย่างเรา ท่านก็ต้องเป็นอย่างเรา จะเป็นพระพุทธเจ้าอย่างที่ท่านเป็นแล้วไม่ได้ ท่านต้องมีความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ ยากที่คนธรรมดาจะทำได้

คุณลองคิดดูเถิด ตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์มาจนถึงทุกวันนี้ มีกษัตริย์องค์ใดบ้างที่สละราชสมบัติไปเป็นอยู่อย่างพระพุทธเจ้าและทำอย่างพระพุทธเจ้า เพียงเท่านี้เราก็จะมองเห็นพระพุทธคุณเป็นอัศจรรย์เพียงไร ท่านจึงได้รับการยกย่องบูชาไปทั่วโลก

คำถามที่ ๒๗๓

เมื่อวันก่อนมีเพื่อนมาถามว่า การอ่านวิสุทธิมรรคได้ความรู้เหมือนๆ กับการอ่านพระไตรปิฎกหรือไม่ หนูลงมืออ่านวิสุทธิมรรค (ภาษาไทย) ไปได้ยังไม่ถึงครึ่งเล่ม พระไตรปิฎกก็เปิดอ่านเรื่องที่สนใจ เช่น พระสูตรบ้าง ธรรมบทบ้าง แต่เคยอ่านสาระสำคัญของวิสุทธิมรรคที่ท่านอาจารย์ได้เขียนไว้ ได้ตอบเพื่อนไปว่า ไม่เหมือนกันนะ พระไตรปิฎกเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า แต่วิสุทธิมรรค ผู้แต่งเป็นพระอรหันตภิกษุท่านหนึ่งหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว เนื้อหาเท่าที่รู้נדๆ

หน่อยๆ ก็คือ วิสุทธิมรรค มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา โดยละเอียด ส่วนพระไตรปิฎกกว้างขวางกว่า ลึกซึ้งกว่า ส่วนที่หนูต้องการทราบเพิ่มเติมก็คือ คัมภีร์วิมุตติมรรคกับวิสุทธิมรรค เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรคะ หนูขอความเมตตาจากท่านอาจารย์ชัชวกรอุณาแนะนำคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยคะ ขอขอบคุณมากค่ะ

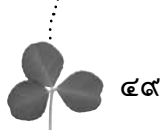
ตอบ

ความเข้าใจของคุณเกี่ยวกับเรื่องวิสุทธิมรรคและพระไตรปิฎกนั้นถูกต้องแล้ว ขอแถมนิดหนึ่งว่า วิสุทธิมรรคฉบับเดิมแท้ซึ่งพระพุทธโฆษาจารย์รจนาขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๐๐๐ ประมาณนั้น ได้ดึงเอาข้อความในพระไตรปิฎกเป็นอันมากมาเสริมการรจนา จึงเป็นคัมภีร์ซึ่งมีชื่อเสียงมาก เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก สำหรับวิสุทธิมรรคฉบับสาระสำคัญนั้น ผมได้ย่อมากๆ และได้ทำสำนวนให้ง่ายขึ้นสำหรับคนทั่วไปอ่านได้

วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคนั้นเหมือนกันตรงที่อธิบายเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ต่างกันที่สำนวนโวหารเพราะผู้แต่งคนละองค์ เท่าที่ผมอ่านแล้วเห็นว่าวิสุทธิมรรคแต่งได้ดีกว่า

คำถามที่ ๒๗๔

วันนี้วันพระ หนูตั้งใจอ่านมหาปรินิพพานสูตร ในที่สมณิกายมหาวรรค ที่ท่านอาจารย์สรูปไว้ในพระไตรปิฎกสำหรับเยาวชน (ฉบับถ่ายเอกสาร) รู้สึกซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้ามากถึงกับน้ำตาไหล ท่านอาจารย์เขียนได้ไพเราะกินใจมากด้วย ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้ที่สนใจได้อ่านบ้าง ท่านเคยบอกว่าหนังสือชุดนี้ ขณะนี้ไม่มีจำหน่ายแล้ว

ตอบ

มีสำนักพิมพ์บางแห่งกำลังเตรียมจะพิมพ์หนังสือชุดนี้อยู่ แต่คงจะต้องรอนานนิดหนึ่ง เพราะหนังสือกำลังเข้าคิวอยู่หลายเรื่อง ผมจุกคิดขึ้นมา เมื่อได้รับคำถามของคุณตอนนี้เองว่า ถ้าจะแยกมาจัดพิมพ์เฉพาะมหาปริณิพพานสูตรเป็นหนังสือเล่มเล็กๆ ก็น่าจะทำได้เร็วและง่ายต่อการเผยแพร่ให้แพร่หลายออกไปสมกับที่คุณอ่านแล้วซาบซึ้งจนน้ำตาไหล ขอบคุณที่ชมผู้เขียนว่าเรียบเรียงได้ดี ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้เขียนก็ซาบซึ้งในพระพุทธานุคุณในมหาปริณิพพานสูตรนี้ด้วย

คำถามที่ ๒๗๕

ถ้าต้องการทำบุญให้ผู้ล่วงลับไปแล้วมีเสื้อผ้าใส่ต้องทำบุญด้วยอะไรคะ

ตอบ

ทำบุญด้วยสบง จีวร ถวายพระ หรือทำด้วยเสื้อผ้าธรรมดาให้เด็กกำพร้ายากจนหรือให้คนขอทานก็ได้ แล้วตั้งใจทิศส่วนกุศลให้ผู้ที่ยล่วงลับไปแล้ว

คำถามที่ ๒๗๖

นิตยสาร*ศุภมิตร*ไม่ได้ออกแล้วหรือคะ (พี่สาวเป็นสมาชิก) นานแล้วค่ะที่ไม่ได้อ่านฉบับใหม่ ถ้าอาจารย์สุภาพไม่อำนวยความสะดวกก็ไม่เป็นไรค่ะ ยังตามอ่านเล่มเก่าๆ ซ้ำอยู่เสมอ อ่านแล้วรู้สึกเหมือนจิบน้ำฝน (สมัยก่อนเก่า) เย็นชื่นใจ ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ผลิตหนังสือดี มีคุณค่าแก่ชีวิตให้อ่านนะคะ

ตอบ

เรื่องนิตยสาร*ศุภมิตร*เป็นอย่างนี้ครับ ตอนนี้มีปัญหาเรื่องงบประมาณที่ทางวัดมกุฏฯ แจกจ่ายในเรื่องการทำหนังสือ ตอนนี้หนังสือ*ศุภมิตร*ฉบับเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ และฉบับเดือนมีนาคม-เมษายน เสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังกองอยู่ที่สำนักงานนิตยสาร*ศุภมิตร*เพราะไม่มีงบประมาณที่จะส่งให้สมาชิก ผู้จัดการนิตยสาร*ศุภมิตร*กำลังดำเนินเรื่องอยู่หลายเดือนมาแล้ว ไม่ทราบผลจะออกมาอย่างไร จะให้ทำต่อหรือจะให้หยุดทำที่สุดแล้วแต่คณะกรรมการผู้บริหาร สำหรับฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนนั้น ผมได้ระงับการทำไว้ก่อน คิดว่าจนกว่าจะมีคำสั่งอันแน่นอนว่าให้ทำต่อไปได้ พร้อมทั้งไม่ขัดข้องเรื่องงบประมาณจึงแจ้งมาเพื่อให้คุณได้ทราบพอสมควรและขอขอบคุณที่บอกว่า อ่าน*ศุภมิตร*แล้วชื่นใจเหมือนจิบน้ำฝน ขอให้ผู้รักในธรรมเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไป

คำถามที่ ๒๗๗

หนูอ่านการตอบปัญหาของท่านอาจารย์เข้าไปซ้ำมาหลายครั้ง รู้สึกประทับใจในงานเขียนของท่านเป็นอย่างยิ่ง ท่านมีลีลาน่าประทับใจทั้งวิธีการคิด วิธีการนำเสนอ และวิธีการเขียนตรงไปตรงมา เป็นประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ท่านจะไม่ตอบปัญหาแบบเอาใจใคร เน้นแต่ความถูกต้องตรงตามพระไตรปิฎกเท่านั้น ขออนุโมทนาค่ะ

ตอบ

คุณเขียนมาดีจัง ขอให้อ่านบ่อยๆ และเขียนมาบ่อยๆ จะได้เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน อ่านธรรมะยิ่งอ่านยิ่งได้รสดีเหมือนกินอ้อยจากปลายไปหาโคน สมกับที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “รสแห่งธรรมย่อมชนะรสทั้งปวง” (สพฺพรสํ ฌมฺมรสํ ชินาติ) ขออวยพรให้คุณเจริญในธรรมยิ่งขึ้นไป

คำถามที่ ๒๗๘

พระสงฆ์สามารถรับเงินที่ญาติโยมนำมาถวายและเก็บไว้เป็นของตนได้หรือไม่ หากไม่ได้ผู้ที่นำถวายจะเป็นบาปหรือไม่ หรือว่าปัจจุบันพระสามารถรับเงินและครอบครองเงินได้เนื่องจากพระสงฆ์สมัยนี้มิใช่สงฆ์เป็นเพียงแค่สมมติสงฆ์เท่านั้น

ตอบ

ตามวินัยท่านให้ไวยวัจจกรรับแทนและให้ไวยวัจจกรเก็บไว้เพื่อเรียกใช้ในสิ่งที่ประสงค์ แต่มาบัดนี้กาลสมัยล่วงเลยมาถึง ๒,๕๐๐ ปีเศษแล้ว ความจำเป็นหลายอย่างบังคับให้พระต้องรับเงินเอง เก็บเงินไว้เองและใช้จ่ายเอง ฝากธนาคารในนามของตนเอง คงจะผ่อนปรนตามพระพุทธรูปที่ตรัสไว้เมื่อจวนจะปรินิพพานว่า ลิกขาบทเล็กน้อยที่ทรงบัญญัติไว้ ถ้าสงฆ์พร้อมเพรียงกันเห็นสมควรถอนคือเลิกปฏิบัติก็ถอนได้ บัดนี้พระสงฆ์ในเมืองไทยและในประเทศอื่นๆ ได้เลิกปฏิบัติในสิกขาบทนี้แล้วโดยมาก

เมื่อพระสงฆ์รับเงิน ใช้เงิน และเก็บไว้ใช้เองอยู่อย่างนี้ ผู้ถวายก็น่าจะบาป กลับจะได้บุญเสียอีกเพราะทำให้พระสงฆ์อยู่ได้และสำเร็จประโยชน์ในการใช้ปัจจัย ๔ ผมมีความเห็นเป็นส่วนตัวว่า มีพระที่บกพร่องบ้างดีกว่าไม่มีพระเสียเลย เพราะถ้าเราเคร่งครัดเกินไปก็จะหาคนบวชไม่ได้ หรือบวชแล้วก็อยู่ไม่ได้ แต่พระสงฆ์ที่ไม่รับเงิน ไม่เก็บเงินไม่ใช้เงินก็ยังพอมีอยู่บ้าง พระเทวทัตเคยทูลขอพระพุทธเจ้าให้บัญญัติว่าพระสงฆ์ต้องไม่ฉันเนื้อฉันปลา ต้องอยู่ป่าเท่านั้น ต้องถือผ้าบังสุกุลคือรับผ้าที่มีผู้นำมาถวายไม่ได้ ต้องอยู่โคนไม้ ต้องฉันอาหารเฉพาะที่บิณฑบาตได้เท่านั้น มีคนนำมาถวายรับฉันไม่ได้ ฟังแล้วดูเหมือนจะเคร่งครัดดี แต่พระพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาตเพราะทรงมีพระสัพพัญญุตญาณและทรงเห็นการณี่ไกล ลองนึกดูว่าถ้าพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตตามคำขอของพระเทวทัตแล้ว บัดนี้เราจะหาพระในบ้านในเมืองได้ที่ไหน จะทำบุญสักทีก็ต้องบุกบันเข้าไปในป่า เอาอาหารไปถวายพระก็รับฉันไม่ได้อีกเพราะจะต้องได้อาหารจากบิณฑบาตเท่านั้น อ่านเรื่องนี้แล้วทำให้ซาบซึ้งในพระพุทธรูปยิ่งนัก

คำถามที่ ๒๗๙

อยากสอบถามเรื่องกรรมเกี่ยวกับความรักค่ะ สงสัยว่าการที่เราได้พบเจอคนที่เรารัก มันเป็นเรื่องคู่ หรือว่าเป็นกรรมที่ทำร่วมกันมา เพราะบางคนก็เจอคนรักที่ดี บางคนก็เจอคนรักที่ทำร้ายกัน ถ้าเจอที่ดีก็จะดีไป แต่ถ้าเจอไม่ดี คือมาทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ ให้เสียใจมากที่สุด อย่างนี้ถือว่าเรารับกรรมที่เราอาจเคยทำกับเขาในอดีต แต่อยากสอบถามว่า เขาจะได้รับกรรมที่ปัจจุบันเขาทำกับเราไหม แล้วเขาจะได้รับหนักขนาดไหน

ตอบ

เป็นได้ทั้งสองอย่าง อาจเป็นคู่บุญก็ได้ เป็นคู่เวรคู่กรรมก็ได้ คู่ที่เป็นคู่เวรคู่กรรมนั้น เพื่อจะได้ชดใช้กรรมให้หมดกันไป อาจจะเป็นกงกำกวงเกี่ยวเวียนไปก่อเวรต่อกันและกันซ้ำแล้วซ้ำเล่า เป็นการแก้แค้นกันในเชิงกรรม ใครรู้ตัวก่อนผู้นั้นก็หันกลับมาทางดี เลิกจองเวร บำเพ็ญบุญกุศล ทำให้เห็นธรรมเร็วขึ้น ไม่ติดอยู่กับคู่ครอง ขอให้คุณมองหาแง่ดีของสิ่งเหล่านี้ คุณก็จะได้พบแง่ดี ได้รับความสุขที่ประณีตมันคงเป็นอุปนิสัยปัจจุบันในภายหน้าด้วย ขออวยพรให้เป็นเช่นนั้น

คำถามที่ ๒๘๐

ท่านคะ ๑. คนที่มีโรคภัยเบียดเบียนเพราะอะไรคะ ๒. บางคนเจ็บป่วยทรมานเป็นปีแต่ไม่ทราบสาเหตุเพราะอะไรคะ จะแก้ไข ๒ เรื่องดังกล่าวได้อย่างไรคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ตอบยากจังเลย เรื่องโรคภัยไข้เจ็บนี่ที่เป็นกรรมเก่าในชาติก่อนก็มี ที่เป็นกรรมใหม่ในชาตินี้ก็มี ที่เป็นกรรมเก่าในชาติก่อนนั้นเรารู้ไม่ได้ว่า ได้ทำกรรมอะไรมา แต่ที่เป็นกรรมใหม่ในชาตินี้ เราพอรู้ได้ว่าเราได้ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องมาอย่างไรจึงทำให้เกิดโรคขึ้น เมื่อเกิดโรคหนึ่งขึ้น แล้วมันอาจจะก่อให้เกิดโรคอื่นๆ ตามมาอีกหลายโรคที่มันเป็นสหพันธ์ของกันและกัน วิธีแก้ไขก็คือทำความดีให้มากขึ้นและเปลี่ยนแปลงชีวิตที่เคยผิดพลาดให้ถูกต้อง อย่างน้อยก็ทำให้หนักเป็นเบา พอประคับประคองไปได้ ผลดีก็คือทำให้สังเวชสลดใจ ไม่ประมาท รีบสะสมกรรมดี มีลูกศิษย์คนหนึ่งบอกว่าเขาโชคดีที่เป็นเบาหวานตั้งแต่อายุยังน้อย ทำให้ไม่ประมาทในชีวิต ไม่หลงระเหิงในชีวิต ทำให้หันเข้าหาธรรม สัมมาปฏิบัติตั้งแต่อายุยังน้อย เรียกว่าเป็นผู้รู้จักจับฉวยเอาประโยชน์จากโรคภัยไข้เจ็บ

คำถามที่ ๒๘๑

เรียนอาจารย์วศิน อินทสระ ที่เคารพและนับถือ ผมได้มีโอกาสอ่านคำตอบของอาจารย์ที่ว่าผู้ที่เบี่ยงเบนทางเพศไม่ควรบวช บวชไปก็ “บวชไม่ขึ้น” ผมมีความกังวลอยากเรียนปรึกษาครับ คือผมเป็นเกย์ครับ แล้วผมไปบวชมาตั้งใจว่าจะบวชให้แม่ ให้ญาติผู้ใหญ่อนุโมทนากัน เพราะทุกคนอยากให้ผมบวชมานานแล้ว ผมเองก็อยากบวชด้วยสุดทำยากก็เลยบวช บวชมาประมาณเกือบเดือนแล้ว ตอนนั้นสึกออกมาแล้ว ผมจะบาปมากไหมครับ เพราะพอผมบวชแม่และคนอื่นๆ ก็ไหว้ผมทุกคน จะบาปไหมที่แม่ไหว้ และคนที่ส่งเสริมให้ผมบวชรวมทั้งคนที่

ร่วมอนุโมทนากับผมเขาจะบาปไหม แล้วชีวิตผมจะเป็นอย่างไร จะต้องประสบวิบากกรรมมากไหมครับ ผมควรจะทำอย่างไรดีครับ ควรแก้ไขอย่างไรดี จริงๆ แล้วผมคิดว่าวันหน้าอยากกลับไปบวชอีกเพราะบวชครั้งนี้ไม่ค่อยได้ปฏิบัติธรรม แต่อย่างนี้แล้วผมคงไม่กล้าบวช รมกวน ท่านอาจารย์เมตตาแนะนำวิธีแก้ไขในสิ่งที่ทำลงไปได้ไหมครับ ขอแสงสว่างจากอาจารย์ด้วย ผมกลัวบาปมากครับ

ตอบ

อ่านแล้วสงสารคุณจังเลย ที่แล้วก็ขอให้แล้วไป การอยู่ในเพศฆราวาสอย่างที่คุณเป็นก็สามารถทำบุญกุศลต่างๆ ได้ ประพฤติปฏิบัติธรรมให้มีความสุขอยู่ในปัจจุบันได้ สิ้นชีพแล้วไปสวรรค์ก็ได้

ในสมัยพุทธกาล มีพระหลายรูปบวชแล้วเป็นอาบัติปาราชิก ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วสังเวชสลดใจจึงลาสิกขาอยู่เป็นฆราวาส รักษาศีลฟังธรรมเป็นอุบาสก บางคนได้เป็นพระโสดาบัน บางคนเป็นพระสกทาคามี บางคนได้เป็นพระอนาคามี พระพุทธศาสนาได้เปิดโอกาสสำหรับผู้ที่เคยทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดีได้ ไม่ปิดหนทางเสียทีเดียว แม้แต่โจรองคฺฉิมบาล เมื่อกลับตัวเปลี่ยนใจแล้วก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้

ขอให้คุณตั้งหน้าตั้งตาทำความดีต่อไปโดยไม่ย่อท้อ อะไรที่เป็นบาปเล็กน้อยถ้าความดีเพิ่มพูนมากขึ้นๆ บาปนั้นก็ถูกละลายไปเอง เหมือนเกลือน้อยนํ้ามากความเค็มย่อมไม่ปรากฏ ขอให้คุณโชคดี

คำถามที่ ๒๘๒

กราบเรียนท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ที่เคารพและนับถือ ผมได้รับคำตอบจากท่านอาจารย์แล้ว ยอมรับว่ามีกำลังใจและเห็นแสงสว่างขึ้นมาก ยิ่งอาจารย์ยกตัวอย่างว่าผู้เคยปาราชิกก็สามารถบรรลุได้ถึงอนาคามี ผมยังมีกำลังใจเพราะปาราชิกน่าจะเป็นบาปมากกว่าบาปที่ผมมี และท่านอาจารย์กรุณาบอกว่า **“อะไรที่เป็นบาปเล็กน้อยถ้าความดีเพิ่มพูนมากขึ้นๆ บาปนั้นก็ถูกละลายไปเอง เหมือนเกลือน้อยน้ำมากความเค็มย่อมไม่ปรากฏ”** ผมจะท่องและจดจำไว้เป็นกำลังใจในการทำความดีครับ หากบุญกุศลใดที่ตัวผมมีอยู่บ้างทั้งบุญกุศลที่จะพึงกระทำ พึ่งมี และพึงได้ในอนาคต ขอบุญกุศลนั้นพร้อมอานุภาพแห่งพระรัตนตรัยโปรดคุ้มครองอาจารย์วศินด้วยครับ ขอพระคุณที่ให้แสงสว่างและยกภูเขาออกจากอกของผม ขอพระคุณครับ ด้วยความเคารพและนับถือ

ตอบ

ดีแล้ว ขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๒๘๓

อยากให้อาจารย์ช่วยอธิบายถึงวิธีการถวายสังฆทานให้ได้บุญมาก ต้องทำอย่างไร และการที่เราไปกินของที่นำไปถวายพระ ซึ่งพระได้บอกให้แล้วแต่ไม่ได้ประชุมสงฆ์เพื่อยกให้ อย่างนี้ถือว่าเราได้กินของสงฆ์หรือไม่ เพราะได้ทำอย่างนี้หลายครั้งแล้ว กลัวว่าเมื่อตายไปจะกลายเป็นเปรตเหมือนญาติของพระเจ้าพิมพิสาร ถ้ากินแล้วเป็นบาปจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร จะได้เอาไปแนะนำแม่ด้วย เนื่องจากบ้านอยู่หลังวัด

ตอบ

สังฆทานคือการถวายปัจจัย ๔ แก่พระสงฆ์โดยไม่เจาะจงรูปใดรูปหนึ่ง การใส่บาตรตอนเช้าโดยไม่เจาะจงพระ พระรูปใดมากก็ถวายไปอย่างนี้ก็เป็นสังฆทาน เมื่อเป็นสังฆทานก็ได้บุญมากเสมอ

การกินอาหารที่พระฉันเสร็จแล้วนั้นไม่เป็นบาป พระจะบอกให้หรือไม่บอกให้ก็ตาม อย่ากังวลมากในเรื่องนี้ อาหารที่ชาวบ้านนำไปถวายพระนั้น เมื่อพระฉันเสร็จแล้วก็เป็นที่ติของฆราวาสที่จะบริโภคได้ เรื่องเปรตที่เป็นญาติของพระเจ้าพิมพิสารนั้นไปกินอาหารที่เขาเตรียมไว้สำหรับสงฆ์ คือกินก่อนที่พระจะฉัน แปลว่าขโมยของที่เขาจะถวายสงฆ์จึงเป็นบาป

การถวายหนึ่งสี่อธรรมะแก่พระสงฆ์โดยไม่เจาะจงคือแจกทั่วไปก็เป็นสังฆทานเหมือนกัน เป็นธรรมทานซึ่งมีผลยิ่งใหญ่ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ธรรมทานย่อมชนะทานทั้งปวง” รวมทั้งอภัยทานด้วย คืออภัยทานอยู่ในคำว่า “ทานทั้งปวง” (หลักฐาน : ทานกถา ในมังคลัตถปิณี)

คำถามที่ ๒๘๔

เรียนอาจารย์ที่เคารพ อยากทราบว่าอรหันต์มีกี่ประเภทคะ เคยอ่านเจอคำว่า “อรหันต์ชื่อนาสพ” “อรหันต์สมสี่สี่” หมายถึงอย่างไรคะ ขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

คำว่า “ชีณาสพ” นั้นแปลว่าผู้สิ้นอาสวะแล้ว เป็นโอรสของพระอรหันต์นั่นเอง คำว่าโอรสหมายความว่าใช้แทนกันได้

ตามที่ปรากฏในคัมภีร์ ท่านแจกพระอรหันต์ไว้ ๔ จำพวก คือ

๑. สุขวิปัสสโก ผู้เจริญวิปัสสนาล้วนๆ

๒. เตวิชโช ผู้ได้วิชา ๓

๓. จพบัญญา ผู้ได้ปัญญา ๖

๔. ปฏิสัมภีทปัตโต ผู้ได้ปฏิสัมภีทา ๔

สามจำพวกหลังนี้ต้องได้ทั้งสมณะและวิปัสสนา เป็นอุภโตภาค วิมุตติแปลว่าหลุดพ้นโดยส่วนทั้งสอง คือทั้งส่วนที่เป็นสมณะและส่วนที่เป็นวิปัสสนา พุดอีกอย่างหนึ่งว่าได้ทั้งเจโตวิมุตติและปัญญาวิมุตติ

ส่วน “สมสี่สี่” นั้น เช่น **ชีวิตสมสี่สี่** แปลว่า ผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยสิ้นชีวิตอื่นๆ อีก ๓ อย่างคือ

โรคสมสี่สี่ ผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยหายโรค

เวทนาสมสี่สี่ ผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยทุกข์เวทนาทางใจซึ่งทับถมอยู่สูญสิ้นไป

อิริยาปถสมสี่สี่ ผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยหยุดอิริยาบถที่ตั้งใจไว้ เช่น จะนั่งอยู่ตรงนี้ จะยืนอยู่ตรงนี้ จะเดินอยู่ตรงนี้จนกว่าจะสิ้นกิเลส

คำถามที่ ๒๕๕

ทำอย่างไรถึงจะนิพพานในชาตินี้ครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ดำเนินชีวิตตามอริยมรรคมีองค์ ๘ หรือศีล สมาธิ ปัญญา ก็จะได้ถึงนิพพาน ถ้าต้องการให้บรรลุนิพพานในชาตินี้ก็ต้องเข้มงวดหน่อย มรรคมีองค์ ๘ กับ ศีล สมาธิ ปัญญานั้นเป็นอย่างเดียวกัน

คำถามที่ ๒๕๖

เรียนอาจารย์ที่เคารพ อยากทราบว่าคำว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” เขียนเป็นภาษาบาลีได้อย่างไร “ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว” เขียนเป็นภาษาบาลีได้อย่างไร “การสั่งสมบุญนำบุญมาให้” เขียนเป็นภาษาบาลีได้อย่างไร “ผู้บูชาเขา ย่อมได้รับการบูชาตอบ” เขียนเป็นภาษาบาลีได้อย่างไร

ตอบ

กมฺมุณา วตตตี โลกิ แปลว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม
กถฺยณณการี กถฺยณฺณ ปาปการี จ ปาปกํ แปลว่า ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

สุโข ปุญฺญสุส อุจฺจโย แปลว่า การสั่งสมบุญนำสุขมาให้
บุชฺชโก ลภเต บุชฺชํ แปลว่า ผู้บูชาย่อมได้รับการบูชาตอบ

คำถามที่ ๒๘๗

ตอนนี้รู้สึกท้อเรื่องเรียนทำอะไรดีครับ

ตอบ

ต้องคิดถึงคุณประโยชน์ของการเรียนให้มากขึ้น เราลงทุนลงแรงเรียนหนังสือเพียงไม่กี่ปี เมื่อสำเร็จแล้วใช้ประโยชน์ไปได้ตลอดชีวิต ยังจะเป็นอุปนิสัยที่จ้ายี้ไปถึงชาติหน้าด้วย เพราะฉะนั้นจงตั้งใจทำ ฝืนใจทำในสิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ ขอให้คุณมีความเพียรให้มันคงอย่าท้อถอยเลย

คำถามที่ ๒๘๘

เรียนอาจารย์ที่เคารพ ตอนนี้ดิฉันถูกความคิดอกุศลครอบงำจิตใจแทบจะตลอดเวลา เราจะหลุดจากความคิดร้ายนี้ได้อย่างไรคะ แบบซูดรากถอนโคนความคิดอกุศลแบบถาวร เพื่อจะได้ไม่สร้างบาปให้ตัวเองอีก ขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

ความคิดอกุศลที่คุณว่ามานั้นคืออะไรครับ ถ้าไม่รู้ว่าคิดอะไร ผมก็แนะนำอะไรไม่ถูก ถ้ารู้ว่าความคิดอกุศลที่ว่านั้นคืออะไร คิดอย่างไร ก็พอแนะนำได้ เปรียบเหมือนคนเป็นโรคแต่ไม่ได้บอกอาการแก้หมอละเลย หมอจะตรวจพบได้อย่างไร คราวหน้ากรุณาบอกมาด้วยว่าคิดอะไรและคิดอย่างไร

คำถามที่ ๒๘๙

ได้มีโอกาสอ่านหนังสือของ ดร.สนอง และท่านได้เล่าว่ามีผู้พิพากษาท่านหนึ่งได้ตายไป และไปลงนรกเจอพวกที่นรกมีแต่ ทนาย-ความ อัยการ ผู้พิพากษาเต็มไปหมด และท่านก็ฟื้นขึ้น หลังจากนั้นท่านก็ได้ลาออกจากราชการและออกบวช อยากถามอาจารย์ว่า อาชีพทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา เป็นอาชีพที่ไม่ควรทำเพราะมีโอกาสตกนรกสูงใช่หรือไม่ เนื่องจากสามีมียาชีพทนายความและเป็นอาจารย์พิเศษบรรยายกฎหมาย และมีเป้าหมายในชีวิตที่จะสอบผู้พิพากษาเมื่อเขาได้อ่านหนังสือของ ดร.สนอง ทำให้สับสนในชีวิตเกี่ยวกับเป้าหมายในอนาคตที่ได้ตั้งเป้าเอาไว้ เนื่องจากข้อสอบยากมาก ต้องอ่านหนังสือแทบเป็นแทบตายกว่าจะสอบได้ เมื่อสอบได้แล้วต้องทำงานรับใช้ชาติเพื่อไปนรกอย่างนั้นหรือ ช่างไม่ยุติธรรมเอาเสียเลย และถ้าจะเบนเข็มไปประกอบอาชีพอื่น เช่น เป็นอาจารย์ไม่รู้อาจจะสายเกินไปหรือไม่เพราะมีครอบครัวที่ต้องดูแล เนื่องจากเศรษฐกิจตอนนี้แย่มากๆ ถ้าจะต้องเริ่มต้นใหม่ รบกวนอาจารย์ช่วยให้ความกระจ่างด้วย ขอขอบคุณมากค่ะ

ตอบ

เรื่องนี้ผมเห็นใจคุณจริงๆ ทั้งสามี่ของคุณด้วยที่รู้สึกสับสน อาชีพเหล่านี้ถ้าทำไปโดยสุจริตยุติธรรมก็เป็นบุญนำไปสู่สวรรค์ได้ แต่ถ้าทำโดยทุจริตกินสินบนไม่ยุติธรรมก็ไปนรกได้ อาชีพใดๆ ก็ตามถ้าทำโดยทุจริตแปลว่าทุจริตในอาชีพ ก็พาคนไปสู่นรกได้ทั้งนั้น แม้แต่ผู้บวชเป็นพระถ้าประพฤติทุจริตในขณะที่เป็นพระอยู่นั้นเองก็ไปนรกได้ อย่างที่เล่ากันว่า ที่หน้าเมืองนรกมีราวเหล็กเท่าต้นตาลไว้สำหรับพระที่จะตก

นรกเปลื้องจีวรพาดไว้ เพราะในนรกไม่ยอมให้พระห่มจีวรเข้าไป (คงจะเหมือนกับในคุกที่ไม่ยอมให้พระติดคุกต้องสึกเสียก่อน) ปรากฏว่าราวเหล็กนั้นหักแล้วหักอีก เพราะรับความหนักของจีวรไม่ไหว เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดๆ ที่ชอบธรรมแล้ว ให้พยายามตั้งอยู่ในสุจริตตั้งมั่นอยู่ในธรรม ย่อมจะรอดพ้นจากนรกได้ ดังพระพุทธภชาษิตที่ว่า “อธรรมย่อมนำมาบุคคลไปสู่ นรก ส่วนธรรมย่อมนำไปสู่สุคติ ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม เหมือนร่มคันใหญ่ในฤดูฝน”

บอกมาเท่านั้นหวังว่าคุณคงจะสบายใจขึ้น ได้ผลเป็นอย่างไรโปรดเขียนเข้ามาแจ้งให้ทราบด้วย ขอให้คุณโชคดี

คำถามที่ ๒๙๐

กราบเรียนท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ที่เคารพยิ่ง ผมมีเรื่องกราบเรียนถามครับ คือ ๑. ในกรณีถ้าน้ำอสุจิสลื่นเพราะฝัน และเคลื่อนเมื่อหลังขับถ่ายเสร็จถือว่าเข้าข่ายสังฆาติเสสหรือไม่ครับ ๒. ผมเคยได้ยินมาว่าถ้าทำอบัติสังฆาติเสสแล้วไม่แก้ให้เรียบร้อย หากสึกออกมาแล้วจะทำมาหากินไม่ขึ้น ไม่เจริญรุ่งเรือง เป็นเช่นนั้นจริงๆ หรือครับ พระพุทธเจ้าตรัสเตือนไว้ไหม เพราะเหตุใดชีวิตจึงไม่เจริญ แล้วมีหลักฐานยืนยันหรือไม่ ในคัมภีร์มีกล่าวไว้ไหมครับ แล้วถ้าคนที่ทำสังฆาติเสสโดยไม่แก้เสียก่อน ถ้าสึกมาแล้วควรทำอย่างไร แก้ไขอย่างไรดีครับ จำเป็นต้องไปบวชใหม่หรือเปล่า ไม่อย่างนั้นชีวิตจะย่ำแย่หรือเปล่าวรบกวนอาจารย์แนะนำด้วยครับ

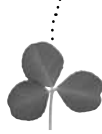
ตอบ

๑. ไม่เป็นอาบัติสังฆาทิเสศครับ เพราะไม่ได้ตั้งใจ ไม่เจตนา ในสิกขาบทก็บอกไว้แล้วว่า แกล้งทำน้ำอสุจิให้เคลื่อนคือตั้งใจหรือจงใจเป็นอาบัติสังฆาทิเสศ เว้นไว้แต่ฝัน

๒. ไม่น่าจะจริง พระภิกษุเป็นอาบัติสังฆาทิเสศเมื่อสึกแล้วก็แล้วกันไป ไปประกอบอาชีพในเพศฆราวาสโดยสุจริต ชยันหมั่นเพียรก็สามารถตั้งตัวได้เหมือนฆราวาสทั่วไป อาบัติเหล่านี้ถ้ายังบวชเป็นพระอยู่ก็ควรทำเสียให้ถูกต้อง เมื่อสึกแล้วก็แล้วกันไป อย่าว่าแต่อาบัติสังฆาทิเสศเลย แม้เป็นอาบัติปาราชิกแล้วเมื่อสึกแล้วก็ไม่เป็นอันตรา-
ยิกธรรม คือไม่ทำอันตราย ในคัมภีร์เคยเล่าไว้ว่า ภิกษุบางพวกเป็นอาบัติปาราชิกแล้ว สึกไปเป็นฆราวาสบำเพ็ญอุปาสิกธรรม ตั้งอยู่ในศีลในธรรม บางคนได้เป็นพระโสดาบัน บางคนเป็นพระสกทาคามี บางคนเป็นพระอนาคามี (ดู มังคลัตถที่ปณี วินัยกถา)

โดยนัยดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าพุทธศาสนาไม่ปิดโอกาสสำหรับคนที่ตั้งใจทำความดี แต่เปิดโอกาสให้กลับเนื้อกลับตัว แม้จะเคยผิดพลาดมาบ้างแล้วก็กลับตัว สามารถทำความดี และได้ผลดีตามกำลังที่สามารถทำได้ ไปสูคติบ้าง สำเร็จเป็นพระอรหันต์บ้าง ดูพระองค์คุณิมาลนั้นเถิดฆ่าคนมาเท่าไร พอเปลี่ยนใจตั้งหน้าทำความดี ก็เป็นพระอรหันต์ได้ หวังว่าท่านผู้ถามคงจะคลายความวิตกกังวลลงได้บ้าง

คำถามที่ ๒๙๑

การที่เราไม่สามารถช่วยเหลือพ่อของตัวเองได้เนื่องจากไม่มีเงินจนท่านต้องจากไปด้วยโรคร้าย เพราะหมอมั้ยอมรักษา (ใช้บัตร ๓๐ บาท) ตลอดเวลาที่พ่อป่วยทำได้เพียงอยู่ดูแลเท่านั้น รู้สึกว่าตัวเองเป็นลูกที่ไม่ดี ควรทำอย่างไรดี ขอขอบคุณล่วงหน้าค่ะ

ตอบ

คุณทำดีที่สุดแล้วเท่าที่ลูกที่ดีจะทำได้ อย่างกังวลไปเลย คุณเป็นลูกที่ดี คุณทำด้วยกำลังทั้งหมดแล้ว

คำถามที่ ๒๙๒

เรียนอาจารย์วศิษฐ์ มีเรื่องอยากเรียนถามว่า ๑. นรกมีจริงหรือไม่ หลักฐานที่สามารถอ้างให้คนสมัยใหม่ทราบควรเป็นอะไร ๒. สวรรค์มีจริงหรือไม่ หลักฐานที่จะยกมาอ้างให้คนสมัยใหม่ฟังควรเป็นอะไร ๓. มีนักเรียนไปทำแท้งมาแล้ว ควรแนะนำเขาให้ทำตัวอย่างไรจากนี้ไป ๔. พวกที่เป็นเพศที่สาม เช่น กระเทย เพราะเหตุใด ควรบอกให้เขาประพฤติตนเช่นไรดี ๕. อยากทราบว่าเคยได้ยินมาว่าต่อไปในภาคหน้าคนจะตัวเล็กมากขนาดต้องใช้ไม้สอยมะเขือลงมาจากจริงเท็จหรืออย่างไรครับ ๖. อาจารย์เรื่องพุทธทำนายที่พยากรณ์ให้กับพระเจ้าปเสนทิโกศลเป็นจริงเช่นไรครับ สาธุ ขอปลุจณาท่านี่ก่อนเกรงใจอาจารย์ ด้วยอำนาจแห่งพระรัตนตรัยโปรดประทานพรที่เลิศ ที่เป็นเอก ที่เป็นอุดมแต่ท่านอาจารย์และญาติมิตรวงศวานทุกคนทุกท่านเทอญ

ตอบ

๑. - ๒. นรก สวรรค์มีจริง หมายถึง นรก สวรรค์หลังจากที่ตายไปแล้ว พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ปรากฏในพระไตรปิฎกมากมาย สวรรค์ในอกนรกในใจก็มี สวรรค์คือชีวิตที่สุขสบาย นรกคือชีวิตที่ทุกข์ทรมาน ในชาตินี้ก็มี ควรอ่านเรื่อง *สวรรค์ นรก บุญ บาป ในพระพุทธศาสนา* ของวศิน อินทสระ สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร. ๐-๒๕๔๔-๗๐๒๖

๓. อย่าทำอีกเป็นอันขาด และระวังตัวอย่าให้เกิดเรื่องทำนองนี้ขึ้นอีก

๔. ถ้าพูดถึงเหตุปัจจุบันก็คือสิ่งแวดล้อม ถ้าพูดถึงเหตุในอดีตชาติ ท่านว่าเคยประพฤติผิดศีลข้อกาเมสุมิฉฉาจาร (ตามคัมภีร์ท่านว่าอย่างนั้น) เรื่องนี้พูดยากมาก เพราะมีสาเหตุมากมาย ข้อแนะนำก็คือ ให้เขาตั้งตนอยู่ในศีลในธรรม สนใจศาสนา จะช่วยได้มาก

๕. ถ้ามะเขือมันต้นใหญ่ขึ้นๆ มนุษย์ตัวเท่าเดิมก็คงต้องสอยมะเขือ ผลฝรั่งเวลานี้โตกว่าเมื่อก่อนมาก การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติย่อมมีได้เสมอ ไม่ว่าจะในทางลบหรือทางบวก

๖. มีปรากฏในมหาสุบินชาดก คิดว่าเป็นความจริงที่มีมาในโลกล้านแล้ว จนกระทั่งปัจจุบันและต่อไปในอนาคตอีกด้วย

คำถามที่ ๒๙๓

ขอบภาคผนวกใน *สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค* มากค่ะ ท่านอาจารย์ได้รวบรวมพระพุทธรูปองค์ที่พระพุทธรูปเจ้าตรัสไว้เกี่ยวกับศีลสมาธิ ปัญญา พร้อมทั้งแสดงที่มาไว้ด้วย เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาอยู่มาก ถ้าจะจัดทำเป็นรูปเล่มเล็กๆ เพื่อสะดวกในการพกพาจะดีมั๊ยคะ (พอดีมีเพื่อนต่างชาติมาพักที่บ้าน หนูเห็นเขาเปิดอ่านหนังสือ daily อะไรสักอย่างหนึ่ง ถามเขาว่า ยู่อ่านอะไร เขาบอกว่า เป็นคำสำหรับให้กำลังใจประจำวัน เช่น วันที่ ๑ กรกฎาคม ก็มีคำสอน คำแนะนำสั้นๆ ว่าจะมีกำลังใจได้อย่างไร วันที่ ๙ กรกฎาคม ทำยังไงถึงจะไม่กลัว มี ๓๖๕ วันเลยคะ เล่มหนาเหมือนดิกชันนารี แต่ไม่ใหญ่มากนัก) หนูอ่านพระพุทธรูปประวัติเรื่องศีล สมาธิ ปัญญาที่ท่านรวบรวมไว้ ๑๑๙ บทแล้วคิดว่า น่าจะเป็นหนังสือเล่มเล็กที่มีคุณค่ามาก ขอแสดงความนับถือค่ะ

ตอบ

ดีครับ แต่ต้องคิดต่อไปว่าจะทำอย่างไรจึงจะออกมาเป็นเล่มอย่างที่คุณต้องการ รู้สึกดีใจที่หนูแสดงความความคิดเห็นเรื่องนี้มา จะลองพิจารณาหาทางดู

คำถามที่ ๒๙๔

อาจารย์วศินที่เคารพ มีเรื่องเล่าให้อาจารย์ฟังว่า ดิฉันมีเพื่อนคนหนึ่ง เดิมเป็นคนแบกความทุกข์มักจะเป็นห่วงกังวลอยู่ตลอด และไม่คอยเข้าใจเรื่องกระแสธรรม กระแสค้นหา ทำให้ต้องทุกข์ใจบ่อยครั้ง ต่อมาดิฉันส่งหนังสือของอาจารย์ไปให้อ่านหลายเล่ม เช่น เรื่อง พระอานนท์ เรื่องเพื่อความสุใจ เรื่องหลักกรรม เป็นต้น และชวนให้ทำ วิปัสสนา เพียงไม่นานเพื่อนคนนี้มีความสุขขึ้นมาก และเริ่มรู้เข้าใจชีวิตและธรรมะมากขึ้นเป็นลำดับ ดิฉันปลอบปล้ำใจมาก และอยากให้อาจารย์ได้ทราบด้วยว่าอาจารย์ได้ทำคุณยิ่งใหญ่แก่เขาอะ

ตอบ

ทราบแล้ว ขอขอบคุณมาก ขอให้คุณประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป

คำถามที่ ๒๙๕

เมื่อวานนี้ข้าพเจ้าได้ไปร่วมทำบุญฉลองเมรุที่สร้างขึ้นใหม่ ปรากฏว่า ของที่นำมาถวายพระเป็น M150 ซึ่งข้าพเจ้างมงายมาก ปกติของที่จะถวายพระน่าจะเป็นของใช้อื่นๆ (สังฆทาน) การกระทำอย่างนี้ถูกต้องหรือไม่

ตอบ

ของถวายพระประเภทนี้ต้องดูที่ส่วนประกอบ ถ้าส่วนประกอบไม่ควรก็ไม่ควรถวาย และพระก็ไม่ควรฉัน เช่น มีแอลกอฮอล์ผสม เป็นต้น ถ้าส่วนประกอบไม่มีสิ่งที่เป็นโทษก็ฉันได้

คำถามที่ ๒๙๖

อาจารย์คะ เราดีกับคนๆ หนึ่งมากๆ คือมีความรัก ความปรารถนาดี อยากเห็นเขามีความสุข คอยช่วยเหลือเขายามทุกข์ยาก เป็นทุกข์เป็นร้อนแทนเขาอยู่เสมอ แต่นานวันค่อยเห็นเขาเป็นคนมักได้ ทำผิดไม่เคยยอมรับผิด เสียไม่เป็น ได้ก็รีบเอา เราจึงถอยออกมา พอเห็นเราถอย เขาก็พาลว่าเรากับคนอื่นให้เกิดความเสียหายอับอาย เราควรทำอย่างไรกับคนๆ นี้คะ

ตอบ

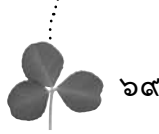
คุณก็ควรที่จะถอยออกไปให้ห่างไกลยิ่งขึ้น ส่วนที่เขาตำหนิติเตียนคุณกับคนอื่นนั้น ความเสียตักอยู่แก่ตัวเขาเอง ยิ่งนานวันเขาก็จะยิ่งเสียมากขึ้น คุณไม่เป็นไร ทำใจให้มั่นคงเถอะ คนทำดีย่อมจะได้รับการดี แต่ขอให้ทำให้ถูกต้องด้วย มิตรเทียม พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เว้นเสียไม่ควรคบ

คำถามที่ ๒๙๗

ขอคาถาของพระพุทธเจ้าไว้สวดเวลาเดินทางหรือเวลาต้องการให้จิตสงบหน่อยคะอาจารย์ ขอรูปร่างของท่านอาจารย์ไว้กราบไหว้บูชาด้วยได้หรือไม่คะ เห็นแต่ประวัติไม่เห็นหน้าท่านเลย

ตอบ

สวดพระพุทธคุณนะครึบ “อิติปิ โส ภควา ฯ” จะได้ทั้งสองอย่าง คือทั้งเวลาเดินทางและทำจิตให้สงบ ถ้าสวดพระธรรมคุณและพระสังฆคุณ

ด้วยก็ยิ่งดี (สวากขาโต ภควตา ธัมโม... สุปฏิปันโน ภควโต สวาก
สังโฆ...) ป้องกันได้หลายอย่างครับ แต่ขอให้ตั้งอยู่ในสุจริตด้วย เรื่อง
รูปถ่ายนั้นขอให้ส่งชื่อและที่อยู่มาทางเว็บนี้

คำถามที่ ๒๙๘

ท่านอาจารย์เคยสอนให้ศิษย์ตั้งใจทำหน้าที่การงานของตัวใน
ลักษณะ “ไฟสุ่มขอน” ไม่ใช่ “ไฟไหม้ฟาง” ณ วันนั้นจนวันนี้ ก็ยังเห็น
ท่านทำเป็นตัวอย่างให้เราดูอยู่โดยไม่เปลี่ยนแปลง สงสัยจึงท่าน
ทำได้อย่างไร ดิฉันปรารถนาเป็นเช่นท่านบ้างจริงๆ

ตอบ

ต้องมีความตั้งใจและมีความจริงใจ มีความเพียรสม่ำเสมอ คิดว่า
จะทำหรือไม่ทำ เวลาที่ล่วงไป วัยก็ล่วงไป ไกล่ความตายเข้าไปทุกวัน
ทำดีกว่า ต้องมีความสันโดษ พอใจเท่าที่ได้ มีความพากเพียรในเหตุ
สันโดษในผล ขอขอบคุณมากๆ ที่ให้กำลังใจ

คำถามที่ ๒๙๙

ขอเรียนถามอาจารย์ว่าการที่คนเราปฏิบัติธรรมจนได้โสดาบันใน
ชาตินั้น เมื่อเขาตายไปชาติต่อไปเขาจะไม่ตกอบายหมายถึงเขาจะได้
เกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดาใช่หรือไม่ และถ้าเขาได้ไปเกิดเป็นมนุษย์เขา
จะสามารถต่อยอดในการปฏิบัติธรรมคือ เริ่มต้นที่โสดาบันหรือว่าเขาจะ
ต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่คะ เนื่องจากดิฉันและสามีมีความคิดว่าเราไม่แน่ใจ

ในเป้าหมายชีวิตในทางโลกว่า เราจะสามารถรอดพ้นจากอบายหรือไม่ เราเลยตั้งเป้าหมายทางธรรมเพิ่มขึ้นด้วย คือไสยดาบันในชาตินี้ด้วยการตั้งอธิษฐานด้วยการเปล่งวาจา ส่วนเป้าหมายทางโลกได้แค่นี้ก็น่าแค่นั้นไม่คาดหวังมากเหมือนเมื่อก่อน เพราะเคยทราบว่าการที่เราได้ตั้งอธิษฐานด้วยวาจาธรรมจะเบนเข็มชีวิตไปในทางนั้น เพื่อให้เราได้สมหวัง อย่างนี้ถือเป็นการเข้าใจถูกหรือไม่ ขอคุณคะสำหรับคำตอบ

ตอบ

ผู้ที่บรรลุปะเป็นพระโสดาบันแล้ว ชาติหน้าย่อมเกิดในสุคติ อาจเป็นมนุษย์หรือเทวดา เมื่อมาเกิดใหม่ ความเป็นโสดาบันย่อมมีอยู่คือไม่ต้องตั้งต้นใหม่ เพราะว่าธรรมที่ท่านได้บรรลุแล้วย่อมไม่เสื่อม การที่ท่านทั้งสองหมั่นเข้มาทางธรรมแทนทางโลกนั้นดีแล้ว ขออนุโมทนาด้วยเป็นอย่างยิ่ง

คำถามที่ ๓๐๐

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพยิ่ง ตอนนี้ดิฉันถูกความคิดอกุศลครอบงำจิตใจแทบจะตลอดเวลา เราจะหลุดจากความคิดร้ายนี้ได้อย่างไรคะ แบบขุดรากถอนโคนความคิดอกุศลแบบถาวร เพื่อจะได้ไม่สร้างบาปให้ตัวเองอีก ขอพระคุณอาจารย์มากคะ หมายเหตุ: ความคิดอกุศลคือ รู้สึกไม่ค่อยเลื่อมใสอย่างเต็มที่กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ทางพุทธศาสนา เวลาเห็นพระสงฆ์ พระพุทธรูป จิตไปเกิดคิดลบหลูขึ้นมาโดยควบคุมไม่ได้ อยากจะหยุดคิดแบบนี้ก็ทำไม่ได้ค่ะ อยากจะเป็นคนดี คิด พูด ทำ ในสิ่งที่ดี แบบตลอดเวลา แต่ตอนนี้กำลังจิตตก ฟุ้งซ่านไปกับความคิดอกุศลค่ะ และกลัวตกนรกค่ะ

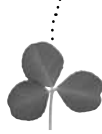

ตอบ

ถ้าคุณเป็นชาวพุทธ ความคิดแบบนี้จำเป็นต้องแก้ไข คุณชอบศึกษาพระธรรมหรือไม่ ถ้าคุณชอบศึกษาพระธรรมจะแก้ปัญหานี้ได้ คือให้คุณศึกษาพระธรรมจนซาบซึ้ง แล้วคุณจะได้เห็นพระคุณของพระพุทธเจ้า เมื่อเห็นพระพุทธรูปก็จะเลื่อมใส เห็นเป็นสิ่งแทนพระพุทธเจ้า พระธรรมมาจากพระพุทธเจ้า สำหรับพระสงฆ์นั้นเป็นผู้สืบศาสนาของพระพุทธเจ้าให้ยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบันนี้ และได้ทำประโยชน์แก่สังคมไทยไว้มาก เมื่อคิดในแง่ที่คุณก็จะไม่นึกถึงเกียรติยศพระสงฆ์ จริงอยู่พระสงฆ์ที่ไม่ดีก็มี แต่ขอให้คุณเลือกนึกถึงพระสงฆ์ที่ดีๆ พระสงฆ์เป็นชุมชนกลุ่มหนึ่ง มีอยู่ประมาณสามแสนรูป ในคนจำนวนนี้ย่อมจะมีที่ดีบ้างไม่ดีบ้างเหมือนกับชุมชนอื่นๆ เช่น ครู ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป เราเลือกเคารพนับถือเฉพาะส่วนที่ดี เหมือนเลือกกินผลไม้ในตะกร้า เว้นส่วนที่เสีย บริโภคเฉพาะส่วนที่ดี คิดได้แบบนี้คุณก็จะสบายใจ สำหรับเครื่องกลางของขลังต่างๆ ที่เขานิยมกันว่าศักดิ์สิทธิ์ คุณจะไม่สนใจก็ได้ไม่เสียหายอะไร เห็นใจคุณมากๆ ขอให้คุณประสบความสำเร็จในการทำใจให้ได้ ผลเป็นอย่างไรช่วยบอกให้ทราบด้วย

คำถามที่ ๓๐๑

อยากทราบคนที่ใส่ร้ายคนอื่น แล้วต่อมาเขาสำนึกตัว แล้วมาขอโทษ แต่ไม่ได้มาขอโทษด้วยตนเอง ฝากคนอื่นมาขอโทษ แล้วคนที่ถูกใส่ร้ายบอกว่าไม่เป็นไร แล้วอย่างนี้คนที่ใส่ร้ายยังจะได้รับผลกรรมอยู่ไหม แล้วจะได้รับอย่างไร

ตอบ

การใส่ร้ายได้ทำไปแล้ว แม้จะขอโทษแล้ว ผู้ถูกใส่ร้ายขอโทษกรรม แต่กรรมคือการใส่ร้ายยังต้องเป็นกรรมอยู่ อาจจะมีผลร้ายในโอกาสต่อไป วิธีแก้ไขก็คือ ให้คุณทำความดีกับคนที่คุณใส่ร้ายมากๆ และสรรเสริญคุณของเขาทุกๆ โอกาสที่ทำได้ ผลกรรมที่เนื่องจากการใส่ร้ายก็จะเจือจางลงจนหมดสิ้นไปในที่สุด ต่อไปภายนอกให้คุณระวังเรื่องทำนองนี้ให้มากจะได้ไม่มีผลกรรมติดตัว

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า มีคนพาลอยู่ ๒ จำพวกคือ ๑. ล้วงเกินเขาแล้วไม่ขอโทษ ๒. เขาขอโทษแล้ว รู้สึกผิดแล้ว ไม่ยอมให้อภัย

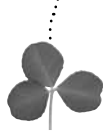
คำถามที่ ๓๐๒

เรียนถามค่ะ ๑. หากต้องการมีสติอยู่ตลอดเวลาจะมีวิธีอย่างไร
 ค่ะ ๒. แสบไม่เคยนอนไม่หลับเลยเพราะเวลาอยากหลับก็นั่งสมาธิแป๊บหนึ่งไม่เกิน ๑๕ นาที ก็เริ่มง่วงแล้ว มีวิธีแก้ไขหรือเปล่าค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

๑. คิดให้รอบคอบก่อนทำและพูด ถ้ารู้สึกงอแงหรือให้รีบใช้สติเห็นยว้งไว้ ตัดสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ออกไป ไม่จุกจิกจู้จี้กับเรื่องเล็กน้อยเหมือนชาวสวนผู้ฉลาดตัดกิ่งไม้ที่ไม่มีประโยชน์ออกไป เพื่อให้กิ่งที่มีประโยชน์ได้มีน้ำเลี้ยงเต็มที่ เพียงเท่านี้คุณก็จะรู้สึกว่ามีสติดีขึ้นมาก

๒. ดีแล้วที่นอนหลับได้ มีคนจำนวนมากที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากการนอนไม่หลับ

คำถามที่ ๓๐๓

เวลาคุยกับพ่อ ท่านชอบเอาเรื่องที่ท่านไม่พอใจแม้จะนานนมมาแล้ว แม้คนที่เอ่ยจะเป็นหรือตายไปนานแล้วก็ตาม ท่านจะพูดวกไปวนมาได้ทำให้เราซึ่งเป็นลูกรู้สึกอึดหนาระอาใจมาก พอนานๆ เข้าไปพบท่านที่ ท่านก็จะว่าเราไม่สนใจท่านแล้วก็วนมาพูดจุดเดิมอีก เคยขอร้องท่านว่าให้ท่านรู้จักที่จะรับรู้ เข้าใจและให้อภัยคนรอบๆ ข้างบ้าง เพื่อความสุขสงบของคนทั้งหลายและตัวท่านเอง แต่ท่านสายหน้าปฏิเสธไม่ยอมทำเดี๋ยว (เวลาท่านทำคนอื่นเจ็บช้ำน้ำใจท่านลืมหอดเหมือนมียางลบไม่เคยพูดถึงเลย) แปลกมาก ทนสภาพนี้มากกว่า ๔๐ ปีแล้ว เปื่อแต่เราก็อีกพ่อ

ตอบ

คนแก่ชอบบ่นปล่อยท่านไปเถอะ นี่ถือว่าเป็นความสุขของท่านที่ได้ทำอย่างนั้น เราฟังบ้างไม่ฟังบ้างก็ได้ตามสบายของเรา

คำถามที่ ๓๐๔

เรียนอาจารย์วศินที่เคารพ อยากรบกวนถามเนื่องจากที่บ้านนิมนต์พระรับบิณฑบาตทุกวันโดยคุณแม่เป็นผู้ใส่ แล้วตัวหนูได้ร่วมจบอาหารด้วยแต่ไม่ได้อยู่ร่วมใส่บาตรเพราะต้องรีบไปทำงาน อย่างนี้จะได้ไหมคะ และตอนที่จบอาหารได้อธิษฐานแผ่ส่วนบุญไปด้วยเลยจะได้ไหมคะ จำเป็นต้องกรวดน้ำอีกรอบหนึ่งหรือเปล่าคะ และกรณีที่เรอฟังธรรมพระให้ศีล-พร กรวดน้ำ เราไม่ได้กรวดน้ำแต่อธิษฐานจิตเองได้ไหมคะ รบกวนช่วยตอบด้วยขอบคุณค่ะ

ตอบ

ได้ กรวดน้ำเมื่อไรก็ได้

คำถามที่ ๓๐๕

รบกวนถามอาจารย์ค่ะ หนูได้มีสัมพันธ์กับผู้ชายคนหนึ่ง (ยังไม่ได้แต่งงาน) โดยที่ฝ่ายชายบอกว่ายังโสด ต่อมา มีผู้หญิงมาแสดงตัวว่าเป็นภรรยาและกำลังตั้งท้องถึงได้ทราบความจริง หนูไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร เพราะหนูมีความคิดที่ฝังในใจว่าผู้หญิงควรมีผู้ชายเพียงคนเดียว หนูไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดีและรักผู้ชายคนนี้มาก ไม่อยากต้องเลิกกัน แต่มันเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมใช่ไหมคะถ้าหนูจะเป็นภรรยาน้อยเขา ตอนนี้อยู่เหมือนกำลังสับสนค่ะ รบกวนอาจารย์ช่วยชี้ทางให้ด้วยค่ะ

ตอบ

คุณรีบถอนตัวออกมา ตั้งต้นใหม่ คิดใหม่ ทำใหม่ ถ้าคุณฝันเดินหน้าต่อไปจะยุ่งแยเลย ถอนตัวมาตั้งหลักใหม่ดีกว่า มีโอกาสดี ๆ ช่างหน้าอีกเยอะ

คำถามที่ ๓๐๖

ข้าพเจ้าเห็นคนที่ปฏิบัติธรรม สวดมนต์ นั่งสมาธิ (แล้วเกิดปีติได้อีกต่างหาก) ซอปปไปวัด ทำบุญ แต่กลับเป็นคนไม่รับผิดชอบในหน้าที่การงาน มาสาย กลับก่อนเวลา ไม่สนใจถึงผลของการกระทำของตนเอง ที่มีผลกระทบต่อเพื่อนร่วมงาน ใครว่าก็ไม่โกรธ นิ่งเฉย บอกว่า

ใช้ธรรมะ เข้าใจ และเมตตาผู้อื่น อารมณ์ดีตลอดเวลา แต่ในขณะที่
ข้าพเจ้าไม่เคยนั่งสมาธิได้สำเร็จ จะฟุ้งซ่านตลอด จิตใจมีแต่ความ
โกรธและเพ่งโทษคนอื่นตลอดเวลา แต่ข้าพเจ้าก็รับผิดชอบหน้าที่การ
ทำงาน ไม่เคยเอาเวลาทำงานไปทำเรื่องส่วนตัว เป็นคนที่เคร่งครัด
และเคร่งเครียดตลอดเวลา เลยรู้สึกไม่ดีว่า ทำไมธรรมะจึงคุ้มครอง
คนเหล่านี้

ตอบ

เขามีดีบางส่วนไม่ดีบางส่วน คุณก็เหมือนกันมีดีบางส่วนไม่ดีบาง
ส่วน จงรักษาส่วนที่ดีไว้ กำจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไป ส่วนของคุณคุณต้องทำ
เอง ส่วนของเขาเขาก็ต้องทำเอง ทำแทนกันไม่ได้

คำถามที่ ๓๐๗

อยากให้อาจารย์ช่วยแนะนำหนังสือสักเล่มเพื่อดิฉันจะส่งไปให้
พี่อ่าน เนื่องจากพี่ชอบไปวัด ทำบุญ สวดมนต์ ไหว้พระ แต่เขาดูไม่มี
ความสุข ทั้งที่มีพร้อมทุกอย่าง และชอบว่ากระแหนะกระแหนะให้ดิฉัน
เสียใจอยู่เสมอ และคิดว่าดิฉันสบายที่สุดในบรรดาพี่น้องทั้งหมด ทั้งที่
ดิฉันต้องทำงานเลี้ยงดูพ่อแม่มาตลอด เพียงแต่ไม่เคยพูดและมีความสุข
ที่ได้ดูแลท่าน ดิฉันอยากให้พี่ๆ มีความสุขจากข้างใน ไม่ใช่สุขแต่เพียง
ภายนอก เลยอยากได้หนังสือที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย

ตอบ

ควรอ่านหนังสือ เพื่อความสุขใจ สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร.
 ๐-๒๕๕๕-๗๐๒๖

คำถามที่ ๓๐๘

เรียนถามท่านอาจารย์ ๑. ผ้าจํานำพรรษาคืออะไร ๒. วัน
 อาสาฬหบูชามีความสำคัญเรื่องอะไรกันแน่

ตอบ

๑. คือผ้าสบงหรือจีวรที่มีผู้นำมาถวายพระหลังจากออกพรรษา
 แล้ว เรียกในภาษาบาลีว่า “วัสสวาสิกสาฎก” ส่วนมากมักจะเรียกกัน
 ผิด คือเรียก ผ้าอาบนํ้าฝน (วัสสิกสาฎก) ซึ่งจะต้องถวายก่อนเข้าพรรษา
 ว่า ผ้าจํานำพรรษา แม้แต่เทียนพรรษาก็เรียกกันผิดเหมือนกัน คือ
 เรียกว่าเทียนจํานำพรรษา ได้เห็นประกาศเชิญชวนอยู่ทั่วไปว่าเชิญร่วม
 หล่อเทียนจํานำพรรษา อย่างนี้ผิด โปรดเข้าใจด้วย

๒. อาสาฬหบูชา แปลว่า การบูชาในเดือนแปด (อาสาฬหะ แปล
 ว่า เดือนแปด) ประการเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
 หรือปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ เป็นเหตุให้พระอัญญาโกณฑัญญะ
 สำเร็จเป็นพระโสดาบัน เป็นพระอริยบุคคลองค์แรกในพุทธศาสนา วัน
 รุ่งขึ้นเป็นวันเข้าพรรษา ก็ทำต่อกันไปเลย คืออาสาฬหบูชาและเข้า
 พรรษา อาสาฬหบูชาเพ็ญมีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ มาถึงเวลานี้ได้ ๕๐ ปีพอดี
 ส่วนวิสาขบูชาที่ตั้งแต่สมัยสุโขทัย มาชมบูชาในสมัยรัชกาลที่ ๔

คำถามที่ ๓๐๙

ข้าพเจ้าชอบเขียนไปรษณีย์หรือส่งตามเว็บไซต์หรือแหล่งต่างๆ มีทั้งที่แจกฟรีหรือส่งแถมฟรีไปเป็นค่าจัดส่ง โดยขอครั้งละประมาณ ๒-๓ เล่ม เพื่อนำไปฝากเพื่อนและญาติพี่น้อง ถามว่า การกระทำเช่นนี้เป็นความโลภหรือไม่ และเป็นการติดค้าง “ทาน” จากผู้อื่นหรือไม่

ตอบ

ดีครับ ไม่เป็นความโลภ แต่เป็นความเผื่อแผ่แบ่งปันมีน้ำใจ ไม่เป็นการติดค้าง “ทาน” จากผู้อื่น เพราะผู้ให้ก็เต็มใจให้ ดีแล้วครับขอให้ทำต่อไป

คำถามที่ ๓๑๐

เรียนอาจารย์วศินที่เคารพ ดิฉันอยากเรียนถามว่า การที่คนเราเป็นคนชอบกังวลจนเกินไป โดยเฉพาะเรื่องในอนาคตที่ยังมาไม่ถึง บางครั้งถึงขั้นที่เรียกว่าเครียดก็ว่าได้ ดิฉันจะใช้หลักธรรมข้อไหนดีคะ ที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ขอขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ขอให้ท่องจำไว้เสมอว่า ความกังวลนั้นถ้าเราไม่หมั่นเสียก่อน มันจะฆ่าเรา เมื่อมีความกังวลก็ต้องเครียดแน่ ความเครียดมีเล็กน้อยไม่เป็นไรแต่ถ้ามีมากอันตราย อันตรายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของคุณ ขอให้รีบกว่าทำปัจจุบันให้ดีที่สุด อนาคตช่างมันเถอะ มันจะจัด

ตัวของมันเอง อดีตที่ทำให้กังวลลึมๆ เสียบ้าง อนาคตที่ทำให้กังวล ก็อย่าไปคิดถึงมัน สุภาสิตทางจิตวิทยาของฝรั่งเศสบอกว่า จงอยู่ในห้องที่มีแต่วันนี้ คือปิดอดีตและอนาคตเสีย ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ดังกล่าวแล้ว อนาคตจะดีเอง แพทย์บางคนบอกว่า เขาไม่มีอนาคต หมายความว่าไม่สนใจกับอนาคต มีเรื่องจะต้องพูดยาวเหยียดเลย แต่ขอยุติเพียงเท่านี้ก่อน ขอแนะนำให้อ่านหนังสือ ๑. *เพื่อความสุขในใจ* ของวศิน อินทสระ สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร. ๐-๒๕๔๘๘-๗๐๒๖ ๒. *วิธีชนะทุกข์และสร้างสุข* (How to stop worrying and start living ของ เดล คาร์เนกี แปลโดยอาษา ขจรจิตต์เมต) ตอนนี้ไม่ทราบพิมพ์ที่สำนักพิมพ์ใด ลองเดินดูตามร้านหนังสือใหญ่ๆ น่าจะมี ขอให้คุณปลดปล่อยความกังวลและมีความสุข

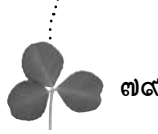
คำถามที่ ๓๑๑

เรียนถามอาจารย์ การทำงานโดยมีสติ คือ พุดง่ายมากแต่หลัก การปฏิบัติยากมาก อาจารย์พอจะแนะนำว่าให้ทำงานโดยมีสติได้ อย่างไร และหลักธรรมที่จะนำมาใช้ช่วยประกอบมีเรื่องอะไรที่น่าสนใจบ้าง ขอขอบคุณครับ

ตอบ

พุดง่ายทำยากอย่างที่คิดว่ามาถูกแล้ว ทำยากแต่ทำได้ ถ้าเราอยากได้รับสิ่งที่ได้โดยยาก เราต้องทำสิ่งที่ทำได้ยาก อดทนต่อสิ่งที่ทนได้ยาก เสียสละสิ่งที่สละได้ยาก เอาชนะสิ่งที่ชนะได้ยาก

สติจำต้องมีในการงานทั้งปวงอยู่แล้ว (สติ สัมผัสตะ ปัตติยา)

พยายามนึกถึงแต่ปัจจุบัน ไม่กังวลถึงอดีตและอนาคต ธรรมที่จะมาช่วยก็คือ ความอดทน ความเพียร การตั้งใจมั่นหรือสมาธิ ปัญญา อะไรไม่จำเป็นในชีวิตที่เขี่ยทิ้งไปให้หมด ทำเฉพาะสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น คุณจะพบว่าเขาสบายขึ้นมากทีเดียว

คำถามที่ ๓๑๒

๑. ความหงุดหงิดมีอะไรเป็นสาเหตุคะ แก้ไขแบบเด็ดขาดได้อย่างไร ไม่อยากเป็น รู้สึกไร้ค่าญตัวเองและรู้ว่าคนอื่นคงไร้ค่าญเราด้วยคะ ๒. คนฉลาดและหน้าตาดี อัจฉริยะดี ต้องทำบุญด้วยอะไรคะ

ตอบ

๑. ความหงุดหงิดเริ่มต้นจากความไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บางทีก็ไม่พอใจตัวเอง ถ้าหงุดหงิดคนอื่น สิ่งอื่น เราเอาชนะได้ด้วยความกรุณา สมมติว่าเด็กมาเล่นส่งเสียงดังที่หน้าบ้าน เรากำลังทำงานอยู่ รู้สึกถูกรบกวน หงุดหงิด ขอให้คิดอย่างกรุณาว่าเป็นความสุขของเด็กที่ได้เล่น เพียงเท่านี้เราจะหายหงุดหงิด คนอื่นทำไม่ถูกใจเรา ขอให้เราคิดว่าเราก็เคยทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ถูกใจคนอื่นเหมือนกัน ท่องบทกลอนต่อไปนี้ไว้บ่อยๆ

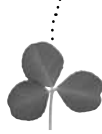
จะหาใครถูกใจที่ไหนเล่า

ตัวเราเองยังไม่ถูกใจเราหนา

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

รู้ล่วงหน้าไว้ก่อนไม่ร้อนใจ

(อุทานธรรมของ พระศาสนโศภณ (แจ่ม ัจตตสัลโล))

๒. พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า คนฉลาดเพราะหมั่นคบหาสมาคมกับบัณฑิตและนักปราชญ์ คนหน้าตาดีหรือสวยเพราะเป็นผู้ไม่มักโกรธ คนอัธยาศัยดีเพราะหมั่นอบรมจิตใจ ผลแต่ละอย่างย่อมมาจากเหตุแต่ละอย่าง ขอให้คุณผู้ถามได้สมบัติทั้งสามอย่างนี้เถิด

คำถามที่ ๓๑๓

ข้าพเจ้าอยากจะสอบถามเรื่องเนื้อคู่ คือว่าการที่ผู้ชายกับผู้หญิงเป็นแฟนกันแล้ว มีสาเหตุต้องเลิกกันไปและจากกันไปเป็น ๑๐ ปี แล้วในที่สุดก็กลับมาพบกันและอยู่ด้วยกันและไม่พรางจากกันอีก อยากจะสอบถามว่าเป็นเพราะอะไร ถ้าในเมื่อเขาเป็นเนื้อคู่กัน ทำไมเขาถึงต้องแยกจากกันก่อน แล้วถึงจะกลับมาพบกัน อย่างนี้เขาเรียกว่าคู่แท้หรือเปล่า หรือว่าเป็นเพราะกรรมที่ทำร่วมกันมาจึงต้องแยกกันก่อน แล้วถึงจะกลับมาเจอกัน

ตอบ

มันอยู่ที่เหตุปัจจัยที่แทรกเข้ามาในระยะนั้นๆ เป็นไปตามเหตุปัจจัย เมื่อมีเหตุปัจจัยให้แยกกันก็แยกกัน พอมีเหตุปัจจัยให้มารวมกันก็มารวมกัน ก็เท่านั้นเอง

คำถามที่ ๓๑๔

เราจะทำบุญทุกวันได้อย่างไรบ้าง ในเมื่อเราไม่มีเวลา ต้องทำงาน มีคนแนะนำว่าให้หยอดใส่กระปุกทุกวัน แล้วพอถึงเวลาก็นำเงินนั้นไปทำบุญ รบกวอนช่วยแนะนำด้วยค่ะ

ตอบ

ก็ดีเหมือนกัน มีบุญอีกตั้งหลายอย่างนอกจาก ทาน เช่น การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ การอบรมจิตให้ดี เป็นบุญมากกว่าการให้ทานเสียอีก แต่ก็ควรจะทำไปทุกๆ อย่างเท่าที่โอกาสจะอำนวย แสวงหาโอกาสเอาบ้าง ความอ่อนน้อมถ่อมตน การช่วยเหลือกิจการที่เป็นกุศลแก่ผู้อื่น การฟังธรรม การแนะนำสั่งสอนผู้อื่น การทำความเห็นให้ดี มีสัมมาทิฐิ เหล่านี้ล้วนเป็นบุญทั้งนั้น ซึ่งเราสามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน

คำถามที่ ๓๑๕

อยากจะสอบถามว่า คนที่ชอบว่าคนอื่น ชอบนิินทาคนอื่น ถ้าเราไม่ได้ตอบเขาจะเลิกไปเองใช่ไหมคะ แล้วเขาก็จะได้รับกรรมจากการกระทำของเขาเองใช่ไหม อย่างนี้ถ้าใครมาว่าเรา มานินทาเรา เราต้องนิ่งเฉยใช่ไหม ไม่ต้องไปโต้ตอบ

ตอบ

ถ้ามีโอกาสชี้แจงได้ก็ชี้แจงให้เขาเข้าใจ แต่ไม่ต้องทะเลาะกัน ถ้าชี้แจงแล้วเขาไม่เข้าใจก็ปล่อยเขาไป เรื่องของกรรมใครทำใครได้ เราไม่ได้ทำกรรมชั่วผลชั่วจะตกมาถึงเราได้อย่างไร ขอให้เดินอยู่ในทางแห่งความดี เราจะได้ดีและมีความสุขใจ

คำถามที่ ๓๑๖

ผิดด้วยหรือ ที่เราเป็นคนตรง ซื่อสัตย์ เป็นตัวของตัวเองสูง ที่ยึดความถูกต้อง ความยุติธรรม ไม่มีพิเศษกับใครโดยเอาความสัมพันธส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง แต่ทำให้เราถูกแอนตี้จากสังคมที่ทำงานที่ ๙๙ % อยู่บนพื้นฐานที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ถ้าตัวเองไม่ได้ประโยชน์จะไม่ยอม ไม่ให้ความร่วมมือ จะร่วมกันนินทา ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้มากและหมดกำลังใจว่าเราทำตัวดีดีเกินไปหรือ ก็มาตรฐานของเราเป็นแบบนี้ ขอคำแนะนำจากท่านอาจารย์ว่าข้าพเจ้าควรจะมีใจอย่างไรดี

ตอบ

วิธีดำเนินชีวิตต้องให้พอดี ไม่ตึงเกินไปและไม่หย่อนเกินไป รู้จักยืดหยุ่นบ้าง ผ่อนปรนบ้าง คนเราเกิดมาด้วยจิตใจที่ไม่เหมือนกัน สิ่งแวดล้อมในวัยเด็ก ในวัยหนุ่มสาวก็ไม่เหมือนกัน มีนิสัย อุปนิสัยต่างกัน ยากมากที่จะให้เสมอกันได้ คนทั้งหลายเข้ากันได้ตามอริมุติ (อุปนิสัย) แต่แต่ละคนมีลักษณะประจำตัวของตัวอยู่ ยากที่จะฝันได้ ใครจะสามารถไปลบลายเสียให้ออกจากตัวของมัน หางหมาที่คดก็ยากที่จะดัดให้ตรงได้ กิเลสหลากหลายทำให้จิตคนหลากหลาย จิตหลากหลายทำให้กรรมหลากหลาย กรรมหลากหลายทำให้บุคคลแตกต่างกันไปหลากหลาย ปลงเสียเถิด เราพยายามแก้ไขเท่าที่จะแก้ไขได้ นอกนั้นก็ให้เป็นกฎแห่งกรรมไป พระพุทธเจ้าทรงเป็นอัจฉริยบุคคลก็ไม่สามารถจะโปรดคนได้ทุกคน เราเป็นอะไรเล่า คิดได้อย่างนี้คุณจะมีบาปตัวขึ้นมาก ปล่อยว้างเหตุการณ์ต่างๆ ได้บ้างตามสมควร ขอให้เป็นอย่างนั้นเถิด

คำถามที่ ๓๑๗

เรียนอาจารย์วศินที่เคารพ หนูเป็นคนที่จิตใจฟุ้งซ่าน ตัดสินใจไม่ค่อยได้ เหมือนกลัวผลของมัน ทำให้จิตใจเราซึ่มๆ บ่อยๆ และก็นั่นอยใจ เวลาเพื่อนเราให้ความสำคัญเพื่อนอีกคนมากกว่าเรา ควรจะใช้หลักธรรมอะไรมาเป็นวิหαρธรรมคะ

ตอบ

ฟุ้งซ่านเพราะใจไม่สงบพอ ฝึกทำสมาธิเสียบ้างให้จิตใจหนักแน่น มั่นคง ไม่กลัวต่อผลของสิ่งที่เราได้ทำแล้ว อย่างน้อยที่สุดมันเป็นบทเรียนให้เราฉลาดขึ้น รู้จักตัวเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักความแปรปรวน ความไม่เที่ยงของชีวิต ทนได้ต่อความขึ้นลงของชีวิต เพื่อนฝูงที่ดีเราหาได้เสมอ ถ้าเราเป็นคนดีมีจิตใจมั่นคง ไม่กังวลจนเกินเหตุในเรื่องความพลัดพราก สูญเสีย ขอให้คุณทำจิตใจให้มั่นคงกล้าตัดสินใจที่จะทำสิ่งที่ตรงด้วยปัญญาแล้วว่าควรทำ การตัดสินใจผิดอาจทำให้เราล้มเหลวได้บ้าง แต่การไม่กล้าตัดสินใจเลยทำให้เราล้มละลายทีเดียวคือทำอะไรไม่สำเร็จ

คำถามที่ ๓๑๘

ขอเรียนถามว่า มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งมีคณพยากรณ์ท่านว่า เป็นผู้ไม่มาเกิดแล้ว แต่การกระทำบางอย่างของท่านทำให้เห็นว่า ท่านยังมีความโกรธ ยังติเตียนผู้อื่นอยู่ ยังมีคำว่าฉันเป็นผู้ใหญ่ เธอเป็นเด็กต้องเข้ามาหาฉัน อยากถามว่าเวลาผู้ใหญ่คนนี้เตือนอะไรต้องเชื่อทุกอย่างหรือเปล่าคะ

ตอบ

ตามหลักพระพุทธศาสนา ท่านให้พิจารณาด้วยปัญญาเสียก่อน แล้วจึงค่อยเชื่อ อะไรควรเชื่อก็เชื่อ อะไรไม่ควรเชื่อก็ไม่เชื่อ ไม่ว่าจะใคร จะเป็นคนพูด ลองดูหลักความเชื่อในกาลามสูตรหรือเกสปุตติยสูตรใน อังคุตตรนิกาย

คำถามที่ ๓๑๙

ก่อนอื่นต้องบอกก่อนว่าผมเป็นคนหนึ่งซึ่งชื่นชอบอาจารย์วศิน มากครับ ขอเป็นกำลังใจให้อาจารย์ทำงานต่อไปครับ ผมมีคำถามว่า เท่าที่ได้ยินมา ไม่ว่าจะสมัยพุทธกาลหรือว่าปัจจุบัน ผมเข้าใจว่าการ ปฏิบัติธรรมในป่าจะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุธรรมได้ง่ายกว่าการ อยู่ในชุมชน คำถามก็คือว่าถ้าเราไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติธรรม แล้ว การอยู่ในชุมชนที่ต้องทำงานต้องเจอผู้คนที่หลากหลายและต้องกระทำการกรรมมากมายทั้งดีบ้างเลวบ้าง เราจะต้องวางแนวความคิดอย่างไร และปฏิบัติอย่างไรเพื่อที่เราจะสามารถบรรลุธรรมได้แม้เราจะอยู่อย่าง ฤดูหส์ถ์

ตอบ

บางคนก็เหมาะสำหรับอยู่ป่า บางคนก็เหมาะสำหรับอยู่ในเสนาสนะที่เป็นหมู่บ้าน พระจึงมี ๒ พวก คือ พวกอรัญวาสี (อยู่ป่า) และ คามวาสี (อยู่ในหมู่บ้าน) สำหรับฆราวาสที่ไม่สามารถจะอยู่ป่าได้ อยู่ในเรือนก็บรรลุธรรมได้ อย่างในสมัยพุทธกาลมีผู้ครองเรือนทั้งชายและหญิงได้บรรลุธรรมตั้งแต่เป็นพระโสดาบันไปจนถึงเป็นพระอนาคามีเป็น จำนวนมาก

การปฏิบัตินั้นให้ปฏิบัติไปตามธรรม คือ ปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมกับฐานะของตน เช่น ประพฤติปฏิบัติอยู่ในมงคล ๓๘ ปฏิบัติอยู่ในกุศลกรรมบถ ๑๐ เป็นต้น พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสรรเสริญการอยู่ป่า แต่เพียงประการเดียว ตรัสเป็นกลางๆ ว่า อยู่ในที่ใดสามารถรักษาศีลและจิตได้ดีก็ให้อยู่ที่นั่น แม้จะอยู่ป่าแต่รักษาศีลและจิตไม่ได้ก็ไม่ควรอยู่ ข้อความที่กล่าวมานี้ได้นัยมาจากกวนปัทมสูตร มัชฌิมนิคาย มูลปิณณาสก์ พระไตรปิฎกเล่ม ๑๒ (บาลี) ข้อ ๒๓๔-๒๔๒ ขอขอบคุณที่ให้กำลังใจมา

คำถามที่ ๓๒๐

การสละจีวรมีอะไรบ้างและมีกี่อย่าง

ตอบ

การได้ผ้าจีวรหรือสบงมาโดยไม่ถูกต้องตามข้อวินัย ท่านให้สละเสียแล้วปลงอาบัติ ท่านเรียกเป็นศัพท์ในพระวินัยว่า “นิสสัคคิยาปาจิตตีย์”

คำถามที่ ๓๒๑

๑. ในการทำสมาธิในขั้นสมถะ (เพื่อให้ได้องค์ฌาน ๕) เราจะทราบได้อย่างไรว่า “วิตก” และ “วิจารณ” เกิดขึ้น (อย่างบริบูรณ์) ครับ
๒. การที่ร่างกายของเราอ่อนเพลียเนื่องจากการงานในแต่ละวันเป็นมิถะ (หรือความง่วงซึมซึ่งเป็นหนึ่งในนิรฆณ ๕) หรือเปล่าครับ (สิ่งนี้ทำให้ผมไม่สามารถทำจิตให้เป็นสมาธิ)

ตอบ

๑. ต้องรู้จักว่าวิตกวิจารณ์คืออะไร “วิตก” คืออาการที่จิตจับอารมณ์ได้ เช่น แนบสนิทอยู่กับลมหายใจเข้าออกในกรณีที่เจริญอานาปานสติ “วิจารณ์” คืออาการที่จิตเคล้าเคลียอยู่กับอารมณ์นั้น เมื่อเรารู้จักวิตกวิจารณ์แล้ว เมื่อจิตเป็นเช่นนั้นเราก็รู้ว่าจิตเข้าถึงองค์ธรรมมีวิตกวิจารณ์เป็นต้น

๒. เป็นธรรมดา ถ้าร่างกายอ่อนเพลียมาก ใครๆ ก็ไม่สามารถทำสมาธิได้ ฝืนทำเข้าก็จะหลับอย่างเดียว ให้คุณมีกำลังดีแล้วจึงค่อยทำ เช่น ในวันหยุดงาน เป็นต้น

คำถามที่ ๓๒๒

กราบเรียนอาจารย์วศินที่เคารพ มีข่าวจตุรูปแล้วให้จุ่มน้ำดับเลย เนื่องจากวันรูปมีผลให้เป็นมะเร็ง การปฏิบัติที่ถูกต้องในการสวดมนต์บูชาพระพุทธคุณฯ ถ้าไม่จตุรูปแต่จุดเฉพาะเทียน หรือบางครั้งมีดอกไม้บูชาด้วย กับการจตุรูปแล้วจุ่มน้ำดับ อย่างเป็นทางการปฏิบัติที่เหมาะสมคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มีแต่เทียนกับดอกไม้ก็ได้ครับ หรือมีเทียนอย่างเดียวก็ได้ แม้ไม่มีอะไรเลยก็บูชาพระรัตนตรัยได้ด้วยการน้อมจิตระลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัย

คำถามที่ ๓๒๓

วันนี้วันศุกร์ หนูเข้ามารออ่านท่านตอบปัญหาใหม่ๆ ค่ะ เป็นห่วงสุขภาพท่านนะคะ ขออาราธนาคุณพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จงปกปักรักษาคุ้มครองท่านอาจารย์ให้อยู่เป็นสุขทุกเมื่อ และขอให้ท่านเป็นผู้เจริญด้วยธรรมยิ่งๆ ขึ้นไปค่ะ รักและเคารพอย่างสูง

ตอบ

พอดีวันศุกร์ที่ผ่านมานี้มีแขกมาเยี่ยมตั้งแต่ช่วงสายๆ จนเย็น จึงไม่มีโอกาสได้ตอบคำถาม สัปดาห์นี้มาตอบคำถามในวันเสาร์ตอนเย็น ขอขอบคุณที่ให้พามา

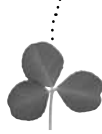
คำถามที่ ๓๒๔

อยากทราบผลกรรมของคนที่ชอบใส่ร้ายคนอื่น เขาจะได้รับผลกรรมอย่างไรบ้าง

ตอบ

เมื่อกรรมให้ผลเขาก็คงจะถูกใส่ร้ายตอบ ตามหลักที่ว่าผู้ว่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ ผู้ชนะย่อมได้รับการชนะตอบ ผู้ด่าย่อมได้รับการด่าตอบ ผู้ประทุษร้ายย่อมได้รับการประทุษร้ายตอบ ทั้งนี้เป็นไปตามกฎแห่งกรรม สิ่งใดที่เราทำไว้แก่ผู้อื่นสิ่งนั้นย่อมย้อนกลับมาหาเรา ไม่ว่าจะร้ายหรือทางดี

คำถามที่ ๓๒๕

อยากทราบวิธีการลดละกรรม หรือการทำให้กรรมที่เรา มีอยู่เบาบางลง เนื่องจากทุกวันนี้เครียดมาก เพราะมีผู้ชายคนหนึ่งได้สัญญาว่าจะกลับมา แต่เขากลับไปแต่งงานกับผู้หญิงอื่นแล้ว และผู้หญิงคนนี้ก็ใส่ร้ายดิฉันมากมายจนดิฉันไม่สามารถที่จะอธิบายอะไรได้เลย เพราะดิฉันมาที่หลังผู้หญิงคนนี้ แต่ดิฉันไม่เข้าใจว่าทำไมต้องใส่ร้ายกันขนาดนี้ แต่สุดท้ายผู้หญิงคนนั้นมาขอโทษ แต่ฝากผู้ชายมาขอโทษ กลายเป็นว่าเรื่องทุกอย่างเขาโกหกและใส่ร้าย แต่เขายังได้แต่งงานกัน แต่ตัวดิฉันเองต้องทนทุกข์ เพราะเขาสัญญาว่าเขาจะกลับมา เพราะเขาบอกว่าถ้าเขาอยู่กันไม่ได้เขาจะกลับมา จนทุกวันนี้ดิฉันก็ยังรออยู่ เพราะคิดว่าสักวันเขาจะกลับมา ดิฉันลืมนึกครั้งนี้ไม่ได้จริงๆ ยังคงรออยู่เสมอ อย่างนี้ทำไมเขา ๒ คนไม่รับกรรมกันบ้าง มีแต่ดิฉันที่เจ็บปวดคนเดียว

ตอบ

ผมจะลองเล่าเรื่องให้ฟังสักเรื่องหนึ่งก่อน มีผู้หญิงคนหนึ่งไปคลอดลูกที่โรงพยาบาล พักอยู่ที่โรงพยาบาลพอสมควรแล้วก็พาลูกกลับบ้านด้วยความรักและชื่นชมยินดีเป็นนักหนา เลี้ยงดูอยู่หลายปีด้วยความถนอมด้วยความรัก ต่อมาได้ทราบว่าเด็กคนนั้นไม่ใช่ลูกของตัวเอง นางพยาบาลนำเด็กที่ไม่ใช่ลูกของตัวเองมาให้ เป็นการสับเปลี่ยนเด็กโดยไม่ได้ตั้งใจ พอรู้เรื่องนี้เข้าผู้หญิงคนนั้นก็ไม่รักเด็กซึ่งได้เลี้ยงอย่างลูกของตัวเองมานานปี จากนั้นก็มีแต่ความทุกข์ คิดถึงลูกแท้ๆ ของตัวเองไปอยู่ที่ใด นอกจากจะไม่รักเด็กคนนั้นแล้วยังจะรังเกียจเสียอีก คุณลองตอบปัญหานี้ชื่อว่า ผู้หญิงคนนั้นทำผิดหรือทำถูก เขาควรจะทำใจอย่างไร

อุปาทาน (ความยึดมั่นถือมั่น) ทำให้คนเราเป็นไปไม่ได้ต่างๆ ถ้าอุปาทานหายไป เพราะเลิกยึดถือ ความทุกข์ก็จะหล่นไปเหมือนปลิดทิ้ง มีผู้ชายคนหนึ่งเดินไปในวัดมืดด้วย ผ่านที่รกเข้าใจว่าถูกงูกัด เพราะรู้สึกว่ามีอะไรมาฉกที่เท้า กลัวมาก เมื่อไปถึงกุฏิพระมีแสงไฟสว่างเห็นเลือดซึมออกมาด้วย เข้าใจว่าเป็นงูแน่ ทราบว่าแถวนั้นมีงูพิษด้วยยิ่งตกใจมากขึ้น พระนึกเฉลียวใจขึ้นมาจึงเอาไฟไปส่องดูตรงที่ที่เขาบอกว่าถูกงูกัด ได้พบกะลามะพร้าวที่แตกและมีข้างหนึ่งแหลมคม มีเลือดติดอยู่ด้วยจึงถือกลับไปทีกุฏิ เมื่อชายผู้นั้นรู้ว่าที่แท้เป็นสิ่งนี้เอง จึงหายตกใจ หายกลัว ยิ้มออกมาได้ กลายเป็นเรื่องคุยกันสนุกสนาน

ที่แรกอุปาทานว่าถูกงูกัดและเป็นงูพิษด้วยจึงตกใจหน้าซีดเหมือนจะเป็นลม แต่พอรู้ความจริงอาการตกใจก็หายไปเหมือนปลิดทิ้ง ตามเรื่องที่เล่ามาทั้งสองเรื่องนี้คุณจะเห็นว่า ความคิดของเราเองสำคัญที่สุด ทำลายเราก็ได้ ทำให้เรามีความสุขก็ได้ แล้วแต่เราจะคิดอย่างไร ถ้าคุณคิดเพียงว่าเขาไม่กลับมาก็ดีแล้ว และพูดกับตัวเองบ่อยๆ เช่นนี้ ความทุกข์ของคุณก็จะค่อยๆ ลดลง และหายไปทีละที่สุด คนเราพบกันเพื่อจะพลัดพรากจากกัน พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า “ให้พิจารณาบ่อยๆ ว่า เราจะต้องพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักที่พอใจทั้งหลายทั้งปวง โลกไม่มีอะไรเป็นของของตน เราจะต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป” ความรักให้ความทุกข์มากกว่าให้ความสุข ความสุขทางโลกเหมือนกินอ้อยจากโคนไปหาปลายยิ่งกินยิ่งจืด ส่วนความสุขทางธรรมเหมือนกินอ้อยจากปลายไปหาโคนยิ่งกินยิ่งหวานชื่น นับว่าเป็นโอกาสดีที่คุณจะนำตนเข้าหาธรรม เมื่อเข้าถึงธรรมแล้วก็จะเห็นว่าดีกว่ากันเยอะเลย

การลดวิบากของกรรมต้องลดที่กิเลสและทำความดีให้มากขึ้น

คำถามที่ ๓๒๖

ขอเรียนถามอาจารย์ด้วยความเคารพ ดิฉันแต่งงานกับสามีมา ๕ ปี ตลอดเวลาได้พากันเข้าวัดปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่อย่างสม่ำเสมอ เกื้อกูลกันและกันตลอดมาโดยยังไม่มีบุตร ดิฉันมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการครองคู่ของเราสองคนมาก เพราะเราทั้งสองอยู่กันด้วยศีล ด้วยธรรมตลอดมา แต่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงคือมีผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ก้าวเข้ามาเป็นมือที่สามของเรา สามีกับผู้หญิงคนนั้นคบกันแบบชู้สาว สามีมีความรักต่อผู้หญิงคนนั้นอย่างมาก ยอมทิ้งศักดิ์ศรี ความดี ทุกอย่างที่เคยสร้างมาเพื่อคบกับผู้หญิงคนนั้นที่บรรจู้เข้ามาใหม่ เราทั้งสามคนรับราชการอยู่ในที่ทำงานเดียวกัน ดิฉันตัดสินใจขอเป็นฝ่ายไป เนื่องจากขอร้องให้สามีเลิกแต่สามีทำไม่ได้และไม่ยอมให้ดิฉันไปครอบครัว ครูบาอาจารย์ ก็บอกให้ดิฉันเจริญภาวนาและบอกว่าเราเป็นคู่บุญกันให้ดิฉันเป็นสายน้ำที่ไหลเย็นให้ได้ ทุกอย่างเกิดได้ก็ดับได้ บอกว่าเชือกที่ผูกกับเสาสองต้นไว้ ถ้ามันตึงมากๆ อยาไปตัด เพราะถ้าตัดแล้วจะต้อยกหรือต้อไม่ได้เลย ดิฉันเกิดความคิดที่สับสนในใจตลอดว่า ควรจะอยู่หรือควรจะไปดี ถ้าเขาเป็นคู่บุญกับดิฉันจริง ทำไมถึงมีคู่ลำดับต้นอีก (สามีรักและหลงผู้หญิงมากไม่สามารถถอนตัวขึ้นมาได้ แต่ก็มีความผูกพันกับดิฉันมากเช่นกัน) ดิฉันควรทำอย่างไรกันแน่ เราทั้งสามคนเป็นคนหน้าตาดี มีการศึกษา มีตำแหน่งหน้าที่การงานดี ไม่ใช่ที่ไม่มีทางเลือกอื่น แต่ทำไมถึงได้มาผูกพันกันแบบรักสามเส้า

ตอบ

ขอให้คุณดูคำตอบในข้อที่ ๓๒๕ ซึ่งอยู่ติดกับคำถามของคุณนี้เอง

คำถามที่ ๓๒๗

เรียนอาจารย์วศินที่เคารพ ขอเรียนถามว่า ที่กล่าวว่าพระองค์ของ
พระพุทธเจ้ามี ๙ ประการ พระคุณของพระธรรมมี ๖ ประการ พระคุณ
ของพระสงฆ์มี ๙ ประการนั้น อยากทราบว่าเมื่อไรบ้างคะ

ตอบ

พระพุทธคุณ ๙ นั้น คือ

๑. ทรงเป็นพระอรหันต์
๒. ตรัสรู้เองโดยชอบ
๓. สมบูรณ์ด้วยความรู้และความประพฤติ
๔. เสด็จไปได้
๕. รู้จักโลกหรือรู้แจ้งโลก
๖. เป็นผู้ฝึกตนที่ควรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม
๗. เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
๘. เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
๙. เป็นผู้มิใช่ใคร

พระธรรมคุณ ๖ ดังนี้

๑. พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว
๒. เห็นได้ในปัจจุบัน
๓. ไม่ประกอบด้วยกาล คือทันสมัยอยู่เสมอ
๔. ควรเรียกให้มาดูได้ คืออดเขาได้ว่าเป็นของแท้
๕. ควรน้อมเข้ามาในตน หรือน้อมตนเข้าไปหาธรรม
๖. ผู้ปฏิบัติรู้ได้เฉพาะตน

พระสังฆคณ ๙ ดังนี้

๑. เป็นผู้ปฏิบัติดี
๒. ปฏิบัติตรง
๓. ปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน
๔. ปฏิบัติเหมาะสม
๕. เป็นผู้ควรบูชา
๖. เป็นผู้ควรต้อนรับ
๗. เป็นผู้ควรแก่ของทำบุญ
๘. เป็นผู้ควรได้รับการยกมือไหว้
๙. เป็นเพื่อนาบุญอันเยี่ยมของโลก

คำถามที่ ๓๒๘

ดิฉันจะขอลาแม่เมตตาว่า ถ้าดิฉันจะแม่เมตตาให้กับแฟนเก่าที่เลิกกันไป จะต้องทำอย่างไร มีคนแนะนำว่าให้แม่เมตตาให้กับเขาแล้วสักวันเขาก็จะกลับมา เพราะดิฉันยังรักเขาอยู่มาก ต้องการให้เขากลับมา ช่วยแนะนำดิฉันด้วยค่ะ

ตอบ

คำถามนี้ขอให้คุณดูคำตอบที่ข้อ ๓๒๕

คำถามที่ ๓๒๙

อยากสอบถามว่า การนั่งสมาธิได้บุญมากกว่าการทำบุญอย่างอื่นเลยใช่ไหมคะ

ตอบ

ไม่แน่นอนเสมอไป อยู่ที่ว่านั่งสมาธิได้อะไรบ้าง ถ้านั่งสมาธิจนถึงขั้น
ได้ฌานก็มีผลมาก

คำถามที่ ๓๓๐

เราควรจะปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นการทำดีทุกวันโดยที่
เราไม่สร้างกรรมกับใครอีกทั้งการกระทำและคำพูด เพราะความรู้สึกว่า
รับกรรมมาหลายเรื่องแล้วทั้งที่ไม่ได้ทำอะไรเลย ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ไม่ได้ทำอะไรเลยไม่ได้ เราทำกรรมอยู่ตลอดเวลา ไม่กายกรรม
ก็วจีกรรม ไม่วจีกรรมก็มโนกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมโนกรรม-กรรม
ทางใจ คิดดีบ้างคิดไม่ดีบ้าง เป็นบาปบ้างเป็นบุญบ้าง ประพฤติในกาย
สุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ก็เป็นการทำดีทุกวัน

คำถามที่ ๓๓๑

การที่เราทำให้พ่อแม่ต้องรู้สึกเสียใจเพราะเราเลือกแต่งงานกับ
คนที่ท่านไม่ชอบ ถือเป็นบาปกรรมหรือไม่ที่เราตัดสินใจในสิ่งที่ท่าน
ไม่เห็นด้วยคะ

ตอบ

ถ้าคุณเลือกถูกคือได้ผู้ชายที่ดี อยู่กันแล้วมีความสุขความเจริญ ตอบแทนคุณพ่อคุณแม่ได้ก็ถือว่าดีไม่เป็นบาป ถ้าคุณตัดสินใจแต่งงานกับคนที่พ่อแม่ชอบแต่อยู่กันไปแล้วไม่มีความสุข ถูกเบียดเบียน ถูกเอารัดเอาเปรียบ ในที่สุดก็ทิ้งขว้างหย่าร้างกัน คุณมีแต่ความทุกข์ ตลอดเวลาที่แต่งงาน อย่างนี้พ่อแม่จะเสียใจว่าได้ตัดสินใจให้ลูกผิดไปแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ต้องดูที่ผลด้วย

คำถามที่ ๓๓๒

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพยิ่ง ได้เคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง เขียนไว้ว่าผู้ที่บรรลุนิพพานได้จะต้องเป็นผู้ชาย แต่ก็เคยอ่านพบว่าในสมัยพุทธกาลก็มีภิกษุณีหลายรูปที่นิพพาน อาทิ นางอุบลวรรณาเถรี เป็นต้น อยากให้ท่านอาจารย์ช่วยให้อธิบายให้เห็นในประเด็นนี้ด้วยคะ

ตอบ

ผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นภิกษุณีหรือว่าเป็นอุบาสิกา สามารถบรรลุนิพพานได้เหมือนผู้ชาย และสามารถบรรลุได้จนถึงเป็นพระอรหันต์ทั้งในสมัยพุทธกาลและแม้ในปัจจุบัน

คำถามที่ ๓๓๓

ข้าพเจ้าอยากจะสอบถามเรื่องเนื้อคู่ คือว่าการที่ผู้ชายกับผู้หญิงเป็นแฟนกันแล้ว มีสาเหตุต้องเลิกกันไปและจากกันไปเป็น ๑๐ ปี แล้ว

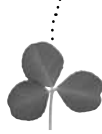
ในที่สุดก็กลับมาพบกันและอยู่ด้วยกันและไม่พรากจากกันอีก อยากจะสอบถามว่าเป็นเพราะอะไรถ้าในเมื่อเขาเป็นเนื้อคู่กัน ทำไมเขาถึงต้องแยกจากกันก่อน แล้วถึงจะกลับมาพบกัน อย่างนี้เขาเรียกว่าคู่แท้หรือเปล่า หรือว่าเป็นเพราะกรรมที่มาร่วมกันมาจึงต้องแยกกันก่อน แล้วถึงจะกลับมาเจอกัน -- ตอบ มันอยู่ที่เหตุปัจจัยที่แทรกเข้ามาในระบะนั้นๆ เป็นไปตามเหตุปัจจัย เมื่อมีเหตุปัจจัยให้แยกกันก็แยกกัน พอมีเหตุปัจจัยให้มารวมกันก็มารวมกัน ก็เท่านั้นเอง (จากคำถามที่ ๓๑๓ นะครับ) เหตุปัจจัยแทรกที่อาจารย์กล่าวถึง ประกอบด้วยอะไรได้บ้างครับ

ตอบ

เหตุปัจจัยแทรกมีมากมายซึ่งแต่ละคู่ไม่เหมือนกัน เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจบ้าง ปัญหาทางญาติบ้าง ปัญหาเรื่องคนที่สามแทรกเข้ามาบ้าง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น เช่น ความไม่เข้าใจกัน การไม่ให้เกียรติกัน การดูถูกกัน ฯลฯ เหล่านี้ทำให้คู่ครองแยกกันได้ทั้งนั้น พอแยกกันอยู่สักกระยะหนึ่งก็ระลึกถึงความดีของมันและกันมากขึ้น เป็นปัจจัยให้มารวมกันอีก อาจจะร่วมชีวิตกันไปโดยตลอดก็ได้เพราะได้บทเรียนพอสมควรแล้ว

คำถามที่ ๓๓๔

เจริญพรอาจารย์ ขอแนะนำตัวว่าอาตมาชื่อพระวุฒิชัย วัดราชาฯ เคยเรียนกับอาจารย์วิชาจริยศาสตร์และวิสุทธิมรรค เมื่อหลายวันก่อนได้เข้าไปหาอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และบอกกล่าวว่าจะเข้าไปเรียนกับอาจารย์อีกในวันอาทิตย์ แต่ก็ยังหาโอกาส

ไปไม่ได้ เนื่องจากว่าทุกศักราช-อาทิตย์จะมีโยมประมาณ ๑๒๐ คนขึ้นไป มาปฏิบัติธรรม ซึ่งก็ยังรู้สึกเสียดายแต่ยังตั้งความปรารถนาอยู่ว่าถ้ามีจังหวะที่เหมาะสมจะเข้าไปศึกษาความรู้เพิ่มเติม ตามที่เคยขออนุญาต อาจารย์วศินว่าจะขอนำหนังสือ ทาง*แห่งความดี* และหนังสือ *ปัญหา ๑๐๘* ออกรายการพบพระธรรมยามเย็น เสี่ยงธรรมจากวัดราชาฯ ทางคลื่น FM 88.25 ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ ตอนนี้ก็ได้นำดำเนินการอยู่จึงได้เจริญพรให้อาจารย์ทราบและอนุโมทนา เมื่อมีโอกาสมาเยี่ยมในที่นี้ ก็อยากนำปัญหาที่มีผู้สงสัยมาสอบถามเพื่อคลายความสงสัยว่า ๑. ธรรมะในการทอดผ้าป่า คืออะไร? ควรนึกถึงหรือนำธรรมะอะไรมาปฏิบัติ ๒. ธรรมะในการทอดกฐิน คืออะไร? ควรนึกถึงหรือนำธรรมะอะไรมาปฏิบัติ ๓. เมื่อคืนวันที่ ๑๗ สิงหาคม ไปเจอหนังสือที่อาจารย์แต่งเรื่องเกี่ยวกับภุษา อ่านแล้วรู้สึกดี จึงขออนุญาตนำข้อคิดสาระธรรมต่างๆ จากหนังสือเล่มดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อไป ขอเจริญพร

ตอบ

ก่อนอื่นผมขออนุโมทนากับการที่ท่านทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งที่วัดราชาธิวาสและทางวิทยุ นับว่าได้ทำหน้าที่ของท่านดีอยู่แล้ว แม้จะไม่มีโอกาสไปนั่งเรียนในวันอาทิตย์ อีกประการหนึ่งที่ผมเป็นห่วงก็คือ เวลาที่สอนตรงกับเวลาที่ท่านฉันเพล อาจจะไม่สะดวกสำหรับท่านก็ได้ สำหรับปัญหา ๒ ข้อที่ท่านถามมานั้น เกี่ยวกับการทอดผ้าป่า และทอดกฐินก็เป็นเรื่องของทานมัยบุญที่ได้จากการให้ทาน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสามัคคีธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการรักษาขนบประเพณีอันแสดงถึงความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างคุณุศลกับบรรพชิต

คำถามที่ ๓๓๕

อ่านที่ท่านตอบคำถามเรื่องความรักแล้วต้องแอบอมยิ้ม เพราะให้
ระลึกถึงท่านผู้ตอบ ทราบว่าท่านรอบรู้ปัญหามนุษย์ทุกเรื่องจริงๆ และ
เห็นด้วยว่า ความรักให้สุขแป๊บเดียว นอกนั้นทุกข์ล้วนๆ แต่หลายคนก็
อยากมีอยากได้ความรัก ด้วยความเคารพอย่างสูง ขอให้ท่านอาจารย์
มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพวกเราต่อไปนานๆ

ตอบ

ขอบคุณมากๆ ที่ให้กำลังใจมา เกี่ยวกับความรักนั้น พระพุทธเจ้า
ตรัสกับนางวิสาขาว่า มีรักหนึ่งก็มีทุกข์หนึ่ง มีรักร้อยก็มีทุกข์ร้อย (ดู
วิสาขาสุตต ในคัมภีร์อุทาน พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕) ผู้ไม่มีความรักก็ไม่
ต้องทุกข์เพราะเรื่องรักนั้น เคยมีผู้มาทูลพระพุทธเจ้าว่า ผู้มีบุตรยอม
บั้นเชิงเพราะบุตร ผู้มีโคยอมบั้นเชิงเพราะโค ความบั้นเชิงยอมมีได้
เพราะมีสิ่งที่ยึดถือ ผู้ไม่มีสิ่งที่ยึดถือความบั้นเชิงก็ไม่มี พระพุทธเจ้า
ตรัสตรงกันข้ามว่า “ผู้มีบุตรยอมเสว้าโคเพราะบุตร ผู้มีโคยอมเสว้าโค
เพราะโค ความเสว้าโคยอมมีเพราะมีสิ่งที่ยึดถือ (ด้วยอำนาจกิเลส) ผู้
ไม่มีสิ่งที่ยึดถือ (ด้วยอำนาจกิเลส) ย่อมไม่มีความเสว้าโค”

ปรากฏการณ์ทางสี่อย่างๆ แสดงให้เราเห็นอยู่ทุกวันว่า บุคคล
ทั้งหลายเสว้าโคเสียใจพิไรรำพันจากการสูญเสียคนอันเป็นที่รัก มี
มากมายเพียงไร ขอให้คิดต่อไปเองก็แล้วกัน

คำถามที่ ๓๓๖

ถามท่านในข้อ ๓๑๒ นอกจากจะได้คำตอบที่เป็นประโยชน์อย่างมากแล้ว ท่านกรุณาอวยพรให้ด้วย ดีใจมากที่สุด ทำให้นึกถึงดวงจันทร์กลางท้องฟ้ายามค่ำคืน มองดูที่ไรก็เห็นพระจันทร์มองเราอยู่เสมอๆ อีกทั้งแสงเย็นนวลตาพาให้เป็นสุขใจ (ในสภาวะความทุกข์รอบด้านล้อมกรอบเราอยู่) ขอน้อมรับพรของท่านด้วยใจเป็นสุข กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ค่ะ

ตอบ

ดีแล้ว ขอบใจมาก

คำถามที่ ๓๓๗

เรียนถามท่านอาจารย์ค่ะ การเจริญสติ คืออะไรคะ หมายถึงการรับรู้ในสิ่งนั้นที่เรากำลังทำ กำลังเผชิญอยู่หรือเปล่าคะ และเราควรจะปฏิบัติอย่างไรถึงจะเรียกว่าได้เจริญสติ กราบขอบพระคุณล่วงหน้าค่ะ

ตอบ

สติมีความหมายหลายอย่าง เช่น ระลึกได้ คือ ระลึกถึงสิ่งที่เคยทำ และคำที่เคยพูดได้ สติหมายถึงความระวัง คือระวังกาย วาจา ใจไม่ให้ทำ พูด และคิดในทางที่เป็นบาปอกุศล ข้อนี้เท่ากับความไม่ประมาท การเจริญสติก็คือการระวังไม่ให้บาปอกุศลเกิดขึ้น ถ้าเกิดขึ้นแล้วก็ใช้ความเพียรในการละบาปอกุศลนั้นให้สิ้นไปโดยเร็ว อานิสงส์ของการเจริญสติมีมาก มีสุภาภิตรับรองไว้มาก เช่น ผู้มีสติดีทุกวัน ผู้มีสติเจริญ

ทุกเมื่อผู้มีสติย่อมได้รับความสุข ลองนึกในทางกลับกันก็ได้คือผู้ไม่มีสติ
ก่อให้เกิดเรื่องร้ายๆ มากมาย เช่น โจรจณขาดสติถึงกับฆ่าคนตายก็มี
เป็นต้น

คำถามที่ ๓๓๘

เรียนท่านอาจารย์ ขอเรียนถามว่าการปฏิบัติธรรมตามแนวหลวง
พ่อจรัญฯ วัดอัมพวัน เมื่อเราปฏิบัติไปแล้วเกิดอาการตัวกัมลงข้างหน้า
จนศีรษะจรดพื้น/คอหมุนรอบตัวฯ เราจะกำหนดต่ออย่างไรคะ

ตอบ

ข้อนี้ตอบไม่ได้ครับ เพราะไม่ทราบว่าคุณทำอย่างไรจึงมีอาการ
ออกมาอย่างนั้น

คำถามที่ ๓๓๙

เวลานอนจะไม่ได้นั่งสวดมนต์ก่อนนอน ยอมรับว่าขี้เกียจ แต่ใช้
วิธีนอนสวดมนต์ในใจ นะโม ๓ จบ และบทอธิปิโสเท่านั้น (บทสวด
อื่นๆ จำไม่ได้) บางครั้งก็ท่องได้จนหลับ แต่หลายครั้งท่องได้ไม่กี่จบ ใจ
ก็คิดไปแต่เรื่องปัญหาที่ทำงาน ขอคำแนะนำจากท่านอาจารย์ด้วยค่ะ

ตอบ

ทำเท่าที่ทำได้ สวดมนต์นั้น นั่งสวดก็ได้ เดินสวดก็ได้ ยืนสวดก็ได้
นอนสวดก็ได้ ทำได้ในอิริยาบถทั้งสิ้น เหมือนกับการเจริญภาวนาอื่นๆ
ทำได้ทั้งยืน เดิน นั่ง นอน ขอให้ทำเถอะ อิริยาบถไหนก็ได้

คำถามที่ ๓๔๐

กราบเรียนท่านอาจารย์ กระผมได้ฝึกทำสมาธิ กระผมพบว่าจิตสงบแล้วหนึ่ง ขณะปฏิบัติผมยังคงรับรู้ถึงการหายใจเข้า-ออก ผมสังเกตเห็นและรับรู้ว่ามีลมหายใจละเอียด (กล่าวคือ ผมสามารถรับรู้ลมหายใจผ่านปลายจมูกโดยไม่ขาดสาย แม้ลมหายใจจะแผ่วเบา) คำถามคือ เนื่องจากผมไม่เห็นว่ามีปิติเกิดขึ้น (แบบว่าขนลุกชูหรือร่างกายโอนเอน แต่เคยปรากฏสองครั้งนานมาแล้ว) ผมควรแก้ไขในการปฏิบัติสมาธิอย่างไร เพื่อให้ได้องค์ฌาน?

ตอบ

ทำบ่อยๆ ทำให้มาก อบรมให้มาก ถ้าจะได้อะไรก็ได้เอง

คำถามที่ ๓๔๑

กราบเรียนท่านอาจารย์ ผมอยากจะทราบว่า พระภิกษุรูปใดเป็นพระอรหันต์ครับ? (ณ ปัจจุบัน ที่ยังมีชีวิตอยู่ขณะนี้) นอกจากนี้บุคคลที่เป็นพระอรหันต์ เราจะสังเกตอย่างไร? ผมอยากจะเห็นว่าบุคคลผู้ซึ่งบรรลุนิพพานมีลักษณะเช่นไร เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติครับผม

ตอบ

ผมเชื่อว่ายังมีพระอรหันต์บุคคลตั้งแต่พระโศตบั้งไปจนถึงพระอรหันต์ แต่ชี้ไม่ได้ว่าเป็นใคร สำหรับภิกขุอาการของพระอรหันต์นั้นไม่ได้เป็นแบบเดียวกัน แล้วแต่อุปนิสัยและวาสนาของท่าน บางท่านอาจเรียบร้อย บางท่านอาจจะไม่เรียบร้อย แต่ใจของท่านหลุดพ้น

คำถามที่ ๓๔๒

อยากจะสอบถามเรื่องกรรมค่ะ ว่าการที่เราใส่ร้ายเขา หลอกหลวงเขา เราจะได้รับกรรมหนักไหมคะ มีคนหลอกหลวงดิฉันให้ได้รับความเสียใจ แต่ดิฉันยังเห็นเขามีความสุขอยู่ ถามว่าทำไมเขายังไม่ได้รับกรรมหรือคะ

ตอบ

กรรมบางอย่างให้ผลช้า กรรมบางอย่างให้ผลเร็ว เหมือนเราปลูกต้นไม้ต่างชนิด ให้ผลเร็วบ้างช้าบ้าง คุณต้องปล่อยให้ไป ต้องไม่คอยด้วยความพยาบาทว่าเมื่อไรกรรมจะให้ผลแก่เขา ถ้าคุณรอคอยด้วยความพยาบาท คุณจะได้รับผลเองเสียก่อนที่คนอื่นเขาจะได้รับ ความพยาบาทในใจคุณเป็นมโนกรรมที่เผาคุณเอง เพราะฉะนั้นคุณจะต้องปล่อยให้มันเป็นกฎแห่งกรรม เมื่อไรก็เมื่อนั้น มีหลายๆ อย่างถ้าเรารอคอยดูเหมือนจะช้าเหลือเกิน แต่ถ้าเราเฉยๆ ไม่รอคอย สิ่งนั้นก็มาและไปตามโอกาสของมัน ขอรับรองว่าคุณอย่ากระวนกระวายเกินไป ขอให้คุณสงบและอยู่อย่างคนมีความสุข ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

คำถามที่ ๓๔๓

การแผ่เมตตาช่วยให้ศัตรูกลับมาเป็นมิตรได้ไหมคะ แล้ววิธีการแผ่เมตตาต้องทำอย่างไรบ้างคะ

ตอบ

ไม่แน่เสมอไป ได้บ้างไม่ได้บ้าง **วิธีแผ่เมตตา มี ๒ วิธี** คือ

๑. **แผ่โดยเจาะจง** คือเจาะจงบุคคล เช่น ออกชื่อเขาแล้วพูดในใจว่าขอให้เขามีความสุขๆ เกิด

๒. **แผ่โดยไม่เจาะจง** คือแผ่ทั่วไป เช่นว่า ขอสัตว์ทั้งหลายจงเป็นสุขๆ เกิด อย่าได้มีเวรต่อกันและกันเลย

ท่านสอนให้แผ่เมตตาถึงตัวเองก่อน เช่นว่า ขอเราจงมีความสุขเกิด ทั้งนี้เพื่อทำตนให้เป็นพยานว่าเรารักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด คนอื่นสัตว์อื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์ฉันนั้น

คำถามที่ ๓๔๔

ทำอย่างไรถึงจะตัดกรรมไม่ขอเจอกับคนที่ทำร้ายเรา ไม่ว่าจะชาตินี้หรือชาติไหนขออย่าให้ได้เจอกันอีกเลย มีวิธีการไหนบ้างช่วยแนะนำหน่อยคะ

ตอบ

การตัดกรรมต้องตัดที่กิเลสก่อน เพราะกิเลสเป็นเหตุให้ทำกรรม ถ้าไม่มีกิเลสก็ไม่มีกรรม กิเลสน้อยกรรมน้อย กิเลสมากกรรมมาก ถ้าไม่อยากเจอผู้ใดก็เมื่อทำความดีใดๆ แล้วก็นั่นอธิษฐานว่า ขออย่าได้เจอ

กันอีกเลย ถ้าคำอธิษฐานของเรามีผลก็จะไม่เจอกันอีก ทางที่ดีกว่านี้ก็คือ ตั้งใจที่จะไม่เกิดอีก โดยที่ทำกิเลสให้สิ้นไป เมื่อไม่เกิดอีกก็ไม่ต้องพบกับสิ่งที่ไม่พอใจ

คำถามที่ ๓๔๕

เราจะฝันดวงชะตาได้ไหม สมมติว่าเราจะรอคอยผู้ชายคนนั้นทั้งชีวิต แม้ว่าเขาไม่กลับมาก็ไม่ลงเอยกับใครเลย เพราะทุกวันนี้ดิฉันฝันชะตาตัวเองอยู่คือรอเขากลับมา ถึงเขาจะแต่งงานไปแล้วดิฉันก็รอ เพราะเขาบอกว่าจะกลับมา ก็เฝ้ารอทุกวันโดยที่ไม่มองใครเลย อย่างนี้เรียกว่าเป็นการฝันชะตาหรือเปล่าคะ

ตอบ

ไม่รอดีกว่าจะได้ไม่เห็น้อยใจ ชะตาชีวิตเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นเอง เริ่มต้นจากความคิดของเรา แล้วทำตามที่คิด ทำบ่อยๆ เป็นนิสัย จากนิสัยเป็นอุปนิสัย จากอุปนิสัยนำไปสู่ชะตาชีวิต

คำถามที่ ๓๔๖

อยากสอบถามเรื่องเนื้อคู่คะว่าจะรู้ได้อย่างไรว่าคนนี้เป็นเนื้อคู่ของเราที่จะอยู่กันไปตลอดชีวิต เพราะบางคนบอกว่าไปดูดวงมาบอกว่า เป็นคู่แท้ บางคนบอกไม่ใช่เนื้อคู่กัน แล้วอย่างนี้ใช้อะไรเป็นตัวตัดสินในการบ่งบอกว่าใครเป็นเนื้อคู่คะ

ตอบ

รู้ได้ยาก อยู่ด้วยกันไปก็รู้ว่าใช่คู่แข่งหรือไม่ใช่ ถ้าอยู่กันเป็นสุขก็เป็นคู่แข่ง ถ้าอยู่กันเป็นทุกข์ต้องทนอยู่กันไปเราก็รู้ว่าไม่ใช่คู่แข่ง เป็นคู่แข่งคู่กรรม

คำถามที่ ๓๔๗

ตอนนี้ชีวิตท้อแท้มากเลยคะ แฟนก็เลิกลาและไปแต่งงานกับคนอื่น ทั้งที่เลิกกับเราแค่เดือนเดียวก็ไปแต่งงาน มันทำร้ายจนเจ็บมากเลย จนไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อไปเลย มันท้อ มันเหนื่อย มันหมดกำลังใจ มันท้อไปหมดทุกอย่าง อยากจะบวชตลอดชีวิตเพราะหมดสิ้นแล้วทุกอย่าง ช่วยแนะนำด้วยคะ

ตอบ

ไปบวชเป็นแม่ชีก็ดีเหมือนกัน ดึกว่าฆ่าตัวตายหรือไปฆ่าเขา การที่คุณคิดจะบวชนั้นเป็นความคิดที่ดี คุณจะได้อะไรดี? อีกเยอะเลย คุณจะรู้สึกชอบคุณความทุกข์ที่ทำให้คุณปลื้มตัวออกไป แทนที่จะหมกอยู่ในโลกที่มีเรื่องไร้สาระเต็มไปหมด ความทุกข์ทำให้คนคิด ความคิดทำให้คนฉลาด ความฉลาดทำให้คนทำถูก ทำถูกทำให้คนมีความสุข ตรงมีความสุขนี่แหละให้ระวัง ถ้าประมาทก็จะทำให้วนกลับไปหาการทำผิดอีก จะวนไปหาทุกข์อีก

คำถามที่ ๓๔๘

บุคคลหนึ่งอาราธนาศีล ๕ อีกบุคคลหนึ่งอาราธนาศีลกรรมบถ ๑๐ หากบุคคลทั้งสองรักษาศีลได้ครบและหรือไม่ได้ครบ บุคคลทั้งสองจะได้รับอานิสงส์และหรือรับผลร้ายแตกต่างกันอย่างไร กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ศีลกุศลกรรมบถมีอานิสงส์สูงกว่าศีล ๕ มากทีเดียว ทางวาจาก็รักษาได้ละเอียด ยังรักษาจิตให้ดีได้ด้วย คือ เว้นจากความโลภ เว้นจากความพยาบาท และเว้นจากมิจฉาทิฐิ กล่าวคือ ไม่โลภ ไม่พยาบาท และมีสัมมาทิฐิ แต่ชาวพุทธส่วนมากไม่ค่อยรู้จักศีลกรรมบถ มักจะรู้จักแต่ศีล ๕ และศีล ๘ น่าเสียดาย ผมพยายามเผยแพร่ศีลกรรมบถมานานแล้ว แต่ก็ได้อยู่ในวงจำกัด ถ้าล่วงละเมิดศีล ๕ หรือศีลกรรมบถ ก็ได้รับผลร้ายตามข้อนั้นๆ

คำถามที่ ๓๔๙

ถึงคุณ ๓๔๗ ค่ะ จากคนที่ผิดหวังเช่นกัน ขอให้คิดว่าก่อนที่เราจะไปรักคนอื่นให้รักตัวเองก่อน รักให้มากๆ ด้วยนะคะ บางครั้งการที่เราเสียเขาไปในวันนี้ อาจเป็นการเสียเพื่อเจอสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต เป็นกำลังใจให้สู้ๆ นะคะ ดิฉันเชื่อว่าผู้หญิงเราถ้าขาดเขาไปก็จะอยู่คนเดียวได้ และจะอยู่ได้ด้วยดีด้วยนะคะ ต้องการกำลังใจก็เมล์มาคุยได้ค่ะ namtarn_1@hotmail.com

ตอบ

ขอป้ใจที่ส่งข้อความมาเป็นกำลังใจแก่ผู้ผิดหวัง คราวหน้ามีอะไร
 ที่ควรจะช่วยเหลือขอให้ส่งข้อความมาอีกจะดีมาก

คำถามที่ ๓๕๐

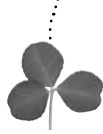
อยากทราบวิธีทำวิปัสสนาหน่อยค่ะ ไม่เคยไปเรียนทำที่ไหน เคย
 แต่ไปฟังท่านอาจารย์บรรยายที่วัดบวรนิเวศ นานมาแล้ว กราบขอบ
 พระคุณค่ะ

ตอบ

วิปัสสนา แปลว่า เห็นแจ้ง เห็นตามความเป็นจริง ไม่หลงมกมาย
 ไปกับสิ่งหลอกลวงต่างๆ ยกจิตขึ้นสู่ไตรลักษณ์อยู่เสมอ คือ พิจารณา
 สิ่งต่างๆ ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา คลายความยึดมั่นถือมั่นใน
 สิ่งสมมติต่างๆ เท่าที่กล่าวมานี้เป็นการทำวิปัสสนาอย่างย่อและอย่างง่าย

คำถามที่ ๓๕๑

ชอบฟังเรื่อง “ธิดาช่างหูก” มากค่ะ อยากทำตามเธอ (ทำตามคำสอน
 ของพระศาสดา) บ้าง ได้ยินมาว่า การพิจารณาความตายเป็นเรื่องที่
 ต้องพิจารณาทุกลมหายใจเข้าออก จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท ขอ
 รับฟังความคิดเห็นของท่านอาจารย์ค่ะ

ตอบ

ถ้าทำได้อย่างนั้นก็เป็นการดี คือ ระวังถึงความตายทุกลมหายใจ
เข้าออก แต่น่าจะทำเป็นระยะๆ คือ ระยะไหนที่เจริญมรรณัสสติก็
กำหนดระวังถึงความตายทั้งตอนหายใจเข้าและหายใจออก แต่ถ้าถึง
เวลาไปทำกิจอย่างอื่นก็ใช้สติปัญญาและความสามารถในการทำ
สิ่งนั้นๆ ให้เต็มกำลัง

คำถามที่ ๓๕๒

กราบเรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ หนูเพิ่งกลับมาจากการปฏิบัติ
วิปัสสนากรรมฐาน รู้สึกสงบ เยือกเย็น ชุ่มชื่น เมื่อมองเห็นความไม่
เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนมากเข้า นานเข้า ก็ทำให้เราคลายจาก
ความยึดมั่นถือมั่นลงได้บ้าง ผลจากการปฏิบัติ หนูไม่เห็นว่าจะอะไรจะ
ทำให้เราเป็นสุขจริงๆ ได้สักอย่างเดียว นอกจากการประพฤติปฏิบัติ
ตามพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องจะ
ทำไม่ดี หรือทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็ไม่เคยมีในใจเลย ได้แต่แผ่
เมตตาให้เขาเป็นสุข ให้เขาคิดได้ ให้เขาคลายจากความคิดไม่ดีๆ ได้
เร็วๆ สงสารที่เขามีความคิดผิดๆ อ่านปัญหาที่มีผู้ถามเข้ามาในช่วงนี้
เรื่องความรัก ความยึดมั่นถือมั่น มีหลายคำถาม ล้วนแล้วแต่นำมาซึ่ง
ความทุกข์ความเดือดร้อน ขอเรียนถามท่านว่า ถ้าไม่รักเสียเลยจะทำได้
หรือไม่ และจะต้องวางใจอย่างไรคะ

ตอบ

ทำได้ ต้องวางใจให้อยู่กับเมตตากุณ คือ รักแบบเมตตากุณา ไม่ใช่รักแบบเส่นหา อย่างพระอริยเจ้าท่านก็รักสัตว์โลกทั้งปวงปรารถนาดีหวังให้เขาเป็นสุข และอยากจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์จึงได้ทำกิจต่างๆ เพื่อสัตว์โลก แต่ท่านก็ไม่ใช่เป็นทุกข์ ปล่อยวางได้ อย่างที่คุณเขียนเล่ามา ในการทำวิปัสสนา แต่ชาวโลกทั่วไปมักจะรักแบบเส่นหาจึงเป็นทุกข์ เพราะความรักนั้น ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มีรักหนึ่งก็ทุกข์หนึ่ง มีรัก ร้อยมีทุกข์ร้อย” ตามที่ได้ตอบไปแล้วในวันก่อน ยินดีด้วยกับคุณที่ไปทำ วิปัสสนาและได้ผลดี คนที่มีความรักแบบเส่นหานั้น ถ้าผิดหวังไปต้องมี สติปัญญาให้รวดเร็วเพื่อจะได้เขี่ยความทุกข์ออกได้ทันที เหมือนคนที่ ถูกหนามตำแล้วมีความสามารถที่จะบ่งหนามออกได้ทันทีก็จะหายเจ็บ ถ้าบ่งหนามออกไม่ได้ ยิ่งเดินก็ยิ่งเจ็บและระบมบ่มหนอง อาจเป็นแผล ลึกเดือดร้อนไปนาน

คำถามที่ ๓๕๓

๑. การทำความดีที่ไม่ถูกกาลหรือไม่เหมาะกับบุคคลแล้วทำให้ได้รับผลร้ายนั้น ผลร้ายที่เกิดเป็นผลจากขาดปัญญาในการทำดีนั้นไม่ใช่ผลจากการทำดีใช่หรือไม่ ๒. เรื่องพระโพธิสัตว์ที่กล่าวกับคนแจวเรือ เพื่อเป็นค่าจ้างในการข้ามเรือว่า ในกาลใดๆ อย่าโกรธนะ แล้วถูกคนแจวเรือคนนั้นทำร้ายด้วยความโกรธนั้น เป็นตัวอย่างในคำถามแรกได้หรือไม่

ตอบ

๑. ใช่

๒. ได้ การทำความดีนั้นต้องให้ถูกกาลถูกบุคคลจึงจะได้ผลดี ถ้าไม่ถูกกาลไม่ถูกบุคคลก็เป็นผลร้ายได้ เหมือนที่ดาบสโพธิสัตว์ธวัช โอวาทแก่พระราชาวา ในกาลใดๆ อย่าโกรธนะ พระราชาทรงพอพระทัยมาก ทรงโปรดปรานดาบสนั้นมาก อย่างนี้เรียกว่าถูกกาลถูกบุคคล แต่พอไปให้โอวาทคนแจ่วเรื่อจ้างก็ถูกตบถูกตีเพราะเขาไม่ต้องการคำสอน เช่นนั้น เขาต้องการแต่เงินค่าจ้าง อุบมาให้เห็นง่ายอีกอย่างหนึ่ง เช่น เราเอาเสื้อหนาวมาใส่หน้าร้อนก็ยังร้อนมากขึ้น ไม่ใช่โทษของเสื้อหนาว แต่เป็นโทษของการไม่รู้จักกาล จะเห็นว่าการใช้ปัญญาใคร่ครวญ ก่อนทำ ก่อนพูดเป็นสิ่งสำคัญมาก

คำถามที่ ๓๕๔

เรื่องที่ได้เด็กเรียนดีนิสัยดีคนหนึ่ง ติดเกมแล้วไปฆ่าคนขับแท็กซี่ เลียนแบบเกมนั้นทำให้เป็นห่วงอนาคตของชาติมากค่ะ อาจารย์พอจะมีวิธีช่วยเยาวชนของเรา ให้ถอยออกมาจากการติดเกมคอมพิวเตอร์ได้ อย่างไรดีคะ เราจะทำอย่างไรให้คนไทยเข้มแข็งไม่โดนสิ่งร้ายๆ ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ครอบงำ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

คนใกล้ชิดต้องคอยดูแล คอยสั่งสอนว่าจะไรเป็นคุณค่าแท้ซึ่งต้องสนใจให้มากทำให้มาก อะไรเป็นคุณค่าเทียมซึ่งไม่จำเป็นต้องสนใจ เมื่อ

ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบโดยขาดวิจาร์ณปัญญา ก็จะเป็นเช่นที่ คุณยกตัวอย่างมา สังคมไทยเป็นสังคมที่อ่อนแอทางปัญญา ทาง การพัฒนาจิต ไปลุ่มหลงในวัตถุนิยม ผลออกมาอย่างที่เห็นๆ กันอยู่ เมื่อมี ผู้ไปถามท่านพุทธทาสว่า ทำอย่างไรให้เยาวชนของเราเป็นคนดี คำตอบ สั้นๆ ว่า “ให้แม่มันดีก่อน” เป็นคำพูดที่สั้นแต่คม ชัด และลึก ถ้าจะถาม ต่อไปว่าทำอย่างไรแม่ของเขาจึงจะดี ก็ตอบว่า ต้องอบรมบ่มนิสัยอยู่ ตลอดเวลาไม่ใช่ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต เมื่อเด็ก ผู้ใหญ่ช่วยอบรม แต่ เมื่อโตขึ้นต้องอบรมสั่งสอนตัวเองด้วยการอ่านบ้าง การฟังบ้าง การ ฝึกฝนบ้างก็จะเป็นคนดี

คำถามที่ ๓๕๕

พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ท่านองว่า “อานนท์เราจะไม่ทำกับ พวกเธอเหมือนช่างปั้นหม้อที่ทำกับหม้อใหม่ เราจะขนาบแล้วขนาบอีก” ชอบพระดำรัสนี้มากเลยคะ แต่อยากทราบที่ท่านตรัสอย่างไรคะ ถ้า พระพุทธองค์ยังอยู่ ท่านคงจะตรัสแบบนี้อีก เพราะกิเลสในตัวหนูเป็น ภัยต่อการบรรลุธรรมที่สุดของหนูเอง อยากทำตามพระดำรัสของท่าน แต่ส่วนใหญ่จะทำตามกิเลสตัวเองเสียมาก การสำรวมอินทรีย์ การรู้จัก ประมาณในอาหารและการนอนอยู่เสมอๆ ทุกครั้งที่รู้สึกตัว เรียกว่า ขนาบตัวเองหรือยังคะ อาจารย์ช่วยแนะนำด้วยว่าขนาบแล้วขนาบอีก ของพระพุทธองค์นั้นทำอย่างไรบ้างคะ

ตอบ

ก็ตรัสตอบว่าคุณวามานั่นแหละ ที่คุณทำอยู่ตามสามข้อนั้นก็ดีแล้ว เป็นทางปฏิบัติที่ไม่ผิดอยู่แล้ว (อภินิหารปฏิบัติ) ขอให้ทำจริงเถิด จะได้ผล พระพุทธเจ้าท่านทรงรับรองว่า ธรรมสามข้อนี้ปฏิบัติตามแล้ว เป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะ

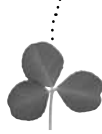
คำถามที่ ๓๕๖

ดิฉันมีหลานคนหนึ่งคิดจะเลือกเรียนอะไรก็ได้ที่ได้เงินมากๆ ฟังแล้วรู้สึกเหี่ยวแห้ง สงสารชีวิตแห้งๆ แล้งๆ ในอนาคตของเขาจึงเลยจะคิดว่ามีเยาวชนในสังคมเราอีกมากที่คิดอย่างนี้ เราจะสอนเขาให้รู้จักเลือกทางชีวิตที่ดีกว่านั้นอย่างไรดีคะ

ตอบ

สอนเขาอย่าให้เห็นแก่เงิน ให้นั้นเรื่องการทำประโยชน์ว่า เรียนอย่างนี้แล้วจะไปทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ปลูกฝังบ่อยๆ พุดให้ได้ยินบ่อยๆ เงินมันหมดไปพร้อมกับที่เราตายไป ถึงเหลืออยู่ก็เป็นของคนอื่น แต่ประโยชน์ที่เราทำไว้ยังอยู่ ถ้ามีเงินก็ใช้เงินให้เป็นประโยชน์แก่สังคม เรียกว่าใช้เงินเป็น

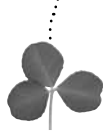
คำถามที่ ๓๕๗

โทษะกับโมหะ ต่างกันอย่างไรคะ ข้าพเจ้าเป็นคนโกรธง่าย โกรธนาน แค้นไม่ลืม แต่ไม่ได้อาฆาตพยาบาทหรือสาปแช่ง แต่ถ้าโกรธแล้วจะไม่ให้อภัยง่ายๆ และก็ตั้งปณิธานว่า โกรธแล้วโกรธเลย จะไม่ยุ่งทุกสิ่งทุกอย่างของคนที่เราโกรธ และถ้าเขาตายก็จะไม่ไปเผาและไม่ทำบุญด้วย รู้ว่าความคิดเช่นนี้ไม่ดีแต่โกหกตัวเองไม่ได้ ถ้าใจยังไม่ให้อภัยก็จะไม่หลอกตัวเอง เคยอ่านหนังสือบอกว่าถ้าไม่ให้อภัยจะทำให้เป็นเจ้ากรรมนายเวรต่อภพต่อชาติกันอีก ไม่รู้จะหาอุบายให้กับตัวเองอย่างไรที่จะถูกจริตและลดความหยาบในจิตใจตนเองได้ ขอคำแนะนำกับท่านอาจารย์ด้วยค่ะ

ตอบ

ต้องพิจารณาบ่อยๆ ให้เห็นโทษของความโกรธแค้น จำสุภาษิตไว้ให้ได้มากๆ ในเรื่องโทษของความโกรธแค้น เช่นว่า อย่างจุดไฟเผาตัวเองด้วยความโกรธ ความโกรธเป็นทางดำเนินของผู้ด้อยปัญญา เป็นต้นพร้อมกันนั้นให้พิจารณาเห็นคุณของขันติและเมตตา เจริญเมตตาอยู่เสมอ ปรารถนาความสุขแก่บุคคลและสัตว์ทั่วไป ให้จิตใจหล่อเย็นด้วยน้ำคือเมตตา ไฟคือโทษะก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าแผลเกิดขึ้นก็จะดับไปโดยเร็ว เหมือนเอาไฟไปจุ่มน้ำ

ต่อคำถามที่ว่า “โทษะ” กับ “โมหะ” ต่างกันอย่างไรนั้น โทษะมีลักษณะร้อนรณกระวนกระวาย โมหะมีลักษณะมืดมัวไม่รู้สิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง เหมือนเดินอยู่ในที่มืดมองไม่เห็นสิ่งต่างๆ ตามที่มันเป็น ทำให้เดินผิดพลาดตกหลุมตกรบ่อ คนที่มีโมหะมากจึงมักใช้ชีวิตไปในทางที่ผิดเพราะไม่รู้ความจริง พระพุทธเจ้าตรัสว่า สัตว์โลกส่วนมากผูกพันอยู่กับโมหะจึงไม่รู้แจ้งตามที่เป็นจริง

คำถามที่ ๓๕๘

กราบขอพรให้คุณท่านอาจารย์วศิน ที่กรุณาสละเวลาและเป็น
ที่พึ่งทางใจที่สำคัญ ที่ได้ให้ข้อคิดและความรู้ ตลอดจนความเมตตา
กรุณาที่จะให้ทุกคนปราศจากความทุกข์ ทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามีความทุกข์
ไม่สบายใจ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็รู้สึกว่ายังมีที่พึ่งคือท่านอาจารย์
ก็จะทำให้รู้สึกมีกำลังใจและมีความหวังที่จะดำรงชีวิตต่อไปให้ได้อย่าง
มีสติ ขอบุญบารมีแห่งความดีงาม ส่งผลให้ท่านอาจารย์วศิน มีความ
สุขความเจริญในธรรมตลอดไปค่ะ ขอนุโมทนาบุญด้วยค่ะ

ตอบ

ขอบคุณมากๆ ขอให้คุณจงประสบแต่ความสุขความเจริญ ความ
รุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๓๕๙

เรียนท่านอาจารย์ดิฉันอยากทราบถาม เนื่องจากสามีได้มา
หลอกเงินเราไป และต่อมาได้ขาดจากการเป็นสามีภรรยากันไป
เนื่องจากมีผู้หญิงใหม่มากระยะหนึ่งแล้ว และจะกลับมาเพื่อขอคืนดีและ
ขอโทษถึงเรื่องที่ทำไม่ดีต่างๆ ที่ผ่านมา สำหรับตัวดิฉันไม่ได้ถือโทษ
โกรธ คิดเสียว่าเป็นกรรมเก่าที่ต้องเจอ แต่ไม่ได้บอกกับอดีตสามีทำให้
เขาเข้าใจไปเองว่าที่ไม่กลับไปดีด้วยเพราะไม่ยกโทษให้ การที่เราจะ
อโหสิกรรมที่เขาทำให้ จำเป็นไหมคะที่จะต้องบอกให้เขารู้ เราอยู่แ
ใจดีที่เราไม่โกรธ เพียงพอหรือไม่คะ

ตอบ

ไม่เพียงพอ ต้องบอกให้เขารู้ คือให้ความคิดของเราออกมาทางวาจาด้วย จะได้พร้อมด้วยกาย วาจา ใจ

คำถามที่ ๓๖๐

เรียนอาจารย์ที่เคารพค่ะ อยากถามอาจารย์ว่า เวลาโกรธเรามีสติรู้ว่าโกรธ ใจหนึ่งบอกว่าย่าแสดงอาการได้ออกไป ให้อุดกั้น แต่ในฝ่ายอกุศลก็บอกให้แสดงออกไป ส่วนใหญ่อกุศลจิตจะชนะคะ และก็มาเสียใจทุกที จะทำอย่างไรให้ทางฝ่ายกุศลชนะคะ

ตอบ

การที่คุณเสียใจทุกทีนั้นเป็นการสารภาพผิดกับตัวเอง ดีชั้นหนึ่งแล้ว ควรจะพยายามต่อไปที่จะไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏมากเกินไป ในที่สุดก็จะสำเร็จ คุณเป็นผู้ชนะ ขอให้คุณท่องพระพุทธานุชาตไว้เสมอว่า “ไม่มีเคราะห์ร้ายใดเสมอด้วยความโกรธ” (นตฺถิ โทสฺสโม คโห)

คำถามที่ ๓๖๑

ข้าพเจ้าเป็นคนชอบสะสมกระดาษแผ่นพับ โบรชัวร์ต่างๆ ปัจจุบันก็ยังมีเก็บสะสมอยู่ พอวันหนึ่งอ่านเจอเรื่องเกี่ยวกับการเจริญมรณสติ ก็มีความคิดว่าเราไม่ควรจะสร้างหรือสะสมสิ่งใดๆ ที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นของเรา (นอกจากความจำเป็นในการดำรงชีวิต) และควรจะจัดการของส่วนตัว บ้านเรือนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ เวลาจะตายก็จะได้

ไม่เป็นห่วงของสะสมอันเป็นที่รักของตน และกังวลว่าใครจะไม่ดูแลหรือ
ทิ้งขว้างของสะสมของเรา อีกทั้งไม่เป็นการสร้างภาระแก่คนที่อยู่ข้าง
หลัง ไม่ทราบว่าการคิดเช่นนี้เป็นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเจริญ
มรณสติหรือไม่คะ

ตอบ

ถูกต้องครับ โลกไม่มีสิ่งเป็นของของตน เราจำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวง
ไป ขอให้ท่องไว้เสมอาก็จะปลดได้ปลงได้อย่างที่คุณทำอยู่นี้แหละ

คำถามที่ ๓๖๒

อ่านคำถามที่ ๓๕๗ ทำให้นึกถึง คำว่า โลกะคะ โลกะ มีความ
หมายว่า โลกอยากได้ของผู้อื่นอย่างเดียว หรือว่ามีความหมายอื่นอีกคะ
หนูเคยอ่านหนังสือ บอกว่า โลกะ แปลว่า พอใจ พอใจที่จะฟังเพลง พอ
ใจที่จะดูทีวี ร้องรำทำเพลง ก็เป็นโลกะแล้ว อะไรทำนองนี้ไม่ทราบว่
หนูเข้าใจคลาดเคลื่อนไปรีเปล่า ผู้เขียนยังบอกอีกว่าในโลภะจะมีโมหะ
อยู่ด้วย ขอท่านอาจารย์ช่วยอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำว่า โลกะ ด้วยคะ
ขอบพระคุณคะ

ตอบ

โลกะมี ๓ อย่าง อย่างหยาบเรียกว่า “อภิขณา” หรือ “วิสมโลกะ”
หมายถึงอยากได้สิ่งของที่เป็นของผู้อื่น อยากได้ในทางทุจริต วิสมะ
แปลว่าทุจริต ทำให้ประกอบกรรมคืออกุศลทันทานหรือคอร์ปชั่นในรูปแบบ
ต่างๆ อย่างที่ ๒ เรียกว่า ความไม่รู้จักพอ “อสังตมฺภุจिता” คือความ

ไม่สันโดษ สะสมทรัพย์สินไว้มากเกินไป แม้จะได้มาโดยสุจริตก็ตาม แต่มันทำให้คนอื่นเสียโอกาส อย่างที่ ๓ เรียกว่า “คิทธิโลภะ” แปลว่า หมกมุ่น พัวพัน ติดใจ ในสิ่งของที่เป็นของตนอยู่แล้ว หวงแหนผูกพันไม่อาจเสียสละเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้าง ทำให้ตระหนี่ถี่เหนียว ทำให้ร้อนใจมากเกินเหตุ เช่น มีเสื้อผ้าสวยๆ ติดใจในเสื้อตัวนั้น ใครรีดให้ไม่ถูกใจ ก็โกรธ มีรถยนต์รักรถยนต์ ใครทำให้ขีดข่วนเท่าชนแมวกินนอนไม่หลับ ลูบแล้วลูบอีก เมื่อรถวิ่งผ่านที่ขรุขระหน่อยก็รู้สึกเจ็บแทนรถ ความรู้สึกทำนองนี้เป็นความโลภขั้นละเอียด

ความโลภอย่างหยาบละเอียดด้วยการถือมั่นในศีลข้ออทินนาทาน ความโลภอย่างกลางละเอียดด้วยความรู้จักประมาณ ความโลภอย่างละเอียดละเอียดด้วยความไม่ยึดมั่นถือมั่นเห็นว่าไม่มีอะไรเป็นของเราจริงๆ เพียงแต่อาศัยใช้ชั่วคราวเท่านั้น

ในโลภะมีโมหะอยู่ด้วยเพราะโมหะเป็นตัวครอบคลุมทั้งโลภะและโทสะ ถ้าเปรียบด้วยต้นไม้ โมหะก็เป็นราก ถ้าไม่มีรากต้นไม้ก็ตาย ส่วนโลภะ โทสะนั้นเป็นการแสดงบทบาทของโมหะ ตัวผู้บัญญัติการอยู่ข้างหลังมองไม่เห็นคือตัวโมหะ ถ้าโมหะเป็นจำนวนมากมีความหมายเท่ากับอวิชชา ดังบาลีที่ว่า “อวิชชา จายี มหาโมโห” แปลว่า อวิชชาคือมหาโมหะ หรือมหาโมหะนั้นแหละคืออวิชชา อวิชชาเป็นรากเหง้าแห่งกิเลสทั้งหลาย ส่วนการฟังเพลง เต็มระบำรำฟ้อน ถ้ามุ่งไปในความเพลิดเพลินก็เป็นความโลภในอารมณ์ ถ้ามุ่งไปในทางเป็นคติเตือนใจ ก็เป็นธรรมฉันทะ เป็นเพลงที่มีคติธรรม ละครครดิชีวิต เป็นต้น

คำถามที่ ๓๖๓

คนเราจะหันหน้าเข้าศาสนา หันหาพระธรรม จะต้องเริ่มจากการประสบพบความทุกข์ลำบาก จริงหรือครับ มีบ้างไหมที่ความสุขล้นทำให้มีดวงตาเห็นธรรม

ตอบ

ไม่แน่เสมอไป บางคนทุกข์แสนทุกข์ก็ไม่เข้าหาธรรม หันไปฆ่าตัวตายหรือฆ่าผู้อื่น บางคนไม่มีความทุกข์อะไร มีความสุขดีแต่เข้าหาธรรมได้ เข้าใจว่าเป็นที่อุปนิสัยของแต่ละคนที่ได้สั่งสมมา บางคนได้ดีเพราะทุกข์ บางคนตกต่ำเพราะทุกข์ บางคนได้ดีเพราะสุข บางคนตกต่ำลำบากเพราะสุขแล้วประมาทมัวเมา

คำถามที่ ๓๖๔

เรียนถามอาจารย์ ๑. ถ้าเราจะคุยธรรมะให้วัยรุ่นฟังควรจะเป็นเรื่องอะไรถึงจะเหมาะ ๒. สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันทำให้ปวดหัวมาก จะใช้ธรรมะอะไรมารักษาได้บ้าง ขอให้อาจารย์สุภาพแข็งแรง

ตอบ

๑. ควรจะเป็นเรื่องความกตัญญูตเวที เรื่องการตั้งตนไว้ชอบ เรื่องการไม่คลุกคลีกับคนชั่ว การคบหาสมาคมกับคนดี เรื่องความเพียรพยายามแสดงให้เห็นคุณค่าของหลักธรรมเหล่านี้และโทษของการที่ไม่มีคุณธรรมเหล่านี้ เล่านิทานชาดกให้ฟังบ้าง ผู้ที่จะสนทนารธรรมกับวัยรุ่นต้องจำนิทานไว้ให้ได้มากๆ เป็นนิทานไทยบ้าง นิทานชาติต่างๆ บ้าง

นิทานชาดกบ้าง คิดว่าจะได้ผลดี ผมมีหนังสืออยู่ ๒ เล่มที่เขียนขึ้นเพื่อ
เยาวชนโดยตรง คือ ๑. *อารมณ์ประทับใจ* ๒. *เพื่อเยาวชน*

๒. สถานการณ์บ้านเมืองสมัยนี้วุ่นวายมาก ถ้าจะไม่ให้ปวดหัวก็
อย่าไปสนใจมาก ซ่างมันเถอะ อะไรเกิดได้ก็ดับได้ ปล่อยวางเสียบ้าง
ถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา ใครมีหน้าที่อะไรก็ทำไป

คำถามที่ ๓๖๕

ผมอยากทราบถามอาจารย์ว่า ปัจจุบันจิตใจไม่ค่อยอยู่กับร่อง
กับรอย ผลอเมื่อไรสติหลุดทุกครั้ง บางทีก็เบื่อดังคมรอบข้าง เบื่อเพื่อน
ร่วมงานที่คอยกลั่นแกล้ง ทำให้เรารู้สึกหมดกำลังใจในการทำงาน แต่
อาศัยที่ว่าตนเองเป็นคนค่อนข้างที่จะเชื่อกฎแห่งกรรม จะใช้อุบายคิด
ในทำนองนี้เสมอ บางช่วงอาจจะคิดอาฆาตพยาบาทอยากจะทำอะไร
ตอบสนอง แต่พอได้สติรู้สึกตัว ก็คิดหนอๆ เพื่อจะได้ไม่มีเวรต่อกัน
แล้วก็แผ่เมตตาให้เขาช่วงที่เราสวดมนต์ ทุกวันนี้พยายามฝึกจิตให้
เข้มแข็งต่อโลกธรรม ๘ แต่ก็ล้มไม่เป็นท่า พอได้สติก็เ็นจิตให้เข้มแข็ง
ต่อโลกธรรม ๘ อีกครั้ง อยากทราบว่าเราจะมึวิธีใดบ้างที่จะทำจิตให้เข้ม
แข็งตลอดเวลาทุกนาที หรือมีอุบายวิธีใดบ้างที่เป็นทางลัด ขอคุณครับ

ตอบ

ขอตอบว่า ๑. ที่คุณทำอยู่นั้นดีแล้ว โดยเฉพาะการมนสิการเรื่อง
กฎแห่งกรรม ทำให้ความทุกข์ความกังวลหล่นลงไปได้อย่าง

๒. การมนสิการในโลกธรรม ๘ ว่า ไม่เที่ยง มีความแปรปรวนเป็น
ธรรมดา ทำให้จิตใจมั่นคงในโลกธรรมทั้งฝ่ายที่นำปรารถนาและฝ่ายที่

ไม่น่าปรารถนา

๓. ให้ท่องไว้เสมอว่า ความไม่กังวล ความไม่ยึดมั่น นั่นแหละคือ
ที่พึงไม่ใช่อย่างอื่น

๔. สัตว์โลกไม่มีสิ่งเป็นของของตน จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป แม้
ร่างกายที่เราหวงแหนก็ต้องทอดทิ้งไป

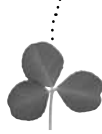
๕. ตั้งมโนสิการพิจารณาว่า ไม่มีสิ่งใดน่าปรารถนาในโลกทั้งปวง
ด้วยหลักเหล่านี้จะทำให้ผ่อนคลาย ประคับประคองตนไปได้

คำถามที่ ๓๖๖

คนที่โกรธง่าย โกรธเก่ง มีสาเหตุมาจากอะไรคะ เป็นโรคชนิดหนึ่ง
ที่จำเป็นต้องรักษารึเปล่า แล้วถ้าใครมีเพื่อนแบบนี้จะต้องระมัดระวัง
ตัวอย่างไรบ้าง (จริงๆ หนูไม่อยากจะคบด้วยเลย แต่จำเป็นต้องคบเรื่อง
อื่นๆ เขาก็ดีนะคะ เสียเรื่องเดียวคือเวลาโกรธแล้วเป็นพื้นเป็นไฟ หนักแล้ว
มากคะ) ขอบพระคุณคะ

ตอบ

โกรธง่าย โกรธเก่ง เกิดจากการสะสม คือสะสมความโกรธไว้
บ่อยๆ ไม่รู้จักดับ ไม่รู้จักระงับ ความโกรธค่อยๆ เพิ่มพูนขึ้นเหมือนเรา
ตักน้ำใส่ตุ่ม มันค่อยๆ เพิ่มมากขึ้นทุกวันจนเต็มปริ่มแล้วก็ไหลบ่าออก
มาง่าย วิธีที่จะไม่ให้โกรธง่ายก็คือ เมื่อรู้สึกตัวว่าโกรธก็รีบกำจัดออกไป
รีบเขี่ยมันออกไป รีบไล่มันไป อย่าให้มันอยู่ในใจนาน มันจะสะสมเป็น
อาสวะ เป็นอนุสัยเรียกว่าปฏิฆานุสัย คนที่จะเลิก ละความโกรธ ท่าน
สอนให้พิจารณาถึงคุณของขันติและเมตตา แล้วหมั่นเจริญอุบธรรมขันติ

และเมตตาให้มาก คนใกล้ชิดก็สำคัญเมื่อเห็นเขาโกรธอย่าโกรธตอบ หรืออย่างน้อยอย่าโกรธพร้อมกัน เขาได้เห็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อนอาจจะค่อยๆ ลดละความโกรธได้บ้าง ผมมีหนังสือ ๒ เล่ม ลองหามาอ่านดู ๑. *ทำอย่างไรกับความโกรธ* ๒. *วิธีลด ละ ความโกรธ* สำนักพิมพ์ธรรมดา จัดพิมพ์ โทร. ๐-๒๕๕๕-๗๐๒๖

ขอให้คิดว่าคนเราดีไม่ทั่วถ้วนไม่หมด ถือเอาเฉพาะส่วนที่ดี ส่วนที่ไม่ดีก็ทิ้งไว้ให้เขาไปจนกว่าเขาจะปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ เท่านั้นน่าจะเพียงพอ

คำถามที่ ๓๖๗

การที่จะตัดความทุกข์ ความโศกเศร้าจะต้องทำอย่างไร เพราะสาเหตุหนึ่งก็คือคุณพ่อดิฉันท่านเพิ่งจะเสียไป และดิฉันก็ไม่สบายใจมาก จะต้องปฏิบัติอย่างไรคะ

ตอบ

พ่อของคนทุกคน แม่ของคนทุกคน ต้องตายทั้งนั้น ไม่เพียงแต่คุณพ่อของคุณคนเดียว ขอให้นึกย้อนหลังไปในอดีตให้มากๆ คนที่เกิดมาแล้วต้องตายหมดทุกคน ต่อไปข้างหน้าด้วย เสียใจเขาก็ต้องตายไม่เสียใจเขาก็ต้องตาย พยายามทำความดีทำบุญกุศลแล้วอุทิศไปให้บ่อยๆ ช่วยได้มากกว่าที่จะมานั่งเศร้าโศกเสียใจ

คำถามที่ ๓๖๘

กราบเรียนอาจารย์ที่เคารพ ในปัจจุบันการปฏิบัติธรรมมีแนวโน้มมากขึ้น แต่สำหรับผู้เริ่มปฏิบัติ รวมทั้งผู้ที่ปฏิบัติมานาน หลายคนต่างก็พบกับปัญหาที่สำคัญคือการปฏิบัติผิดๆ ฤๆ ตัวผมเองก็เช่นกัน ผมมีข้อสงสัยถามอาจารย์ดังนี้ครับ ๑. ผมได้ฟังธรรมะแนวดูจิต และแนวเคล็ดอื่นไหว ผมอยากทราบว่า ทั้งสองแนวทางเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ครับ ๒. ถ้าจะปฏิบัติตามแนวทางทั้งสองจะถูกทางหรือไม่ครับ รบกวนอาจารย์ช่วยให้ความกระจ่างด้วยครับ

ตอบ

๑. ใช้ทั้งสองอย่าง อย่างหนึ่งเป็นกายนุปัฏสนาสติปัฏฐาน อีกอย่างหนึ่งเป็นจิตตานุปัฏสนา ใช้ได้เหมือนกัน
๒. ตอบแล้วในข้อ ๑.

คำถามที่ ๓๖๙

อาจารย์คะ วันนี้หนูได้คุยกับเพื่อนถึงหัวข้อว่า อะไรที่เงินไม่สามารถซื้อได้ เป็นคำถามที่ดูเหมือนง่ายแต่ก็ยาก อันที่จริงหนูคิดว่ามันผิดตั้งแต่สังคมและสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปหล่อหลอมมนุษย์ด้วยค่านิยมว่าฉันดีกว่าเธอ ฉันมีมากกว่าเธอ สิ่งที่ยั่งยืนและอยากจะทำคือ คำชี้แนะจากอาจารย์ก็คือ อะไรที่เงินซื้อไม่ได้ หนูเชื่อว่ามันต้องมีสิ่งที่ยั่งยืนซื้อไม่ได้อยู่ แต่หนูไม่รู้ว่าจะต้องตอบคำถามนี้อย่างไรดีจึงจะเป็นคำตอบที่เหมาะสมที่สุด ขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ คิดถึงอาจารย์เหลือเกินค่ะ ด้วยรักและเคารพอย่างยิ่ง

ตอบ

ความแก่ ความตาย เงินซื้อไม่ได้ คือมีเงินเท่าไรก็ต้องแก่ต้องตาย ราชาราชที่มีสมบัติทั่วแผ่นดินก็ต้องแก่ต้องตาย อีกอย่างหนึ่งที่เอาเงินซื้อไม่ได้คือพระนิพพาน ต้องทำเองและได้เปล่า คือไม่ต้องซื้อ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า “ลทฺธา มุธา นิพฺพุตฺติ ภูญฺชมนานา” แปลว่า นิพพานนี้ ได้เปล่า (ข้อความในรัตนสูตร ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ)

คำถามที่ ๓๗๐

อยากทราบว่า ทำทานให้ได้ผลมากควรทำอย่างไร

ตอบ

ควรประกอบด้วยสัมปทาคุณ ๔ สัมปทา แปลว่า ความพร้อมแห่งเหตุ

๑. **วัตถุสัมปทา** ในที่นี้หมายถึงมีทักษิณบุคคล ผู้ที่จะรับทาน เป็นผู้ที่มีศีลมีธรรมดี ถ้ากำหนดอย่างสูง ท่านหมายถึงพระอรหันต์หรือพระอนาคามี

๒. **ปัจจัยสัมปทา** พร้อมด้วยปัจจัย กล่าวคือ ไทยธรรมหรือสิ่งของได้มาโดยชอบธรรม

๓. **เจตนาสัมปทา** พร้อมด้วยเจตนา คือมีเจตนาดีทั้งสามกาล คือ ก่อนให้ก็มีจิตใจเลื่อมใส กำลังให้ก็มีจิตใจขึ้นบาน หลังจากให้แล้วก็ชื่นชมยินดีไม่เสียดาย

๔. **คุณาติเรกสัมปทา** พร้อมด้วยคุณพิเศษของท่านผู้รับ ในที่นี้ท่านหมายถึง พระอริยบุคคลผู้เข้านิโรธสมาบัติแล้วออกจากนิโรธ

สมาบัติใหม่ๆ

ผู้ที่เข้านิโรธสมาบัติได้นั้นต้องเป็นพระอนาคามีหรือพระอรหันต์
ที่ได้ฌาน ๘

คำถามที่ ๓๗๑

มีความสงสัยถึงคำที่ตัวเองเข้าใจว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน ว่า
มีความแตกต่างกันอย่างไร จาคะ กับ ทาน อิทัปปัจจยตา กับ ปฏิจจ-
สมุปบาท ขอขอบคุณครับ

ตอบ

“จาคะ” กับ “ทาน” ใช้แทนกันได้บ้างในแง่ของการสละวัตถุ แต่
จาคะในที่บางแห่งหมายถึงการสละกิเลส เช่น ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
ตอนว่าด้วยนิโรธอริยสัจ มีคำว่า “จาคโค” อยู่ด้วย ในที่นั้นหมายถึงสละ
ตัณหา ในอริยฐานธรรม ๘ ชื่อว่า จาคะ ความหมายเต็มรูป ท่านหมายถึง
ถึงสละกิเลสเหมือนกัน (ดู ธาตุวิงคสุตฺร มัชฌิมนิกาย)

“อิทัปปัจจยตา” กับ “ปฏิจจสมุปบาท” เป็นไวยากรณ์กัน มีความ
หมายเหมือนกัน ใช้แทนกันได้ อีกคำหนึ่ง คือ “ปัจจยการ”

คำถามที่ ๓๗๒

ได้ฝึกนั่งสมาธิมาหลายปีและตอนหลังเวลาคุยกับเพื่อนที่มีปัญหาจะพูดธรรมได้ลึกซึ้งและปากสามารถบอกได้ว่า ตอนนั้นคนที่พูดคิดว่าจะอย่างไร มีจิตเป็นอย่างไร แต่คำพูดที่พูดมาเหมือนจิตที่อยู่ข้างในลึกๆ เป็นคนพูดจึงอยากทราบว่าเป็นเพราะอะไรและที่พูดออกมาคือจิตเดิมหรือเปล่า

ตอบ

จิตลึกๆ นั้นแหละพูดออกมา ธรรมที่ลึกต้องรู้ด้วยจิตที่ลึก

คำถามที่ ๓๗๓

เรียนถามว่าการอุทิศบุญให้เจ้ากรรมนายเวรจะถูกต้องหรือไม่ มีในพระไตรปิฎกไหมครับ เจ้ากรรมจะอโหสิกรรมไหม?

ตอบ

ตามความเข้าใจของผมเจ้ากรรมนายเวรน่าจะมีจริง หมายถึง คนหรือสัตว์ที่เราได้เคยทำกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งกับเขาไว้ และเมื่อทำบุญอุทิศให้ เขาน่าจะได้รับและอนุโมทนา ถ้าบุญกุศลที่เราอุทิศให้สมควรกันกับกรรมที่เราเคยทำ คือคุ้มค่ากันก็น่าจะอโหสิเลิกแล้วกันไป ผู้ที่จองเวรต่อเรานั้นแหละเรียกว่าเจ้ากรรมนายเวร เป็นมนุษย์ด้วยกันบ้าง เป็นโอบปาติกะบ้าง ในทางตรงกันข้าม คนที่ทำดีต่อกันไว้ในชาติก่อนก็มาเกื้อกูลกัน ตอบแทนบุญคุณกัน เป็นเจ้าบุญเจ้ากรรม เป็นมนุษย์บ้าง เป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง เป็นโอบปาติกะบ้าง คอยช่วยเหลือกัน เรื่องพวกนี้

เชื่อไว้ก็ดี เป็นเหตุให้กลัวบาปพอใจในกุศลกรรมเป็นกำไรของชีวิต เป็น
สิ่งที่ต้องรู้ด้วยญาณ ไม่อาจรู้ได้ด้วยความคิดแนวตรรกะ

คำถามที่ ๓๗๔

เรียนถามว่ากรรมของทุกคนมีท่านยมบาลคอยจดหรือเปล่าครับ
มีคนเล่าว่าเคยถูกยมบาลจับตัวผิดเพราะชื่อเหมือนกัน?

ตอบ

ในพระสูตรหลายแห่งเช่น เทวทูตสูตร พาลบัณฑิตสูตร ได้กล่าว
ถึงยมบาลว่าคอยซักถามผู้ที่ตายไปแล้วว่าได้ทำความดีความชั่วอะไรมา
บ้าง ดูเหมือนว่าท่านจะรู้แต่ก็ซักถามไปตามระเบียบการ แต่ท่านจะ
คอยจดหรือไม่ ไม่แน่ใจ เรื่องพวกนี้ยากเกินไปที่จะรู้นอกจากท่านผู้มี
ญาณพิเศษ เช่น ทิพจักขุญาณ บุพเพนิวาสานุสติญาณ เป็นต้น

คำถามที่ ๓๗๕

เจริญพรอาจารย์ ไปเจอกลอนนี้มา อยากให้อาจารย์ช่วยชี้แนะ
ด้วย **ปริศนาธรรม ๘ ประการ** (เป็นของเก่า) ปฐมปัญหาว่า ทางใหญ่
อย่าเที่ยวจร ทุติยปัญหาว่า ลูกอ่อนอย่าอุ้มรัด ตติยปัญหาว่า หลวงเจ้า
วัดอย่าให้อาหาร จตุตถปัญหาว่า ไม่วางอย่าทำกังวาน ปัญจปัญหา
ว่า ช้างสารอย่าผูกกลางเมือง ฉกฐปัญหาว่า ถ้าจะให้เป็นลูกให้เอาไฟ
สุ่ม สัตตมปัญหาว่า ถ้าจะล่อมให้บรรพทุกแต่เบา ฉกฐปัญหาว่า ถ้าจะ
เรียนโหราให้ฆมาจารย์ทั้งสี่เสีย

ตอบ

๑. ทางใหญ่อย่าเที่ยวจร คือ กามสุขัลลิกานุโยค (หมกมุ่นในกามสุข) และอัตตทักขณานุโยค (ทำตนให้ลำบากโดยไร้ประโยชน์)

๒. ลูกอ่อนอย่าอุ่มรัศ คือ ปัญจขันธ์หรือตัวตน พึ่งปล่อยวางไม่ยึดถือ

๓. หลวงเจ้าวัดอย่าให้อาหาร คือ จิตหรือวิญญูณขันธ์ อย่าปรนเปรอด้วยอาหาร ๔ มีกวจิณการอาหาร เป็นต้น

๔. ไม้ไผ่อย่าทำกังวาน (กังวานเรือสำหรับบ้านทานลมพาย) อย่าเอาคนคนมาเป็นมิตร

๕. ช้างसारอย่าผูกกลางเมือง ธรรมดาช้างसारยอมพอใจในป่าหรือในที่ใกล้สระจันทันตะคันใด พระโยคาวจรผู้ได้นิพพิทาญาณยอมไม่พอใจในสังฆารธรรม แต่พอใจในพระนิพพานชั้นนั้น

๖. ถ้าจะให้เป็นลูกให้เอาไฟสุ่ม หมายถึงผล ๔ ต้นนั้นคือ กิเลสธรรม มือวิชา ตัดหนา เป็นต้น กรรณฐานคือไฟสำหรับเผาไม้ต้นคือกิเลสให้เร่าร้อน

๗. ถ้าจะล่อมให้บรรทุกแต่เบา คือถ้าจะให้เรือคือตัวเรานี้ถึงอมตมหานิพพาน ไม่ต้องแล่นวนเวียนอยู่ในสังสารสาครแล้วก็ให้บรรทุกออกศุลแต่น้อย ไม่ชนเอาลาภ สักการะ และออกศุลมากมาย

๘. ถ้าจะเรียนโหราให้ฆ่าอาจารย์ทั้งสี่เสีย โหราในที่นี้หมายถึงวิชา ๓ อาจารย์ทั้งสี่ คือ กามาสวะ ภวาสวะ ทิฏฐาสวะ และอวิชาสวะ อีกอย่างหนึ่งอาจารย์ทั้งสี่ คือ โลภะ โทสะ โมหะ และมานะ

ทั้งแปดข้อนี้เป็นปริศนาธรรมแต่โบราณ ขอบพระคุณที่ถามมา

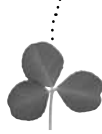
คำถามที่ ๓๗๖

หนูอ่านพระไตรปิฎก (ภาษาไทย) พบว่า พระสูตรเดียวกัน แต่อยู่ต่างคัมภีร์ก็มี ดูจากการอ้างอิงนะคะ (เช่น อ่านคาถาธรรมบท ตอนยกตัวอย่างพระสูตร ก็ยกมาจาก ชุขชา) แสดงว่า ในพระไตรปิฎกก็มี การแสดงซ้ำกันหลายแห่ง แต่เมื่อตามไปดูแล้วเทียบดูก็พบว่า บางแห่งก็แสดงไว้ไม่เต็มสูตร คือ ย่อๆ (เล่าไม่เต็มเรื่อง) อ่านไปอ่านมา ก็พบอีกว่า คำขึ้นต้นก็ไม่เหมือนกัน เช่น บางพระสูตรขึ้นต้นด้วย เอวมุเม สุตติ ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ แต่อีกแห่งขึ้นว่า เอกิ สมยิ สมัยหนึ่ง เป็นต้น ตรงนี้มีข้อแตกต่างอะไรเปล่าคะ เช่น แสดงกับบุคคลต่างสถานะกัน หรือเป็นเพียงการขึ้นต้นในการเล่าเรื่องเฉยๆ คะ ท่านอาจารย์มีคำแนะนำในการศึกษาพระไตรปิฎกอย่างไรบ้าง ขอกราบขอบพระคุณคะ

ตอบ

ข้อความเดียวกันอาจปรากฏในพระไตรปิฎกหลายแห่งตามที่คุณว่ามาแล้ว บางทีต้นเรื่องเหมือนกันแต่ข้อความที่พระพุทโธเจ้าตรัสไม่เหมือนกัน เป็นธรรมดาที่เรื่องราวมากมายในพระไตรปิฎกย่อมจะต้องซ้ำกันบ้าง คำแนะนำในการศึกษาพระไตรปิฎกก็คือ ให้เลือกอ่านในที่ที่สนใจ เมื่อนานเข้าเรื่องราวต่างๆ ก็จะมาบรรจบกันเอง ขออนุโมทนาอย่างยิ่งที่คุณชอบอ่านพระไตรปิฎกซึ่งเป็นขุมทรัพย์อันยิ่งใหญ่ มีคุณค่าอย่างยิ่ง

คำถามที่ ๓๗๗

รบกวนถามอาจารย์ หนูเป็นคนชอบใจลอยไม่มีสมาธิ พยายามแก้โดยการภาวนาบทสวดมนต์ในใจ เวลาที่นั่งรถหรือขณะเดินจะพยายามฝึกจิตให้จดจ่ออยู่กับการเดินทาง คือใช้เป็นแบบองค์ภาวนาตามกิริยาได้ไหมคะ เป็นคนนั่งสมาธิไม่ค่อยได้นาน ใจคอยแต่จะคิดเรื่องโน้นเรื่องนี้ตลอดค่ะ จะทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

ถ้าเดินจงกรมแล้วดีก็ให้เดินบ่อยๆ เพราะการปฏิบัติสมาธิและวิปัสสนาต้องใช้ในอริยาบททั้งสิ้น จะสำเร็จประโยชน์มากกว่านั่งอย่างเดียว การฟุ้งซ่านเป็นเรื่องที่ต้องปล่อยไปบ้าง อย่าบังคับเกินไป เลี้ยงจิตก็เหมือนเลี้ยงเด็กที่กำลังซน ปล่อยไปบ้าง เพียงแต่คอยตามดู ห้ามเสียจากอันตราย ถ้าเห็นว่าจะอันตรายก็ปล่อยให้เล่นไป เหนื่อยเข้าก็นอนหลับเอง ก็คงมีคำแนะนำเท่านี้ก่อน

คำถามที่ ๓๗๘

ขอทราบเรื่องเสขียวัตรของพระว่า เป็นอาจารย์ของสามเณรด้วยหรือไม่คะ หรือว่าสามเณรรักษาเพียงแค่ศีล ๑๐ และข้อกำหนดอื่นๆ ของสามเณรมีอะไรบ้าง ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เสขียวัตร ๗๕ ข้อเป็นของสามเณรด้วย นอกจากเสขียวัตรและศีล ๑๐ แล้วสิ่งใดไม่ควรแก่สมณะ สามเณรก็ต้องเว้นสิ่งนั้นด้วย ต้องประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรมของผู้บวช

คำถามที่ ๓๗๙

อาจารย์วศินที่เคารพ พระอริยบุคคลชั้นต้น เช่น พระโสดาบัน พระสกทาคามี นั้นยังต้องเกิดอีก สงสัยว่าที่ว่าจะเกิดนั้นต้องเฉพาะมาเกิดเป็นมนุษย์หรือไม่ จึงจะสามารถบรรลุธรรมขั้นต่อไปจนเข้าถึงพระนิพพาน ขอให้อาจารย์รักษาสุขภาพ รักษาธาตุขันธ์เพื่อสร้างประโยชน์แก่ผู้คนไปนานๆ ขออนุโมทนาบุญด้วยค่ะ

ตอบ

พระโสดาบันเกิดอีกชาติเดียวก็มี เกิดอีกสองสามชาติก็มี เกิดอีก ๗ ชาติก็มี แต่ไม่มีชาติที่ ๘ ท่านอาจจะเกิดวนเวียนอยู่ในเทวดาและมนุษย์ จะบรรลุธรรมขั้นสูงสุดเป็นพระอรหันต์ในชาติที่เป็นมนุษย์หรือเป็นเทวดาก็ได้ พระสกทาคามีก็เหมือนกันเกิดอีกชาติเดียวแล้วบรรลุธรรมสูงสุด อาจจะเป็นมนุษย์หรือเทวดาก็ได้

คำถามที่ ๓๘๐

อาจารย์คะ ขันธ์ ๕ เป็นทุกซ์ หรืออุปาทานขันธ์ ๕ เป็นทุกซ์คะ

ตอบ

ขันธ์ ๕ เป็นทุกซ์ในส่วนรูปขันธ์ ถึงจะมีอุปาทานหรือไม่รูปขันธ์ก็เป็นทุกซ์อยู่นั่นเอง ตัวอย่างเช่น พระอรหันต์ไม่มีอุปาทานขันธ์แล้วแต่รูปขันธ์ยังเป็นทุกซ์อยู่ ส่วนปุถุชนถูกลูกศรทั้งสองดอกเสียบ คือ เสียบทั้งกายเสียบทั้งใจ เพราะมีรูปขันธ์และมีอุปาทานขันธ์

คำถามที่ ๓๘๑

เคยทราบมาก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานนั้นได้เคยตรัสกับพระอานนท์ว่า พระอานนท์ที่ไม่ได้ตรัสขอต่ออายุขัยให้พระองค์ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสบอกเป็นนัยๆ ถึง ๓ ครั้งด้วยกัน แต่พระอานนท์ไม่ได้เฉลียวใจ ในเรื่องนี้ไม่ค่อยเข้าใจในเหตุและผลของเรื่องค่ะ คือถ้าพระพุทธองค์ตรัสบอกพระอานนท์จริง ไม่ทำให้จิตใจพระอานนท์แ่ยหรือคะ ท่านคงรู้สึกผิดตลอดก่อนที่จะบรรลอรหัตต์หรือไม่อย่างไรคะ คือการบอกแบบนี้ไม่ค่อยเข้าใจในเหตุผลของการบอกและการรับรู้อะไรเรื่องนี้ไม่ทราบว่ามีอยู่ในพระไตรปิฎกหรือไม่คะ (ที่เล่ามาก็ถึงเลเหมือนกันว่าจะถ่ายทอดถูกด้วยหรือเปล่าเหมือนกันค่ะ) ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก เช่น ในมหาปรินิพพานสูตร ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะนิพพานได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า ได้ทรงตรัสบอกเป็นทำนองให้พระอานนท์ทูลเพื่อดำรงพระชนมชีพต่อไปถึง ๑๖ แห่ง ๑๖ ครั้ง คือที่เมืองราชคฤห์ ๑๐ ครั้ง และที่เมืองเวสาลี ๖ ครั้ง แต่พระอานนท์รู้ไม่ทันจึงไม่ได้ทูลอาราธนา พระพุทธองค์จึงทรงปลงพระชนมายุสังขาร คือ ตั้งพระทัยว่าจะปรินิพพานใน ๓ เดือนข้างหน้า ถ้าพระอานนท์รู้ทันและทูลอาราธนา ก็จะทรงมีชีวิตรอดอยู่ต่อไปได้ ๔๐ ปี คือ จะมีพระชนม์มถึง ๑๒๐ ปี ในพระไตรปิฎกว่าจะอยู่ได้ ๑ กัป หมายถึงกัปอายุคนไม่ใช่กัปอายุโลก กัปอายุคนสมัยนั้นก็คือ ๑๒๐ ปี อย่างพระอานนท์อยู่ได้ถึง ๑๒๐ ปี

สมัยประชุมทำสังคายนาครั้งที่ ๑ เมื่อพระพุทธเจ้านิพพานแล้ว ได้ ๓ เดือน ที่ประชุมปรับอาบัติพระอานนท์เกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย คือเรื่อง

ที่ไม่ทูลพระพุทธเจ้าให้อยู่ถึง ๑ กัปตามที่พระพุทธองค์ทรงให้นัยไว้ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงปลงพระชนมายุสังขารแล้วพระอนานทก็คงรู้สึกเสียใจเหมือนกันที่ไม่รู้ความหมายที่พระพุทธเจ้าทรงให้นัยไว้ถึง ๑๖ ครั้ง ในคืนที่พระพุทธเจ้านิพพาน พระอนานทจึงร้องไห้เป็นการใหญ่ พระพุทธเจ้าทรงประสงค์จะอยู่เพื่อโปรดสัตว์ แต่สังขารของพระองค์ก็ทรุดโทรมมาก ที่ทรงเปรียบว่าเหมือนเกวียนเก่าชำรุด ได้แต่เอาไม้ไผ่ กระหนาบคานค้ำเอาไว้ เหตุผลก็คงจะอยู่ตรงนี้

คำถามที่ ๓๘๒

เรียนอาจารย์วศิณคะ ทุกวันนี้อยู่ในโลกของความคิดเกือบตลอดเวลา ค่ะ ไม่เว้นแม้แต่ตอนหลับจะฝันทุกคืน จนไม่สามารถพักผ่อนได้เต็มที่ การตามรู้ก็ไม่มีประสิทธิภาพเลยคะ กำลังของสติอ่อนมาก ประกอบกับงานยุ่งมากทำให้ต้องใช้ความคิดทั้งวัน และไม่มีเวลาที่ทำสมาธิมากนัก ทำให้เหนื่อยมากทั้งกายและใจ ไม่ทราบว่าจะอาจารย์มีคำแนะนำใหม่คะ ขอขอบคุณคะ

ตอบ

ความคิดเป็นสังขารชั้นอินทรีย์ ๕ มันมีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ถ้าเราคิดไปในทางฝ่ายดีการอยู่ในโลกของความคิดก็เป็นสิ่งที่ดี คือขอให้คิดไปในทางที่ดีๆ ส่วนความฝันนั้นเป็นเรื่องธรรมดา บางคนนอนทั้งคืนก็ฝันทั้งคืน แต่ก็ไม่มีความสุขใดๆเลยสักนิด ถ้าสังขารคือความคิดปรุงแต่งเป็นไปในทางที่ดี สติเป็นสังขารชั้นอินทรีย์อย่างหนึ่งก็จะพลอยดีไปด้วย ที่สำคัญคือกำลังใจ ขอให้คุณมีกำลังใจที่จะทำกิจต่างๆ ให้ดีที่สุดทุก

อย่างก็จะต้องไปเอง ขอให้กำลังใจแก่คุณด้วย ขออวยพรให้คุณมีความสุข
 สดชื่นและมีความสุข

คำถามที่ ๓๘๓

เรียนถามท่านอาจารย์คะ ดิฉันทำงานให้ญาติห่างๆ คนหนึ่ง (ดูแล
 การค้าส่วนสาขา) ก่อนนี้ตอนที่เศรษฐกิจยังดีอยู่ปัญหาก็ไม่มีอะไรมาก
 นัก มาเดี๋ยวนี้ การค้าตกต่ำประกอบกับญาติคนนี้ก็เป็นคนแปลกๆ
 ปล่อยเงินให้คนอื่นหนีบยืมแล้วไม่ได้คืน ปล่อยให้ลูกน้องโกงเงินร้าน
 สาขาใหญ่ สาขาย่อย และขโมยสินค้าในร้าน ซื้อมือถือไม่มีคุณภาพ
 เข้าร้านก่อให้เกิดความเสียหายมากเนื่องเพราะเขาไม่ค่อยอยู่เฝ้าร้าน
 จากเงินหมื่นเป็นเงินแสนที่สูญเสียไปกับการปล่อยปลละละเลย รวมแล้ว
 ความสูญเสียเฉียดล้าน ดิฉันเคยเตือนเขาผ่านภรรยาเขาว่าอย่าปล่อย
 ให้คนมาโกง อย่าไว้ใจคน ภรรยาเขาตอบว่า หากสามีเขาไม่โดนโกง
 บ้างชีวิตจะไม่รุ่ง ส่วนตัวเขาเองพูดเองว่าเรื่องโกงเรื่องธรรมดามันต้องมี
 บ้าง ดิฉันเลยบอกภรรยาเขาว่าวันหนึ่งเขาจะกลายเป็นคนหวาดระแวง
 และคนที่เขาจะหวาดระแวงก็คือคนที่ไม่ได้คดโกง มาตอนนี้มันก็จริง
 ดิฉันกลายเป็นคนที่ถูกระแวง เขาจะคอยพูดให้ดิฉันกับลูกน้องอีก ๒-๓
 คน ที่มองดูการกระทำของเขามาตั้งแต่ต้นเจ็บช้ำน้ำใจ หมดกำลังใจ
 เพราะคนที่โกงเขาเป็นแสนเป็นล้านเหล่านั้นเขาทำอะไรไม่ได้เลย (อีกทั้ง
 ยังพยายามปกปิดไม่ให้ดิฉันรู้เพราะอายอีกด้วย) ดิฉันพยายามนึกอยู่ว่า
 คนแบบนี้เรียกว่าอะไร ก็ได้มา ๑ คำ คือคนพาล จึงอยากให้ท่านบอก
 ลักษณะของคนพาลให้ดิฉันทราบด้วย (ขอบารมีท่านอาจารย์ปกป้อง
 รักษาดิฉันให้พ้นภัยจากคนพาลนี้ด้วยค่ะ)

ตอบ

ฟังเรื่องของคุณด้วยความเห็นใจอย่างยิ่ง คุณถามถึงลักษณะของคนพาล ท่านกล่าวถึงลักษณะของคนพาลไว้หลายอย่าง เช่น คิดชั่ว พุดชั่ว ทำชั่ว ไม่เอาใจใส่ในธุระของตัวเอง แต่ไปเอาใจใส่ในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระของตัวเอง มีคนกล่าวเตือนดีๆ ก็โกรธ ล่วงเกินเขาแล้วไม่ขอโทษ เขาขอโทษแล้วไม่ให้อภัย ตีเตียนคนที่ควรสรรเสริญ สรรเสริญคนที่ควรตีเตียน ฯลฯ

คนพาล แปลว่า คนมีปัญญาน้อยหรือด้อยปัญญา มักจะทำ พุด คิดไปในทางที่ผิด ส่วน**บัณฑิต** แปลว่า ผู้ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ทำ พุด คิด ไปในทางที่ถูก พระพุทธเจ้าตรัสว่า “การอยู่ร่วมกับคนพาลทำให้เกิดทุกข์ ตรงกันข้าม การอยู่ร่วมกับบัณฑิตทำให้เกิดสุข” ขอให้พระธรรมคุ้มครองคุณให้พ้นจากเวรภัยตามพระพุทธภาษิตที่ว่า “ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม”

คำถามที่ ๓๘๔

ขอกราบเรียนถามอาจารย์ครับ ผมอยู่เพชรบุรี ตอนเปิดเทอมขึ้นไปเรียนพิเศษที่กรุงเทพฯ แต่อยู่ได้ ๒-๓ วันก็คิดถึงบ้านเป็นห่วงพ่อแม่คือมันรู้สึกกระวนกระวายครับ รู้สึกใจมันร้อนรุ่ม แล้วก็กลัวว่าโน่นกลัวนี่ เช่น กลัวพ่อแม่เป็นอะไรไปอย่างเนี่ยครับ ผมควรทำอย่างไรครับ

ตอบ

ขอเตือนว่าขอให้คุณทำหน้าที่ซึ่งปรากฏอยู่เฉพาะหน้าให้ดีที่สุด อย่าคิดอะไรมากเกินไป

คำถามที่ ๓๘๕

เรียนถามท่านอาจารย์เกี่ยวกับข่าวว่าน้ำจะท่วมกรุงเทพฯ จมอย่างถาวรในอีกไม่กี่ปีข้างหน้านี้จากภาวะโลกร้อน โดย ดร. อาจง ดร. สมिति ดร. วรภัทร์ หลวงปู่พุทธอิสระ ท่านอาจารย์เห็นด้วยหรือไม่ และจะเตรียมตัวอย่างไรดี

ตอบ

เรื่องนี้ตอบไม่ได้เพราะไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้

คำถามที่ ๓๘๖

จากเรื่องของพระอานนท์ตอนนะคะ ขอรบกวนถามอีกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎของธรรมชาติหรือนะคะ ทำนองว่ามีความอยากที่จะมีชีวิตอยู่ (แม้เป็นความอยากในทางที่ดีมีเมตตาคือ อยากอยู่เพื่อโปรดสัตว์) หากเมื่อถึงอายุขัยที่จะต้องตายก็ต้องจากไปตามธรรมดาทำไมพระพุทธเจ้าถึงต้องให้พระอานนท์ขอด้วยละคะ หากพระองค์มีญาณหยั่งรู้ล่วงหน้าว่าเรื่องจะต้องเป็นเช่นนี้ จะตรัสไปทำไมคะให้พระอานนท์รู้สึกผิด เรื่องนี้เป็นกิเลสหรือไม่อย่างไรคะ คือหนูรับรู้เรื่องนี้และส่งสัยค้างคาอยู่ในใจมานานแล้ว และไม่ทราบว่าจะไปถามใครให้หายข้องใจ ขอบพระคุณอาจารย์อีกครั้งค่ะที่กรุณาตอบให้ ขอให้สุขภาพกายและใจอาจารย์แข็งแรงจากความเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไปค่ะ

ตอบ

เรื่องนี้ผมต้องขอยิงไปถึง**อจินไตย ๔** อจินไตย แปลว่า สิ่งที่ไม่ควรคิด ที่ว่าไม่ควรคิดก็เพราะว่าเราไม่สามารถจะหาคำตอบได้ด้วยความคิดแนวตรรกะคือ การหาเหตุผล (reasoning)

๑. **พุทธวิสัย** วิสัยสามารถของพระพุทธเจ้าหรือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงทำหรือไม่ทรงทำ

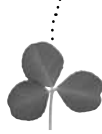
๒. **ถนนวนวิสัย** วิสัยสามารถของผู้ได้ฌาน ได้อภิญญา ซึ่งจะทำอะไรได้เหนือวิสัยของคนธรรมดา

๓. **กัมมวิปากวิสัย** เรื่องกรรมและการให้ผลของกรรมซึ่งมีความสลับซับซ้อนมากยากที่คนธรรมดาจะแยกแยะให้ถูกต้องได้

๔. **โลกจินตา** ความคิดเรื่องความเป็นมาเป็นไปของโลกว่าโลกมีมาอย่างไรและจะจบลงอย่างไร

มีปัญหาหลายอย่างที่อยู่ที่ไกลตัวเราและแม้ที่อยู่รอบๆ ตัวเราซึ่งหาคำตอบได้ยาก ปัญหาที่คุณถามนี้ก็เช่นเดียวกัน หาคำตอบได้ยากเหลือวิสัยที่เราจะคิดเอาได้ แต่ก็ยินดีที่คุณถามมา จากคำถามของคุณที่ว่าเรื่องนี้เป็นกิเลสหรือไม่ ตอบว่าไม่เป็นกิเลสเพราะพระพุทธเจ้าสิ้นกิเลสแล้วโดยประการทั้งปวง

คำถามที่ ๓๘๗

อาจารย์วสันตคะ หนูเริ่มศึกษาธรรมะเมื่อ ๒ ปีก่อน และปฏิบัติอย่างจริงจังได้เกือบปีแล้วค่ะ ทุกๆ วันจะเดินจงกรม และนั่งสมาธิอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง ระหว่างวันก็เจริญสติอยู่บ่อยๆ ช่วงหลังนี้เริ่มเห็นความคิดของตัวเองมากขึ้นค่ะ เวลาผัสสะกระทบรูป เสียง กลิ่น รส ต่างๆ แล้วเห็นใจมันปรุงของมันไป ชอบบ้าง ไม่ชอบบ้าง พอมีสติรู้ตัวก็จะกลับมามืดมลายใจ แล้วใจมันก็จะเป็นอย่างกลางมากขึ้น หนูทำถูกต้องหรือเปล่าคะ ขอความเมตตาจากอาจารย์ด้วยค่ะ

ตอบ

ถูกต้องแล้วครับ ขออนุโมทนาด้วย

คำถามที่ ๓๘๘

ขอเรียนถามอาจารย์ค่ะ ในช่วงสองเดือนกว่าที่ผ่านมาจิตฟุ้งซ่านมากค่ะ บางครั้งตื่นมากกลางดึกได้ยินเสียงความคิดตัวเองต่อเนื่องยาว เป็นสิบนาที รู้ว่าจิตคิดไป นอกจากนี้ก็ฝันเยอะมากค่ะ ทำให้ตื่นมาแล้วไม่สดชื่นเลยสักวันค่ะ อาจารย์ที่สอนกรรมฐานบอกว่า สมาธิมันล้าหน้าสติและปัญญาค่ะ อยากทราบว่าควรแก้อย่างไรค่ะ เพราะว่าอาการนี้ทำให้เหนื่อยมากๆ เลยค่ะ

ตอบ

๑. เรื่องความฟุ้งซ่าน ต้องตามไปดูว่าฟุ้งซ่านเรื่องอะไร คิดเรื่องอะไร อะไรเป็นเหตุให้คิดเรื่องนั้น เมื่อเห็นว่าไม่มีประโยชน์ก็ตัดต้นเหตุ

นั่นเสียก็จะหยุดความฟุ้งซ่านได้

๒. **เรื่องความฝัน** เป็นเรื่องธรรมดา คุณคำตอบในข้อ ๓๘๒ อย่าไปจริงจังกับชีวิตเกินไป ปล่อยวางเสียบ้างนึกว่า ชีวิตก็เป็นเช่นนี้แหละ มีสุขบ้างทุกข์บ้าง ไม่ทุกข์ไม่สุขบ้าง ซึ่งไม่เที่ยง ไม่แน่นอน แปรปรวนไปตามเหตุปัจจัย ท่องคำว่า “ไม่เที่ยงๆ” ไว้ให้ดี ความทุกข์จะหล่นลงไปได้มาก หายเหนื่อย

คำถามที่ ๓๘๘

เรียนถามว่าพระโสดาบันเมื่อเกิดในชาติใหม่ที่เป็นมนุษย์ความเป็นพระโสดาบันจะเป็นตั้งแต่เกิดเลยหรือไม่ครับ

ตอบ

เป็นตั้งแต่เกิดเลย เพราะอริยคุณไม่ถอยหลัง ไม่เสื่อม ไม่ต้องตั้งต้นใหม่

คำถามที่ ๓๘๙

เรียนถามว่าเราเตรียมอาหารใส่บาตรแต่บังเอิญพระท่านไม่มาในวันนั้น อาหารนั้นเราเอากลับมากินจะบาปไหมครับ

ตอบ

ไม่บาป ดีด้วย

คำถามที่ ๓๙๑

เรียนถามว่าเราทำบุญบ้านแล้วญาติและเพื่อนบ้านนำอาหารมาช่วยกันเยอะ จนไม่สามารถถวายได้หมด ของที่ไม่ได้ถวายเราเอามา กินจะบาปไหมครับ

ตอบ

ได้ ดีด้วย

คำถามที่ ๓๙๒

ได้ยินคนคุยกันว่า ไม่ว่าจะเข้ามาทำงานทางการเมืองก็ต้อง โกงทั้งนั้น โกงมาก โกงน้อยนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่การโกงเป็นเรื่องปกติ ใครๆ เขาก็โกงกันทั้งนั้นแหละ โกงแล้วได้ผลงานนี่สิ เรียกว่า ดี ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “การโกงเป็นเรื่องปกติ” นี้อย่างไรคะ และทำอย่างไรเราจึงจะปลูกฝังแนวคิดว่าการโกงไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องให้กับลูกหลานคนไทยได้รับรู้ และขยะแขยงกับการโกงจนถึงกับไม่กล้าที่จะโกงได้

ตอบ

ผมไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า คนที่มาทำงานการเมืองต้องโกงทั้งนั้น คนที่ไม่โกงก็คงจะมีและมีไม่น้อยทีเดียว ลองเทียบดูคนในอาชีพอื่นๆ ที่โกงก็มีที่ไม่โกงก็มาก คนดีที่เป็นพลังเจียบบยยังมีอยู่อีกมาก ในหมู่บ้านหนึ่งมีคนอยู่สัก ๘๐ ครัวเรือน ถ้ามีโจรเกิดขึ้นสัก ๒-๓ คน หมู่บ้านก็เดือดร้อนแล้ว ชาวบ้านดีๆ อาจมีถึง ๓๐๐ คน แต่เป็นพลัง

เงียบต่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดการกับโจรจึงจะสงบเรียบร้อยไปได้

การโกงไม่ใช่เรื่องปกติ เป็นเรื่องผิดศีลธรรม ทั้งผิดกฎหมายด้วย ทำให้ไม่เห็นเป็นเรื่องปกติกันไปได้ การมีศีลมีธรรมเป็นเรื่องปกติ คือทำให้ตัวเองและสังคมปกติสุข การโกงทำให้วุ่นวายเสียหายทั้งตัวเองและสังคม ไม่ใช่เรื่องปกติแน่ๆ เลย

การสอนอนุชนให้เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต โกงไม่เป็น ต้องพูดให้ฟัง ทำตัวอย่างให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น อันที่จริงจริยธรรม ศีลธรรม สอนไม่ยาก ถ้าเรามีตัวแบบที่ดี แต่กลายเป็นเรื่องสอนยากเพราะขาดตัวแบบ ผมแนะนำให้คุณไปอ่านคำนำในหนังสือ *จริยศาสตร์* ซึ่งผมได้เขียนไว้มาแล้ว ได้พูดถึงเรื่องเหล่านี้ไว้มากไม่อาจนำมาลงไว้ในที่นี่ได้ ขอขอบใจและขอยกย่องที่คุณเขียนมาด้วยความเป็นห่วงบ้านเมือง เข้าใจว่ามีบุคคลอยู่อีกไม่น้อยที่เป็นห่วงบ้านเมืองเช่นเดียวกับคุณและอยากให้คุณโกงหมดไป

คำถามที่ ๓๙๓

ขอเรียนถามว่า วิชากรรมเป็นสิ่งที่เราเปลี่ยนแปลงไม่ได้เลยใช่หรือไม่คะ และหากเรามีวิชากรรมที่ต้องรับอยู่ทำให้เราเดือดร้อน แต่ถ้าเราพยายามฝึกสติรับวิชากรรมเหล่านั้นแทนที่จะปล่อยใจไปแปรปรวนไปตามสิ่งที่มากระทบ จะทำให้วิชากรรมหมดได้เร็วขึ้นไหมคะ

ตอบ

วิบากกรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ วิบากกรรมไม่ใช่ของตายตัว ถ้าทำความดีมากขึ้นวิบากกรรมส่วนชั่วก็ลดน้อยลงเหมือนความเค็มของเกลือกับจำนวนน้ำที่เพิ่มขึ้น ความเค็มจะลดน้อยลงตามอัตราส่วนที่จำนวนน้ำเพิ่มขึ้น ถ้าผู้้นั้นสามารถบำเพ็ญคุณงามความดี ยกระดับจิตใจจนถึงเป็นพระโสดาบัน บาปกรรมที่ท่านทำไว้แต่กาลก่อนก็จะระงับไปไม่ทำให้ท่านไปอบายภูมิ จะเห็นได้ว่าอริยคุณมีความเป็นพระโสดาบันเป็นต้นย่อมสามารถต้านทานและลบล้างผลแห่งบาปกรรมได้เป็นอันมาก แม้จะยังไม่สำเร็จเป็นพระโสดาบัน คือยังเป็นปุถุชนอยู่ แต่การหมั่นทำความดีมากๆ ย่อมจะเบี่ยงเบนผลแห่งกรรมชั่วได้บ้างตามสมควร ถ้าจำเป็นต้องรับผลแห่งกรรมบางอย่างก็ให้เต็มใจรับด้วยความสงบ นึกว่าเป็นการใช้หนี้ นานเข้าหนี้เก่าก็หมดไปหนี้ใหม่เราไม่ได้สร้างก็เป็นคนไม่มีหนี้กรรม มีแต่กองกุศลซึ่งได้สะสมไว้ มีผลเป็นความสุข ความเจริญต่อไปในภายหน้า

คำถามที่ ๓๙๔

คนเราสร้างชะตาชีวิตหรืออนาคตด้วยอะไร

ตอบ

คำถามนี้น่าสนใจมาก ขอตอบโดยยกเอาคำพูดของนายคริสต์มัสดัมพริยในหนังสือ พุทธศาสนา (Buddhism) หน้า ๑๐๒ ใจความสำคัญว่า เริ่มต้นจากความคิดเป็นการกระทำ จากการกระทำเป็นนิสัย จากนิสัยเป็นอุปนิสัย จากอุปนิสัยเป็นชะตาชีวิตหรืออนาคต (Sow a

thought, reap an act. Sow an act, reap a habit. Sow a habit, reap a character. Sow a character, reap a destiny.)

(คริสตัมัส ฮัมฟรีย์ เป็นชาวอังกฤษนับถือพุทธศาสนา)

ตามนี้จะเห็นได้ว่า เราสร้างชะตาชีวิตหรืออนาคตเริ่มต้นจากความคิด คือ ถ้าคิดเป็น ฉลาด คิดอย่างไรนิโสมนสิการก็จะเป็นเหตุให้ทำถูก พุดถูก บ่อยเข้ากลายเป็นนิสัย เป็นคนมีนิสัยดี เช่น นิสัยในทางขยันหมั่นเพียร รู้จักกาลเทศะ เพียบพร้อมด้วยศีลปुरुสธรรม (ธรรมของคนดี) นิสัยอันดีนั้นหยั่งรากลึกลงเป็นอุปนิสัยคือเป็นลักษณะประจำตัวของผู้นั้น ทำให้เขาเป็นคนมั่นคงในทางที่ดี ชะตาชีวิตหรืออนาคตก็จะดี

คราวนี้พูดในทางกลับกัน ถ้าเขาคิดไม่ดี ทำไม่ดี นิสัยไม่ดี อุปนิสัยไม่ดี ชะตาชีวิตหรืออนาคตก็ต้องไม่ดี ด้วยเหตุนี้ขอให้เรามาให้ความสำคัญแก่ความคิด

คำถามที่ ๓๙๕

คนสมัยนี้หลงในลาภยศกันมาก ทำอย่างไรจึงจะไม่เป็นผู้หลงในลาภยศ

ตอบ

คิดไว้ในใจเสมอว่า “ลาภยศเหมือนบทละครเล่น ธรรมนั้นแหละที่เป็นแก่นสาร” เราได้ยินกันมานานแล้วว่า ลาภยศเหมือนหัวไขนสวมคนนั้นที่ สวมคนนั้นก็ ให้เป็นยักษ์บ้าง เป็นลิงบ้าง เป็นพระรามบ้าง พอถอดหัวไขนออกแล้วก็ยังเป็นเด็กชาวบ้านธรรมดาๆ คนเราทุกคนเกิดมาเหมือนกัน เกิดมาตัวเปล่า ไปตัวเปล่า จะไปเพลิดเพลินมัวเมาอะไรกันนักหนา

มีสุภาสิตในชาดกบทหนึ่งว่า
 เป็นคฤหัสถ์ชยัน ดี
 ได้ทรัพย์แล้วรู้จักแบ่งปัน ดี
 ได้ลาภยศแล้วไม่ระเริงหลง ดี
 เมื่อประสบภัยพิบัติมีกำลังใจในการต่อสู้ ดี
 รวมเป็นดี ๔ อย่าง เข้าเรื่องทีถ้ามมาพอดีด้วย

มีนิทานอีสปอยู่เรื่องหนึ่งว่า ไก่ ๒ ตัวตีกัน ตัวแพ้วิ่งหัวซุกหัวซุน
 ไปซ่อน ตัวชนะระเริงหลงกระพือปีกขึ้นไปยืนบนกำแพงพร้อมด้วยไก่
 คอขันด้วยความรู้สึกทะนงตนอย่างผู้ชนะ พอตีขณะนั้นเหยี่ยวใหญ่ตัว
 หนึ่งบินผ่านมา เห็นไก่กำลังไถ่คอขัน จึงโฉบลงมาเฉี่ยวไปเป็นอาหาร
 ไก่ตัวนี้ถึงความพินาศเพราะระเริงหลงแท้ๆ ในหมู่มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน
 ผู้ประสบความพินาศเพราะทะนงตนระเริงหลงในลาภยศก็มีไม่น้อย

เมื่อถึงคราววิบัติท่านสอนให้มีความกำลังใจในการต่อสู้-ต่อสู้ด้วยความ
 อดทน ด้วยความเพียรและด้วยการใช้ปัญญา ท่านว่า ความทุกข์ทำให้
 คนรู้จักคิด ความคิดทำให้คนฉลาด ความฉลาดทำให้คนทำถูก การทำ
 ถูกทำให้ประสบความสำเร็จ ความสำเร็จทำให้มีความสุข ตรงความสุข
 นี้ให้ระวัง ถ้ามัวเมา ประมาท ระเริงหลง ก็จะนำไปสู่การทำผิด การทำ
 ผิดทำให้มีความสุขทุกข์ ความทุกข์ทำให้คิด เวียนไปทางจรดิม แต่ถ้ามี
 ความสุขแล้วไม่ประมาท อาศัยความสุขนั้นบำเพ็ญประโยชน์ทำความดี
 ให้อะไรๆ ขึ้นไปก็จะไม่เวียนกลับไปหาความทุกข์

มีสุภาสิตในชาดกอีกแห่งหนึ่งว่า “เพราะมัวเมาจึงประมาท เพราะ
 ประมาทจึงเสื่อมสิ้น เพราะเสื่อมสิ้น โทษเป็นอันมากก็เกิดขึ้น ข้าแต่
 ท่านผู้เป็นใหญ่ เพราะฉะนั้นท่านอย่ามัวเมาประมาทเลย”

(สุขิตา โทถ ทุกขา ปมุจจถ)

คำถามที่ ๓๙๖

เวลาไปงานศพ ช่วงที่พระสงฆ์สวดว่า “อนิจจา ภูมฺหิงคารา...”
ถามว่าเราต้องพนมมือหรือไม่คะ

ตอบ

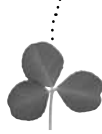
พนมก็ดีไม่พนมก็ได้ คำที่พระสวดบังสุกุลนั้นมีความหมายว่า
สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีการเกิดขึ้นและเสื่อมไปดับไปเป็นธรรมดา
เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป การสงบสังขารทั้งหลายเหล่านั้นเสียได้เป็นความสุข
สังขารมี ๒ อย่าง คือ สังขารที่เป็นรูปธรรม เช่น ร่างกาย และ
สิ่งของต่างๆ สังขารที่เป็นนามธรรม เช่น สังขารที่กล่าวถึงในชั้นที่ ๕
หมายถึงความคิดปรุงแต่งเป็นกุศลบ้างเป็นอกุศลบ้าง ถ้ายังมีความคิด
อย่างนี้อยู่ การเวียนว่ายตายเกิดก็ยังมีอยู่ ยังต้องมีทุกข์อยู่ การไม่ต้อง
เวียนว่ายตายเกิด สิ้นสังสารวัฏเป็นความสุขอย่างยิ่ง

คำถามที่ ๓๙๗

บทสวดที่พระสงฆ์ใช้สวดในงานมงคล งานศพ สามารถหาอ่านได้
ที่ไหนคะ และบทสวดของแต่ละวัด หรือแต่ละภาค เหมือนหรือแตกต่างกัน
กันอย่างไรรบ้างคะ เคยไปงานศพแห่งหนึ่ง พระสวดมีทำนองไพเราะดี
เลยอยากทราบเป็นความรู้ค่ะ

ตอบ

หาอ่านได้ในหนังสือสวดมนต์ฉบับต่างๆ เช่น สวดมนต์แปลฉบับ
หลวงของมหาหมกุฎราชวิทยาลัย สวดมนต์แปลของสวนโมกขพลาราม

และที่อื่นๆ ทำนองการสวดในงานศพแต่ละวัดแต่ละภาคเหมือนกันบ้างต่างกันบ้าง ถ้าสวดแบบสรภัญญะจะฟังไพเราะดี ที่คุณฟังมาแล้วรู้สึกว่ไพเราะ เข้าใจว่าเป็นทำนองสรภัญญะ ท่านมักจะสวดธรรมะในพระสูตร เช่น ปัพพโตปมคาถา เป็นต้น

ที่จริงงานสวดศพนั้นควรจะเขียนว่าพระสงฆ์สวดพระธรรม จะมีความหมายครอบคลุม แต่โดยทั่วไปจะเขียนว่า พระสงฆ์สวดพระอภิธรรม ซึ่งบางที่ท่านก็ไม่ได้สวดพระอภิธรรม ท่านสวดพระธรรมในพระสูตร แต่ถ้าใช้คำว่าสวดพระธรรมก็จะครอบคลุมได้ทั้งหมด

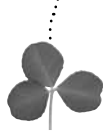
คำถามที่ ๓๙๘

เรียนถามว่า พระโมคคัลลานะเถระในอดีตท่านได้ทำกรรมกับพ่อแม่จนถึงความตายหรือที่ท่านกลับใจได้ไม่ทำร้ายต่อครับ

ตอบ

ในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๕ ทัณฑวรรค ท่านกล่าวว่า ชำมารดาบิดาจนตายแล้วทิ้งไว้กลางดง แต่ในอรรถกถาสรรงคชาดก จัดตาฬินิบาต กล่าวว่า ทูบตีไม่ถึงตาย ได้ยินเสียงมารดาบิดาร้องบอกว่าให้รักษาตัวเถิด พ่อแม่แก่แล้วอย่าต้องเป็นห่วงเลย พอได้ยินดังนั้นก็กลับใจพาพ่อแม่กลับบ้านไปบำรุงเลี้ยงอย่างดี เรื่องนี้อ้างในมังคลัตถทีปนี มงคลข้อว่า การบำรุงเลี้ยงมารดาบิดา ด้วย

คำถามที่ ๓๙๙

เรียนถามว่าเป็นไปได้ไหมการที่ชมราวาสบรรลอรหัตต์ยังมีชีวิตอยู่ได้ครับเพราะบางท่านก็ว่าอยู่ได้ครับ

ตอบ

ตามตำราเท่าที่เคยพบ ถ้าชมราวาสสำเร็จเป็นพระอรหัตต์แล้วจะบวชหรือนิพพานในวันนั้น ไม่ใช่ภายใน ๗ วันอย่างที่พูดและเข้าใจกันโดยมาก ท่านกล่าวว่า อรหัตต์คุณไม่ควรแก่เพศชมราวาส แต่ถ้าเป็นพระอนาคามีลงมาจนถึงพระโสดาบันก็จะอยู่ได้ตลอดชีวิต

คำถามที่ ๔๐๐

กราบเรียนอาจารย์วศิณที่เคารพ ขอความกรุณาจากอาจารย์เล่าเกร็ดประวัติและอานิสงส์ของบทสวดทิพยมนต์ของท่านพ่อลีด้วยค่ะ ปกติสวดมนต์บทอิติปิโสค่ะ เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาได้เห็นความอัศจรรย์ของบทสวดมนต์ ในระหว่างขับรถ จู่ๆ เกิดอาการง่วงและสติขาดหายเป็นช่วงๆ เหมือนจะหลับใน รู้สึกตัวก็พบว่ารถจะหลุดออกนอกเลนของตัวเองแล้ว พยายามดึงสติกลับมาหลายครั้งแต่ก็ยังรู้สึกง่วงมาก จนลองท่องอิติปิโสหลายๆ รอบ สักพักอาการง่วงจะหลับในก็หายไปค่ะ

ตอบ

ผมขอภัยที่ไม่ทราบว่าทิพยมนต์ของหลวงพ่อลี คืออะไร การขับรถแล้วง่วงและสวดพระพุทธานุจนตึ้นสมบุรณ์เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และควรทำอย่างไร

คำถามที่ ๔๐๑

ความรู้สึกที่เรียกว่า อยู่กับปัจจุบัน ในกรณีเช่นนี้ถูกหรือไม่ เช่น เวลามีคน (เพื่อนร่วมงาน) ทำอะไรให้เราไม่พอใจ เราารู้สึกว่าเขาไม่ให้เกียรติ ไม่เคารพเรา น่าจะขออนุญาตหรือบอกกล่าวเราก่อน พอเกิดความรู้สึกนี้ขึ้นมา แวบแรกไม่พอใจทันที กำลังจะพูดว่ากล่าวเขาว่า จะทำอะไรก็ให้เกียรติกันบ้าง แต่ยังไม่ทันพูดออกไป อีกความรู้สึกหนึ่ง ก็มองเห็นอີโก้ของตัวเอง สรุปก็ไม่ได้พูดว่ากล่าวใครออกไป แต่ก็ไม่ได้ปล่อยวางอะไรได้ ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า กรณีเช่นนี้เรียกว่าอยู่กับปัจจุบันใช่หรือไม่ ถ้าไม่ใช่เวลาเกิดเหตุไม่พอใจประมาณนี้ ข้าพเจ้าควรปฏิบัติตัวอย่างไร

ตอบ

อยู่กับปัจจุบันใช่แล้ว แปลว่าสติมาทัน เป็นโยนิโสมนสิการที่เรียกว่าอยู่กับปัจจุบัน ตามแนวสติปัฏฐาน ดีแล้ว ขออนุโมทนา

คำถามที่ ๔๐๒

ข้าพเจ้าคิดอยู่เสมอว่า ข้าพเจ้าเป็นคนดี และค่อนข้างดีสูง เลยมักจะตำหนิคนอื่นเสมอว่าไม่ดี แต่ในสังคมที่ทำงานไม่มีความจริงจังขาดความรักในองค์กร คนไหนทำงานหรือเสียสละก็ทำไปเถอะ คนไหนไม่ทำก็อยู่ได้สบายดีไม่เดือดร้อนอะไร ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกที่เห็นแก่ตัวขึ้นมาบ้าง มีความเสียสละลดน้อยลง ซึ่งข้าพเจ้าทำแล้วก็ไม่สบายใจ และก็รู้สึกว่่าที่จริงแล้วข้าพเจ้าก็ไม่ใช่คนดีที่แท้จริง ขอท่านอาจารย์โปรดช่วยชี้แนะวิถีคิดที่ถูกต้องด้วยคะ

ตอบ

ความดี ใครทำมากคนนั้นจะได้อะไรมาก ใครทำน้อยก็ได้น้อย พระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนว่า “เมื่อจะทำความดีให้รีบทำ” และปริกรรรมว่า “เราก่อนๆ” คือ ไม่ต้องเกี่ยงให้คนอื่นทำก่อน เราไม่ควรจะเป็นคนดีคนสุดท้ายของโลก โดยที่คิดว่าคนนั้นก็ไม่ได้ทำดี คนนี้ก็ไม่ได้ทำดี เราจะทำดีไปทำไมคนเดียว ใครจะไม่ทำก็ช่างเขาแต่เราต้องทำ เมื่อคิดอย่างนี้บ่อยๆ เราก็จะตั้งหน้าตั้งตาทำความดีและทำอย่างสม่ำเสมอ ผลดีก็จะตกแก่เราเอง เมื่อนั้นเราจะชื่นใจ สมตามพระพุทธภาษิตที่ว่า “คนดี เมื่อความดียังไม่ให้ผล ก็อาจมองเห็นความดีเป็นความชั่ว แต่เมื่อใดความดีให้ผล เมื่อนั้นเขาย่อมเห็นความดีเป็นความดี”

(ธรรมบท)

ขอให้คุณมีจิตใจมั่นคงต่อความดี อยู่บนเส้นทางแห่งความดีตลอดไป

คำถามที่ ๔๐๓

กตัตตการกรรม คือ กรรมที่ทำโดยไม่เจตนา “สັกแต่ว่าทำ” กับ “การกระทำของพระอริยะที่เป็นสັกแต่ว่ากิริยา” นั้น ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

กตัตตการกรรมเป็นกรรมของคนที่ยังมีกิเลส แต่ทำไปโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ เช่น อยู่บนตึกชั้น ๒ โยนก้อนหินลงมาทางหน้าต่างถูกหัวคนที่เดินผ่านมาหัวแตกโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่วิบากกรรมก็มี แต่ท่านว่าจะให้ผลต่อเมื่อไม่มีกรรมอื่นจะให้ผลแล้วได้รับผลในทำนองเดียวกัน คือ คนอื่นทำให้เราบาดเจ็บโดยที่เขาไม่ได้ตั้งใจ เช่น คนหนึ่งต้องการจะยิงเนื้อ

แต่มาถูกเราบาดเจ็บ อย่างนี้แหละเป็นผลของกตัตตากรรม ส่วนการกระทำที่สักแต่ว่าเป็นกิจริยานั้น เป็นการกระทำของพระอริยระดับพระอรหันต์ซึ่งไม่มีกิเลสแล้ว ท่านไม่จัดเป็นกรรม ไม่ให้ผลแก่ท่านเพราะท่านไม่มีภพแล้ว ต่างกันอย่างนี้ หวังว่าผู้ถามคงเข้าใจ

คำถามที่ ๔๐๔

โยนิโสมนสิการข้อที่ว่า คิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์นั้น มีคำอธิบายอย่างไร โปรดแนะนำด้วย

ตอบ

ความคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์นั้น แปลว่า คิดอย่างมีหลักการ และมีจุดมุ่งหมาย หมายความว่า เมื่อจุดมุ่งหมายดี ก็ควรจะมีหลักการหรือวิธีการที่ดีด้วย เช่น มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างโรงเรียนสักหลังหนึ่ง จะหาเงินโดยวิธีใด คิดว่าการค้ายาเสพติดทำให้ได้เงินเร็วและมากด้วย จึงทำตามที่คิดนั้น ได้เงินมาสร้างโรงเรียนถ้าไม่โดนจับเสียก่อน อย่างนี้จุดมุ่งหมายดีแต่หลักการหรือวิธีการไม่ถูกต้อง ไม่ควรทำ ต้องให้หลักการหรือวิธีการถูกต้องด้วยจึงจะดี มีบางคนพูดว่า เมื่อจุดมุ่งหมายถูกต้องแล้ว วิธีการไม่ต้องคำนึงถึง คือ ทำอย่างไรก็ได้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย คิดอย่างนี้ไม่ถูกต้องตามหลักโยนิโสมนสิการข้อที่ว่าด้วย อรรถธรรมสัมพันธ์ บางมติมีความเห็นแรงถึงกับว่า จุดมุ่งหมายทำให้วิธีการถูกต้อง (The end justifies the means.) อย่างนี้พุทธศาสนาไม่เห็นด้วย

คำถามที่ ๔๐๕

ดิฉันได้เริ่มต้นเดินจงกรม และนั่งสมาธิอย่างจริงจังเป็นเวลา ๒ เดือน รวมทั้งเปิดฟังซีดีของหลวงพ่อบราโมทย์ทุกๆ วันขณะขับรถอย่างไรก็ตามเมื่อมาปฏิบัติด้วยตัวเองดิฉันกลับมีปัญหา อยากปรึกษาอาจารย์ดังนี้ค่ะ ๑. เวลาฝึกการดูกายและใจนั้น ดิฉันพบว่าจิตของดิฉันกระสับกระส่ายกังวลอยู่ตลอดเวลา ทั้งๆ ที่บางครั้งเป็นเวลาพักผ่อนแต่จิตก็ยังคงสอดส่ายไปมา ดิฉันพยายามดูเข้าไปในจิตอยู่อย่างนั้น แต่ก็ไม่เห็นมีอาการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป มีแต่อาการที่จิตกระสับกระส่ายกังวลอยู่ตลอดเวลา ตรงนี้ดิฉันฝึกมาอย่างถูกต้องไหมคะ และจิตที่กระสับกระส่าย เครียดกังวลตลอดเวลา นั้น เป็นจิตที่เป็นปกติของตัวจิตเองหรือทุกคนก็มีจิตที่กระสับกระส่ายเหมือนๆ กันคะ แล้วทางแก้ควรทำอย่างไรคะ ๒. ตามที่หลวงพ่อบราโมทย์พูดเวลาเรารู้สึกหนักๆ จุกตรงหน้าอก นั้นแสดงว่าเรากำลังเผชิญกับวิบากอยู่ใช่ไหมคะ คือเวลาดิฉันเดินจงกรมแล้วบางครั้งอาจมีความคิดใฝ่ต่ำ เช่น แรงอาฆาต หรือแรงโกรธผุดขึ้น จะมีอาการจุกแน่นและไม่สบายตัวทุกครั้งไป อย่างนี้ดิฉันจำเป็นต้องอดทนจนกว่าวิบากจะหมดไปใช่ไหมคะ ๓. เวลาเดินจงกรมและพยายามดูกายใจไปพร้อมๆ กัน บางครั้งดิฉันเห็นแค่กายเคลื่อนไหว แต่พยายามดูจิตดูใจ ทำไม่ไม่เห็นอะไรเลยคะ เหมือนมันว่างๆ ตรงนี้ไม่ทราบเป็นเพราะอะไร แต่ก็บ่อยครั้งเหมือนกันที่จิตคิดฟุ้งซ่าน ตรงนี้ดิฉันพยายามมีสติรู้ตามทันว่าฟุ้งซ่าน แต่ที่สงสัยคือว่าจิตที่ว่างเปล่าเพราะดิฉันพยายามเพ่งหรือไม่ มันจะเป็นเหมือนการดักรอไว้ จิตเลยไม่ทำงาน ทำให้ดิฉันไม่เห็นภาวะของจิตตามความเป็นจริงของมัน กราบขอบพระคุณอาจารย์มาใน ณ ที่นี้ด้วยค่ะ

ตอบ

คุณฟังซีดีที่ท่านปรารถนาทุกวันเวลาขับรถ ผมคิดว่าทางที่ดีและเหมาะสม คุณควรจะหาเวลาไปถามท่านปรารถนา คิดว่าน่าจะได้อำตอบที่ดีและตรงตามอิมิตี (อุปนิสัย) ของคุณด้วย

คำถามที่ ๔๐๖

ดิฉันชอบทำบุญ บางครั้งทำบุญเกินตัว (ติดบุญ) เป็นคนไม่ค่อยมั่นใจตัวเอง (ชอบสับสน) เวลาสวดมนต์หรือนั่งสมาธิจิตจะไม่สงบ ฟุ้งซ่าน จะมีความคิดเหมือนมีคนมาแข่งว่า “เจ๋ง” ทำอย่างไรจึงจะไม่คิดแบบนี้ เวลาทำบุญหรือทำความดีจึงรู้สึกเฉยๆ ไม่มีความปีติหรือมีความสุข ทำอย่างไรชีวิตจึงมีความสุข ขอความกรุณาท่านอาจารย์ช่วยแนะนำด้วย

ตอบ

ความพอดี ดีเสมอ ไม่ว่าจะทำอะไรให้อยู่ในความพอดี การทำความดีก็เหมือนกัน ให้ทำแต่พอดี ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า เรารู้หรือไม่ว่าความพอดีอยู่ที่ไหน ถ้าเรารู้ว่าความพอดีอยู่ที่ไหน การทำความดีก็ไม่ยาก เพราะฉะนั้นขอให้คุณใช้โยนิโสมนสิการให้มากๆ โยนิโสมนสิการ คือ วิธีคิดที่ถูกต้อง คิดเป็น คิดอย่างมีระบบ ทุกอย่างก็จะค่อยๆ ดีขึ้นเอง

คำถามที่ ๔๐๗

คิดถึงความไม่เที่ยงอยู่เสมอมีประโยชน์อย่างไร

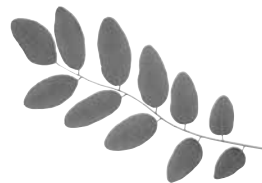
ตอบ

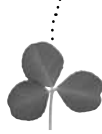
การพิจารณาถึงความไม่เที่ยงจะมีประโยชน์ดังนี้

๑. ความไม่ประมาท คือทำให้คนไม่ประมาทมัวเมาในวัยว่ายังหนุ่มสาว ในความไม่มีโรค และในชีวิต เพราะความตายอาจมาถึงเมื่อไรก็ได้ ไม่แน่นอน อย่างท่านสอนว่า “อทธุวิ ชีวิติ ธุวิ มรณิ – ชีวิติ ไม่แน่นอน แต่ความตายแน่นอน” ทำให้ไม่ประมาทในทรัพย์สิน เพราะคนมีทรัพย์อาจกลับเป็นยากจนได้ ทำให้ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น เพราะผู้ที่ไร้ทรัพย์ ไร้ยศ ต่ำต้อยกว่า ภายหลังอาจมีทรัพย์ มียศ และเจริญรุ่งเรืองกว่าก็ได้ เมื่อรู้ดังนี้ ทำให้เป็นผู้สำรวมตนอ่อนน้อมต่อมตนต่อบุคคลทุกระดับชั้น ไม่ยโส โอหัง วางท่าใหญ่ ยกตนข่มท่าน อันเป็นกิริยาที่น่าเกลียดน่าชัง

๒. เป็นกำลังใจให้มีความมานะพยายามก้าวไปข้างหน้า เพราะรู้ชัดว่า เมื่อเรามีมานะพยายาม ก้าวไปข้างหน้า ชีวิตย่อมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ถ้าเราเกียจคร้าน หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ชีวิตย่อมเปลี่ยนแปลงลงต่ำ เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม

๓. ความไม่เที่ยงแท้ ช่วยให้เราสลัดใจในสิ่งที่ควรสลัด เร่งให้เรารีบประพฤติธรรม ละเว้นความชั่ว เช่น ความแก่ ความเจ็บ อันเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของความไม่เที่ยงของสังขารร่างกายช่วยให้เราสลัดใจได้มาก

คำถามที่ ๔๐๘

กราบท่านอาจารย์วศินที่เคารพอย่างสูงยิ่ง อ่านคำตอบของท่านอาจารย์หลายๆ ข้อ รู้สึกว่างดงามมาก กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มากนะคะ ที่กรุณาให้ความกระจ่าง ความรู้ ความสุขสงบและเย็นใจแก่ดิฉัน และเชื่อว่าท่านผู้อ่านอีกหลายท่าน ดิฉันได้รับประโยชน์อย่างมากจากการติดตามอ่านการตอบคำถามของท่านอาจารย์ค่ะ ขออนุญาตส่งกำลังใจให้ท่านอาจารย์มั่นคงและเป็นสุขในการทำงานเผยแผ่ธรรมตลอดไปนะคะ ดิฉันขอโอกาสท่านอาจารย์ แบ่งปันข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์กับท่านผู้ถามคำถามข้อ ๔๐๖ นะคะ หากท่านไม่สะดวกที่จะไปกราบเรียนถามหลวงพ่อบราโมทย์ และต้องการสอบถามลูกศิษย์เอกคนหนึ่งของท่าน (อาจารย์สุรวัดมน) กรุณาติดต่อที่บ้านอารีย์ โทร ๐๘-๖๓๓๓๙-๗๗๙๔ หรือ ๐-๒๒๗๙-๗๘๓๘ นะคะ ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง

ตอบ

ขอบคุณมากที่เขียนอวยพรมา

คำถามที่ ๔๐๙

ขอเรียนถามอาจารย์ว่า ผู้ที่จะเข้าถึงความเป็นอริยบุคคลได้ จะต้องเป็นผู้ที่สามารถนั่งสมาธิจนถึงระดับฌานใดหรือไม่คะ หรือว่าฌานเป็นสิ่งที่ได้จากการทำสมถกรรมฐานอย่างเดียว ซึ่งไม่เกี่ยวกับวิปัสสนากรรมฐานที่จะทำให้บรรลุโสดาบันได้คะ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

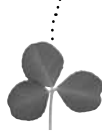
การทำสมาธิมีผลให้ได้มาน การทำวิปัสสนามีผลให้ได้ปัญญา การบรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันเป็นต้น มีได้หลายทาง เช่น ฟังธรรม แสดงธรรม สาธยายธรรม ไคร่ครวญธรรม และทำสมถะควบกับวิปัสสนา ทำวิปัสสนาอย่างเดียวก็ได้ แต่ถ้าทำสมถะต้องต่อด้วยวิปัสสนา

คำถามที่ ๔๑๐

๑. ทิฐิและอุปาทานจัดเป็นกิเลสหรือไม่คะ เป็นสมุททยสังขจ์เหมือนต้นหาหรือไม่ หน้าที่ต่อทิฐิและอุปาทานคืออะไรคะ ๒. กิเลสมีมากมาย เหตุใดพระพุทธรูปของคัมภีร์ถึงเพียงต้นหาว่าเป็นสมุททยสังขจ์คะ ๓. ทุกข์จากความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ทุกข์เพราะไม่ได้ตั้งใจ ทุกข์เพราะความยึดมั่นในอุปาทานขั้นนี้ อย่างใดคือทุกข์ในอริยสังขจ์คะ หรือว่าทุกข์ทุกอย่างรวมกันทั้งหมดคือทุกข์ในอริยสังขจ์คะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงนะคะ

ตอบ

๑. - ๒. ทิฐิ ถ้าเป็นมิจฉาทิฐิก็เป็นกิเลสท่านจึงสอนให้ละ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิก็เป็นคุณธรรมท่านสอนให้บำเพ็ญ มิจฉาทิฐิเป็นอกุศลกรรมมถ สัมมาทิฐิเป็นกุศลกรรมมถ สัมมาทิฐิเป็นองค์หนึ่งของอริยมรรค มิจฉาทิฐิเป็นอุปาทานอย่างหนึ่งที่ท่านเรียกว่า ทิฏฐุปาทาน กิเลสทั้งหมดเป็นสมุททยอริยสังขจ์ทั้งนั้น แต่ที่ทรงแสดงต้นหาเป็นสมุททย ก็เพียงแต่ยกตัวอย่างขึ้นมา หรือว่าต้นหา มีบทบาทสำคัญมากในการให้เกิดทุกข์ เรามีหน้าที่ที่จะต้องละมิจฉาทิฐิและอุปาทานเพราะมันเป็น

ทุกขสมุทัย

๓. ทุกข์ทั้งหมดของสิ่งมีชีวิตเป็นทุกข์ในอริยสัจ ส่วนทุกข์ในไตรลักษณ์รวมเอาสิ่งไม่มีชีวิตด้วยในความหมายว่า ทนอยู่ไม่ได้ ต้องคร่ำคร่าไปผุพังไป

ขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๔๑๑

ที่ว่าอริยสัจประกอบด้วยรอบ ๓ อาการ ๑๒ นั้น คืออย่างไร

ตอบ

รอบ ๓ (ไตรปริวัฏฏ์) นั่นคือ ญาณ ๓ ได้แก่ สัจญาณ กิจญาณ กตญาณ สัจญาณนั้นหมายถึง ยอมรับว่าความทุกข์มีจริง ชีวิตคลุกเคล้าไปด้วยทุกข์จริง สมุทัยเป็นเหตุให้เกิดทุกข์จริง นิโรธเป็นความดับทุกข์จริง มรรคดำเนินไปสู่ความดับทุกข์จริง กิจญาณหยั่งรู้ว่าความทุกข์เป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้ สมุทัยเป็นสิ่งที่ควรละ นิโรธเป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง มรรคเป็นสิ่งที่ควรบำเพ็ญ กตญาณนั้นหยั่งรู้ว่าได้กำหนดรู้ทุกข์แล้ว ได้ละสมุทัยแล้ว ได้ทำให้แจ้งนิโรธแล้ว ได้เจริญมรรคแล้ว รวมเป็นอาการ ๑๒ (ทวารทศาการ)

อริยสัจข้ออย่างนี้เรียกว่ารู้จริง รู้ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

คำถามที่ ๔๑๒

เรียนถามว่าการทำการเกษตรจำเป็นต้องฉีดสารฆ่าแมลงเป็นประจำ ถ้าไม่ฉีดก็เสียหายขาดทุน ทำอย่างนี้จะเป็นอาชญากรรมใหม่ครับ จะรับวิบากอย่างไรครับ

ตอบ

ได้อย่างเสียอย่าง คุณต้องเลือกเอา มันเป็นความจำเป็นที่จะต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เหมือนปลวกขึ้นบ้านถ้าไม่หาทางกำจัดปลวก บ้านก็อยู่ไม่ได้ เจ้าของบ้าน พ่อแม่ลูกเมีย ก็เดือดร้อน ท่านสอนให้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม (ธัมมานุธัมมปฏิบันโน) คือ ปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมแก่ฐานะของตน มิฉะนั้นมีชีวิตอยู่ไม่ได้ ขอให้คุณคิดดูก็แล้วกัน

คำถามที่ ๔๑๓

ขอเรียนถามท่านอาจารย์ เกี่ยวกับเรื่องอรุปรพรมคะ หนูไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย พอดีอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ผู้เขียนพูดถึงอรุปรพรมว่า ได้มาให้ความรู้ท่านโดยผ่านทางจิต ขอเรียนถามเพื่อเป็นความรู้ว่า อรุปรพรมคือพรหมที่ไม่มีรูปร่างนั้นใช่มั๊ยคะ แล้วการมาสอนทางจิตนั้น สามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่ แล้วอรุปรพรมนั้นสามารถฝึกจิตของตนเองจนถึงขั้นหลุดพ้นจากความทุกข์ได้หรือไม่ (ความไม่มีรูปจะเป็นอุปสรรคต่อการฝึกตนได้หรือไม่คะ) ขอขอบพระคุณคะ

ตอบ

เรื่องพรหมทั้งหลายนี้ ผมเองก็มัว ไม่ค่อยแจ่มแจ้ง แต่จะพยายามคุยกับคุณเท่าที่พอรู้บ้าง อรูปพรหมคือพรหมที่ไม่มีรูป ถูกต้องแล้ว มีแต่นามคือ เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ แต่เข้าใจว่า รูปน่าจะซ้อนอยู่เหมือนลำต้นของต้นไม้ซ้อนอยู่ในเมล็ดพันธ์ุ อีกอย่างหนึ่ง อรูปพรหมน่าจะหมายถึงผู้ที่บำเพ็ญอรูปฌานแล้วไปเกิดเป็นพรหม ท่านเรียกว่า อรูปพรหม ส่วนผู้ที่บำเพ็ญรูปฌาน (ฌาน ๔ เบื้องต้น) ตายแล้วไปเกิดเป็นพรหม ท่านเรียกว่ารูปพรหม คือเป็นเทพพวกหนึ่งเรียกว่า เทพชั้นพรหม คุณลองนึกดูพระราชาคณะที่ชาวบ้านเรียกว่า “ท่านเจ้าคุณ” เริ่มต้นตั้งแต่ชั้นสามัญ ชั้นราช ชั้นเทพ ชั้นธรรม แล้วก็ชั้นพรหมมิได้หมายความว่าท่านเป็นพรหมหรือเป็นเทพ เป็นแต่เพียงชั้นของสมณศักดิ์เท่านั้นเอง จริงๆ แล้วท่านก็เป็นพระเหมือนพระอื่นๆ เรื่องอรูปพรหมมาสอนทางจิตนั้น เกินความรู้ความเข้าใจของผม จึงตอบให้ไม่ได้ ในคัมภีร์ชาดกมีเล่าไว้บ้างว่า พระพรหมมาช่วยพระราชาให้หายเข้าใจผิด แก่ความเห็นผิดให้กลับเป็นเห็นถูก เช่น ใน*นารทชาดก มหานิบาต* ถ้าคุณอยากทราบรายละเอียดก็ลองอ่าน*นารทชาดก* แต่ชาดกนี้ยาวมาก มีเรื่องดีๆ เยอะ อีกแห่งหนึ่งกล่าวถึงพรหมชั้นสุทธาวาสมาบอกนักบวชชื่อพาหิยะผู้สำคัญตนว่าเป็นพระอรหันต์ ว่าไม่ใช่พระอรหันต์ดอก พระอรหันต์จริงคือพระพุทธเจ้า ให้รีบไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ไม่เคยปรากฏที่อรูปพรหมจะฝึกจิตจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ มีแต่พรหมชั้นสุทธาวาสซึ่งสำเร็จเป็นพระอนาคามีไปแล้วและบรรลุเป็นพระอรหันต์ในชั้นสุทธาวาสนั้น คำถามของคุณยากจัง-ยากที่จะตอบ ยากที่จะรู้และเข้าใจ

คำถามที่ ๔๑๔

ขอเรียนถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องการละสลักกายทิฐิค่ะ ผู้ที่ละสลักกายทิฐิ ๒๐ ได้เด็ดขาดนั้น พอสรุปได้ว่าเป็นผู้ที่ไม่เห็นว่าขันธ ๕ เป็นเรา เราเป็นขันธ ๕ ขันธ ๕ มีในเรา เรามีในขันธ ๕ และความเห็นที่ว่า ผู้ที่มีความรู้ (ญาณ) ระดับนี้ไม่ควรแสวงหาครอบครัว คนรักอีกแล้ว เพราะถ้ายังแสวงหาอยู่ก็เท่ากับว่ายังละเรื่องของขันธ ๕ ไม่ขาด ดิฉันเข้าใจว่า ขันธ ๕ เป็นรวงรังของสลักกายทิฐิอยู่ ขอถามว่า พระโสดาบันนั้นละได้เฉพาะความเห็นผิดเกี่ยวกับสลักกายทิฐิ ใช่หรือไม่ ส่วนตัวสลักกายทิฐิจะละได้เด็ดขาดเมื่อถึงขั้นพระอนาคามีอย่างนั้นหรือเปล่าคะ

ตอบ

ละสลักกายทิฐิได้เด็ดขาดเป็นพระโสดาบัน แต่ยังมีครอบครัวได้ เช่น นางวิสาขา อนาถปิณฑกเศรษฐี พระเจ้าพิมพิสาร เป็นต้น เพราะยังมีกามราคะอยู่ซึ่งพระอนาคามีละได้

คำถามที่ ๔๑๕

ขอเกริ่นนำสั้นๆ ก่อนนะคร้าบ พอตีช่วงนี้จิตตกเป็นอย่างมากกำลังหาทางออกอยู่ ก็พอดีคุณยายกลับมาจากโรงพยาบาลพร้อมหนังสือ *หลักกรรม และการเวียนว่ายตายเกิด* ที่เป็นของคณะคุณธนัท ธรรมนิภา นนท์ เป็นผู้พิมพ์แจก (ยายคงได้มา) ซึ่งความคิดตัวเองว่า คงถึงเวลาที่ควรรู้ธรรม เพราะมีความรู้สึกว่าจะอยู่ดีๆ ก็อยากอ่านเรื่องนี้มาก และก็อ่านจนจบโดยไม่อยากวางเลย จากการอ่านทั้งหมดเล่มนี้ได้รับความ

กระจ่างที่เป็นเหตุและเป็นผลในทุกๆ เรื่องอย่างดีเลิศ ทำให้ตนเองมีสติ
 มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อสงสัยเพียงข้อเดียวว่า ทำไมคนที่ทำดี
 ในชาติก่อน เมื่อเกิดมาทำไมไม่ทำดีต่อ บางคนถึงได้ทำกรรมและต้อง
 เวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบสิ้น สิ่งที่ต้องการถามนะครับ คือ ๑. หรือว่า
 เราควรต้องอธิฐานจิตทุกครั้งที่ทำดี ว่าเกิดชาติหน้าฉันใด ขอให้จิตน้อม
 นำไปให้ทำดีต่อ หรือ ๒. เราต้องเรียนรู้อะไรให้ครบทุกบทก่อนหมด
 กรรมตามที่หนังสือเขียนไว้ รบกวณตอบให้ด้วยนะครับ อย่างไรก็ตาม
 ถ้าหนังสือเล่มนี้เพิ่มความกระจ่างในหัวข้อนี้เข้าไปได้ก็จะมีควม
 สมบูรณ์ในคำตอบทุกคำถามอย่างดีที่สุด อย่างไรก็ตามขอขอบพระคุณ
 คุณวศิน และหมู่คณะ ที่ได้จัดทำหนังสือเล่มนี้มาเพื่อให้ได้ศึกษานะครับ
 แล้วสำหรับผลงานเรื่องอื่นๆ ก็จะมาอ่านให้ครบนะครับ

ตอบ

ขอบคุณมากที่ชอบอ่านเรื่อง *หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด*
 และชมว่าเป็นหนังสือดี เรื่องที่คุณสงสัยนั้น ขอตอบว่า กรรมเป็นเรื่อง
 ซับซ้อนซ่อนเงื่อน ยากที่จะเข้าใจได้โดยง่าย ท่านจึงจัดเป็นอจินไตย
 อย่างหนึ่งใน ๔ อย่าง คือ ไม่ควรคิดมากเพราะคิดเอาไม่ได้ตามแนว
 ตรรก ถ้าจะให้รู้จริงๆ ต้องมีญาณพิเศษ เช่น บุปเพณญาณสุตติญาณ
 และทิพจักขุญาณหรือจตุปปาตญาณ เพราะญาณเหล่านี้จะสามารถ
 จำแนกกรรมได้อย่างละเอียดเป็นเรื่องๆ ไป สามารถสาวไปถึงกรรมใน
 อดีตและคติในอนาคตได้

คนเราที่เคยดีแล้วกลับชั่ว หรือเคยชั่วแล้วกลับดี อาจเป็นเพราะ
 เหตุหลายอย่าง เช่น สิ่งแวดล้อมดีหรือไม่ดี กล่าวคือ ได้กัลยาณมิตร
 หรือได้ปามิตรอย่างใดอย่างหนึ่งก็สามารถชักนำให้คนดีหรือให้คนชั่ว

ได้ อย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “บุคคลมืดมามีตไปก็มี มืดมาแล้วสว่างไปก็มี สว่างมาแล้วมืดไปก็มี สว่างมาแล้วสว่างไปก็มี”

จะเห็นได้ว่า คติของบุคคลผู้ยังไม่บรรลุนิพพานเป็นของไม่แน่นอน ขึ้นสูงบ้างลงต่ำบ้าง ถ้าได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันเป็นต้นแล้ว คติมีแต่สูงอย่างเดียวไม่ตกต่ำอีก ไม่เดินทางผิดอีก การทำกุศลแล้วอธิษฐานเพื่อให้เดินอยู่ในทางถูกเสมอ นั้นเป็นสิ่งที่ดี ควรทำ ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง

คำถามที่ ๔๑๖

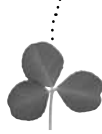
“อาสวกิเลส” กับ “อนุสัยกิเลส” ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

อาสวกิเลสกับอนุสัยกิเลสใช้แทนกันได้

คำถามที่ ๔๑๗

ดิฉันสงสัยมานานแล้วค่ะว่าเราจำเป็นต้องถวายอาหาร หรือผลไม้ รวมทั้งน้ำดื่มให้พระพุทธรูปที่อยู่บนหิ้งพระหรือไม่คะ เพราะดิฉันคิดว่าการสวดมนต์ไหว้พระก็เท่ากับเป็นการสรรเสริญคุณของพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์มากเพียงพอแล้ว แต่ธรรมเนียมของเรายังต้องถวายอาหาร รวมทั้งน้ำดื่มด้วย ตรงนี้พระพุทธรูปจะได้เสวยอาหาร เหล่านั้นจริงๆ หรือไม่คะ รบกวนอาจารย์ช่วยไขข้อข้องใจให้ด้วยค่ะ ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

อาหาร ผลไม้ น้ำ ไม่จำเป็นสำหรับพระพุทธรูป

คำถามที่ ๔๑๘

อยากถามว่าจัดงานแต่งงานในโบสถ์พุทธเหมาะสมหรือไม่ เพราะโบสถ์เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ประทับของพระพุทธรูปเจ้าที่ชาวพุทธให้ความเลื่อมใสศรัทธา เป็นที่สำหรับทำศาสนพิธี ต้องมีความสงบเสงี่ยม การนำโบสถ์มาใช้ในเรื่องทางโลกียวิสัยสมควรหรือไม่ บุคคลที่เคยเป็นผู้ว่าในสังคมไทยที่มาร่วมพิธีไม่รู้สึกละอายใจหรือ หรือว่าเป็นชาวพุทธแต่เปลือกแต่ไม่มีจิตวิญญาณของชาวพุทธ พระผู้ใหญ่ท่านคิดเห็นอย่างไร หรือไม่รู้สึกละอายใจ อนิจจาชาวพุทธไม่ได้เคารพพระพุทธรูปองค์เลย มีที่อื่นอีกตั้งมากมาย ในฐานะผมเป็นชาวพุทธ เศร้าใจจริง มีใครคิดจะปกป้องบ้างอยากรู้จริงๆ

ตอบ

คิดว่าไม่สมควรนะ ที่แต่งงานมีถมเถไป ไม่จำเป็นต้องมาแต่งในโบสถ์ เห็นด้วยกับคุณในข้อนี้

คำถามที่ ๔๑๙

ขอความกรุณาท่านอาจารย์อธิบายสาระของสามัญญผลสูตร และพระสูตรที่ท่านพระสารีบุตรได้ฟังแล้วบรรลุนั้นเป็นพระอรหันต์ด้วยค่ะ ขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

ตอบ

สามัญญผล แปลว่า ผลแห่งความเป็นสมณะ พระเจ้าอชาตศัตรู พระราชาแห่งแคว้นมคธได้ทูลถามพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ตรัสตอบใจความสำคัญว่า ผู้ที่เคยเป็นทาสยอมหลุดพ้นจากความเป็นทาส ผู้ที่เคยเป็นกรรมกรก็พ้นจากความเป็นกรรมกร ได้รับการยกย่องนับถือจากสังคมในฐานะเป็นภิกษุ เมื่อปฏิบัติดีปฏิบัติชอบยอมได้มานบ้างได้อภิญญาบ้าง จนถึงสิ้นกิเลสเป็นสูงสุด

ส่วนพระสูตรที่พระสารีบุตรได้ฟังแล้วบรรลุนั้นชื่อ **ทีฆนขสูตร** ในมัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ ใจความสำคัญว่า ทีฆนขปริพาชกผู้เป็นหลานของพระสารีบุตร พระสารีบุตรเป็นลุง ได้เที่ยวตามหาพระสารีบุตร มาพบเข้าที่ถ้ำสุกรขาตา ภูเขาศิขณภูฏ เมืองราชคฤห์ ได้พูดเป็นเชิงตีรวนพระพุทธเจ้าว่า “เขาไม่พอใจสิ่งทั้งปวง (ซึ่งรวมทั้งพระพุทธเจ้าด้วย) พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า ถ้าเช่นนั้นท่านควรไม่พอใจความเห็นอย่างนั้นเสียด้วย เขายอมจำนน พระพุทธองค์จึงได้ทรงแสดงธรรมให้ฟังหลายอย่าง เช่น ไม่ควรมีทิฐิอันเป็นเหตุให้ทะเลาะกัน ตรัสถึงเรื่องให้พิจารณาเวทนา ๓ คือ สุข ทุกข์ และอุเบกขาว่าไม่เที่ยงเป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา เป็นต้น เมื่อจบเทศนาแล้วพระสารีบุตรซึ่งนั่งถวายเป็นพักอยู่เบื้องหลังได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ส่วนทีฆนขปริพาชกได้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน

คำถามที่ ๔๒๐

อาจารย์คะ อยากทราบว่าคนเรามีความสุขหรือความทุกข์มากกว่ากัน ขอสัก ๕ ชั่วขณะคะ พร้อมกับเหตุผลประมาณ ๔-๕ บรรทัดคะ หนูต้องเอาไปสอบพรุ่งนี้

ตอบ

โดยทั่วไป ชีวิตมนุษย์และสัตว์โลกมีความทุกข์มากกว่าความสุข ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “สัตว์โลกตั้งอยู่บนกองทุกข์” (ทุกฺเข โลกโก ปติฏฺฐิสฺสึ โต) มีความทุกข์สารพัดแบบ ซ้ำกันบ้าง ไม่ซ้ำกันบ้าง เช่น ความยากจน ความเจ็บป่วย ความผิดหวัง กิเลสรบกวน การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

คำถามที่ ๔๒๑

๑. ขอท่านอาจารย์ได้โปรดอธิบาย/ขยายความคำและข้อความดังต่อไปนี้ด้วยคะ ๑) “ไม่มีพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ข้อใดเลยที่อยู่นอกเหนือไปจากอริยสัจ ๔” ๒) พระสัพพัญญุตญาณ ปฏิสัมภิตาญาณ สัมมาสัมโพธิญาณ ๓) “ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ๒. คัมภีร์วิสุทธิมรรคมีความเป็นมาอย่างไร มีสาระสำคัญว่าอย่างไรใช้อ้างอิงได้เหมือนพุทธวจนะหรือไม่คะ ๓. นิพพาน แปลตามศัพท์ได้ว่าอย่างไรคะ ต่างกับวิมุตติ วิราคะ และวิสังขาร อย่างไรคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงยิ่งคะ

ตอบ

๑. ๑) ที่อยู่นอกอริยสัจก็มี แต่รวมลงในอริยสัจได้ดังที่พระ
สารีบุตรได้กล่าวไว้

๒) **สัพพัญญุตญาณ** แปลว่า รู้ธรรมทั้งปวง

ปฏิสัมภิทาญาณ คือ ญาณแตกฉานใน ปฏิสัมภิทา ๔ คือ

- อตฺตปฏิสัมภิทา แตกฉานในความหมาย
- ฉัมมปฏิสัมภิทา แตกฉานในหัวข้อธรรม
- นิรุตติปฏิสัมภิทา แตกฉานในภาษา
- ปฏิภาณปฏิสัมภิทา แตกฉานในไหวพริบ

สัมมาสัมโพธิญาณ เป็นอันเดียวกับสัพพัญญุตญาณ

๓) **“ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”** คือ ปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่
ฐานะของตน

๒. **วิสุทธิมรรค** เป็นผลงานการเขียนของพระพุทธโฆสะจารย์ชาว
อินเดีย มาทำงานที่ลังกา ว่าด้วยเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นทางแห่ง
ความบริสุทธิ์หรือทางแห่งนิพพาน ใช้อ้างอิงได้

๓. **นิพพาน** แปลว่า ดับ หมายถึงดับกิเลสและดับทุกข์ วิมุตติ
เป็นต้นนั้น เป็นไวยากรณ์ของนิพพาน

คำถามที่ ๔๒๒

ตอนนี้หมดกำลังใจในการเรียนอย่างรุนแรง อยากให้อาจารย์ช่วยด้วย ท้อแท้ หมดหวัง ทำยังไงดีครับ (ท้อแท้เรื่องเรียนเพราะเรียนก็ยาก วิชาที่เรียนก็ต้องใช้ทั้งความจำและความเข้าใจ อาจารย์ที่สอนก็ดูทุกวัน แถมยังดูถูกต่างๆ นานา) ถึงแม้จะบอกว่าเป็นอุปายในการสอนแต่ก็รับไม่ได้ อาจารย์กรุณาช่วยเหลือด้วยจิตใจอย่าแยมมาก

ตอบ

ลองถามตัวเองบ่อยๆ ว่า ท้อแท้แล้วได้อะไร ถ้าไม่ท้อแท้จะได้อะไร ความเพียรเป็นสิ่งที่คนทุกคนต้องทำ แม้รู้ว่าพรุ่งนี้จะตาย วันนี้ก็ต้องทำสิ่งที่ควรทำ ถ้ารู้สึกว่าจะอะไรไม่เหมาะสมแก่ตนจะเปลี่ยนเสียก็ได้ แต่ไปทำสิ่งที่เหมาะสม ยังคงต้องทำอยู่นั่นเอง รู้ว่าอะไรควรทำถึงจะผืนใจบ้างก็ต้องทำ รู้ว่าอะไรไม่ควรทำก็ต้องผืนใจไม่ทำ เพียงเท่านั้นคุณก็จะเอาใจรอดได้

เกี่ยวกับเรื่องครูนั้น ขอให้เลิกเสียว่า แม้เราารู้สึกว่าครูดูถูกก็ให้นึกต่อไปว่า เขากำลังให้ทรัพย์สินสมบัติแก่เราซึ่งใช้ไม่รู้จักหมด นั่นคือวิชาความรู้ ขอมให้ครูดูถูกเพื่อจะได้เป็นเลิศกว่าคนอื่นนับพันนับหมื่น

คำถามที่ ๔๒๓

อาจารย์คะ เรื่องราวความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตยังเข้ามารบกวนจิตใจทำให้เกิดความขุ่นหมองใจ อาจารย์ช่วยหาคำตอบกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของดิฉันให้ด้วยนะคะ เพราะตอนนี้ไม่สบายใจมากๆ เลยคะ นึกถึงเมื่อไหร่ เหมือนมันเป็นบาปที่เราทำไปโดยอารมณ์

ชั่ววูบ แต่ตอนนี้พยายามปรับปรุงตัวเองให้อยู่ในทางที่ถูกที่ควร อยาก
พักผ่อนจิตใจด้วยธรรมะด้วยค่ะ

ตอบ

เห็นใจคุณจริงๆ มีพระพุทธภาสิตอยู่บทหนึ่งว่า “บาปกรรมที่ทำ
แล้วยอมปิดกั้นเสียได้หรือละเสียได้ด้วยกุศลกรรม ผู้นั้นยอมทำโลก
คือใจให้สว่างเหมือนดวงจันทร์ในวันเพ็ญ” พระพุทธเจ้าตรัสพระ-
พุทธพจน์นี้ เพราะปรารถนาเรื่องพระองค์คุณงามความดีจนได้เป็นพระอรหันต์ บาปกรรมที่
ท่านทำแล้วก็ตามไม่ทัน เป็นอันล้างบัญชีกันไป

ในชีวิตจริงๆ ของมนุษย์เรา มีใครบ้างเอ่ยที่ไม่เคยทำความผิด
หรือไม่เคยทำสิ่งที่ระลึกขึ้นมาภายหลังแล้วเสียใจ พวกเราล้วนแต่เคยทำ
ความผิดกันมาแล้วทั้งนั้น มากบ้างน้อยบ้าง ถ้าจิตใจเป็นแผลได้เหมือน
แผลทางร่างกาย จิตใจของพวกเราคงจะเต็มไปด้วยรอยแผล น่าสงสาร
ด้วยกันทุกคน พวกเราผ่านชีวิตมาด้วยความซอกซำเจ็บปวด แต่ก็ต้อง
อดทนต่อสู้ พยายามลืมและฝังอดีตที่ซอกซำนั้นเสีย ตั้งหน้าทำความดี
เพิ่มขึ้นทุกวันๆ และระลึกถึงความดีที่ได้ทำนั้นเสมอๆ เอามาแทนที่การ
ระลึกถึงความผิดพลาดบกพร่องที่เคยทำ ผมเห็นใจคุณจริงๆ พูดถึงเรื่อง
ทำนองนี้แล้วชวนเศร้ามากทีเดียว เพราะมนุษย์เราได้เดินผ่านเส้นทาง
ชีวิตที่เต็มไปด้วยเรียวหนามแห่งความซอกซำระบม ผมขอเป็นเพื่อนร่วม
ทุกข์กับคุณด้วยคนหนึ่ง ขอให้นึกไว้เสมอว่า ความผิดเป็นเรื่องธรรมดา
ของมนุษย์ แต่ผิดแล้วรู้จักกลับตัวกลับใจ ถือว่าเป็นมนุษย์ที่ดีควรได้รับ
การยกย่องสรรเสริญ อยากทราบข่าวจากคุณบ้างว่า หลังจากได้อ่านคำตอบ
นี้แล้ว คุณมีความรู้สึกอย่างไร ขอให้คุณพันทุกข์และมีความสุขเถิด

คำถามที่ ๔๒๔

กราบเรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ ผมเองมีความคิดแค่อายากจะพออยู่พอกิน เพราะคิดว่ามีคนยากจนและลำบากกว่ามากมายในโลกนี้ ผมได้จากบ้านไปเป็นปลัดอำเภอและสุดท้ายไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย แต่ก็เจอกับระบบอุปถัมภ์และเอาเปรียบประชาชนมาตลอด จนถึงจุดที่ผมรู้สึกว่ เราไม่ได้มาเป็นอาจารย์เพื่อหากินกับประชาชน รวมทั้งเกิดความเบื่อหน่ายในชีวิตตามกระแส จึงลาออกแล้วกลับมาอยู่บ้าน คาดหวังจะทำธุรกิจส่วนตัวของบ้านและอาสาสมัครช่วยสังคมดีกว่า แต่พอกลับมาอยู่บ้านก็ต้องมาเจอสภาพที่น้องชายตกอยู่ได้อบายมุขจนเป็นหนี้ล้นตัว เพราะแม่ปล่อยให้เค้าทำตามใจจนชิน ถึงวันนี้ผมจึงมาคิดว่าทุกอย่างย่อมเป็นไปตามกรรมของแต่ละคน ผมจึงคิดจะออกจากบ้านไปทำงานที่อื่น ปล่อยให้แม่และน้องแก้ปัญหาตนเอง เพราะผมไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้สิน และความโลกของเค้าได้ หากอยู่ต่อไปก็คงต้องขัดแย้งกับคุณแม่และน้องที่หลงอยู่กับเงิน และสร้างทุกข์ให้ตัวเค้าเองตลอดเวลา ทุกวันนี้ผมจึงทุกข์ใจเพราะขัดแย้งกับแม่และน้องบ่อยมาก จึงมาคิดว่า เราจะมาสร้างบาปกรรมกับแม่และน้องทำไม คนเราต่างกรรมคงเปลี่ยนยาก ไปใช้ชีวิตเราให้ถูกต้องตามทางเราดีกว่า สักวันเมื่อกรรมเค้าหมดคงตาสว่าง ผมอยากคำแนะนำจากท่านอาจารย์ด้วยครับ

ตอบ

เห็นด้วยกับความคิดของคุณ คุณคิดดีแล้วทำไปเถอะ พระพุทธเจ้ามักตรัสเสมอว่า เขาจักปรากฏด้วยกรรมของเขาเองเมื่อทรงสอนแล้วเขาไม่ปฏิบัติตาม ขออนุโมทนากับความคิดดีๆ ของคุณด้วย

คำถามที่ ๔๒๕

มีความเครียดเรื่องทำมาหากินมากค่ะ เป็นหัวหน้าครอบครัวหาเงินได้ไม่พอกับการใช้จ่าย จำเป็นต้องพึ่งญาติผู้ใหญ่เกรงใจเขามาก เคยลงทุนก็มีเหตุให้พบเพื่อนร่วมหุ้นไม่เป็นอย่างที่เขาสร้างภาพให้เรา เชื่อถือทั้งสองครั้ง จะลงทุนใหม่ก็ไม่มีปัญญา ท้อแท้มากๆ ขอความกรุณาท่านช่วยชี้หนทางสว่างให้ด้วยค่ะ

ตอบ

ขอให้คุณพยายามทำในสิ่งที่คุณคิดว่าดีที่สุดแล้ว เป็นเรื่องของกฎแห่งกรรม ปัญหาเศรษฐกิจเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม ตั้งแต่มีมนุษย์ขึ้นในโลกจนบัดนี้ ปัญหาเศรษฐกิจไม่เคยหมดไปจากสังคมมนุษย์ ขอให้คุณทำเท่าที่คุณทำได้ ผมคงให้คำแนะนำได้เพียงเท่านี้

คำถามที่ ๔๒๖

ท่านอาจารย์สบายดีหรือเปล่าคะ สุขภาพท่านยังพอเป็นไปได้อะหรือ ไม่ ศิษย์ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยปกปักรักษาท่านอาจารย์ให้มีอายุยาวนาน ปราศจากโรคภัยเบียดเบียนให้ต้องเป็นภาระรักษา ที่สำคัญหวังให้ท่านเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่บรรดาศิษย์เก่า-กลาง-ใหม่ทุกคน ไปนานแสนนานค่ะ กราบขอพรปีใหม่จากท่านอาจารย์ด้วยนะคะ

ตอบ

การเจ็บไข้เป็นธรรมดาของชีวิต บำบัดแก้ไขกันไปเท่าที่จะทำได้ ขอขอบคุณที่ส่งความปรารถนาดีมา คุณก็เช่นเดียวกันขอให้พ้นจากทุกข์

โคโรนาไวรัส ประสบสิ่งที่ดีงาม เป็นอยู่ด้วยปัญญาและไม่ประมาทตลอดปี ๒๕๕๒

ไม่มีมิตรใดเสมอด้วยวิชา

ไม่มีศัตรูใดเสมอด้วยพยาธิ

ไม่มีแม่น้ำใดเสมอด้วยต้นหา

ไม่มีความรักใดเสมอด้วยความรักตน

ไม่มีทุกข์ใดเสมอด้วยการบริหารขั้นดี

คำถามที่ ๔๒๗

เรียนถามอาจารย์ อริยสัจ ๔ ถ้าจะอธิบายให้เข้าใจง่ายๆ จะอธิบายได้อย่างไร โดยเฉพาะนิโรธ ความดับทุกข์ กับมรรค หนทางพ้นทุกข์ ต่างกันอย่างไร และอาจารย์ช่วยยกตัวอย่างในชีวิตจริง ๆ ของคนส่วนใหญ่ ที่ต้องประสบให้เห็นชัดๆ ทำยขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงและมี สุข

ตอบ

คุณนี่อย่างนี้ก็แล้วกัน ทุกข์เท่ากับตัวปัญหา สมุทัยเป็นเหตุเกิดของปัญหา นิโรธเท่ากับการแก้ปัญหาก็ได้หรือการดับปัญหา มรรคเท่ากับวิธีแก้ปัญหาก็ได้ เปรียบอีกอย่างหนึ่งว่า ทุกข์เปรียบเหมือนความเจ็บปวด สมุทัยเปรียบเหมือนเหตุให้เกิดโรค นิโรธเหมือนการหายโรค มรรคเหมือนยารักษาโรค

ตัวอย่างในชีวิตจริง เช่น ก. มีความทุกข์เพราะความยากจน สาเหตุมาจากการชอบเล่นการพนัน ต่อมาเขาเห็นโทษของการพนันจึงเลิก

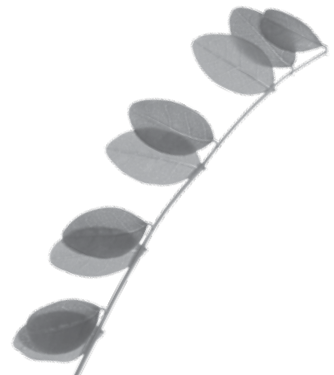
เสีย เขาก็ดับทุกข์เพราะความยากจนได้ วิธีการก็คือไม่คบกับพวกเล่น
การพนันซึ่งเท่ากับมรรค ๗๗ มีหนังสือของผมเล่มหนึ่งชื่อ อริยสัจ ๔
ลองมาอ่านดู สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร. ๐-๒๕๔๔๘-๗๐๒๖

คำถามที่ ๔๒๘

พระพุทธพจน์ที่ทรงตรัสถึงคนโลก มีอะไรบ้างขอความกรุณา
อาจารย์อธิบายให้ด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

๑. ความโลกเป็นอันตรายแห่งธรรมทั้งหลาย คือเป็นอันตรายแก่
คุณงามความดี
 ๒. เมื่อใดความโลกครอบงำ เมื่อนั้นคนนั้นก็มืดมน
 ๓. ความโลกเป็นบาปทางใจ เกิดจากตนย่อมนเบียดเบียนตนให้
เดือดร้อน
 ๔. ผู้ใดละความโลกได้ เรา (พระพุทธเจ้า) เป็นประกันให้เป็น
พระอนาคามี
 ๕. โลก โกรธ หลง คือรากเหง้าของอกุศล เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้อ
กุศลอย่างอื่นที่ยังไม่เกิดเกิดขึ้น ที่เกิดแล้วเจริญมากขึ้น
- ฯลฯ

คำถามที่ ๔๒๙

วิบากกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเราไม่ว่าดีหรือชั่วเกิดจากเจ้ากรรมนายเวร หรือเกิดจากกรรมล้วนๆ ครับ และอนุโมทนาบุญกับท่านอาจารย์วศิน ที่ท่านได้เมตตาตอบปัญหาทางธรรมให้กับทุกคนที่สนใจ ขอบุญกุศลนี้ดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพกายแข็งแรงตลอดไปด้วยครับ

ตอบ

คิดว่าเป็นได้ทั้งสองอย่าง บางกรณีเกิดจากเจ้ากรรมนายเวร บางกรณีเกิดจากกรรมดีหรือกรรมชั่วล้วนๆ บางกรณีเกิดจากความผิดพลาดในการดำเนินชีวิต คือไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด เข้าใจไม่ถูกต้องต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ผิดพลาดไปมีวิบากเป็นทุกข์ บางอย่างทำถูกต้องทำให้มีวิบากเป็นสุข ขอขอบคุณที่ให้พามาขอให้เป็นอย่างนั้นเถิด

คำถามที่ ๔๓๐

ข้าพเจ้ามีนิสัยชอบฟังโทษคนอื่นอยู่เสมอ รู้สึกในใจตลอดทุกครั้ง ที่เห็นการกระทำของคนอื่น แต่ไม่ได้ว่ากล่าวเขาเพราะคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา เช่น เห็นเพื่อนถ่ายเอกสารเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยใช้กระดาษและเครื่องถ่ายที่ทำงาน หรือใช้เครื่อง print สีของที่ทำงานไปทำรายงานของลูก หรือทำเรื่องส่วนตัวต่างๆ ทั้งๆ ที่บ้านเขาก็มี (ตัวข้าพเจ้าไม่เคยทำสิ่งเหล่านี้) ข้าพเจ้าคิดตำหนิพวกเขาว่าเห็นแก่ได้ ไม่มีจิตสำนึกกับของหลวง ทำให้ข้าพเจ้าไม่อยากพูดคุยกับพวกเขาเพราะรู้สึกว่าเขาไม่ดี แต่เคยอ่านหนังสือมาเล่มหนึ่งบอกว่าการที่เราคิดว่าใครไม่ดี เราเองก็ไม่ดีแล้ว ขอคำแนะนำจากอาจารย์ว่าข้าพเจ้าควรจะมีวิธีคิดอย่างไรที่จะไม่คิดตำหนิคนอื่น

ตอบ

การเพ่งโทษกับการตำหนิคนที่ควรตำหนิไม่เหมือนกัน พระพุทธเจ้าตรัสว่า “บัณฑิตย่อมตำหนิคนที่ควรตำหนิ ยกย่องคนที่ควรยกย่อง” ส่วนการเพ่งโทษนั้นคือการเอาโทษมาใส่เขาโดยที่เขาไม่มีโทษ มีพระพุทธพจน์อยู่บทหนึ่งว่า “การเพ่งโทษเป็นกำลังของคนพาล การไม่เพ่งโทษเป็นกำลังของบัณฑิต” แต่ควรทำความเข้าใจการเพ่งโทษให้ดี มนุษย์เราโดยทั่วไปดีไม่ทั่วชั่วไม่หมด หรือดีบ้างชั่วบ้าง ขอให้เข้าใจ เห็นใจ และให้อภัย เพื่อความสงบสุขของเราเอง มีสุภาษิตอังกฤษอยู่บทหนึ่งว่า “การทำผิดเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ แต่การให้อภัยเป็นเรื่องของเทวดา” (To err is human, to forgive is divine.)

คำถามที่ ๔๓๑

ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจในตัวเอง ทั้งบุคลิก รูปร่าง หน้าตา และความคิดอ่านในแง่ของความจริงจังในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูงเกินหน้าที่ไป ปล่อยวางไม่ได้ การทำงานทุกอย่างทำด้วยหัวใจ อยากให้เต็มร้อย คิดอยู่คนเดียว ที่งานจะทำแค่สักแต่ฆ่าทำ ทำให้ข้าพเจ้าทุกข์เสมอ และพอมาทบทวนความรู้สึก บุคลิกภาพ รูปร่าง หน้าตา ความจริงจังของตนเอง ก็ารู้สึกแย่กับตัวเอง ไม่ชอบตัวเอง ไม่อยากมีบุคลิกภาพ หน้าตา ความจริงจังแบบนี้ ข้าพเจ้าควรฝึกความคิดอย่างไรดีคะ

ตอบ

คุณควรนึกไว้เสมอว่า ความสมบูรณ์ไม่มีในโลกนี้ ในโลกนี้มีแต่ความพร่องซึ่งมนุษย์ต้องแก้ไข ในหมู่มนุษย์ก็มีแต่ความบกพร่อง เมื่อ

มารวมตัวกันเข้าความบกพร่องก็มีมากขึ้น เกี่ยวกับการงานอย่าหวังผลร้อยเปอร์เซ็นต์ ต้องยอมให้บกพร่องบ้าง ถ้าเราจะใช้ใครให้ทำงานหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต้องยอมให้เขาบกพร่องบ้าง มิฉะนั้นแล้วเราจะไม่มีใครทำงานให้เราหรือหาคนทำงานไม่ได้

คำถามที่ ๔๓๒

ข้าพเจ้ามีความตั้งใจว่า เริ่มต้นปี ๒๕๕๒ นี้ ข้าพเจ้าจะไม่นำเรื่องไม่พอใจใครไปเล่าต่อกับอีกคนหนึ่ง มันไม่จบ เสียเวลาและยังทำให้อารมณ์คุกรุ่นขึ้นอีก อยู่ในวังวนของความโกรธ เกลียด สะสมมากขึ้น ตลอดเวลา แต่เอาเข้าจริงพอไปทำงานก็จะเจอสิ่งกระทบมายั่วตลอด ข้าพเจ้าใจไม่นิ่ง จะโมโหและโต้ตอบ และจะนำไปเล่าต่อ เป็นอยู่อย่างนี้ ขนาดเพิ่งเริ่มต้นปีใหม่ ทำงานได้เพียง ๒ วัน เบื่อชีวิตเหมือนกัน รู้สึกเหนื่อย ข้าพเจ้าจะทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

ขอให้ดูคำตอบในข้อ ๔๓๑ จะทำให้คุณดีขึ้น

คำถามที่ ๔๓๓

สวัสดีปีใหม่ค่ะ ท่านอาจารย์ที่เคารพ หนูไม่อยู่บ้านเสียนาน ระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ก็คิดถึงคำสั่งสอนของท่านอาจารย์อยู่เสมอๆ ไม่ว่าจะทำ พูด คิด ก็สำรวจระวังกาย วาจา ใจ นี่ขนาดระมัดระวังอยู่เสมอๆ ยังมีความรู้สึกว่าการอยู่ในสังคมของคนดีก็ยังเป็นของยาก บางครั้งก็หนู้รู้สึกขมขื่นพอสมควร ต้องอดทน อดกลั้น สารพัดเรื่อง แต่หนูก็สามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ มาได้ด้วยดีนะค่ะ ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูง ในคำสั่งสอนที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา ถ้าไม่มีคำสั่งสอนของท่านอาจารย์คอยประดับประดาอยู่บ้านนี้ หนูคงแย่แน่ค่ะ ขอให้ท่านอาจารย์จงพ้นจากสรรพโรคทั้งปวง จงเว้นจากความเดือดร้อนทั้งปวง จงล่องเสียซึ่งเวรทั้งปวง จงดับเสียซึ่งทุกข์ทั้งปวงแห่งท่านทุกเมื่อ ด้วยสัจจะก็ดี ด้วยศีลก็ดี ด้วยกำลังแห่งขันติ และเมตตาที่ดี แห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จงรักษาแห่งท่านทุกเมื่อ ด้วยสภาวะหาโรคมิได้ก็ดี ด้วยความสุขก็ดี จงมีแต่ท่านทุกเมื่อเทอญ ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน รักขันตุ สัพพะเทวะตา ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน สัพพะพุทธานุภาวณะ ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้า สัพพะธัมมานุภาวณะ ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม สัพพะสังฆานุภาวณะ ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ สะทา โสตเถ ภะวันตุ เตฯ ขอความสุขสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อเทอญ รักและเคารพค่ะ

ตอบ

รู้สึกปลื้มใจต่อคำพรของคุณ ขอให้พรทั้งปวงนั้นจงย้อนกลับมาหาคุณเช่นเดียวกัน ขอขอบใจมากๆ ที่ตั้งใจปรารถนาดีต่อผม ขอให้พรที่ คุณกล่าวแล้วจงสำเร็จ

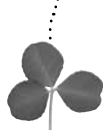

คำถามที่ ๔๓๔

หนูฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานมาได้ระยะหนึ่ง ได้ยินบทสวดมนต์แว่วมาจากที่ไกลๆ จำได้ว่า เหตุปัจจัยและก้อะไรๆ ปัจจัย ตามๆ กันมา ตอนนั้นก็ไม่ว่าอะไรเป็นอะไร จนเมื่อไม่นานมานี้ ไปปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่ง ช่วงทำวัตรเย็นก็ได้เปิดหนังสือสวดมนต์และสวดมนต์ไปพร้อมๆ กับคนอื่นๆ ในวัด ในบทพระมหาปาฐกฐาน ก็จำได้ว่าบทนี้เิงที่เคยได้ยิน หนูอ่านไปสวดไปประมาณ ๖ บรรทัด แต่ไม่รู้ความหมาย แปลก็ไม่ออก ท่านอาจารย์พอจะทราบหรือไม่คะ ว่าพระมหาปาฐกฐานนี้ท่านพูดคร่าวๆ เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง พอเดาๆ เอาว่า อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยของอะไร แต่อยากทราบความหมายที่ชัดเจนค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มหาปาฐกฐานเกี่ยวกับปัจจัย ๒๔ ในคัมภีร์อภิธรรม พระสงฆ์มักจะนำมาสวดเป็นบทสวดทำยในงานสวดศพ ขึ้นต้นด้วย เหตุปัจจัย แปลว่ามีเหตุเป็นปัจจัย หมายความว่า มีเหตุแล้วจึงมีผล ขอยกตัวอย่างมาเป็นบางประการ เช่น อัญญาขันธ์อัญญาปัจจัย แปลว่า อาศัยซึ่งกันและกัน เป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน ตัวอย่างทางรูปธรรม เช่น เมล็ดมะม่วงทำให้เกิดต้นมะม่วง ต้นมะม่วงทำให้เกิดผลมะม่วงซึ่งมีเมล็ดอยู่ในนั้น กัมมะปัจจัย วิปากะปัจจัย มีกรรมเป็นปัจจัย มีผลเป็นปัจจัย อาหาระปัจจัย มีอาหารเป็นปัจจัย เช่น อาหารดีทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง เป็นต้น อาเสวนะปัจจัย อาศัยการคบหากันเป็นปัจจัยจึงเกิดความพอใจขึ้น อัตถิปัจจัย อาศัยความมีเป็นปัจจัย ตอนหลังกลับไม่มี เช่น มีชีวิตแล้วไม่มีชีวิต นัตถิปัจจัย อาศัยความไม่มีเป็นปัจจัยจึงเกิดมีขึ้น ตัวอย่างพื้นที่ว่างเราไปปลูกต้นไม้ทำให้มีต้นไม้ขึ้น ต่อมาใบไม้เหลืองแล้วหล่น

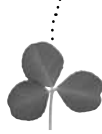
ทำให้มีใบใหม่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างมาเพียงบางประการดังนี้ อธิบาย
อย่างง่าย ๆ เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจได้ ถ้าพูดถึงจิตและเจตสิกคือสิ่งที่เกิด
กับจิต ก็จะทำให้เข้าใจยาก จึงขอเว้นเสีย

คำถามที่ ๔๓๕

“อนิจจัง” กับ “ทุกขัง” ต่างกันอย่างไรคะ ความไม่เที่ยง ความทนอยู่
ไม่ได้ ก็ดูเหมือนจะหมายถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งสองคำเลย ปร. ส่วน
Acknowledgements ในวิทยานิพนธ์ของฉันที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปีที่
แล้ว ได้กราบขอบพระคุณอาจารย์ไว้ด้วย ดังนี้ (วิทยานิพนธ์เป็นภาษา
อังกฤษค่ะ) My heartfelt thanks are also given to various Buddhist
scholars, especially Khun Dungtrin and Ajam Wasin Intasra, whose
books provided a sanctuary for my mind in many difficult times
of darkness and unhappiness during the study. กราบขอบพระคุณ
อาจารย์ตรงนี้อีกครั้งค่ะ หนังสือของอาจารย์อ่านแล้วสงบเย็นเสมอ
ทุกวันนี้แม้จะเรียนจบแล้ว แต่ก็ยังมีหนังสือ ทางดำเนินของมุนี
(โมไนยปฏิบัติทา) ของอาจารย์ติดกระเป๋าทลอดค่ะ ชอบเล่มนี้เป็น
พิเศษ เป็นเหมือนแนวทางของคนที่มีมุ้งมุ่น แน่วแน่ ให้สะกิดใจตนเอง
เวลาเกียจคร้านเลือนลอยค่ะ (เอาคำว่า โอนอนโท ที่เห็นจากหนังสือเล่มนี้
มาเป็นนามแฝงด้วยค่ะ) ขอบพระคุณอาจารย์ค่ะ

ตอบ

ต้องดูที่เวทนา เช่น ทุกขเวทนา รู้สึกเป็นทุกข์ เมื่อรู้สึกแล้วจะไป
คลายไป เปลี่ยนแปลงไป ตรงที่เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นอนิจจัง ตรงที่รู้สึก

เป็นทุกข์นั้นเป็นทุกข์ ถ้าพูดถึงสิ่งที่ไม่ชีวิตจิตใจ เช่น ดิน น้ำ ไฟ ลม ความเปลี่ยนแปลงของมันเป็นอนิจจัง ความที่มันไม่คงที่เป็นทุกข์ ตรงนี้ดูเหมือนจะเป็นอย่างเดียวกัน สมพระพุทธรูปท่านว่า “สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่งใดเป็นอนัตตา เราไม่ควรยึดมั่นว่าเป็นตัวเราหรือของเรา” ขอขอบคุณที่เอ่ยชื่อถึงในวิทยานิพนธ์ และขอบคุณที่อ่านหนังสือของผมแล้วทำให้สุข สงบ โดยเฉพาะหนังสือเรื่อง *ทางดำเนินของมุนี* ซึ่งเชื่อว่าถ้าชาวพุทธดำเนินตามทางนี้กันมากๆ ก็จะทำให้เกิดความสุข สงบในชีวิตมิใช่น้อยเลย ขอให้ทุกคนโชคดีมีความสุขและพ้นทุกข์พ้นภัย

คำถามที่ ๔๓๖

เจริญพรโยมอาจารย์ โยมอาจารย์สุขภาพเป็นอย่างไรบ้าง ล่วงไปอีก ๑ ปีแล้ว มีคำถามว่า ตอนนี้อยู่จะสอบบาลีแล้ว อยากทราบถึงเคล็ดลับในการดูตำราและอุบายวิธีแก้ความขี้เกียจ (ซึ่งเมื่อปฏิบัติตามคงช่วยให้สอบผ่าน) แต่ตั้งแต่เริ่มเรียนบาลีทำให้เข้าใจอะไรมากขึ้นอย่างมากมาย และประกอบกับมีหนังสือทาง*แห่งความดี*ของอาจารย์ จึงทำให้อ่านสำนวนบาลีเข้าใจได้ดีเร็วขึ้น สุดท้ายนี้ขออนุโมทนาบุญกับโยมอาจารย์ต่อธรรมทานที่ได้เกิดขึ้น ผู้รู้ได้ประพันธ์กลอนไว้ว่า “ขอเดชะ สังฆรัตน์ กำจัดโรค สิ้นภัยโศก สืบชนม์ พ้นอายุขัย ขอเดชะ พระไตรรัตน์ อวยพรชัย เจริญวัย เจริญศรี โชคดีเทอญ.” ดังนั้นแล้วอาตมาภาพขออัญจนาคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดประทานพรนั้น แต่โยมอาจารย์และครอบครัวด้วยเทอญ สาธุ

ตอบ

ขอขอบพระคุณที่เป็นห่วงสุขภาพและให้พรมา สุขภาพพอเป็นไป
ได้วันต่อวัน ทำให้ระลึกถึงความตายอยู่เสมอ เป็นมรณัสสติภาวนาอยู่
เสมอ วันละหลายๆ ครั้ง ได้พิจารณาอภินิหารปัจจุเวกขณะเป็นเนื่องนิตย์
เพราะชราพยาธิมากระตุ้นเตือนอยู่ทุกวัน ต้องถึงมรณะเข้าวันหนึ่งอย่าง
แน่นอน ทำให้กลัวภัยในวัฏสงสาร เป็นความดีอย่างหนึ่งของชราพยาธิ
และมรณะ

ผมขออนุโมทนาด้วยจริงๆ ที่ท่านตั้งใจเรียนภาษาบาลีและได้
ความรู้เพิ่มขึ้นจากการรู้ภาษาบาลี หนังสือทางแห่งความดีนั้นเป็นคู่มือ
ได้อย่างดีสำหรับผู้เรียนอรรถกถาธรรมบท

เรื่องเรียนภาษาบาลีนั้นขอให้มีความตั้งใจจริงก็จะรู้จริง ใช้อิทธิบาท
๔ นั้นแหละครับเป็นหลักสำคัญแห่งความสำเร็จ ค่อยๆ อ่านให้เข้าใจ
ไปที่ละหน้า ถือเอาคุณภาพเป็นสำคัญกว่าปริมาณ ให้รอบรู้ไปที่ละหน้า
หนังสือก็จะพลอยให้รู้หน้าอื่นๆ ได้ด้วย ขอให้ท่านประสบความสำเร็จ
ในการเรียนภาษาบาลีซึ่งจะได้ประโยชน์มาก

คำถามที่ ๔๓๗

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะ ถ้าเวลากวดน้ำ ต้องตั้งนะโม ๓ จบ
ก่อนไหมคะ หรือว่ากล่าวอิมินาฯ ได้เลย ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ก็ทำได้ทั้งสองอย่าง จะตั้งนะโมก่อนก็ได้ ไม่ตั้งก็ได้

คำถามที่ ๔๓๘

กราบเรียนท่านอาจารย์ที่เคารพอย่างสูง สวัสดิ์ปีใหม่ครับ ขอให้
อาจารย์มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง และเป็นมิ่งขวัญของพวกเรา
นักเรียนธรรมะวันอาทิตย์ทุกๆ คน ผมไม่ได้เรียนธรรมะกับท่านอาจารย์
มาหลายสัปดาห์แล้ว มีความรู้สึกคิดถึงอาจารย์มากๆ และเพื่อนๆ พี่ๆ
ทุกๆ คน ผมใคร่ขอบทแผ่เมตตาที่สวดทุกครั้งหลังเวลาเลิกเรียนจาก
ท่านอาจารย์ด้วยครับ เพราะในหนังสือสวดมนต์เล่มไหนๆ ก็ไม่มีเหมือน
กับที่ท่านอาจารย์ให้สวดครับ กราบขอบพระคุณอาจารย์มากครับ

ตอบ

สวดว่า สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ ขอสัตว์ทั้งหลายจงมีความสุข
เกิด (เป็นการแผ่เมตตา)

สัพเพ สัตตา ทุกขา ปมุจันตุ ขอสัตว์ทั้งหลายจงพ้นจากความ
ทุกข์เกิด (เป็นการแผ่กรุณา)

สัพเพ สัตตา มา ลัทธสัมปัตตโต วิคัจฉันตุ ขอสัตว์ทั้งหลายอย่า
ได้ปราศจากสมบัติที่ตนได้แล้วเลย (เป็นการแผ่มุทิตา)

สัพเพ สัตตา กัมมัตสกา ฯลฯ สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของ
ตน ผู้ทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว (เป็นการแผ่อุเบกขา)

๔ ข้อนี้เป็นการแผ่พรหมวิหารครบทั้งสี่ โดยทั่วไปเราจะแผ่เมตตา
อย่างเดียว

ต่อไปนี้เป็นการแผ่ส่วนบุญว่า “บุญกุศลใดที่ข้าพเจ้าทั้งหลายได้
บำเพ็ญแล้วในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายขออุทิศบุญกุศลนั้นแด่บุพการี
ทั้งหลาย มีมารดาบิดา ครูอาจารย์ เป็นต้น และแต่สรรพสัตว์ทั้งหลาย”

คำถามที่ ๔๓๙

ขอรบกวนอาจารย์ครับ ผมอยากทราบว่า ที่ถูกต้องแล้วเวลาจุด
ธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ควรจะจุดอะไรก่อนหลังหรือครับ และเพราะ
อะไรครับ ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงๆ นะครับ ผมก็คนสงขลา
เหมือนกันครับ อยู่อำเภอรัตภูมิครับ

ตอบ

จุดเทียนด้านซ้ายมือของเราก่อน แล้วจุดทางขวามือ แล้วจุดธูป
เพราะสะดวกที่จะทำอย่างนั้น ทำกันจนเป็นขนบประเพณีแล้ว ขอขอบคุณ
มากที่คุณรู้ว่าผมเป็นคนสงขลาและเกิดที่อำเภอรัตภูมิ ผมเกิดที่ตำบล
ท่าศาลา ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ทางทะเลออก ตอนนั้นเป็นอำเภอเมือง
เดี๋ยวนี้เป็นอำเภอสิงหนคร ขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งที่อวยพรให้มีสุขภาพดี

คำถามที่ ๔๔๐

ธรรมบท เล่ม ๕ หน้า ๖๓ เนื้อหา สาระในเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ

ผมไม่แน่ใจว่าคุณหมายถึง *อรรถกถาธรรมบทฉบับภาษาบาลี* หรือ
ทางแห่งความดี ภาค ๔ ตอน ๒ ของผมซึ่งเป็นเล่มที่ ๕ (สำนักพิมพ์
บรรณาคาร จัดพิมพ์) ถ้าเป็น*ทางแห่งความดี* เล่ม ๕ เริ่มต้นจากหน้า
๓๘๕ ถ้าเป็น *อรรถกถาธรรมบทฉบับบาลี* หน้า ๖๓ ก็เป็นเรื่องภิกษุผู้มี
ของมาก มีพระพุทธรูปเงินเรื่องนี้แปลเป็นไทยว่า การประพฤติเปลือย
กาย การเกล้าชฎา การนอนบนเปือกตม การอดอาหาร การนอนบน

แผ่นดิน ความเป็นผู้มีกายหมักหมมด้วยธุลี ความเพียรด้วยการนั่ง
กระโหย่ง ทั้งหมดนี้ไม่ทำให้คนที่ยังไม่ล่วงความสงสัย บริสุทธิได้

พระพุทธเจ้าตรัสพระพุทธพจน์นี้เพราะปรารภภิกษุรูปหนึ่งผู้สะสม
ของไว้มาก พระพุทธเจ้าทรงติเตียนจึงเปลื้องจีวรออกเหลือแต่สบงอยู่
ท่ามกลางชุมนุมชนเพื่อประชดพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงติเตียนอีก
ว่าไม่รู้จักละอาย คือทำเกินไป (โปรดดูรายละเอียดในทางแห่งความดี
เล่ม ๒, หน้า ๔๙๙-๕๐๙ ฉบับพิมพ์ใหม่ของสำนักพิมพ์ธรรมดา)

คำถามที่ ๔๔๑

รบกวนถามอาจารย์ เวลาเราจะกรวดน้ำ ต้องตั้งนะโม ๓ จบก่อน
หรือเปล่าคะ แล้วค่อยท่องบทกรวดน้ำ ทำสังฆทานโดยข้อแบบเวียนที่
มีอยู่ตามวัดทั่วๆ ไป จะถือว่าเป็นการทำสังฆทานที่ถูกต้องได้ไหมคะ

ตอบ

ตั้งนะโมก่อนก็ได้ ไม่ตั้งนะโมก็ได้ ทำสังฆทานแบบที่คุณว่านั้น
ก็อนุโลมใช้ได้ เท่ากับเอาปัจจัยถวายพระหรือถวายวัดโดยไม่เจาะจงว่า
เป็นภิกษุรูปใด แต่ถ้าให้ดีกว่านั้น ชื่อของไปเองจะเหมาะกว่า ถ้าเรา
ตั้งใจจะให้พระได้ใช้ของที่เรากวายเป็น ขอทุกคนจงมีความสุข จงพ้นทุกข์
เถิด

คำถามที่ ๔๔๒

อยากถามท่านอาจารย์ว่าหลังจากที่ได้ปฏิบัติธรรมมาแล้วก็มี ความรู้สึกที่ว่า ทุกอย่างไม่มีอะไรที่เราต้องไปยึดมั่นถือมั่นและถือมั่น แต่ ที่อยากจะถามคือ ในความรู้สึกคือกายใจที่เรากำลังปฏิบัตินี้เรามีใจ ที่ไม่มีความรู้สึกที่จะต้องทำอะไรที่เป็นพิธีการมากมาย เช่นเมื่อก่อนจะ ต้องจัดผลไม้ไหว้ ตั้งน้ำสะอาด ดอกไม้สวยๆ สวดมนต์เป็นเล่มๆ ต้อง จดดูรูป ปัจจุบันก็จะไหว้พระเพียงพุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ แล้วก็เดินจงกรม นั่งสมาธิ แผ่เมตตา แต่ไม่ได้มีพิธีอะไรมาก ไม่มีผลไม้ ไม่มีน้ำ ไม่มีจุดดูรูปเพราะว่าอ่านเจอว่ารูปเป็นสารก่อมะเร็ง จึงใช้จิตใน การน้อมระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในการปฏิบัติก็มีความ รู้สึกว่าไม่มีอะไร มันมีจิตที่เปลี่ยนไป มีความรู้สึกตัวได้ในขณะที่เกิด ความคิดที่เห็นจิตที่มีปฏิริยาต่อสิ่งมากระทบ และมีใจที่เห็นตนเอง ยังมีจิตที่ชอบคิดและเห็นจิตที่มีโทษะ จึงอยากถามอาจารย์ว่าการที่เรา ปฏิบัติและมีจิตที่ไม่ยึดกับพิธีกรรมหรืออะไรมากมายนัก คือปัจจุบันจะ ใช้วิธีการดูกายดูจิตในชีวิตประจำวัน และก่อนนอนจะนั่งสมาธิทุกวัน ก็มีอะไรมากระทบก็เห็นบ้างหลงบ้าง แต่ที่กังวลก็คือไม่มีอะไรที่ใจ มันรู้สึกว่าทุกอย่างไม่มีอะไร และพอเห็นคนอื่นเขาถามเรื่องเกี่ยวกับ พิธีกรรมจึงมีความสงสัยว่าตนเองปล่อยวางมากไปหรือเปล่าคะ

ตอบ

ทุกอย่างดีแล้ว ขออนุโมทนาด้วย

หมายเหตุ เรียนผู้ที่เขียนข้อความถึงคุณขวัญ เพียงหทัย เรื่อง หนังสือ สุขใสใส โดยผ่านห้องสนทนาธรรมนี้ กรุณาโทรกลับที่

๐-๒๒๔๑-๕๕๖๖

คำถามที่ ๔๔๓

เรียนถามอาจารย์ ถ้าหากว่าคนที่เรารักป่วยหนัก เราจะพูดธรรมะอะไรให้ฟังได้ และถ้าจะหาหนังสือที่เป็นผลงานของอาจารย์ต้องให้อ่านเรื่องอะไร (เป็นโรคมะเร็ง) ขอบพระคุณครับสำหรับคำแนะนำ

ตอบ

อ่าน เพื่อความสุขใจ หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด และธรรมดาของชีวิตเป็นเช่นนั้นเอง ทั้งหมดนี้สำนักพิมพ์ธรรมดาจัดพิมพ์ โทร. ๐-๒๕๘๘๘-๗๐๒๖ ลองติดต่อไปดู

คำถามที่ ๔๔๔

ขอเรียนถามอาจารย์ถึงแนวคิดและแนวทางปฏิบัติตนในเรื่องการทำงานค่ะ การทำงานในหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่วัฒนธรรมในองค์กรใช้ระบบอุปถัมภ์สูงมากในการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งซึ่งมักจะตกที่เครือญาติ หรือพวกพ้องที่คอยรับใช้ให้บริการเรื่องส่วนตัว หากต้องทำงานอยู่ในหน่วยงานที่มีวัฒนธรรมองค์กรแบบนี้ แต่เราไม่ทำตามกระแส (คอยรับใช้ให้บริการเรื่องส่วนตัว/คอยหาผลประโยชน์แบบไม่มีใบเสร็จให้เจ้านาย) ซึ่งก็หมายถึงจะไม่มีโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ จึงขอกราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า จะมีวิธีและแนวทางการคิดหรือปฏิบัติอย่างไรเพื่อไม่ให้ทุกข์และท้อแท้หมกมัวกำลังใจคะ

ตอบ

ขอให้คุณคิดอยู่เสมอว่า คนที่ได้ดีทางการงานเพราะมีผู้อุปถัมภ์ หรือประจบประแจงนั้นเป็นสิ่งไม่ยั่งยืน เหมือนเด็กเล็ก ๆ ที่ศิระชะเทียม ผู้ใหญ่ก็เพราะผู้ใหญ่อุ้มอยู่ ถ้าผู้ใหญ่ปล่อยมือเขาจะร่วงลงมาทันทีและ อยู่ในที่ต่ำ อาจจะนอนซมชักดิ้นชักงอไปก็ได้ แต่สำหรับคนที่ได้ดีเพราะ ความรู้ความสามารถของตนเองนั้น เปรียบเหมือนผู้ใหญ่ที่ยืนได้ด้วย ตนเอง มันคงได้เอง สูงได้เอง พึ่งตนเองได้ ขอให้คุณมั่นใจว่า คนที่ได้ดี เพราะการงานที่ตนทำเองนั้นจะยั่งยืนและมั่นคง แต่การเอาใจใส่ต่อผู้อื่น ด้วยความจริงใจก็เป็นสิ่งควรทำ เพราะเป็นหลักธรรมเพื่อการครองใจ คน และเพื่อความสุขความเจริญของเราด้วย ขอให้เชื่อมั่นในหลักกรรม ว่า “คนทำดีย่อมได้ดี” อาจจะทำเวลาอยู่ข้างเท่านั้น คิดว่าคำตอบเล็ก ๆ น้อยๆ นี้จะทำให้คุณสบายใจขึ้นและมั่นคงที่จะยืนด้วยตนเอง

คำถามที่ ๔๔๕

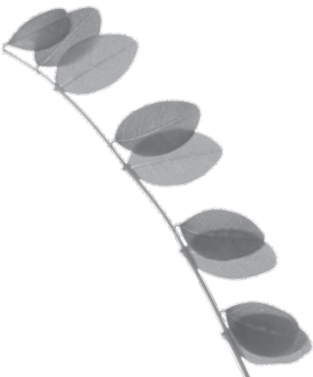
เรียนอาจารย์วศิน หนูมีปัญหาจะเรียนปรึกษาอาจารย์ค่ะ คือว่า น้องชายของสามีหนูเขาไปมีความสัมพันธ์กับลูกน้องของเขา ทั้งๆ ที่ทั้งคู่ ต่างก็มีครอบครัวของตัวเองอยู่แล้ว ตอนนี้น้องสามีของลูกน้องเขามาตาม เาเรื่องกับทางน้องชายของสามีหนูค่ะ โดยสืบค้นจากชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของหนู ซึ่งหนูก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมเขาถึงมาสืบจากข้อมูล ของหนู (ยังงงๆ อยู่เลยคะเนี่ย สงสัยจะเป็นกรรมเก่าที่หนูเคยไปทำ อะไรกับผู้ชายคนนี้ไว้) หนูไม่เคยรู้จักอะไรกับเขาเลย ที่สำคัญคือ เขา โทรมาที่บ้าน มาหลอกถามถึงที่อยู่ของน้องสามีหนูและก็บุกมาที่บ้าน หนูด้วย พอตีหนูไม่อยู่บ้าน มีแต่คุณพ่อกับคุณแม่ของหนูอยู่ ซึ่งท่านก็

ตกใจพอสมควร หนูขอเรียนถามว่า หนูควรจะปล่อยให้เรื่องมันเงียบไป โดยไม่ต้องเอาเรื่องราวอะไรกับเขาที่มานุกรูถถึงบ้าน หรือว่าควรจะฟ้องร้องว่าเขาละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หนูอยากจะให้อภัยเขา นะคะ เพราะเข้าใจว่าเขาคงสับสนในชีวิตจนไม่รู้จะทำอย่างไร แต่หนูก็คิดว่า เราควรจะทำอะไรให้เขารู้บ้างว่าจะมาละเมิดสิทธิของเราไม่ได้ (ในทางกฎหมายนะค่ะ) ขอรบกวนอาจารย์ช่วยยี่ให้คำแนะนำวิธีที่จะไม่ทำให้เป็นการก่อกรรมกันต่อไปอีก หนูอยากจะยุติเรื่องพวกนี้ค่ะ ขอขอบคุณอาจารย์ค่ะ ขอให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรงและช่วยตอบปัญหาชีวิตให้ทุกคนไปนานๆ นะคะ

ตอบ

ถ้าเรื่องมันล่วงไปแล้วก็ปล่อยให้มันแล้วไปเถอะ อย่าไปจองเวรกับเขาเลย พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า “เวรย่อมไม่ระงับด้วยการจองเวร แต่ระงับได้ด้วยกรรมไม่จองเวร” อีกสิ่งหนึ่งที่เราควรทำก็คือ เตือนน้องสามีของเราว่าอย่าไปยุ่งกับภรรยาของผู้อื่น ดึงเขาออกมาจากความสัมพันธ์ เช่นนั้น น้องสามีคุณก็มีภรรยาอยู่แล้ว ขออภัยเขาเถอะว่าอย่าทำอีกเลย คิดว่าทุกอย่างน่าจะเรียบร้อย ขอให้คุณประสบความสำเร็จในการนี้ด้วย

คำถามที่ ๔๔๖

ดิฉันมีปัญหาอยากจะเรียนถามค่ะ คนที่ทำงานดิฉันเป็นคนชอบทำบุญมากค่ะ คุยกันที่ไรก็บอกว่าไปทำบุญที่โน่นที่นี่ แต่ดิฉันก็ไม่เข้าใจ เพราะนิสัยของคนคนนี้เป็นคนไม่ค่อยชอบทำงานยากๆ หรือหนักๆ ค่ะ ชอบโยนงานมาให้คนอื่นค่ะ ถึงแม้จะเป็นงานส่วนตัวของตัวเองก็ตาม ดิฉันคิดว่าถ้าเป็นเรื่องของตัวเองก็ควรจะทำด้วยตัวเองก่อนไม่ใช่ว่าไม่ทำเลย แล้วส่งให้คนอื่นทำเพราะเห็นคนอื่นใจดี ปฏิเสธคนไม่เป็น ทั้งๆ ที่ก็รู้อยู่เต็มอกว่าคนที่เขาให้ช่วยนั้นทำงานหนักขนาดไหน เวลาพักผ่อนยังไม่ค่อยเลย ดิฉันมีข้อสงสัยค่ะ ว่าที่เขาชอบทำบุญ แต่ทำให้คนอื่นลำบากนะ เขาจะได้บุญหรือเปล่า? ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

เขาชอบทำบุญแต่เขาไม่ชอบทำงาน โดยเฉพาะงานที่ต้องรับผิดชอบ และงานยากๆ เขาก็เลี่ยงแล้วโยนให้คนอื่น ส่วนที่เขาทำบุญเขาก็ได้บุญ ส่วนที่เขาเลี่ยงงานไม่รับผิดชอบเขาก็ได้บาป แยกส่วนกัน ขอให้คุณทำใจให้สบาย ทำหน้าที่ของคุณไป คนทำดีก็ได้ดี ทำไม่ดีก็ได้ไม่ดี คุณก็เห็นอยู่แล้ว มนุษย์เราไม่เหมือนกัน ร้อยคนก็ร้อยอย่าง คุณเคยได้ยินนิทานนี้ไหม มีคนหลายคนนอนกันอยู่ที่ศาลา เปรตตนหนึ่งเห็นเขานอนขาไม่เท่ากัน อยากจะจัดระเบียบให้เขาเท่ากัน ก็ดึงขาของแต่ละคนมาให้เท่ากันคือเท้าเสมอกัน ก็ดูที่ศีรษะ ศีรษะไม่เทียมกันจึงไปดึงศีรษะให้เทียมกัน คราวนี้เท้าก็ไม่เท่ากัน ก็ดึงไปดึงมาอยู่คือนยังรุ่งเห็นอวบเปล่า คนสูงต่ำไม่เท่ากัน มนุษย์เป็นอย่างนี้มาตั้งแต่ไหนแต่ไร แม้ในปัจจุบันและในอนาคตด้วย

คำถามที่ ๔๔๗

เรียนอาจารย์วศิน ดิฉัน (เลือก) อ่านบทความในหนังสือ *ธรรมบททางแห่งความดี เล่ม ๒-๔* แล้วดิฉันชอบมาก สามารถเลือกศึกษาได้ตามกาลต่างๆ และได้บอຍตามต้องการ ดิฉันปรารถนาจะได้เล่ม ๑ ไว้ด้วย แต่หายากมาก ไม่ทราบว่าอาจารย์ยังมีหนังสือเล่ม ๑ เหลือจำหน่ายบ้างไหมคะ? ดิฉันอยากจะขอซื้อไว้ล่ะคะ

ตอบ

ยินดีด้วยจริงๆ ที่คุณอ่านหนังสือ *ทางแห่งความดี* ได้ถึง ๓ เล่ม สำหรับเล่ม ๑ นั้น คุณลองติดต่อไปที่สายส่งเคล็ดไทย ๐-๒๒๒๕-๙๕๓๖-๙

คำถามที่ ๔๔๘

อะไรคือไม่ยึดติด?

ตอบ

ภาษาธรรมะเรียกว่า ไม่มีอุปาทาน คือ ไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใดๆ ว่าเป็นเราเป็นของเรา ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย แล้วก็ดับไปสิ้นไปตามเหตุปัจจัย เมื่อมีเหตุปัจจัยให้มีมันก็มี มันก็เกิดขึ้น เมื่อไม่มีเหตุปัจจัยมันก็ดับไปสลายไป แล้วก็ปล่อยวางได้ อย่างนี้แหละเรียกว่า ไม่ยึดติด ทำอะไรๆ ไปตามหน้าที่

ในตำราทางพุทธศาสนา ท่านกล่าวถึงความยึดติดไว้ ๔ อย่าง เรียกว่า อุปาทาน ๔ คือ

๑. ยึดติดในสิ่งที่น่าใคร่ น่าพอใจ
๒. ยึดติดในความเห็น
๓. ยึดติดในความเชื่อถือที่มงาย
๔. ยึดติดในตัวตน

คำถามที่ ๔๔๙

เรียนถามอาจารย์ค่ะ อยากทราบว่ากรณีที่คนเราฝันเรื่องเกี่ยวกับผีเกือบทุกวันตั้งแต่เด็กจนโต หมายความว่าอะไรคะ ช่วยบอกทีค่ะ อยากรู้มากเลย พอดียายหนูมีร่างทรง หนูก็ไม่เข้าใจนะคะว่าร่างทรงแบบไหน และหนูก็อยู่กับยายตั้งแต่เด็กค่ะ แต่เห็นแม่พูดว่าเป็นเทพองค์ที่สามในเจ็ดเซียนที่มาอยู่กับยาย หรือเป็นเพราะยายหนูสามารถเห็นผีได้ แล้วหนูเลยเก็บมาคิดหรือเปล่าคะ บางคนก็กลัวผี แต่ก็ไม่ฝันบ่อยเท่าหนูเลยคะ แต่ก่อนอาทิติย์ฝันประมาณ ๕-๖ วันได้ แต่ช่วงนี้ค่อยยังชั่วคะที่ไม่ฝันบ่อยมาก ขอขอบคุณมากค่ะ

ตอบ

น่าจะเป็นอย่างที่คุณว่ามา คือ ยายเป็นคนทรงแล้วคุณก็คิดเรื่องผีมาตั้งแต่เด็กทำให้ฝันไปเช่นนั้น เรียกว่าฝันเพราะจิตอาวรณ์ คือ จิตคำนึงถึงสิ่งใดมากก็ฝันถึงสิ่งนั้น บางคนฝันเห็นแต่เรื่องพระเรื่องวัดเพราะใจไปคิดอยู่แต่เรื่องวัดเรื่องพระ ถ้าคุณเลิกคิดถึงเรื่องผีเสียได้ก็คงไม่ฝันหรือฝันน้อยลง

ขอทุกคนจงมีความสุขๆ เกิด

คำถามที่ ๔๕๐

การที่ผู้ใหญ่ระดับหัวหน้าฝ่าย นำเรื่องของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ที่มีอายุน้อยกว่าและมีตำแหน่งต่ำกว่า โดยนำเหตุการณ์และการแสดงออกในที่ประชุมซึ่งเป็นบุคลิกเฉพาะตนของสมาชิกผู้น้อยคนๆ นั้นมาเล่าให้คนในที่ทำงานฟังและทำท่าทางประกอบอย่างสนุกสนานจนคนๆ นั้นถูกเพื่อนล้อ เรียนถามอาจารย์ว่า ทำไมคนเราอายุมากเสียเปล่า ตำแหน่งหน้าที่การงานก็สูง แต่ขาดซึ่งการเคารพในเกียรติของผู้อื่น ไม่มีจิตสำนึกว่าการนำเรื่องผู้อื่นมาพูดล้อเล่นเป็นเรื่องไม่เหมาะสมและไม่ใช่นิสัยของสุภาพบุรุษ ถ้าเราต้องร่วมงานกับผู้ใหญ่คนนี้ เราจะมีวิธีคิดอย่างไรดีที่จะให้เกียรติเขา เพราะเมื่อเราได้ยินใครพูดถึงเราและหัวเราะจะรู้สึกโกรธมากจนอยากจะใช้ความรุนแรง

ตอบ

ผมเห็นด้วยกับคุณที่ว่าผู้ใหญ่คนนั้นไม่ควรทำอย่างยิ่ง แต่สิ่งไม่ดีที่เขาแสดงออกมาต่อผู้น้อยก็จะยกย้อนกลับไปหาเขาเอง โดยที่ ทำให้ผู้น้อยเกลียดชังบ้าง แล้วต่อไปเขาอาจจะได้รับสิ่งนี้จากผู้ใหญ่ที่เหนือเขาขึ้นไปบ้าง เมื่อนั้นเขาจะรู้สึกว่าการกระทำที่เขาทำไว้แก่ผู้น้อยได้มาถึงเขาแล้ว

สำหรับคุณขอให้อดทนหน่อย ทุกอย่างจะผ่านไป ไม่มีสิ่งใดที่เกิดแล้วจะไม่ดับ ขอให้ท่องพระพุทธานุญาตไว้บทหนึ่งว่า “ผู้ฉลาดทั้งหลายย่อมไม่หวั่นไหวในเรื่องนินทาและสรรเสริญ เหมือนภูเขายิ่งใหญ่ไม่หวั่นไหวด้วยแรงลม”

คำถามที่ ๔๕๑

ขอเรียนถามอาจารย์เกี่ยวกับของที่จะนำไปถวายสังฆทาน หากเราไม่ซื้อที่เขาจัดขายมาสำเร็จรูปแต่ต้องการซื้อมาจัดเอง จำเป็นหรือไม่คะที่ภิกษุณีที่จัดใส่ เช่น ถัง ก่อง ตลอดจนของใช้ต่างๆ ที่จะบรรจุใส่ เช่น ผ้าขนหนู ฯลฯ จะต้องเป็นสีเหลือง (ยกเว้นสบง จีวร ที่มีสีเอกลักษณ์อยู่แล้ว) และขอขอบพระคุณในความเมตตาของอาจารย์ที่ได้มาช่วยให้คำแนะนำด้วยคะ

ตอบ

ของถวายเป็นสังฆทานนอกจากสบง จีวรแล้ว จะเป็นสีอะไรก็ได้ เช่น ผ้าเช็ดตัว ถ้าได้เป็นสีเหลืองหม่นก็จะยิ่งดี จะใส่ถังหรือใส่ภาชนะอื่นก็ได้ สุดแล้วแต่สะดวก เรื่องสังฆทานนี้สำคัญที่ทำให้ใจให้มุ่งตรงต่อสงฆ์ ไม่เจาะจงผู้ใดผู้หนึ่ง ถ้าเจาะจงก็จะเป็นปาฏิบุคลิกทานไม่เป็นสังฆทาน อีกอย่างหนึ่งขอให้ทำให้ใจให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ขอให้จำพระพุทธรูปไว้ว่า “เมื่อจิตเลื่อมใสแล้ว ของทำบุญไม่ซื้อว่าน้อย” และคิดว่า ผลก็ไม่น้อยด้วย

คำถามที่ ๔๕๒

เรียนถามอาจารย์ครับ เรื่องราวต่างๆ ที่เราเรียนรู้ปฏิบัติ กระทำทุกวันทุกอย่างล้วนเป็นเรื่องที่อยู่ในโลก หลักการตลาด เทคนิคต่างๆ กลยุทธ์ ทักษะ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว รัก โลภ โกรธ เลว ต้องอยู่ในความระวังอย่าหลงไหลไปกับสิ่งยั่วยวน ชีวิตคืออนิจจัง ต้องเข้าวัด ต้องปฏิบัติอย่างนั้นอย่างนั้น คนเรามีเกิดแก่เจ็บตายนะ ฯลฯ แล้วที่สุขชีวิต

มันคืออะไร อะไรคือแก่นของชีวิต ถ้าความเป็นจริง คนมีเกิด ตาย ทำดี ได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้ววนกลับมาเกิดใหม่ตามผลบุญ จึงต้องวนเกิดก็ภพ ก็ชาติ แล้วใครเป็นคนกำหนด บงการเรื่องพวกนี้ ให้เป็นโครงร่างแบบนี้ แล้วจะไปสิ้นสุดที่ใด เมื่อมันวนเวียนอยู่อย่างนี้เรื่อยๆ ทุกชาติๆ แต่ที่สุดมันก็ต้องมีดับสูญไป เพราะเวลามันเดินไปเรื่อยๆ โลกก็ต้องแตก สลายดับสูญไป (เรื่องคำสอน กลยุทธ์ การตลาด ความรัก หลง เรื่องราวต่างๆ ก็ดับสูญ) แม้กระทั่งใครที่กำหนดเรื่องราวต่างๆ ก็ต้องดับสูญไป เพราะเวลามันเดินไปเรื่อยๆ ไม่มีจบสิ้น แล้วถ้าถึงวันที่มันจบสิ้น ทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งผู้ที่เป็นกฎแห่งกรรม (ใคร) หรือใครจะเรียกว่า บาปบุญ พระเจ้าหรืออะไรก็ตาม จบสิ้นลงแล้วจะเป็นอย่างไร แล้วนี่คืออะไร ชีวิตคืออะไร จะมีเพียงแค่เศษหินดิน อุกกาบาตลอยล่องอยู่ในอวกาศเรื่อยๆ ตลอดไป ตลอดกาลเรื่อยๆ อย่างนี้หรือ แล้วชีวิตคืออะไร แก่นคืออะไร หรือคนเราจะตอบได้แค่ไหนว่าไม่มีอะไรแท้ ไม่มีอะไรเป็นแก่น ท่อง บ่น ตามหลักศาสนา อย่ายึดติด ปล่อยวาง อย่าลุ่มหลง ในรูปารสกลิ่นเสียง (คล้ายๆ กับยอมจำนน ไซ้แล้ว ถ้าไม่ทำแบบนี้ มันก็ไม่มีทางอื่นนี่) สิ่งเหล่านี้มันอยู่ในโลก มันเป็นกลยุทธ์ไม่ให้นักมนุษยทำชั่ว มันเป็นเทคนิค มันเป็นวิธีการ มันเป็นการขาย มันเป็นการตลาด มันอยู่ในโลก) แล้วมันคืออะไร ไม่มีอะไรที่เป็นโครงร่างจริงๆ เหมอ สิ่งที่เป็นกรอบ สิ่งที่เป็นจริงของมนุษย์ บางครั้งมันเป็นความรู้สึกที่เข้าใจอยู่คนเดียว อธิบายให้ดีที่สุดก็ได้เท่านี้ บางคนไม่เข้าใจถึงความรู้สึกที่กระผมอธิบายด้วยซ้ำ แม้กระทั่งกระผมยังเข้าใจ รู้ความรู้สึกตัวเองอยู่คนเดียว แต่พูดเป็นคำให้คนอื่นเข้าใจไม่ได้ บางคนเหมือนจะเข้าใจแต่พอพูดออกมา ตอบโต้กลับมากลับไม่เข้าใจจริงๆ (ใคร = ผู้ที่ยิ่งใหญ่กว่าโลก ยิ่งใหญ่กว่าหลักการต่างๆ ยิ่งใหญ่กว่าทุกเรื่องในโลก) ขอขอบคุณอาจารย์ที่กรุณาตอบปัญหาที่กระผมหาคำตอบไม่ได้ครับ

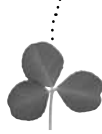

ตอบ

ถ้าเป็นศาสนาที่มีพระเจ้า เชื่อพระเจ้า เขาเชื่อว่าชีวิตมนุษย์และสรรพสัตว์ รวมทั้งโลกนี้ด้วย พระเจ้าเป็นผู้สร้างบันดาลให้เป็นไปต่างๆ แต่ศาสนาที่ไม่เชื่อพระเจ้า เช่น ศาสนาพุทธเชื่อว่าสัตว์โลกเป็นไปตามกรรม โดยที่บุคคลสร้างกรรมขึ้น ทำกรรมขึ้น แล้วกรรมก็ยกย่อนมาให้ผล ทำให้บุคคลเป็นไปต่างๆ อย่างที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้ ขอให้คุณคิดว่ากรรมนั้นมีหลายแบบ เช่น กรรมส่วนบุคคล กรรมของครอบครัว กรรมของสังคม และกรรมของโลก กรรมเหล่านี้มันมีผลกระทบกระทั่งกัน ถึงกัน เปรียบเหมือนเราโยนก้อนหินลงไปใสสระ แม้จะลงไปจุดเดียว แต่ความสั่นสะเทือนมีไปทั่วสระ คุณลองอ่านหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด* (ของผมเอง) คิดว่าพอจะคลายความสงสัยของคุณได้หลายเงื่อนไข เมื่อบุคคลสิ้นกิเลสสิ้นกรรมก็พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เข้าถึงนิพพานอันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต ชีวิตที่ว่างวนอยู่ในวัฏฏะทุกซีกก็จบลงเพียงแค่นั้น

คำถามที่ ๔๕๓

เวลาสวดมนต์ทำวัตรเย็น จะมีช่วงที่กัมศีรชะลง แล้วกล่าวคำขอขมาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่ว่า กาเยนะ วาจาเยนะ เจตตะสา วาฯ นั้น ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า เวลากราบจะต้องแบ่มือ หรือตั้งฝ่ามือขึ้นจึงจะถูกคะ สังเกตดูบางท่านก็แบ่มือ บางท่านก็ตั้งฝ่ามือขึ้น ขอบพระคุณคะ

ตอบ

ได้ทั้งสองอย่างตามสะดวก

คำถามที่ ๔๕๔

เคยมีเรื่องกับเพื่อนคนหนึ่งที่มีการกระทำบางอย่างของเขาทำให้เรา ผิดหวัง ความรู้สึกไว้นั้นเชื่อใจ ความศรัทธาในความเป็นเพื่อนกับเขา หดไป เมื่อรู้สึกตัวที่คิดแบบนี้ รู้ว่าเราโกรธ เสียใจเสียความรู้สึก แต่พยายามที่จะไม่ก่อกรรมโดยทางวาจา สำหรับทางการกระทำอาจมีบ้าง โดยอาการหมางเมิน ตัดเพื่อนโดยไม่ติดต่อกัน และคิดว่าเมื่อนานไปเขาคงลืมเราไปได้เอง สำหรับด้านคุณธรรมก็มีสงสัย และติดต่อกันเรื่องมาบ้าง แต่เวลา ณ ตอนนั้นคิดว่ามันไม่มีประโยชน์ที่จะพูดปรับความเข้าใจเพราะอารมณ์ตัวเองแรง อาจพูดจาที่ไปทำร้ายจิตใจของเขาได้ ไม่อยากทำอย่างนั้นค่ะ แต่ความรู้สึกตอนนี้เป็นโกรธและให้อภัยแล้ว แต่ไม่ลืมความเจ็บปวดจากการกระทำของเขาค่ะ ปัญหาก็คือ เมื่อเขาติดต่อมาอยู่เรื่อยๆ ผ่านทางเพื่อนอีกคนหรือผ่านข้อความอวยพรทางโทรศัพท์ที่ไม่อยากรับเลย ทำอย่างไรคะหนุถึงจะมีทางออกที่เป็นไปได้ว่าไม่ต้องทำร้ายจิตใจเขา และทำยที่สุดมันจะไม่หวนกลับมาทำร้ายจิตใจให้รู้สึกผิดอยู่อีก ขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ ขอให้สุขภาพอาจารย์แข็งแรงนะคะ

ตอบ

ก็ไม่ต้องรับโทรศัพท์ ถ้ารู้จักใครคบใครก็ต้องเตรียมใจรับความ ผิดหวังไว้ด้วย

จะหาใครถูกใจที่ไหนเล่า
ตัวเราเองยังไม่ถูกใจเราหนา
อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
รู้ล่วงหน้าไว้ก่อนไม่รู้อนใจ
(พระศาสนาโคภณ-แจ่ม จัตตสลิล)

คนเราต่างจิตต่างใจ ต่างความคิด ต่างอุปนิสัย ต่างการอบรม
ต่างพ่อต่างแม่ คบกันได้ก็เลิกกันได้ ขอให้เตรียมใจไว้เสมอ บางที่ถูกใจ
กันแต่ต้องพลัดพรากจากกัน การพบเป็นเบื้องต้นของการพลัดพราก
การได้เป็นเบื้องต้นของความสูญเสีย ภาวนาอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาไว้
เสมอๆ ก็จะปล่อยวางได้ไม่ยึดมั่นติดพันอะไรมากมาย สิ่งทั้งหลายเกิด
ตามเหตุปัจจัย ดับไปเพราะสิ้นเหตุปัจจัย มันเป็นเช่นนั้นเอง

คำถามที่ ๔๕๕

(ต่อจากคำถามที่เคยถามไปนะคะ ขออภัยที่อาจทำให้อาจารย์
สับสนกับคำถามของหนู) เรื่องผัดใจกับเพื่อนที่ทำให้รู้สึกเสียใจคือเพื่อน
เอาความลับของหนูเองที่หนูเคยบอกว่าย่าพูดไปพูดกับคนอื่น อาจ
ด้วยความอิจฉาหรืออะไรก็ตามที่ทำให้เขาทำลงไปด้วยความไม่รู้สึกรู้
ของเขา ซึ่งจนป่านนี้เขายังไม่รู้สึกรู้ผิดอะไรเลยหรือจะรู้สึกผิดบ้างหนูก็
ไม่ทราบได้ สิ่งนี้หนูจำมาโดยไม่ได้พยาบาลทามาอะไร แต่อาจจะ
เรียกว่าการผูกโกรธ (อุปนาหะ) ไซ้ใหม่คะ ความรู้สึกตอนนี้คืออยาก
บอกความรู้สึกของตัวเองให้เพื่อนคนนี้รู้ เพื่อเรื่องมันจะได้จบๆ ไป แต่
ก็ยังลังเลว่าจะเป็นการทำร้ายจิตใจเขาหรือเปล่า เรื่องก็ผ่านมานาน
ประมาณ ๕-๖ ปีได้แล้วคะ เขายังติดต่อมาเรื่อยๆ โดยที่หนูไม่เคย

ติดต่อกลับไปเลยสักครั้ง หนูทำผิดหรือถูกคะ? ขอบพระคุณอาจารย์
 อีกครั้งค่ะ

ตอบ

ดูคำตอบข้อ ๔๕๔

คำถามที่ ๔๕๖

ขอเรียนถามท่านอาจารย์คะ ๑. การปล่อยวางต่อการกระทำ
 หรือสิ่งต่างๆ ที่ทำให้ชุ่นข้องหมองใจหรือเป็นทุกข์ ถ้าปฏิบัติเป็นประจำ
 อาจจะทำให้กลายเป็นคนเก็บกด หรือเฉื่อยชาได้หรือไม่คะ เพราะ
 เหมือนกับมีเส้นบางๆ คั่นอยู่ จะแยกแยะอย่างไรดีเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา
 ดังกล่าวคะ ๒. ดิฉันสังเกตจากในสังคมที่ทำงานที่เป็นอยู่ คนนิสัยดี
 ขี้เกรงใจคนมักจะถูกเอาเปรียบจากคนอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่จะชอบแก่งแย่ง
 ชิงดีชิงเด่น จนรู้สึกว่าคุณนิสัยดีมักจะถูกรังแก นอกเสียจากว่าคนดีได้
 อยู่ในสังคมหรือที่ทำงานที่แวดล้อมด้วยคนดีมีศีลเสมอกัน อยากเรียน
 ถามความเห็นของท่านอาจารย์คะ ทำนี้ขอรบกวนขอบพระคุณในความ
 เมตตาของท่านอาจารย์ในการช่วยตอบปัญหาคะ

ตอบ

๑. การไม่ปล่อยวางนั้นแหละเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ ก้อนหินหนักหรือ
 ไม่นหนักคุณลองคิดดู ก้อนหินหนักถ้าเราไม่แบกมันก็ไม่หนัก เมื่อรู้ว่า
 หนักคุณจะไปแบกทำไม วางเสียได้นั้นแหละดี พระพุทธเจ้าท่านตรัส
 สอนไว้ว่า ชันด์ ๕ เป็นภาระหนักแท้ แต่คนก็ยังแบกภาระไป การแบก
 ชันด์ ๕ อันเป็นภาระเป็นทุกข์ในโลก การปล่อยวางเสียได้เป็นสุข

“สุขหรือทุกข์อยู่ที่ใจมิใช่หรือ ถ้าใจดีก็เป็นทุกข์ไม่ทุกข์ได้
ถ้าใจไม่ดีก็เป็นสุขไม่ทุกข์ใจ คุณอยากได้ความสุขหรือทุกข์นา”
(พระศาสนาโคภณ-แจ่ม จัตตสัลโล)

๒. คุณต้องมีสติประจำใจว่า เขาเอาเปรียบเราดีกว่าเราเอาเปรียบ
เขา เขาโกงเราดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เราแล้วไม่ใช่หนี้ดีกว่าเราเป็น
หนี้เขาแล้วไม่ใช่ เราต้องยืนอยู่ในทางแห่งความดีเสมอ ลองฟังกลอน
ท่านพุทธทาสดู

“เขามีส่วนเลวบ้างช่างหัวเขา จงถือเอาส่วนดีเขามีอยู่
เป็นประโยชน์โลกบ้างยังน่าดู ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
จะหาคนมีดีอยู่ส่วนเดียว อย่ามัวเที่ยวค้นหาสหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหาหนวดเต่าตายเปล่าเอ๋ย ฝึกให้เคยมองแต่ดี
มีคุณจริงๆ”

(ท่านพุทธทาส อินทปัญโญ)

เป็นธรรมดาของโลก คนดีมีน้อย ภูเขามีนินทั้งภูเขาจะหาเพชร
หาทองสักเม็ดหนึ่งก็ยาก มีคนเต็มบ้านเต็มเมือง จะหาคนดีมีศีลมีธรรม
ปฏิบัติตามธรรมหาได้ยาก คุณลองอ่านข้อความต่อไปนี้

“พฤษภาป่าใหญ่ไพศาล หมูไม้ตระการ
กฤษณาจวงจันทร์ ยากมี (มีน้อย)
คนที่รู้ธรรม ทำดี
ทั่วทั้งบุรี จะมีจะหาได้สักกี่คน”

คุณจะเห็นว่าป่าทั้งป่าจะหาไม้หอม เช่น กฤษณา และไม้จันทร์
เป็นต้น ได้ยากชนิด คนทั้งบ้านทั้งเมืองที่ไม่รู้ธรรมมีมาก ที่รู้ธรรมมี
น้อย แม้ที่รู้ธรรมแล้วจะประพฤติตนให้เหมาะสมกับที่รู้จักหายาก ถ้าคุณ
คิดได้อย่างนี้บ้างก็จะเบาใจขึ้นเยอะ

ขอจงเป็นสุขๆ เถิด อย่าได้มีเวรต่อกันและกันเลย

คำถามที่ ๔๕๗

เรียนอาจารย์ที่เคารพ หนูพยายามจะนั่งสมาธิกำหนดลมหายใจ แต่ทำที่รู้สึกง่วงทุกที และพอกำหนดลมหายใจกลายเป็นว่าพยายามหายใจเข้าออกโดยไม่เป็นธรรมชาติและรู้สึกเหนื่อยมาก รบกวนอาจารย์ช่วยกรุณาแนะนำด้วยค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

ง่วงก็นอน ค่อยทำเวลาไม่่ง่วง ใช้ชีวิตตามธรรมชาติ หิวก็กิน เหนื่อยก็พัก อย่าไปฝืนอะไรมาก ยกเว้นบางอย่าง เช่นว่า ฝืนไม่ทำความชั่ว ฝืนทำความดีที่คิดว่าจำเป็นต้องทำ ชีวิตคุณก็จะเบาสบายขึ้นไม่หนักใจ

คำถามที่ ๔๕๘

ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า จะศึกษาธรรมะอย่างไรจึงจะถูกต้องคะ ถ้ามื้อเพื่อนๆ ด้วย เพราะว่า วันนี้หนูได้คุยกับเพื่อน หนูมีความรู้สึกว่บางคนยังรู้มากยิ่งเลอะเทอะ สงสัยคนอื่นไปทั่ว สงสัยแม้กระทั่งครูบาอาจารย์ เพื่อนฝูง ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

เราต้องนึกไว้เสมอว่า พระธรรมนั้นคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เราต้องอิงอาศัยพระพุทธพจน์เป็นหลัก อย่างนี้แหละจึงจะถูกต้อง ต้องอ่านพระพุทธพจน์ให้มาก เมื่อใครพูดอะไรก็ลองเทียบเคียงดูว่าตรงกับพระพุทธพจน์หรือไม่ ถ้าขัดแย้งกันเราก็ไม่เอา ถ้าลงรอยกันได้กับพระ

พุทธพจน์เราก็อือเอา ลองปฏิบัติดู ถ้าเห็นว่าดี สำเร็จประโยชน์ก็ทำต่อไป

คำถามที่ ๔๕๔

ธรรมภาสิมัย แปลว่าอะไรคะ และหมายถึงพระสูตรเหล่าใด

ตอบ

ธรรมภาสิมัย แปลว่า การบรรลุธรรม ปรากฏมากในอรรถกถา เช่น ท่านเล่าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม เมื่อจบลง ท่านจะบอกว่า ธรรมภาสิมัยได้มีแล้วแก่บุคคลเป็นอันมาก หมายถึง การบรรลุธรรม เห็นใช้ในภาษาอังกฤษว่า Comprehension of The Truth จะใช้คำว่า Attainment of The Truth ก็น่าจะได้ คำว่า “การบรรลุธรรม” ที่ท่านใช้ในภาษาบาลี (ธรรมภาสิมัย) หมายถึงการได้บรรลุ อริยผล มีโสดาปัตติผล เป็นต้น

คำถามที่ ๔๖๐

“ภพ” กับ “ชาติ” ในปัจจุสมุปบาทมีความหมายแตกต่างกันอย่างไรและเป็นปัจจัยซึ่งกันและกันอย่างไรคะ

ตอบ

“ภพ” มี ๒ อย่าง คือ **กรรมภพ** หมายถึงเจตจำนงในการที่จะเกิดใหม่ คือ อยากจะเกิดอีกในภพใดภพหนึ่ง (The will to be born) จะ

สังเกตว่าคนส่วนมากยังอยากเกิดใหม่ที่ดีกว่าภพเก่า เช่น อธิษฐานขอ
ให้ชาติหน้าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วแต่ความคิดปรุง ส่วน**อุปัตติภพ**
หมายถึง ที่เกิด เช่น กามภพ รูปภพ อรูปภพ เป็นแหล่งที่เกิดของสัตว์
ผู้ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพต่างๆ ส่วน **“ชาติ”** หมายถึง ความเกิด
การปรากฏขึ้นแห่งขันธ์ การได้อายตนะ (ตามบาลีพระพุทฺธพจน์)
อุปัตติภพเปรียบเหมือนที่ดินหรือกระถาง ชาติ-ความเกิดเปรียบเหมือน
เมล็ดพืชซึ่งเกิดในพื้นที่ดิน มีพระพุทฺธพจน์บาลีบางแห่งตรัสว่า พระพุทฺธ-
เจ้าตรัสว่า “กัมมัง เขตตัง วิญญาณัง พีชัง ตณหา สีเนโห” แปลว่า
กรรมเป็นเหมือนเนื้อดิน วิญญาณเป็นเหมือนพีช ตณหาเหมือนยางใน
พีชหมายถึง วิญญาณที่ยังมีกิเลสเหมือนพีชที่ยังมีความพร้อมที่จะออก
เมื่อได้เนื้อดินที่เหมาะสมงอกขึ้นทันที ตณหาหรือกิเลสเปรียบเสมือนยาง
ในพีช พุทธอีกที่หนึ่งว่า กรรม กิเลส และวิญญาณอาศัยกันทำให้เกิด
ในภพใหม่ ถ้าสิ้นกิเลสก็สิ้นกรรมก็ไม่ต้องเกิดในภพใหม่อีกต่อไป มี
พระพุทฺธพจน์บางแห่งที่ตรัสว่า “ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว สิ่ง
ที่ควรทำได้ทำเสร็จแล้ว สิ่งที่จะต้องทำเพื่อความเป็นอย่างนี้ไม่มีอีกแล้ว
บัดนี้ภพใหม่ไม่มีอีกแล้ว”

เรื่องภพและชาติก็จบลงเพียงเท่านี้

ขอความสุขสวัสดิ์จึงมีแก่ทุกคนที่ถามมา

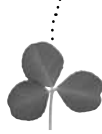
คำถามที่ ๕๖๑

ต้องทำงานอยู่กับเพื่อนร่วมงานทั้งที่เป็นหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย และเพื่อนร่วมงานที่ไม่รับผิดชอบ ทำงานราชการแต่ว่าจะเริ่มงานจริง ก็ ๙ โมงกว่า มาถึงสาย ต้องมากินกาแฟอีก คู่ยกัน เก็บแซร์ ซื่อหวย คุยเรื่อง ดารา ชาวบ้านเมือง สารพัด พักเที่ยงก็กลับเข้ามาบ่ายสอง ๔ โมงเย็น เตรียมกลับบ้านไปรับลูก นับชั่วโมงการทำงานได้เลย พวกเขาสักแต่ว่า ทำงานพอให้เสร็จ ไม่ได้สนใจคุณภาพหรือผลกระทบต่องานอื่นที่เกี่ยวข้อง ข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อยมาก เหนื่อยทั้งกายและใจ ก็ได้แต่คิดว่าสังคมเราก็เป็นแบบนี้แหละ นี่แค่หน่วยงานเราหน่วยเดียว และถ้าทั้งจังหวัด ทั้งประเทศละ ทุกวันนี้สังคมก็มีปัญหามากมาย เนื่องจากปัญหาคนขาดจิตสำนึกรับผิดชอบ อยากให้สังคมดีขึ้น เรียนถามความคิดเห็นของอาจารย์ค่ะ

ตอบ

คนส่วนมากไปหาเงินไม่ใช่ไปทำงาน พฤติกรรมจึงเป็นไปอย่างที่คุณเห็น เขาไม่ได้รักงานแต่รักที่จะได้เงิน แต่มีบางคนทำงานเกินเงินที่ได้ ชดเชยกันไปกับคนพวกแรก สังคมไทยจึงต้วมเตี้ยมไปได้อย่างนี้ การแก้ไขอยู่ที่จิตสำนึกของเขาเอง ถ้าเขามีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ เขาก็จะทำได้ดี ผมเห็นใจคุณที่ต้องทนเห็นสภาพเช่นนี้ แต่ก็เอาเถอะ ขอให้คุณตั้งใจว่า เราจะทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด

คำถามที่ ๔๖๒

ในโอกาสปีใหม่ จะมีการนำเงินมารวมกันให้พนักงานขับรถ แม่บ้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการใช้งาน ทั้งปกติและใช้เป็นพิเศษของคนๆ นั้น โดยข้าพเจ้าก็ร่วมให้เงินด้วย ประมาณ ๑๐๐-๓๐๐ บาท/คน และก็ให้เพื่อนคนที่ เป็นต้นความคิด (ไม่ได้ให้ในนามฝ่าย เนื่องจากผู้บริจาคมาจากหลายฝ่ายปะปนกัน) ซึ่งเป็นผู้ที่สนิทหรือใช้บริการคนขับรถ แม่บ้านมากกว่าใคร นำไปมอบให้ แม่บ้าน คนขับรถ (ให้เป็นเงินสด) ที่นี้มาทราบภายหลังว่าเพื่อนคนนั้น ไปเอาหน้าคนเดียว ไม่เขียนชื่อผู้ร่วมบริจาค หรือไม่บอกทางวาจาให้ แม่บ้านหรือคนขับรถรู้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามันไม่แฟร์ เรามีน้ำใจกับใครเราก็ อยากรู้ให้เขารับรู้ ว่าเราใช้บริการเขาเราก็มีน้ำใจนะ ไม่ได้ใช้เฉยๆ ก็เลย คิดว่าคราวต่อไปจะเป็นการส่วนตัว ไม่ร่วมกับใครแล้ว ในที่ทำงาน ก็มีแต่คนแบบนี้ รู้สึกแข็งและรับไม่ได้ขนาดเรื่องเท่านี้ยังทำได้ แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานของความไม่ซื่อสัตย์ในจิตใจ ที่นี้หันกลับมาในเรื่อง ทางธรรมะ ความรู้สึกที่ข้าพเจ้าอยากให้คนขับรถรู้ว่าเรามีน้ำใจกับเขา ถือเป็นโมหะ หลง หรือเรียกว่าอะไรคะ มีวิธีแก้ไขความคิดตัวเราเอง อย่างไรคะ

ตอบ

ที่คุณคิดนั้นดีแล้ว ถูกแล้ว เพื่อความยุติธรรม คนที่รับเงินไปควร จะแจ้งชื่อผู้บริจาคเงินทั้งหมด แต่ถึงอย่างไรคุณก็ได้บุญไปแล้ว ทำใจ ให้สบายเถอะ ที่หลังให้เป็นส่วนตัวเสียก็ได้

คำถามที่ ๔๖๓

โดยปกติข้าพเจ้าจะไม่วุ่นวาย ไม่สนใจเรื่องส่วนตัวของใคร ใครจะนำประโยชน์จากหน้าที่การงานไปหาประโยชน์ในทางมิชอบ หรือได้ผลประโยชน์จากการติดต่อร้านค้า ลูกค้า ใครเป็นกิ๊กกับใคร หรือใครซื้อบ้านใหม่ รถใหม่ เรื่องใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าไม่เคยสนใจฟังหรือร่วมวงนินทาด้วย แต่เมื่อบังเอิญต้องร่วมงานกับคนเหล่านั้น ข้าพเจ้าก็จะระวังตัวเนื่องจากกลัวความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากความไม่รู้ในขั้นตอนของงาน กลัวเรื่องของการทุจริต ความไม่โปร่งใส ความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งเราต้องมีส่วนรับผิดชอบด้วย ข้าพเจ้าไม่ยอมทำผิด ไม่อยากร่วมงานกับคนแบบนี้ แต่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เลยทำให้เครียด ข้าพเจ้าจะทำอย่างไรดีคะ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นจิตใจ มีแต่เรื่องรู้สึกไม่พอใจคนนั้น ไม่ชอบคนนั้น มีแต่ตำหนิเพื่อน (เขาไม่รับผิดชอบงานจริงๆ) เป็นอย่างนี้ทุกๆ วัน เพราะต้องทำงานกับคนเหล่านี้ เลยรู้สึกว่าเราติดดีเกินไปหรือเปล่า เราไม่คิดที่จะให้โทษหรือยอมรับและเข้าใจผู้อื่น (ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่ยอมรับหรือเข้าใจแน่นอน รับไม่ได้) ปัญหาที่เรียนถามอาจารย์ก็จะวนไปวนมาอยู่กับเรื่องเหล่านี้ทุกครั้ง รู้สึกเกรงใจอาจารย์ค่ะ ถ้าอาจารย์เห็นว่ามากไปหรือไม่เหมาะสมก็สามารถตัดออกได้นะคะ ขอขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะที่กรุณาสละเวลาตอบปัญหา เหมือนให้ปัญญาแก่ข้าพเจ้า ทุกวันศุกร์ตอนค่ำเป็นวันที่ข้าพเจ้ารอคอยที่จะมาอ่าน ไม่ว่าจะคำถามของท่านใด รู้สึกได้รับความรู้ไปด้วย และรู้สึกว่าเมื่ออาจารย์เป็นกำลังใจ เป็นคนที่เราเคารพและไว้ใจได้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจขึ้น มีแรงที่จะไปทำงานวันต่อไป ขอให้กุศลผลบุญนี้ให้อาจารย์มีสุขภาพที่ดี มีร่างกายที่แข็งแรงตลอดไปค่ะ ขอขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ขอให้คุณท่องกลอนบทนี้เอาไว้เสมอๆ คือ
 จะหาใครถูกใจที่ไหนเล่า ตัวเราเองยังไม่ถูกใจเราหนา
 อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา รู้ล่วงหน้าไว้ก่อนไม่รู้อนใจ
 (พระศาสนาโคภณ-แจ่ม จิตตสัสโล)

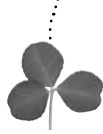
เมื่อความคิดใดๆ เกิดขึ้น ขอให้คุณคิดว่า “มันไม่เที่ยงๆ มันต้องแปรปรวนไป ทั้งทางดีและทางไม่ดี” จะทำให้คุณสบายใจขึ้น อย่าเอาเรื่องกับสิ่งเล็กน้อย ท่องไว้อีกสักประโยคหนึ่งว่า “ช่างมันเถอะ” เล่ากันว่า พระราชาพระองค์หนึ่ง ท่านให้คนเอาตาชั่งแขวนไว้ในที่ๆ จะทอดพระเนตรได้สะดวก แล้วให้เอาน้ำมันใส่ไว้เป็นประจำ แปลว่า “ชั่งมัน”

คำถามที่ ๔๖๔

ผมได้มองตัวเองในเรื่องจิต ก็ไม่แน่ใจว่าเป็นคนจิตแบบไหน ดูแล้วมันเป็นไปมากในราคะจิต โมหะจิต โทสะจิต ตามประสาคนที่ยังมีกิเลสหนาเป็นพิเศษ ถ้าผมจะใช้กสิณสีขาวจะเหมาะสมไหม และแผ่นกสิณสีขาวจะใช้พื้นด้านหลังเป็นสีอะไรครับ

ตอบ

คนเราส่วนมากหรือแทบทั้งหมดก็จะมีจิตผสม คือมีหลายๆ อย่างในตัวคนเดียว บางอย่างมากบางอย่างน้อย อย่างไหนมากเขาก็เรียกว่าคนจิตนั้น เช่น โทสะมากออกหน้าก็เรียกว่าคนโทสะจิต คุณจะใช้กสิณไหนก็ได้ ด้านหลังไม่ต้องเกี่ยวข้อง

คำถามที่ ๔๖๕

วิโมกข์ ๓ คืออะไร และต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

วิโมกข์ แปลว่า ความหลุดพ้น มี ๓ อย่าง คือ

๑. **สูญญตวิโมกข์** แปลตามตัวว่า หลุดพ้นด้วยความว่าง หมายถึง ความว่าง หลุดพ้นเพราะเจริญอนัตตานุปัสสนา คือ พิจารณาความเป็นอนัตตาของสิ่งทั้งหลาย

๒. **อนิมิตตวิโมกข์** แปลตามตัวว่า หลุดพ้นโดยไม่มีเครื่องหมาย หมายถึง หลุดพ้นเพราะเจริญนิจจานุปัสสนา หรือพิจารณาความที่สิ่งทั้งปวงไม่เที่ยง

๓. **อัปพันธวิโมกข์** แปลตามตัวว่า หลุดพ้นโดยที่ตั้งอยู่ไม่ได้ หมายความว่า หลุดพ้นเพราะเจริญทุกขานุปัสสนา พิจารณาเห็นความที่สิ่งทั้งปวงเป็นทุกข์

วิโมกข์ ๔ ก็มี แต่ว่ายากมาก ยากที่จะเข้าใจ

คำถามที่ ๔๖๖

การเรียนปริยัติธรรมในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็นกี่แบบคะ ทั้งของพระและฆราวาส หลักสูตรนักธรรม เปรียญธรรม พุทธศาสตร์ บัณฑิต ต่างกันอย่างไรบ้างคะ

ตอบ

ในเบื้องต้นแรกขอให้ทราบ การศึกษาปริยัติธรรม ๓ ระบบก่อน คือ

๑. ระบบนักธรรมมี ๓ ระดับ คือ ตริ-โท-เอก มีวิชาเรียนอยู่ ๔ วิชา คือ

๑) เรียงความอธิบายหัวข้อธรรมจากพุทธศาสนสุภาษิต เช่น “อิตตา หิ อิตตโน นาโถ” แปลว่า ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน ให้ผู้สอบเรียงความอธิบายไปเท่าที่จะทำได้

๒) วิชาธรรมะ จากหนังสือ นวโกวาท มีหัวข้อธรรมเป็นหมวดๆ เช่น หมวด ๒ หมวด ๓ เป็นต้น

๓) วิชาวินัยสำหรับพระสงฆ์

๔) วิชาพุทธประวัติ

นักธรรมโทและเอกมีวิชาเรียนอยู่ ๔ วิชาเหมือนกัน แต่ละเอียดและสูงขึ้นไป

สำหรับฆราวาสที่สมัครเรียนระบบนักธรรมนี้เรียกว่า ธรรมศึกษา

๒. ระบบบาลี เรียนภาษาบาลีอย่างเดียว แต่เนื้อหาเป็นธรรมะบ้าง วินัยบ้าง หลักสูตรเป็นหนังสือชั้นอรรถกถาบ้าง ปกรณ์พิเศษบ้าง เช่น อรรถกถาธรรมบท ปกรณ์พิเศษ เช่น มังคลัตถทีปนี อธิบายมงคล ๓๘ วิสุทธิมรรค อธิบายศีล สมาธิ ปัญญา ละเอียดมาก สำหรับเปรียญ ๙ เรียนคัมภีร์อภิธรรม เรียกว่า อภิธัมมัตถวิภาวินี เป็นหนังสือชั้นฎีกา (ขอให้ดูรายละเอียดในหนังสือ สิ่งที่เราควรทำความเข้าใจกันใหม่เพื่อความถูกต้อง ตอนที่ว่าด้วย พระสูตรต้นตปิฎกคืออะไร พระอภิธรรมคืออะไร)

๓. ระบบมหาวิทยาลัย เรียนวิชาทั่วไปเหมือนมหาวิทยาลัยอื่นๆ แต่เพิ่มวิชาทางศาสนาเป็นพิเศษ

ระบบบาลีเขาเรียก เปรียญธรรม พด.บ. นั้นเป็นชื่อของปริญญาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วน ศน.บ. เป็นชื่อปริญญาของมหาวิทยาลัย

คำถามที่ ๔๖๗

ถ้าอยากทราบว่าพระพุทธองค์ทรงสอนอะไร และคนเราจะถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้อย่างไร จะหาคำตอบได้จากพระสูตร หรือพระอภิรรมหรือด้วยวิธีอื่นใดคะ

ตอบ

ลองหาหนังสือชื่อ *หลักคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พุทธปรัชญาเถรวาท)* ของผมเอง มาอ่านดู ก็จะรู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร

คำถามที่ ๔๖๘

อยากสอบถามอาจารย์นะคะว่า การที่เรามีจิตชอบอะไร หรือไม่ชอบอะไร ทำไม่ถึงก่อภพก่อชาติได้ ในส่วนของจิตที่มีเวทนาดิฉันพอจะเข้าใจได้ว่าเพราะเมื่อเราชอบอะไร เราก็อยากได้สิ่งนั้นๆ มาอีก (เกิดตัณหา) พอจิตเกิดตัณหา ก็จะเกิดอุปาทานคือการยึดว่าสิ่งนั้นเป็นของเรา แต่ในทางกลับกัน ถ้าเราไม่ชอบสิ่งไหนก็ตาม ทำไม่ถึงทำให้เราเกิดภพเกิดชาติละคะ ในเมื่อความรู้สึกไม่ชอบน่าจะเป็นความรู้สึกผลักไสทำให้เราไม่เกิดได้อีก รบกวนอาจารย์ช่วยไขข้อข้องใจให้หน่อยนะคะ ส่วนอีกเรื่องที่ยากถามก็คือว่าการที่คนรักเก่าของเราเวียนโทรศัพท์มา

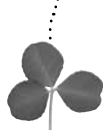
หาเพื่อรื้อฟื้นความหลัง แต่เราไม่อยากจะกลับไปคุยหรือติดต่อกับเขาอีก เราจะบาปไปไหมคะ แม้เราจะคุยกับเขาบ้างบางครั้งเพื่อรักษาน้ำใจ แต่อีกใจหนึ่งเราก็อยากให้เขาออกจากชีวิตเราไปเลย เพราะมันไม่มีเรื่องอะไรจะให้รื้อฟื้นอีกแล้วนะคะ ดิฉันจึงอยากถามอาจารย์ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไ้กับเขาดีคะ เพื่อให้เขาสบายใจ และเราก็ไม่ต่อเวรต่อกกรรมกันอีกนะคะ (ลืมบอกไปว่าตอนเด็กกัน ก็เลิกกันไม่ค่อยดีนะคะ แล้วก็ไม่ได้เคลียร์กันอย่างดีด้วย ดังนั้นความรู้สึกหลังเลิกกันจึงไม่สามารถกลับไปเป็นมิตรกันดังเดิม แต่เชื่อว่าเขาจะโทรมาบ่อยๆ เพื่อเคลียร์ปัญหาเดิมๆ และขอคืนดีนะคะ) ทั้งนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์มากๆ เลยนะคะ ที่สละเวลาส่วนตัวมาตอบปัญหาให้พวกเราในเว็บนี้ค่ะ ขออนุโมทนาบุญนี้ด้วยค่ะ

ตอบ

ที่ขอบเป็นกามตัณหา ภวตัณหา ที่ไม่ขอบเป็นวิภวตัณหา มันจึงก่อภพก่อชาติ คุณไม่ได้เบื่อแบบนิพพิทา (เบื่อแล้วสงบ) ถ้าคุณเบื่อแบบนิพพิทา ยิ่งเบื่อก็ยิ่งคลายความยึดติดในสิ่งต่างๆ แบบที่คุณเบื่อกันรักเก่าของคุณนั้นแหละ ต่อไปก็จะหลุดพ้น สงบและดับเย็นไม่ก่อภพก่อชาติ

คำถามที่ ๔๖๙

อนุปุพพิกกา คืออะไร ผู้แสดงต้องเป็นพระพุทธานุเจ้าเท่านั้นหรือไม่คะ

ตอบ

“อนุปพิภกตา” มี ๕ อย่างดังนี้ คือ

๑. ทาน ๒. ศีล ๓. สวรรค์ ๔. กามาทีนวะ (โทษของกาม)

๕. เนกขัมมานิสงส์ แปลว่า อานิสงส์ของการออกจากกาม

ทานและศีลเป็นเหตุให้ได้สวรรค์ คือ ความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า แต่ยงวนเวียนอยู่ในกามคุณ ยังมีโทษแฝงเร้นอยู่ พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงกามาทีนวะ คือ โทษของกามคุณ และทรงแสดงเนกขัมมานิสงส์ คือ อานิสงส์ของการออกจากกามคุณคือออกจากสิ่งยั่วยวนต่างๆ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมนี้เป็นองค์แรก ต่อมาพระสาวกต่างๆ ก็แสดงด้วย หมายความว่าใครแสดงก็ได้ แม้ในบัดนี้ก็แสดงกันอยู่

คำถามที่ ๔๗๐

“อุปนิสัย ๔” กับ “นิสสัยสัมปันโน” คืออะไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไรคะ

ตอบ

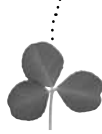
“อุปนิสัย ๔” เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อภัสเสนธรรม ๔” แปลว่า ธรรมเป็นที่พึงเป็นที่พักพิง เป็นเหมือนพนัก ๔ อย่างนั่นคือ

๑. พิจารณาก่อนแล้วเสพ คือ กระทำสิ่งที่ควรทำ

๒. พิจารณาแล้วอดกลับ คือ อดทนนั่นเอง

๓. พิจารณาแล้วเว้นสิ่งที่ควรเว้น

๔. พิจารณาแล้วบรรเทา เช่น บรรเทา กามวิตก เป็นต้น

ส่วนคำว่า “นิสสยสัมปັນโน” นั้นแปลว่า ผู้มีธรรมเป็นที่อาศัย คือ อาศัยอุปนิสสัย ๔ ดังกล่าวแล้ว และดำรงอยู่ในธรรมอีก ๕ ประการคือ ศรัทธา หิริ โอตตปปะะ วิริยะ ปัญญา เรียกว่านิสสยสัมปັນโน แปลว่า ผู้สมบูรณ์ด้วยนิสสัย ส่วนนิสสยสัมปັນโนที่มาในอสังกัจจายสูตร ทุกนิบาต ท่านแปลว่า ผู้สมบูรณ์ด้วยกัลยาณมิตรเป็นที่พึ่งพาอาศัย เนื้อเรื่องก็ บ่งไปทางนั้น

ขอบคุณทุกคนที่ถามปัญหาดีๆ มา และขอให้ทุกคนมีความสุข
 พ้นจากความทุกข์ทั้งปวง

คำถามที่ ๔๗๑

ชอบเข้ามาอ่านท่านอาจารย์ตอบปัญหาค่ะ ขออนุโมทนา และขอให้ท่านอาจารย์เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดีค่ะ

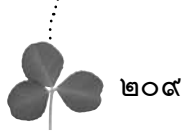
ตอบ

ขอบคุณที่ชอบเข้ามาดูรายการนี้ ขอขอบคุณที่อวยพรให้มีสุขภาพดี เพราะว่าคุณมีสุขภาพดีเป็นที่ปรารถนาของคนทุกคนรวมทั้งผมด้วย

คำถามที่ ๔๗๒

อยากทราบว่า มีอาการจิตไหลไปสัมผัสสิ่งที่ไม่รู้ เช่น ใบหน้าคนที่คุยด้วย จะภาวนาอย่างไรคะ

ตอบ

ถามแปลกดี ที่ว่าจิตไหลไปสัมผัสใบหน้าของคนที่อยู่ด้วยนั้น คนที่อยู่ด้วยอยู่เฉพาะหน้าหรืออยู่ที่อื่น แต่จะอยู่ที่ไหนก็ตามถ้าเราคู่กับใบหน้าเขาจิตก็ไหลไปที่ใบหน้าเขาเป็นธรรมดาฯ ไม่ต้องภาวนาอะไรหรอก ธรรมดาเป็นเช่นนั้นเอง เหมือนๆ กันทุกคน

คำถามที่ ๔๗๓

บุคคลเช่นโตควรได้ชื่อว่าปราชญ์ บุคคลเช่นโตควรได้ชื่อว่าบัณฑิต บุคคลเช่นโตควรได้ชื่อว่ามุนีคะ และธรรมบทใดที่ท่านเหล่านั้นยกย่องว่าเป็นเลิศคะ

ตอบ

“ปราชญ์” คือ บุคคลผู้รอบรู้ในวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง **บัณฑิต** คือ คนดีมีคุณธรรม ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา **ปัทนา** แปลว่าปัญญา ผู้ประกอบด้วยปัทนาชื่อว่าเป็นบัณฑิต **มุนี** แปลว่าผู้รู้ผู้สงบ ผู้มีคุณธรรม คำเหล่านี้มีนัยหลายหลาก มีพระพุทธพจน์มากมายที่ตรัสถึงบัณฑิต นักปราชญ์และมุนี ตีใจที่คุณสนใจคำเหล่านี้ ขอแนะนำหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *ทางดำเนินของมุนี (โมไนยปฏิบัติทา)* โดย วศิน อินทสระ

คำถามที่ ๔๗๔

วิธีการสั่งสอนไว้ในยัสต์ว์ของพระพุทธองค์มีกี่วิธี หรือที่ลักษณะอะไรบ้างคะ

ตอบ

วิธีที่ทรงสอนมีหลายวิธี ทรงแสดงธรรมให้เหมาะสมแก่อุปนิสัยของบุคคลนั้นๆ มีปริยายเป็นเอนก ขอแนะนำหนังสือเรื่อง พุทธวิธีในการสอน โดย วศิน อินทสระ ในหนังสือเล่มนั้นจะมีวิธีการสอนของพระพุทธเจ้ามากมายหลายประการ

คำถามที่ ๔๗๕

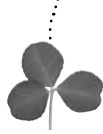
มิจฉาทิฐิมิที่ประเภท อะไรบ้างคะ และจะละได้อย่างไร สักกายทิฐิเป็นมิจฉาทิฐิประเภทหนึ่งหรือไม่คะ

ตอบ

สักกายทิฐิไม่เป็นมิจฉาทิฐิ มิจฉาทิฐิแปลว่าเห็นผิด เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว เป็นต้น ในพระสูตรบางแห่งพระพุทธเจ้าตรัสถึงมิจฉาทิฐิ ๑๐ อย่าง เช่น การให้ทานไม่มีผล การบูชาไม่มีผล ผลแห่งกรรมดีกรรมชั่วไม่มี โอบปาดิกะไม่มี สมณพราหมณ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไม่มี ฯลฯ ส่วนสักกายทิฐินั้นเป็นเพียงเห็นคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงเกี่ยวกับร่างกาย เช่น ยึดว่าร่างกายเป็นของตน ความจริงเป็นเพียงธรรมชาติประกอบกัน คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม

คำถามที่ ๔๗๖

ถ้าเคยผิดศีล ๕ สามารถปฏิบัติธรรมหรือวิปัสสนาได้หรือไม่คะ

ตอบ

เป็นแต่เพียงเคยผิด ถ้าปัจจุบันมีศีล ๕ ดีแล้วก็สามารถปฏิบัติธรรมและวิปัสสนาได้ คนส่วนมากก็เคยผิดกันทั้งนั้นไม่ข้อใดก็ข้อหนึ่งเหมือนร่างกายและเสื้อผ้าที่เคยเปื้อน แต่เมื่อชำระร่างกายให้ดีแล้วซักเสื้อผ้าแล้วก็สะอาดได้

คำถามที่ ๔๗๗

“พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” กับ “พระปัจเจกพุทธเจ้า” คือ พระพุทธเจ้าแบบไหนคะ ต่างกันอย่างไร ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือท่านผู้ตรัสรู้เองโดยชอบแล้วสั่งสอนประชาชน ตั้งศาสนา มีคณะสงฆ์สืบต่อพระศาสนา ส่วนพระปัจเจกพุทธเจ้านั้นคือท่านผู้ตรัสรู้เองแต่ไม่สั่งสอนประชาชน ไม่ตั้งศาสนา ไม่มีคณะสงฆ์ มีแต่พระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยกัน เกิดขึ้นในพุทธันดรคือช่วงที่ว่างจากศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอเพิ่มพุทธะให้อีก ๒ ประเภท คือ

๑. **อนุพุทธะ** ท่านผู้รู้ตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แก่ พระอริยสาวกทั้งหลาย ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์

๒. **สุตพุทธะ** ได้แก่ ท่านที่เป็นกัลยาณชนอยู่ แต่เป็นผู้รอบรู้แตกฉานในพระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียกว่าเป็นพุทธะ

คำถามที่ ๔๗๘

มีคำถามที่สงสัย รบกวนท่านอาจารย์ช่วยชี้แนะเพื่อแก้ไขข้อสงสัย

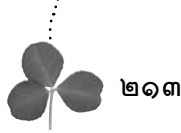
๑. คำพูดที่บอกว่านรก-สวรรค์ มีจริง แล้วเวลามีคนขุดลงไปใต้ดินลึกสุดที่จะลึกได้ทำไมไม่เจอนรก
๒. ส่วนท้องฟ้าก็มีคนที่สามารถขึ้นไปถึงชั้นนอกอวกาศ ทำไมไม่พบสวรรค์
๓. นิพพานคือดินแดนอะไรอยู่ ณ จุดใด
๔. จักรวาลนี้มีขอบเขตหรือไม่อย่างไร
๕. จิต วิญญาณ สมมต ใจ หรือหัวใจ เป็นอย่างเดียวกันหรือไม่

ตอบ

๑. - ๒. นรกไม่ได้อยู่ใต้ดิน สวรรค์ไม่ได้อยู่บนฟ้า แต่หมายถึงสภาพชีวิตของสัตว์โลกที่ทุกข์ทรมานและสุขสบายต่างกัน นรก สวรรค์อาจอยู่ใกล้ๆ เราก็ได้ แต่เป็นอธิสสมานกาย แปลว่า กายที่ไม่ปรากฏให้เห็นได้ด้วยตาเนื้อธรรมดา (unseen world) แต่ท่านที่ได้ทิพยจักขุญาณสามารถเห็นนรก สวรรค์ได้ด้วยตาทิพย์ ที่เขาพูดว่ามีสวรรค์เป็นชั้นๆ และนรกมีหลายขุมนั้น ไม่ใช่เป็นชั้นสูงขึ้นไปเหมือนตึก ๖ ชั้น แต่หมายถึงสภาพชีวิตที่แตกต่างกัน เทียบดูในโลกมนุษย์ก็ได้ มนุษย์เราเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่มีสุขทุกข์ใกล้เคียงกันก็มี สุขทุกข์ต่างกันเหมือนฟ้ากับเหวก็มี ขอแนะนำให้อ่านหนังสือเรื่อง *สวรรค์ นรก บุญ บาป* ของวศิน อินทสระ สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร. ๐-๒๕๔๔-๗๐๒๖

๓. นิพพาน คือ การดับกิเลสได้ อยู่ในจิตของเรานี่เอง เทียบให้ดูได้ง่ายๆ ดังนี้ จิตมีทุกข์เป็นนรก จิตมีสุขเป็นสวรรค์ จิตสงบเป็นนิพพาน

๔. เคยมีผู้มาทูลถามพระพุทธเจ้าท่านองนี้เหมือนกัน พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าไม่มี (ดู นัยโรหิตัสสสูตร) เขาเล่าว่า เมื่อชาติก่อนเขาเป็นฤษีมีฤทธิ์เหาะได้ เทียบเหาะสำรวจโลกอยู่เกือบตลอดชีวิต แต่ก็หาที่

สุดโลกไม่ได้ จักรวาลมีเป็นอันมาก ส้ารวจไม่ไหว นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันก็ยังส้ารวจได้ไม่หมด พระพุทธเจ้าตรัสชักชวนให้มาสนใจในโลก คือร่างกายและจิตใจของเรานี้ ให้ส้ารวจดูแลให้ดี มีประโยชน์กว่าที่จะไปส้ารวจจักรวาล

๕. จิต วิญญาณ ใจเหมือนกัน หัวใจเป็นก้อนเนื้อสำหรับสูบฉีดโลหิต สมองเป็นเครื่องมือสำหรับคิดคล้ายๆ เครื่องยนต์ จิตเปรียบเหมือนคนขับ เหมือนกันและต่างกันดังกล่าวมานี้ สมองและหัวใจเป็นรูปธรรม ส่วนจิต วิญญาณ ใจ (มโน) เป็นนามธรรม

คำถามที่ ๔๗๘

อธิศีล อธิจิต และอธิปัญญา ต่างจากศีล สมาธิ ปัญญา อย่างไรคะ

ตอบ

อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา หมายถึง ศีล สมาธิ ปัญญาในอริยมรรค ซึ่งประกอบด้วยองค์ ๘ มีสัมมาทิฐิเป็นต้น นอกนั้นก็เป็นศีล สมาธิ ปัญญาธรรมดา เรื่องนี้มีนัยหลายหลากตามอรรถกถานัย แต่ขอตอบในที่นี้เพียงนัยเดียวตามที่กล่าวแล้ว

คำถามที่ ๔๘๐

ท่านอาจารย์มีความเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า “หากไม่คิด ไม่ปรุงแต่ง ก็ไม่ทุกข์” คะ

ตอบ

ความทุกข์ที่เกิดจากความคิดปรุงแต่งก็มี ความทุกข์ที่เกิดจากปัจจัยอื่นๆ ก็มี เช่น คนอดข้าวหลายวันหิวมาก เขาเป็นทุกข์จากความหิว ไม่ต้องคิดปรุงแต่งมันก็ทุกข์ หรือคนถูกแทงบาดเจ็บสาหัสแม้ไม่ปรุงแต่งก็ทุกข์ เป็นต้น

คำถามที่ ๔๘๑

วิปัสสนูปกิเลสเป็นอุปกิเลสด้วยหรือไม่คะ หน้าที่ต่อวิปัสสนูปกิเลสคืออะไรคะ ต้องรู้ หรือต้องละ หรือทั้งสองอย่างคะ

ตอบ

เป็นอุปกิเลสของวิปัสสนาตรงๆ ตามชื่อนั้น แต่ไม่ใช่อุปกิเลส ๑๖ เมื่อเกิดขึ้นในขณะเจริญวิปัสสนา ท่านสอนให้ละเสีย เพราะถ้าไม่ละทำให้วิปัสสนาไม่ก้าวหน้า

คำถามที่ ๔๘๒

การเห็น สักแต่ว่าเห็น การได้ยิน สักแต่ว่าได้ยิน ฯลฯ จัดเป็นปฏิจักษมุขปาทส่วนใดคะ

ตอบ

การทำเช่นนี้เพื่อความไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ได้เห็นได้ฟัง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดกิเลส จัดเป็นปฏิจักษมุขปาทสายนิโรธวาร แปลว่า สายดับ คือดับต้นเหตุอุปาทานและอวิชชา

คำถามที่ ๔๘๓

ได้ยินคนพูดอยู่เสมอว่าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เคยพบบางแห่ง
ในหนังสือบางเล่มว่าคนเราเลือกเกิดได้ อาจารย์มีความเห็นอย่างไร

ตอบ

เอาความเห็นของพระพุทธเจ้าดีกว่า ในสังขารูปัตติสูตร มัชฌิม
นิกาย อุปริปันณาสกั พระไตรปิฎกเล่ม ๑๔ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า
บุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยกรรม ๕ อย่าง คือ ศรัทธา ศีล สุตะ (การได้สดับ
ตรับฟังมาก) จาคะ และปัญญา ย่อมสามารถเลือกที่เกิดได้ คือจะเลือก
เกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดาก็ได้ จะเลือกสิ้นกิเลสก็ได้ หัวข้อธรรมนี้ยกเว้น
สุตะเสียแล้วก็ไปตรงกับหัวข้อธรรม ๒ หมวด คือสัมปรายิกัตถประโยชน์
(ประโยชน์ในภายหน้า) และธรรมเป็นเหตุให้สมหมาย ๔ อย่าง
ขอให้ทุกคนมีความสุขพ้นจากทุกข์เกิด

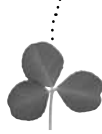
คำถามที่ ๔๘๔

เราเลือกเกิดได้ไหมคะอาจารย์ มีความคิดเห็นอย่างไรคะ

ตอบ

ดูคำตอบในข้อ ๔๘๓

คำถามที่ ๔๘๕

รักแท้มีจริงหรือเปล่าคะ และรักอย่างไรจึงจะไม่ทุกข์คะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

“รักแท้” มี ถ้าจะให้รักแบบไม่เป็นทุกข์ก็ต้องรักแบบเมตตา ถึงจะมีทุกข์บ้างก็น้อย พอปลงใจอยู่ในอุเบกขาได้ แต่ถ้ารักแบบเสนาหาปลงใจไม่ค่อยได้ พอผิดหวังก็เป็นทุกข์มาก สมหวังก็เพ็ดเพลินหลงไหลไปกับสิ่งที่รัก สมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ความโศก ความกลัว เกิดจากสิ่งที่รัก เมื่อพ้นจากสิ่งที่รักแล้ว ความโศก ความกลัวก็ไม่มี” บางคราวตรัสกับนางวิสาขาว่า “มีรักหนึ่งมีทุกข์หนึ่ง มีรักร้อยมีทุกข์ร้อย ไม่มีทุกข์สำหรับผู้ไม่มีรัก” ตอบแค่นี้ก่อน ขอให้ระวังก็แล้วกัน

คำถามที่ ๔๘๖

ดิฉันเห็นคนสอนธรรมะ แล้วไม่เห็นตัวเองจะปฏิบัติตามที่สอนได้เลย รู้สึกไม่เลื่อมใส ไม่ศรัทธาในตัวบุคคลเช่นนี้ แต่จะพูดก็ไม่ได้ แม้คนอื่นจะพูดกันหนาหูถึงการปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับที่สอนผู้อื่น แต่เราก็ต้องให้คำแนะนำไปว่าไม่ให้ไปมองคนอื่น ให้กลับมากำหนดรู้ที่ตัวเองดีกว่าในใจลึกๆ ก็รู้สึกว่า ผู้ที่มาสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ อย่างน้อยๆ ตัวเองก็น่าที่จะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อายแทนแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ขอคำแนะนำในการวางใจให้ถูกต้องการที่ต้องทำงานร่วมกับคนลักษณะนี้ค่ะ

ตอบ

เห็นด้วยกับความเห็นของคุณ ผู้สอนธรรมควรจะปฏิบัติธรรมไปด้วย อย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า พึงตั้งตนไว้ในทางที่ดีเสียก่อน สอนผู้อื่นภายหลัง จึงจะไม่เศร้าหมอง แต่ว่าคนที่สอนธรรมด้วยปฏิบัติที่ดีด้วย ค่อนข้างจะหายาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“พฤษาป่าใหญ่ไพศาล หมูไม้ตระการ
กฤษณาจวงจันทร์ ยากมี (มีน้อย)
คนที่มีธรรมทำดี ทัวทั้งบุรี จะมีจะหาได้สักกี่คน”

แต่ถ้าคำสอนของเขานั้นถูกต้อง คุณก็ถือเอาคำสอนอย่างเดียว ไม่ต้องถือเอาการกระทำของเขา อย่างที่โบราณเขาพูดเชิงล้อเลียนไว้ว่า “จงทำอย่างที่ฉันพูด แต่อย่าทำอย่างที่ฉันทำ” ขอให้คุณคิดเสียว่า ต้นไม้บางต้นมีผลอร่อยแต่โคนต้นของมันเต็มไปด้วยสิ่งปฏิกูล เช่น ชากสุนัข เป็นต้น มีอีแร้งตัวหนึ่งคาบเพชรเม็ดใหญ่มาทิ้งไว้ที่ประตูบ้านของเรา เราจะไม่เอาเพชรเพราะเห็นว่าอีแร้งมันนำรังเกียจคาบมา หรือว่าเราจะเอาเพชรไว้ อีแร้งจะไปไหนก็ช่างมัน คิดอย่างนี้ดีไหม

คำถามที่ ๔๘๗

ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรมของสภาผู้แทนราษฎร จะทำพิธีมอบรางวัลกาญจนเกียรติคุณ ในฐานะเป็นผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาแต่อาจารย์ วศิน อินทสระ หนูขอกราบแสดงความยินดีกับท่านอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูงค่ะ

ตอบ

ชอบใจมากๆ ที่แสดงความยินดีมา

คำถามที่ ๔๘๘

“อปภัณณกปฏิปทา” และ “อริยวังสปฏิปทา” คืออะไรคะ

ตอบ

“อปภัณณกปฏิปทา” แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด มี ๓ อย่าง คือ

๑. อินทริยสังวร การสำรวมอินทริย์ ๖ คือ ระวัง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดีหรือยินร้าย ซึ่งเป็นเหตุให้บาปอกุศลเกิดขึ้น แต่ถ้าได้เห็นได้ฟังแล้วบุญกุศลเกิดขึ้น ท่านก็ให้ยินดีได้ ถ้าได้เห็นได้ฟังแล้วบาปอกุศลเกิดขึ้นก็ไม่ควรยินดี แปลว่า ไม่ให้ยินดีในบาปอกุศล นี้เรียกว่า สำรวมอินทริย์

๒. โภชนมัตตัญญูตา รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร ข้อนี้ไม่ต้องอธิบาย

๓. ซาคริยานุโยค ประกอบความเพียร ไม่เห็นแก่หลับนอนมากเกินไป ในพระบาลีแห่งอปภัณณกปฏิปทานี้ ท่านให้นอนเพียงยามเดียว คือในมัชฌิมยาม (๔ ชั่วโมง ตั้งแต่สี่ทุ่มถึงตีสอง) สำหรับภิกษุผู้ปฏิบัติเพื่อขัดเกลากิเลส กลางวันไม่นอนเลย อยู่ด้วยอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง เพื่อกำจัดนิวรณ์และกิเลสต่างๆ

สำหรับฆราวาสผ่อนปรนปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สุขภาพของตนๆ

อริยวังสปฏิปทา คือ การปฏิบัติตามอริยวงศ์ มี ๔ ประการ คือ

๑. สันโดษในเครื่องนุ่งห่มตามมีตามได้

๒. สันโดษในอาหารตามมีตามได้

๓. สันโดษในเสนาสนะตามมีตามได้

ทั้งสามข้อนี้ เมื่อไม่ได้ก็ไม่ได้เดือดร้อน เมื่อได้ก็ไม่ติดพัน

๔. ยินดีในภavana คือ การอบรมจิตอยู่เสมอ

ทั้งสี่ประการนี้ เมื่อตนทำได้ก็ไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่น แปลว่า เดินตามรอยของพระอริยะ ขอบใจมากๆ ที่ถามปัญหาดีๆ มา ทำให้ผู้อ่านได้ความเข้าใจในธรรมมากขึ้น

คำถามที่ ๔๘๘

เคยได้ยินท่านผู้รู้กล่าวว่า ในการเจริญสติ ไม่ควรติด “นิमित อนุพยัญชนะ” คำว่า “นิमित อนุพยัญชนะ” หมายถึงอะไรคะ

ตอบ

คำว่า “นิमित” ในที่นี้หมายถึง ถ้อยรวม เช่น เห็นคนๆ หนึ่งมองโดยรวมว่าคนนี้สวย “อนุพยัญชนะ” หมายถึงถ้อยแยกส่วน เช่น หน้าสวย แขนสวย ขาไม่สวย เป็นต้น

คำถามที่ ๔๙๐

ในหนังสือ ทางดำเนินของมุนี ท่านอาจารย์กล่าวคาถาศักดิ์สิทธิ์ บทหนึ่งว่า “ได้ก็ดี ไม่ได้ก็เป็นกุศล” เพื่อให้มีจิตใจมั่นคงกับการได้ และไม่ได้อะไรๆ ในชีวิต ขอความกรุณาท่านอาจารย์ขยายความคำว่า “ไม่ได้ก็เป็นกุศล” ด้วยเหตุค่ะ ว่าไม่ได้อะไร หรืออย่างไร จึงจะเป็นกุศล กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงค่ะ

ตอบ

เป็นคำของพระนาลกเถระผู้ถือโมโชนยปฏิบัติ แปลว่า ทางดำเนินของมุนี ท่านสอนให้ทำใจไว้อย่างนั้น จะได้ไม่เดือดร้อนกับเรื่อง “ได้หรือไม่ได้” บางอย่างเราได้มาก็ก่อความทุกข์ให้ ที่เขาเรียกว่า ทุกขลาก ไม่ได้เสียยิ่งดีกว่า บางอย่างได้มาแล้วให้ความสุขความพอใจ ในเบื้องต้น แต่ให้ความทุกข์ความเดือดร้อนในบั้นปลาย บางทีการไม่ได้ ทำให้เรามีโอกาสพัฒนาจิตใจได้มากกว่าการได้ ท่านจึงว่า “ไม่ได้ก็เป็นกุศล” มีนิทานอยู่เรื่องหนึ่งท่านเล่าไว้ว่า พ่อกับลูกชายมีลาอยู่ตัวหนึ่ง วันหนึ่งมันหายไป สองพ่อลูกเสียใจ หลายวันต่อมาลากลับมาพร้อมด้วยม้าตัวหนึ่ง สองพ่อลูกก็ดีใจที่ได้ม้าแถมมา ลูกชายชอบขี่ม้าเล่น วันหนึ่งตกม้าลงขาหัก เสียใจว่าไม่น่าจะได้ม้ามาเลย ตรงนี้แสดงได้เหมือนกันว่าไม่ได้ก็เป็นกุศล ถ้าทำใจได้แบบนี้ การได้หรือการไม่ได้ ไม่ทำให้ใจฟูหรือแฟบลง เพราะกำหนดรู้ตามความเป็นจริงด้วยปัญญาว่า “ได้ก็ดีไม่ได้ก็แล้วไป” บางทีรู้ดีกว่าไม่ได้ก็ดีเหมือนกัน

คำถามที่ ๔๙๑

ท่านอาจารย์คะ หนูหาซื้อหนังสือ *พ่อผมเป็นมหา* ไม่ได้ ได้พยายามหาอ่าน และพบในเว็บไซต์เรือนธรรม (ในหนังสือของเรือนธรรม) แต่อ่านไปๆ รู้สึกว่าจะขาดตอนที่ ๓๑ และตอนที่ ๓๒ ค่ะ ไม่ทราบว่าทำอย่างไรจึงจะได้ฉบับสมบูรณ์ของหนังสือเล่มนี้คะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

หนังสือเรื่องนี้ สำนักพิมพ์บรรณาคารพิมพ์ สำนักพิมพ์นี้อยู่ที่ เวียงนครเขมม ไกลวังบูรพา โทร. ๐-๒๒๒๒-๗๗๙๖ คุณลองโทรไปถามดูเขาคงไม่ได้วางจำหน่ายที่อื่น นอกจากที่สำนักพิมพ์ของเขา ขอขอบคุณมากที่สนใจหนังสือเรื่องนี้

คำถามที่ ๔๙๒

เรียนถามว่าภิกษุ ๑ รูป ได้รับสังฆทานมาแล้วจะใช้ของนั้นไม่ได้ ต้องวานภิกษุอีก ๓ รูปมาแล้วทำการอุปโลกน์จึงสามารถใช้ของนั้นได้ เป็นการถูกต้องไหมครับ

ตอบ

ไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องก็คือ ได้รับสังฆทานมาแล้วก็ใช้ได้โดยไม่ต้องอุปโลกน์กับผู้อื่น (**อุปโลกน์** แปลว่า ประกาศให้ทราบเพื่อขอความยินยอม)

คำถามที่ ๔๙๓

เรียนถามว่าการทำกรรมกับพ่อแม่อย่างเบาและอย่างกลาง เมื่อขอให้อภัยกรรมกับท่านกรรมนั้นจะหมดไปไหมครับ

ตอบ

สำคัญอยู่ตรงที่ว่า ท่านขอโทษหรือเปล่า ถ้าท่านขอโทษก็แล้วกันไป ถ้าจะมีผลกรรมบ้างก็ไม่มากเพราะเป็นกรรมอย่างเบาและอย่างกลาง ไม่ใช่กรรมอย่างหนัก

คำถามที่ ๔๙๔

“อุปาติ” และ “อุปาทาน” มีความหมายเหมือนหรือต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

อุปาติเขียนได้ ๒ อย่างซึ่งหมายถึง กิเลส เหมือนกัน คือ “อุปติ” และ “อุปาติ” ซึ่งหมายถึง “ขันธ” ก็มี เช่น ชั้นอุปติ-อุปติ คือ ขันธ กิเลสอุปติ-อุปติ คือ กิเลส อุปาติก็เหมือนกัน

มีพระพุทธพจน์อยู่แห่งหนึ่งซึ่งแสดงถึง อานิสงส์ของการเจริญสติปัฏฐาน ๔ ว่า “ผู้เจริญสติปัฏฐาน ๔ บริบูรณ์แล้ว อย่างมาก ๗ ปี อย่างน้อย ๗ วัน จะได้เป็นพระอรหันต์ ถ้ามีกิเลสเหลืออยู่ก็จะได้เป็นพระอนาคามี” (อัญญา สติ วา อุปาติเสเส อนาคามีตา)

“อุปาทาน” เป็นกิเลสกลุ่มหนึ่ง แปลตามตัวว่า ความยึดมั่นถือมั่น ในกามบ้าง ในทิวฐิบ้าง ในศีลพตบ้าง ในตัวตนบ้าง เรียกชื่อตามลำดับดังนี้

๑. กามุปาทาน ยึดมั่นในกาม
๒. ทิฏฐุปาทาน ยึดมั่นในทิฐิ คือ ในความเห็นผิด
๓. สิลลัพัตตูปาทาน ยึดมั่นในศีลและพรต หรือ ในความมกมาย
๔. อัตตวาหุุปาทาน ยึดมั่นว่ามีตัวตน

คำถามที่ ๔๙๕

ที่กล่าวว่า “พระอรหันต์เป็นผู้ละวางแล้วซึ่งภาวะ” ภาวะ ในที่นี้ คืออะไรคะ

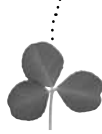
ตอบ

ภาวะที่กล่าวถึงนี้คือขันธ ๕ มีพระบาลีพุทธพจน์ว่า “ขันธ ๕ เป็น ภาวะหนักแต่ แต่บุคคลก็ยังนำภาวะไป การยึดภาวะไว้ เป็นทุกข์ในโลก การปล่อยวางภาวะเสียได้ เป็นสุข ครั้นวางภาวะอันหนักได้แล้ว ไม่ยึดถือภาวะอื่นไว้ ถอนตัณหาพร้อมทั้งมูลรากได้แล้ว เป็นผู้หมดอยาก ปรินิพพานแล” (ภารสุตตคาถา)

คำถามที่ ๔๙๖

ทุกข์ในขันธ ๕ ทุกข์ในอริยสัจ ๔ และทุกข์ในไตรลักษณ์ ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

ทุกข์ในขั้นที่ ๕ หมายถึง ทุกขเวทนา คือ ความรู้สึกเป็นทุกข์ ทุกข์ในอริยสัจ หมายถึงทุกขเวทนาด้วย หมายถึงความสุขที่มีต้นเหตุเป็นมูลด้วยเพราะลงท้ายด้วยทุกข์ และต้นเหตุเป็นทุกข์สมุทัยแหล่งเกิดแห่งทุกข์ ทุกข์ในไตรลักษณ์ หมายถึง รวมเอาความทุกข์ทั้งหมดของสังขารทั้งปวงทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังพระพุทธพจน์ว่า “สัพเพ สังขารา ทุกขา”

คำถามที่ ๔๙๗

มงคลสูตร ๓๙ ประการในข้อท้ายๆ คือ ข้อ ๓๔ เห็นอริยสัจ ข้อ ๓๕ ทำพระนิพพานให้แจ้ง ข้อ ๓๖ จิตไม่โศก ข้อ ๓๗ จิตปราศจากธุลี และ ข้อ ๓๘ จิตเกษม เป็นสภาวะจิตที่เหมือนกันใช่หรือไม่คะ หรือว่าจะต้องเกิดเรียงกันไปตามลำดับคะ กราบขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

ตอบ

การเห็นอริยสัจ ๔ บริบูรณ์ด้วยรอบ ๓ อากาโร ๑๒ ก็ถือว่าบรรลุนิพพานแล้วในระดับใดระดับหนึ่ง การทำนิพพานให้แจ้งก็คือการบรรลุนิพพานนั่นเอง จิตที่ไม่หวนไหวด้วยโลกธรรม ถ้าทำได้ถึงที่สุดก็เป็นพระอรหันต์ ส่วนจิตไม่โศก ปราศจากธุลีคือกิเลส และจิตเกษมคือปลอดภัยจากกิเลส จะเห็นว่า ตั้งแต่มงคลข้อ “เห็นอริยสัจ” เรื่อยมา จนถึงข้อ ๓๘ ถ้าทำให้ถึงที่สุดแล้วก็มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ที่ท่านแยกเป็นหลายข้อเพื่อให้ชัดเจนของแต่ละลักษณะของจิต เทียบให้เห็นเช่นคำในภาษาไทยที่ว่า “บัดนี้ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พ่อค้าและประชาชน

พร้อมกันแล้ว” อันที่จริงใช้คำว่าประชาชนคำเดียวก็เพียงพอ แต่เพื่อจะเน้นให้เห็นหน้าที่ของประชาชนแต่ละพวก จึงได้กล่าวแยกออกไป เช่นนั้น ขอแนะนำให้อ่านหนังสือ *สาระสำคัญของมงคล ๓๘* เล่ม ๒ ของวศิน อินทสระ

ขอให้ทุกคนมีความสุขพ้นจากความทุกข์

คำถามที่ ๔๙๘

พระพุทธองค์ทรงมอบหลักธรรมสำหรับให้บุคคลเป็นผู้ที่พึ่งตนเองได้อย่างไรบ้างคะ

ตอบ

มีพระพุทธานุชาตหลายแห่งที่ตรัสว่า “เธอทั้งหลายจงมีตนเป็นที่พึ่งเถิด มีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่าได้มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย ตนนั้นแลเป็นที่พึ่งของตน ตนที่ฝึกดีแล้วจะได้ที่พึ่งซึ่งได้โดยยาก” เป็นการบอกไปในตัวว่าทางที่จะพึ่งตนเองได้ก็คือ ฝึกตนให้ดี

คำถามที่ ๔๙๙

มีพระสูตร หรือหมวดธรรมข้อใดบ้าง ที่สอนเกี่ยวกับการอดกลั้นต่อความพอใจและไม่พอใจคะ

ตอบ

ในโลกธรรมสูตรก็มี ทรงสอนว่า เมื่อได้ลาม เสื่อมลาม ได้ยศ เสื่อมยศ ได้รับสรรเสริญ ถูกนินทา ได้สุขได้ทุกข์ ก็อย่าให้สิ่งเหล่านั้นครอบงำจิตได้ คือไม่หวั่นไหวต่อโลกธรรม ในมงคลสูตรก็มี เช่นว่า จิตของผู้ใดถูกต้องโลกธรรมแล้วไม่หวั่นไหว ข้อนั้นเป็นมงคลอันสูงสุด ฯลฯ มีพระสูตรมากมายที่เน้นเรื่องพวกนี้

คำถามที่ ๕๐๐

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงวางพระองค์เช่นไรในคราวที่ชาวเมืองเกิดขัดแย้งทะเลาะวิวาทกัน ทรงสอนผู้ที่วิวาทกันด้วยธรรมข้อใด ทรงป้องกันความหายนะมิให้เกิดแก่หมู่ชนเหล่านั้นได้หรือไม่ และท่านอาจารย์เห็นว่า สถาบันสงฆ์ในเมืองไทยควรมีบทบาทเช่นไรคะ ในคราวที่บ้านเมืองแตกความสามัคคีเช่นทุกวันนี้

ตอบ

ในสมัยพุทธกาล เมื่อมีการทะเลาะวิวาทกัน เสด็จไปทรงห้ามบ้าง เช่น ที่เสด็จไปทรงห้ามพระญาติทั้งสองฝ่ายที่กำลังจะตีกันเพราะแย่งน้ำทำเกษตรกรรม พระญาติก็เชื่อฟังเลิกวาทกันไป บางคราวเมื่อพระราชแคว้นหนึ่งยกทัพไปจะโจมตีอีกแคว้นหนึ่งก็เสด็จไปขวางไว้ เช่น พระเจ้าวิฑูทกะยกทัพไปจะย่ำยีแคว้นศากยะ เมื่อพระเจ้าวิฑูทกะทอดพระเนตรเห็นพระองค์แล้วก็เข้าพระทัยว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาเพื่อป้องกันพระญาติ จึงยกทัพกลับหลายครั้ง ในครั้งสุดท้ายทรงพิจารณาเห็นว่าพระญาติเคยทรงทำเวรกรรมไว้ คือโปรยยาพิษลงในแม่น้ำทำให้

สัตว์น้ำตายเป็นจำนวนมาก จึงไม่ได้เสด็จไปป้องกันอีก เป็นเหตุให้
พระเจ้าวิฑูทกะสังหารเจ้าศากยะเสียมากมาย

ในปีสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ ทรงทราบว่าพระเจ้าอชาตศัตรูจะ
ยกทัพไปโจมตีแคว้นวัชชีก็เสด็จจากราชคฤห์ไปจำพรรษาที่แคว้นวัชชี
เป็นเหตุให้พระเจ้าอชาตศัตรูไม่กล้ายกทัพไปโจมตีแคว้นวัชชี ทรงสอน
ให้สามัคคีกัน อย่าทะเลาะวิวาทกัน เห็นความวิวาทเป็นภัย เห็นความ
ไม่วิวาทกันเป็นความปลอดภัย ท่านทั้งหลายจงสามัคคีกันประนี
ประนอมกัน นี่เป็นอนุศาสน์ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

มีบางคราวที่พระสงฆ์แตกแยกกัน วิวาทกัน เช่น ภิกษุชาวเมือง
โกสัมพี ทรงห้ามและทรงโอวาทหลายครั้ง เมื่อเขาไม่เชื่อฟังก็ทรงปลีก
พระองค์ไปอยู่แต่พระองค์เดียวในป่าแห่งหนึ่ง ต่อมาชาวเมืองไม่ยอม
อุปถัมภ์บำรุงภิกษุเหล่านั้น ภิกษุเหล่านั้นจึงได้สามัคคีกัน

สำหรับเหตุการณ์ในเมืองไทยซึ่งแตกแยกกันอยู่นั้น ถ้าหากคณะ
สงฆ์ หรือมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งออกแถลงการณ์ตักเตือน สั่ง
สอนให้สามัคคีกันบ้างก็น่าจะดี เป็นการทำบพบาทในสังคมเมื่อถึงคราว
จำเป็น

รายนามผู้ร่วมศรัทธา

พิมพ์หนังสือ สนทนารธรรมกับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๓

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑	ร้านพระไตรปิฎก	๓๕,๑๐๐
๒	คุณชื่นจิตต์ ก้องสกุล	๒๓,๐๐๐
๓	คุณจุฑามาศ บ.เบรฟ เอ็นจิเนียริง จำกัด	๒๐,๐๐๐
๔	คุณรุ่งระวี วิฑูรปกรณ์	๑๐,๐๐๐
๕	คุณศิริพร ปัญญาเอกวงศ์	๑๐,๐๐๐
๖	คุณอุริษา บุญรักษย์	๗,๐๐๐
๗	คุณกัลยา นะตะชูสงค์	๖,๐๐๐
๘	คุณอาภัสรา ภัคดิพัฒน์สันติ	๕,๑๐๐
๙	คุณอารีย์ บุญวราพันธ์	๕,๐๐๐
๑๐	คุณเกษภาบุญจัน ชุณหวิริยะกุล	๕,๐๐๐
๑๑	คุณธีรชัย พงษ์มันิจิต	๕,๐๐๐
๑๒	คุณพร้อมพล สุดเอี่ยม	๔,๓๓๐
๑๓	คุณจุฑามาศ	๔,๐๕๐
๑๔	คุณปานจิตต์ วงศ์อ่อนดี	๔,๐๐๐
๑๕	คุณมาณพ แก้วมณี	๔,๐๐๐
๑๖	คุณปฎิญา ศรีบุญเรือง	๔,๐๐๐
๑๗	คุณศิริพร ชัยสวัสดิ์	๔,๐๐๐
๑๘	คุณศรินทร์รา วงศ์สุภลักษณ์	๓,๕๐๐
๑๙	คุณนวรรตน์ จุลสังข์	๓,๓๐๐
๒๐	คุณบุศรา อังสกุล	๓,๐๒๐
๒๑	คุณอโยธัย งดงาม และครอบครัว	๓,๐๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๒๒	คุณศรินทร์ธา วงศ์สุภลักษณ์	๓,๐๐๐
๒๓	คุณกัลยา เมฆรุ่งเรืองกุล	๓,๐๐๐
๒๔	คุณเสริมศักดิ์ เสมประยูร	๒,๙๔๕
๒๕	คุณปัทมาภรณ์ อังสกุลวงศ์	๒,๘๒๐
๒๖	คุณพิมพ์ภา สกุลลิมเจริญ	๒,๕๐๐
๒๗	คุณศศิภรณ์ อารีปกรณ์	๒,๒๘๐
๒๘	คุณพีรภิก ศรีสอาด	๒,๐๐๐
๒๙	คุณสมชาย ฉัตรวิเชียรชัย	๒,๐๐๐
๓๐	คุณบุญทอง	๒,๐๐๐
๓๑	คุณวลัยทิพย์ ปิติจอมวงศ์	๒,๐๐๐
๓๒	คุณชนิดาภา อิศวาส	๒,๐๐๐
๓๓	คุณตรูตา ทรรพวุธ	๒,๐๐๐
๓๔	คุณประทานพร มิ่งมาศ	๒,๐๐๐
๓๕	คุณสารวรรณ บุญศรี	๑,๖๔๐
๓๖	คุณวีรวรรณ วัฒนโสภณวงศ์	๑,๖๐๐
๓๗	พระภิกษุภร วรชินวงศ์	๑,๖๐๐
๓๘	คุณนรินทร์ ชัยชนะสมบัติ	๑,๕๖๕
๓๙	คุณกนกพร	๑,๕๐๐
๔๐	คุณพัชรี คงปลอด	๑,๒๐๐
๔๑	คุณสุดศรี เวชโช	๑,๒๐๐
๔๒	คุณนงนุช กิติกุลวรากร	๑,๐๘๐
๔๓	รหัสสมาชิก ๔๘๐๐๔๙ และ ๔๘๐๒๖๖๘	๑,๐๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๔๔	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๑,๐๐๐
๔๕	พระชัยพร จนทิวโส	๑,๐๐๐
๔๖	คุณเรณูษา นวกิจภาณุกุล	๑,๐๐๐
๔๗	คุณพรวรรณ แสงสุรีย์พรชัย	๑,๐๐๐
๔๘	คุณวัชรวิ ศิรินรกุล	๑,๐๐๐
๔๙	คุณเสนาห์ ขอบสะอาด	๑,๐๐๐
๕๐	คุณถาวร-คุณนฤมล-ต.ญ.วรมณ-ด.ช.วรกมล ต้นแสนทอง	๑,๐๐๐
๕๑	คุณแอลัม ใจเสื่อ	๑,๐๐๐
๕๒	คุณโชติมา	๑,๐๐๐
๕๓	คุณทัศพร โรจนอิศรานนท์	๑,๐๐๐
๕๔	คุณมนีนุช ทรงแสงธรรม	๑,๐๐๐
๕๕	คุณสมเกียรติ เมฆบริบูรณ์	๑,๐๐๐
๕๖	คุณอุดมพร หล่อกิติยะกุล	๑,๐๐๐
๕๗	คุณวิภา จรรยาภรณ์พงษ์	๑,๐๐๐
๕๘	คุณวิชัย โพธิ์นทีไท	๑,๐๐๐
๕๙	คุณอุดมพร สายเพชร และครอบครัว	๑,๐๐๐
๖๐	คุณเกษิตา ปชชาคุณนนท์	๙๗๐
๖๑	มูลนิธิพระพุทธสันติธรรม	๙๕๐
๖๒	คุณธรรม-คุณจินดาวัฒน์ ดรุณรัถกาวาร	๘๒๐
๖๓	คุณสวา หมอรัตน์	๘๐๐
๖๔	คุณเปรมชนะ สิทธิถาวร	๘๐๐
๖๕	คุณนภดล เล็กรุ่งเรืองกิจ	๘๐๐
๖๖	คุณมานิช อยู่บรยงค์	๗๖๖
๖๗	คุณศุภธีร์ ใจนนดี	๗๐๐
๖๘	คุณรัชดา ผดุงเวช	๖๘๐
๖๙	คุณชวิสุตา ไกรรวี	๖๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๗๐	คุณประยุทร ชัยจิรพันธ์	๕๗๐
๗๑	คุณกุลชลี เทศทิม	๖๖๐
๗๒	คุณประยุทร ชัยจิรพันธ์	๕๗๐
๗๓	คุณวิไลลักษณ์ วงศ์วิเศษ	๕๕๐
๗๔	นพ.วิวัฒน์ นิมมานรัชต์	๕๐๐
๗๕	คุณสมจิตต์ ทรงฤกษ์	๕๐๐
๗๖	คุณนฤมล ต้นแสนทอง	๕๐๐
๗๗	คุณพงษ์สมุทร วิชามูล	๕๐๐
๗๘	คุณวิวัฒน์ ธรรมาสุรพันธ์	๕๐๐
๗๙	คุณบรรหาร เปล่งศรี	๕๐๐
๘๐	คุณบรรหาร เปล่งศรี	๕๐๐
๘๑	คุณบรรหาร เปล่งศรี	๕๐๐
๘๒	คุณนพพร ฉัตรไชยสิทธิกุล	๕๐๐
๘๓	คุณไกรฤกษ์ เชื้อนแก้ว	๕๐๐
๘๔	คุณสุพัตรา กิตติเจริญเกียรติ	๕๐๐
๘๕	คุณญาณภัค อารวม	๕๐๐
๘๖	คุณสาธิต นนทินัฐชญา	๕๐๐
๘๗	คุณเพลินพิศ นวราชสุจิตร์	๕๐๐
๘๘	คุณธนิดา บุลสุข	๕๐๐
๘๙	คุณสุพัตรา วิศรุตพงษ์	๕๐๐
๙๐	คุณพรณี ชาติรำไพ	๕๐๐
๙๑	คุณสุภาปณีย์ งามตระกูล	๕๐๐
๙๒	คุณกัญพิมล เลิศจิระประเสริฐ	๕๐๐
๙๓	คุณจริยา เหลืองรังสรรค์	๕๐๐
๙๔	คุณสาวิตรี ชาติอุทิศ	๕๐๐
๙๕	คุณปาริชาติ โมกขมรรคกุล	๕๐๐
๙๖	คุณยุวดี อึ้งศรีวงษ์	๕๐๐
๙๗	คุณปัญจรส ภัทรรบรเจ็ด	๔๗๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๙๙๘	คุณเทพวิรุณ	๔๕๐
๙๙๙	คุณสวรรณี สระตันดี	๔๓๐
๑๐๐	คุณสิรยา หาสีสุข	๔๑๐
๑๐๑	คุณขวัญชัย โชติพิสุทธิกุล	๔๐๐
๑๐๒	คุณสุวิชา พูลเกษ	๓๗๐
๑๐๓	คุณกัญจน์ภรณ์ เทอญชุษัย	๓๕๐
๑๐๔	คุณละเมียด รัตนอุไร และครอบครัว	๓๔๐
๑๐๕	คุณกนกนันท์ ขวนสนิท	๓๔๐
๑๐๖	คุณศุภรดา	๓๒๐
๑๐๗	หจก. อูเงิน	๓๒๐
๑๐๘	คุณวิจิตรา สารินทร์	๓๑๐
๑๐๙	คุณเพ็ญประภา นนทลี	๓๐๐
๑๑๐	คุณสุขทวี กฤศศรีสุพรรณ	๓๐๐
๑๑๑	คุณนงนภัต จิงธนภรณ์	๓๐๐
๑๑๒	คุณนันทกร สักกะพลางกูร	๓๐๐
๑๑๓	คุณวาสนี สักกะพลางกูร	๓๐๐
๑๑๔	ด.ญ.ปวีณกร สักกะพลางกูร	๓๐๐
๑๑๕	คุณอุกฤษฏ์-คุณเขมศักดิ์ อายุตวงศ์	๓๐๐
๑๑๖	คุณกัญญาสินี พานทองรัชต์	๓๐๐
๑๑๗	คุณปักกิ่ง แซ่เอ็ง	๓๐๐
๑๑๘	คุณณัสนันท์ ลิ้มพิพัฒนชัย	๓๐๐
๑๑๙	คุณกิตติพงษ์ ชมภูพงษ์เกษม	๓๐๐
๑๒๐	คุณไพศาล ลิ้มมีถาวรวิรัตน์	๓๐๐
๑๒๑	คุณเปล่งศรี	๓๐๐
๑๒๒	คุณวนิดา ทิพย์โอสถ	๓๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๒๓	คุณชญาดา เนียมเม็ย	๓๐๐
๑๒๔	คุณวิไลวรรณ สาคกรวิมล	๓๐๐
๑๒๕	คุณสิริการย์-คุณณัฐพิมล- คุณพลิษฐ์ ใจจันรัตนศิริ	๓๐๐
๑๒๖	คุณสุภาพรรณ พิไลพุมเมธ และครอบครัว	๓๐๐
๑๒๗	คุณประวิทย์-คุณนารถยา นวาระสุจิตร์	๓๐๐
๑๒๘	คุณสุนันทา พรรณเชษฐ	๓๐๐
๑๒๙	คุณศุภเสริม กิจขจรไพบุลย์	๒๕๐
๑๓๐	คุณเอกชัย ตีรุ่งโรจน์	๒๕๐
๑๓๑	คุณหทัยรัตน์ เตชะอากรณกุล	๒๔๐
๑๓๒	คุณอมรรัตน์ โคตรลาตรา	๒๔๐
๑๓๓	คุณसानนท์ ชัยเจริญ	๒๓๐
๑๓๔	คุณชัยศักดิ์ ป่อแก้ว	๒๒๐
๑๓๕	คุณประยุทธ ชัยจิรพันธุ์	๒๑๐
๑๓๖	คุณสิริมาต ชาญภู่วานนท์	๒๑๐
๑๓๗	คุณชัชชฎา อิ่มใจ	๒๐๐
๑๓๘	คุณธนพล หาญณรงค์	๒๐๐
๑๓๙	คุณชลิตา พาพันธุ์	๒๐๐
๑๔๐	คุณหรรษา จรัสรัตติกาล	๒๐๐
๑๔๑	คุณจักรพงษ์ มานิตยกุล	๒๐๐
๑๔๒	คุณศิริวรรณ สุขแสนไกรศรี และครอบครัว	๒๐๐
๑๔๓	คุณพินทิพย์ ประมูลวงศ์	๒๐๐
๑๔๔	คุณสุดปรีชา-ด.ญ.ชินพร ผ่องใส	๒๐๐
๑๔๕	คุณมานะ นาวิณ	๒๐๐
๑๔๖	คุณวริษฐพร กลิ้งวิจิตร	๒๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๔๗	คุณเพลินพรรณ ตาลสอน	๒๐๐
๑๔๘	คุณรุ่งนภา เดชโพนาลัยยศ	๒๐๐
๑๔๙	คุณอนันต์ เจียรวงศ์	๒๐๐
๑๕๐	คุณแสงจันทร์ ส่วนบุญ	๒๐๐
๑๕๑	คุณอมรารวรรณ นิลกำแหง	๒๐๐
๑๕๒	คุณธัญธร จำววิฑูรย์วงศ์	๒๐๐
๑๕๓	คุณแก้วตา เปี่ยมศักดิ์ศิริกุล	๒๐๐
๑๕๔	คุณรัตนา งามพงศ์พรรณ	๒๐๐
๑๕๕	คุณนัชชา-คุณคนากร- คุณธนกร ดิษยาตติย	๒๐๐
๑๕๖	คุณศิวาภรณ์ สกุลเที่ยงตรง	๒๐๐
๑๕๗	คุณสายรุ้ง พินิตกาญจนพันธ์	๒๐๐
๑๕๘	คุณธนา ศรีนิเวศน์	๒๐๐
๑๕๙	คุณสุนีย์ เอกภาพสกุลวงศ์	๑๙๐
๑๖๐	คุณผ่องจิตต์ มานิตบาล	๑๘๐
๑๖๑	คุณรัชตินนท์ เรื่องวานิชนันท์	๑๘๐
๑๖๒	คุณโอภาส เฮงภูเจริญ	๑๖๐
๑๖๓	คุณเวโรจน์ อุดยะราช	๑๖๐
๑๖๔	คุณเกวลี ตันติกรพรรณ	๑๖๐
๑๖๕	คุณประเสริฐ วะโนปะ	๑๖๐
๑๖๖	คุณสุพัตรา กลิ่นระคนธ์	๑๕๐
๑๖๗	คุณวิระไชย ศรีสมัย	๑๕๐
๑๖๘	คุณสุภัทรา สุตติอมรพันธ์	๑๕๐
๑๖๙	คุณธัญญา สิริเมธัชย	๑๕๐
๑๗๐	ศรัทธากัลยาณธรรม จาก อ.แม่สะเรียง	๑๔๗
๑๗๑	คุณวิพร หนองใจ	๑๔๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๗๒	คุณสุวิทย์ แซ่จิ๋ว	๑๓๐
๑๗๓	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๑๓๐
๑๗๔	คุณเพลินพรรณ คงสกุล	๑๓๐
๑๗๕	คุณรัตน์รุ่ง สุขเสมอ	๑๒๐
๑๗๖	คุณรัตนาวิไล สุตติอมรพันธ์	๑๒๐
๑๗๗	คุณพาดินักข์ ข้าสุวรรณ	๑๑๐
๑๗๘	คุณนิพนธ์ เรือนสุภา	๑๑๐
๑๗๙	คุณพิงพันธ์ พลทวีโรจน์	๑๐๐
๑๘๐	คุณฉัตรชัย เกริกเบญจธรรม	๑๐๐
๑๘๑	คุณไชยพงษ์ เปี่ยมพงษ์สานต์	๑๐๐
๑๘๒	คุณพยอม มณีพุทธรักษ์	๑๐๐
๑๘๓	ด.ช.อภิวิชญ์ ภูลชฤทธิ์	๑๐๐
๑๘๔	พี่จิว รพ.สมุทรปราการ	๑๐๐
๑๘๕	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๑๐๐
๑๘๖	คุณบำเพ็ญ-คุณสุวารี ไชยเพชร	๑๐๐
๑๘๗	คุณนิรมล จิตติเรืองเกียรติ	๑๐๐
๑๘๘	คุณนภัทร เนียมทับทิม	๑๐๐
๑๘๙	คุณชัยภัทร วงศ์พรกุล	๑๐๐
๑๙๐	คุณแม่เสียม แซ่เตียว	๑๐๐
๑๙๑	คุณฤทธิรงค์ สาสีทอง	๑๐๐
๑๙๒	คุณเศรษฐวิทย์ นันทวิฑูรียากุล	๑๐๐
๑๙๓	คุณอารีย์ หนองเทา	๑๐๐
๑๙๔	คุณอำนาจ-คุณราตรี ป็ลอดป่อง	๑๐๐
๑๙๕	คุณพชรมน แสงเดือน	๑๐๐
๑๙๖	คุณร่มเย็น สุขแดง	๑๐๐
๑๙๗	คุณนงนุช กิติกุลวราร	๑๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๙๘	คุณมรกต จงไพศาล	๑๐๐
๑๙๙	คุณคำหนึ่ง บำรุงเขต	๑๐๐
๒๐๐	คุณโสภาส เสงภู่วะเจริญ	๑๐๐
๒๐๑	คุณสิทธิชัย ปัญฉิวจนาณ	๑๐๐
๒๐๒	คุณแม่สมพร ชามี	๑๐๐
๒๐๓	คุณสนั่น ปลั่งประยูร	๑๐๐
๒๐๔	คุณธีระ-คุณฐาปนี ผดุงวัฒนโรจน์ และครอบครัว	๑๐๐
๒๐๕	คุณสุปกานต์ วิมุตตานนท์	๑๐๐
๒๐๖	ครอบครัวคุณวัลย์ลดา พินิจพิญา	๑๐๐
๒๐๗	คุณพูลลาภ ประจัญบาน	๑๐๐
๒๐๘	คุณแม่อุณดี แซ่อึ้ง	๑๐๐
๒๐๙	คุณสอาด พนารังสรรค์	๑๐๐
๒๑๐	คุณอมรรัตน์ พนารังสรรค์	๑๐๐
๒๑๑	คุณเกศริน พนารังสรรค์	๑๐๐
๒๑๒	คุณสรายุทธ พนารังสรรค์ และครอบครัว	๑๐๐
๒๑๓	คุณช้อยไล้ แซ่ลิ้ม	๑๐๐
๒๑๔	คุณรักชนก นุสรานุภานนท์	๑๐๐
๒๑๕	คุณจิตรา วิสุทธิพิศาล	๑๐๐
๒๑๖	คุณปัญญา ติวงศา	๑๐๐
๒๑๗	ด.ช.สีหราช โพธิ์แก้วสุกใส	๙๐
๒๑๘	คุณศคราญ ชมพัฒน์	๙๐
๒๑๙	คุณอุทิศ สิงห์บุรี	๘๐
๒๒๐	คุณมลทิพย์ สุขवाद	๗๐
๒๒๑	คุณศคราญ ชมพัฒน์	๗๐
๒๒๒	คุณนาวี ไวยสุนีย์	๗๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๒๒๓	คุณชัชชัย ตติยะพงศ์พันธุ์	๗๐
๒๒๔	คุณกนกพร อินทร์ยอด	๖๐
๒๒๕	คุณสำราญ นามสว่าง	๖๐
๒๒๖	คุณสมจิตร ตอเสนา	๖๐
๒๒๗	คุณภัทรภรณ์ สุภาพญาติ	๕๐
๒๒๘	คุณบุปผา บุญสม	๕๐
๒๒๙	คุณวีรยุทธ สิต	๕๐
๒๓๐	คุณภัทรภรณ์ สุภาพญาติ	๕๐
๒๓๑	คุณเชาวนีย์ แพรมัท	๕๐
๒๓๒	คุณเลอพงศ์ นวาระสุจิต	๕๐
๒๓๓	คุณทองใบ เกษศรี	๕๐
๒๓๔	คุณอัญชลี นวาระสุจิต	๕๐
๒๓๕	คุณเกล็กกิจ เรียรวัฒนาราดา	๔๐
๒๓๖	คุณสุวิษย์ นันทศิริรัตน์	๔๐
๒๓๗	คุณชานียา ธรรมสังวาลย์	๔๐
๒๓๘	คุณเยาวนาฏ ยศยงเลิศ	๔๐
๒๓๙	คุณเสรี วิวิทย์สุทธิ	๓๐
๒๔๐	คุณสปีนนา วงศ์พรกุล	๒๐
๒๔๑	คุณธัชชัย ตติยะพงษ์พันธุ์	๒๐
๒๔๒	คุณภัศสร สวัสดิ์	๒๐
๒๔๓	คุณเพิ่มพงศ์-ด.ช.เอกสิทธิ์ ธนพิพัฒน์ล้ำจจา	๒๐
รวมศรัทธาทั้งสิ้น ๒๗๓,๗๔๒ บาท		

ชมรมกัลยาณธรรมขอกราบอนุโมทนา
ในกุศลจิตของทุกท่านมา ณ ที่นี้
ขอให้ทุกท่านเจริญในธรรม ยิ่งๆ ขึ้นไปเทอญ

คำถามที่ ๒๑๙

เรียนถามท่านอาจารย์ว่า การฟอกสบู่หอม การหูนหอมอ่อนนุ่ม การนึ่งแก้อิ้วฟองน้ำนุ่ม ถือว่าผิดศีลแปดไหมครับ

ตอบ

สบู่ที่นั้นควรเลือกสบู่ที่ไม่หอมเพราะท่านห้ามลูบไล้ร่างกายด้วยของหอม สำหรับหมอนหนุนและหมอนหนุนเท้าไม่เป็นไร ใช้ได้ ไม่ควรมีหมอนข้าง นึ่งแก้อิ้วได้ทุกชนิด

คำถามที่ ๒๔๔

ผมมักจะโกรธแม่ของผมเป็นประจำ ไม่รู้ว่าทำไม บางทีก็ว่าแม่เจ็บๆ บางทีก็นึกโกรธแม่ทั้งที่แม่ไม่ได้ทำอะไรให้ คือใจผมอคติไปก่อน แต่ที่จริงแล้วผมรักแม่มากขนาดให้ตายแทนก็ได้ แต่เรื่องโกรธแม่นี้ผมไม่รู้ว่าเป็นเพราะอะไรจริงๆ ในใจก็คิดว่าเรานี้น่าบปหนา แค่คิดไม่ดีกับแม่ก็ผิดแล้ว อยากให้อาจารย์ชี้ทางธรรมว่าทำอย่างไรผมจึงจะเลิกเอาแต่โกรธแม่

ตอบ

คุณต้องเจริญเมตตามากๆ ทุกวันทุกคืน โดยเฉพาะส่งกระแสเมตตาไปให้แม่ เมื่อเมตตามากขึ้นก็จะถอนปฏิฆานุสัย คือความหงุดหงิดในใจให้น้อยลง ความโกรธก็จะน้อยลง

